

חברי הדירקטוריון

זאב גוטמן

יו"ר הדירקטוריון

זלמן שובל

שמואל אשל

משה באואר

עובד בן עוזר

שלום-יוסף הוכמן

פנחס וולובלסקי

אפרת טולקובסקי

יונתן עירוני

נורית קראוס

גדעון שובל

תוכן העניינים

עיצוב: סטודיו 'שחר שושנה' מקבוצת 'סקורפיו '88'
נדפס בדפוס העיר העתיקה, ירושלים.

5	 דבר המנכ"ל
---	------------------

חלק ראשון - תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי התאגיד הבנקאי

9	 פעילות התאגיד הבנקאי ותיאור התפתחות עסקיו
20	 מידע צופה פני עתיד
21	 תיאור תמציתי של מגזרי פעילות
22	 השקעות בהון התאגיד הבנקאי ועסקאות במניותיו
23	 חלוקת דיבידנדים

חלק שני - מידע אחר

24	 מידע כספילגבי מגזרי הפעילות של התאגיד הבנקאי
24	 התפתחויות מהותיות
27	 מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

חלק שלישי - תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות

32	 מגזרי פעילות
----	--------------------

חלק רביעי - עניינים הנוגעים לפעילות התאגיד הבנקאי בכללותו

54	 גיוס מקורות המימון
59	 רכוש קבוע ומתקנים
64	 הון אנושי
69	 מיסוי
70	 מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי
74	 הסכמים מהותיים
74	 הליכים משפטיים
75	 הסיכונים ודרכי ניהולם
109	 מבקר פנימי
112	 גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
112	 שונות
114	 עיסקאות עם בעל שליטה
118	 הדירקטוריון, ההנהלה ושכרם של נושאי המשרה הבכירים
124	 נספח א' - נתונים עיקריים על הבנק ועל החברות המאוחדות שלו

סקירת ההנהלה, דוחות כספיים ודוח תקופתי

129	 סקירת ההנהלה על מצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעולותיו
148	 הצהרת (CERTIFICATION) המנהל הכללי
149	 הצהרת (CERTIFICATION) החשבונאי הראשי
151	 דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
153	 דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2011
251	 דוח תקופתי לשנת 2011

דבר המנכ"ל

שנת 2011 הייתה שנה מורכבת מבחינה כלכלית. המצב הכלכלי בעולם התערער והחלה גם האטה בצמיחה של הכלכלה הישראלית. בתחילת השנה המשיך תחום הנדל"ן לפרוח, אולם לקראת המחצית חלה האטה בענף ובנטילת משכנתאות.

בנק ירושלים המשיך ביישום התכנית האסטרטגית שלו בתחומים השונים:

בתחום לווית פרייפקטים לבניה, חווה הבנק שנה של צמיחה משמעותית, תוך ביצוע סנדיקציות לעסקאות רבות וכך למעשה הבנק הקטין הסיכון, הגדיל הפיזור והגדיל התשואה. באופן דומה, המשיך הבנק, לפתח את תחום המערכות הסולאריות.

בתחום הקמעונאי המשיך הבנק ליישם את אסטרטגיית ההתרחבות הקמעונאית שלו במספר מישורים.

1. העמקת פעילות האשראי הצרכני על בסיס מודל עבודה שמשלב בחינת כל לקוח ולקוח במודל תומך החלטה ובבדיקה פרטנית של בנקאי בסניף.

2. המשך מכירת המוצרים המסורתיים של הבנק. משכנתאות, פיקדונות, נ"ע, כרטיסי אשראי ואשראי לרכב, בדגש של שוק רכבי יד שניה.

3. שדרוג נרחב של תהליכי העבודה וגופי הפיקוח בבנק, בעיקר בתחום הקמעונאי ובדגש על התחומים החדשים בתחום זה.

4. כניסה לפרייקט שדרוג מערכות המחשוב, תוך חיזוק מערכת הליכה של הבנק ואימוץ סביבה רב ערוצית. מדובר בהשקעה של כמה עשרות מיליוני ש"ח בכמה שנים. במהלך 2012 צפוי הבנק להשיק את מרבית המערכות המשודרגות והחדשות כתוצאה ממהלך זה.

כמו כן, המשיך הבנק לפתח פורמטים קמעונאים חדשים, שעשויים להשתלב בחזון המיקוד הקמעונאי בעתיד.

בשנה זו חלה עליה משמעותית מהכנסות הבנק בתחום המימון מעסקי ליבה. כתוצאה מהתרחבות זו ובמקביל חל גידול בהוצאות, כפועל ישיר מההערכות לפעילות זו.

בשנת 2012 מתכוון הבנק להמשיך במאמצים אלו ולהתרחב עוד יותר בתחום הקמעונאי.

כמו כן, השנה השיק הבנק את המערכת הסגורה בפיקדונות, מלווה בשינוי השיטה בתחום זה, שעיקרה, מתן ריבית גבוהה יחסית למערכת הבנקאית על כל פיקדון בכל סכום עם נגישות מלאה לבנק על-ידי פתיחת פיקדון באינטרנט ללא צורך להגיע לבנק.

הבנק רואה בתחום זה בשורה צרכנית של ממש ויכולת להרחיב מאוד את היקף הפיקדונות שלו, הנזילות והרווח הנובע מתחום זה. מעבר לכך מדובר בהובלה של חדשנות ויצירתיות במערכת הבנקאית כולה בתחום הקמעונאי.

אוריאל פז

מנהל כללי

חלק מהמידע לעיל מהווה מידע צופה פני עתיד. התנהלות הבנק בפועל עשויה להיות שונה מהותית מהתיאור לעיל כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מאירועים מדיניים / ביטחוניים בלתי צפויים, שינויים בטעמי הלקוחות ושינויים ברגולציה בהוראות חקיקה, או בהוראות גורמי פיקוח.

דוח הדירקטוריון

לאסיפה הכללית של בעלי המניות

דין וחשבון לשנת 2011

בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו

דו"ח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ב-28 בפברואר, 2012, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק" או "בנק ירושלים") והחברות הבנות שלו לשנת 2011 (להלן: "שנת הדוח"). הדוחות ערוכים על פי הנחיות המפקח על הבנקים, והנתונים מוצגים בסכומים מדווחים.

חלק ראשון - תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי התאגיד הבנקאי

פעילות התאגיד הבנקאי ותיאור התפתחות עסקיו

הבנק

בנק ירושלים בע"מ נוסד בשנת 1963 כחברה ציבורית, כהגדרתה על פי פקודת החברות נוסח חדש התשמ"ג - 1983, בשם: בנק ירושלים לפיתוח ולמשכנתאות בע"מ. בשנת 1992 הופיק הבנק לראשונה מניות לציבור והפך בכך לחברה שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. בשנת 1996 שונה שם הבנק לשמו הנוכחי, בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק"). גב' כנה שובל הינה בעלת השליטה בבנק על פי היתר שליטה מאת בנק ישראל.

הבנק הינו תאגיד בנקאי, בעל רשיון בנק על פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, ופועל כבנק מסחרי החל משנת 1998. הבנק נשען על בסיס לקוחות רחב של משקי בית, תושבי ישראל ותושבי חוץ ופועל בתחומי המשכנתאות, אשראי צרכני, חסכונות ופיקדונות, מימון בניה למגורים, מימון אשראי לרכישת רכב, אשראי מסחרי אחר ופעילות בשוק ההון. הנהלת הבנק שוכנת בקרית שדה התעופה (איירפורט סיטי). הבנק פועל כיום באמצעות 16 סניפים, הפזורים ברחבי הארץ.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בחודש פברואר 2011 אישר דירקטוריון הבנק את שלב א' במתווה התכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק. במרכז התכנית האסטרטגית כפי שאושרה לעיל, ולאחר שנבחנה מחדש על-ידי הדירקטוריון בחודש דצמבר 2011, עומדת צמיחה קמעונאית נרחבת תוך הגדלת בסיס הלקוחות וסל המוצרים והשירותים למשקי בית, תוך גיוון ופיזור תחומי הפעילות הקמעונאיים שלו, דוגמת אשראי צרכני ופיקדונות (להלן בדוח זה: "התכנית" או "התכנית האסטרטגית").

על פי התכנית, אסטרטגיית הצמיחה תלויה בהצעת ערך מבודלת תוך פיתוח התמחותו הקמעונאית של הבנק. בבסיסה של התכנית האסטרטגית, הפחתת הסיכון הסיסטמי של הבנק, על-ידי גיוון וגירעון הלקוחות ומקורות ההכנסה המימוניים, הן בפיקדונות הציבור בדגש על משקי בית, והן מאשראי צרכני מפוזר היטב, המבוסס גם הוא על משקי הבית.

התכנית האסטרטגית נשענת על ניתוח סביבת התחרות אשר מלמד על פוטנציאל חיובי לגיוס לקוחות מקרב משקי הבית, זאת לאור הריכוזיות במערכת הבנקאית מחד, ומאידך הגברת המודעות של הלקוח והנכונות שלו להיטיב את מצבו. בסביבה עסקית זו, בנק אשר ישכיל לבנות מודל הפעלה יעיל ורזה, יוכל להיטיב בצורה משמעותית עם לקוחותיו לאורך זמן, ללא תלות במבצע נקודתי כזה או אחר.

לצורך הגשמת יעדי התכנית כאמור לעיל פועל הבנק במספר ממדי פעולה שהוגדרו בתכנית האסטרטגית כלהלן:

- הרחבת פעילות הבנק על בסיס פעילותו הקיימת, בתוספת הרחבת הפעילות בתחומי העו"ש והאשראי הצרכני.
- מעבר לשימוש נרחב באמצעים טכנולוגיים לתקשורת עם הלקוח הכוללים בנקאות רב-ערוצית, אפשרות לפתיחת חשבון פקדון באינטרנט, תוך הקטנת התלות בפעילות הסניפים הפיזיים;
- ביצוע פרויקט IT הכולל מערכת CRM, מרכז שירות טלפון מתקדם ותשתית לעמדות שירות וכספומטים (פרוייקט "עולם חדש" - ראה להלן), בהיקף השקעות כולל של מספר עשרות מיליוני ש"ח באופן מדורג ומבוקר;

- הצעת ערך פיננסית טובה יותר ללקוח, הן בתחום החסכונות והפיקדונות והן בתחומים צרכניים נוספים. הצעת הערך אינה באה רק על חשבון הרווחיות מהלקוח, אלא מבוססת על הסטת מודל ההפעלה לאינטרנט. מודל זה מאפשר עלויות זולות יותר, מבלי לפגוע באיכות השירות הניתן ללקוח וללא צורך להתפשר על איכות ניהול הסיכונים מצד הבנק;

- העמקת מודעות הצרכנים לדימוי הבנק כבנק תחרותי ויצירתי.

בתחום האשראי הצרכני, ממשיכה התכנית האסטרטגית של הבנק את המהלך אשר החל עוד ברבעון הרביעי של שנת 2010, למתן אשראי צרכני ללקוחות הבנק ולקוחות חדשים, הנמנים על מגזר משקי הבית. מהלך זה מביא, בהדרגה, לפיזור ולגירעון תיק האשראי של הבנק אשר מרוכז במשכנתאות. מאז הרבעון הרביעי של 2010 ניתן האשראי הצרכני להיקף נרחב של לקוחות, היקף פעילות המאפשר לתקף את המודלים הסטטיסטיים שמפתח הבנק לצורך אומדן סיכון הלקוחות. מהלך ההתרחבות בקרב משקי הבית נתמך במספר שינויים ארגוניים שביצעה הנהלת הבנק כנגזר מהתכנית:

- שינוי מבנה ארגוני: ארגון מחדש של הפעילות העסקית תחת ארבע חטיבות: חטיבת המשאבים, החטיבה הקמעונאית, החטיבה הפיננסית וחטיבת הסיכונים. שינוי זה מאפשר את הניהול המטריציוני של יחסי הגומלין בין מנהלי מוצר למנהלי לקוחות ובכך מאפשר פעילות קמעונאית מתקדמת.

- פרויקט "עולם חדש" בראשות חטיבת המשאבים: פרויקט IT ממוקד אשר נועד להשביח את היכולת הקמעונאית של הבנק ולהביאו לרמה המתאימה לנדרש במתן שירותי בנקאות קמעונאיים. במסגרת פרויקט זה המכונה "פרויקט עולם חדש" ומבוצע בשיתוף ספק פתרונות חיצוני, משדרג הבנק את אתר האינטרנט שלו, מטמיע מערכת CRM, מקים מוקד טלפוני מתקדם ומשביח את פעילות מערכת הליכה.

- שינוי במערך השיווק וטיפול בלקוחות: כפועל יוצא של הקמת החטיבה הקמעונאית הוקמו מערכי משנה אשר מטרתם לשפר את היכולת של הבנק לטפל בגידול בהיקף הלקוחות להפוך ולתמוך בכך בהפיכת הבנק לבנק קמעונאי מתקדם. עיקר השינוי בא לידי ביטוי בהקמת מוקד טלפוני חדש בשיתוף ספק שירותים חיצוני, מתמחה. מוקד זה יאפשר את ביצוע מרבית הפעולות הבנקאיות ללא צורך בסניף ומאופיין ביכולות טכנולוגיות מתקדמות. כמו כן, מרחיב הבנק את פעילותו התקשורתית והפרסומית.

כחלק מתכנית העבודה של הבנק במהלך שנת 2012 מתעתד הבנק לפתוח מספר סניפים חדשים, בין היתר במגזר המיעוטים ובמגזר החרדי.

בנוסף, מושם על ידי הבנק דגש רב בחיזוק מערך הפיקוח והבקרה. בשנת הדו"ח חוזקו הפונקציות במעגל הבקרה הראשון והוקמה מחלקת עו"ש ופיקוח באגף הסינוף, שבמרכז תפקידה פיקוח הדוק על עבודת הסניפים. בנוסף, חוזקו פונקציות הבקרה במעגל השני - אצל מנהל הסיכונים הראשי ובמעגל שלישי, ראה פירוט בפרק הסיכונים ודרכי ניהולם.

בשנת 2012, ובמסגרת המשך תכנון ובחינת ההתרחבות הקמעונאית, הדירקטוריון ימשיך לבחון הרחבת מספר נקודות המגע עם הלקוח באמצעות שיתוף פעולה עם שותפים קמעונאיים חיצוניים: הבנק בוחן מספר שיתופי פעולה עם גורמים קמעונאיים אשר יאפשרו נקודות מכירה ושירות ברצפת הקמעונאי הן בפעילות ייעודית (דוגמת פיקדונות בבנק הדואר ו/או אשראי לרכב בסוכנויות הרכב), והן בפעילות בנקאית כללית בפורמט של חנות בתוך חנות. הבנק רואה בשיתופי הפעולה פתרון אסטרטגי לחסרונם היחסי בפריסת סניפים. בנוסף על בחינה ותיקוף של ההיבטים התפעוליים והתקציביים של כל אחד משיתופי הפעולה האמורים, נתונה כל התקשרות כאמור לבחינה מעמיקה בהיבט ניהול הסיכונים והקצאות ההון הנדרשות בגינה, וכן לאישורים רגולאטוריים.

כמו כן, ימשיך הבנק בפעילות העסקית בתחום לווית פרויקטים ובניה וזאת תוך בחינה שמרנית של רווחיות העסקאות, ושילוב גופים מוסדיים בסינדיקציות לפיזור סיכון האשראי בעסקאות הגדולות. בשנת 2011 הרחיב הבנק את שיתוף הפעולה עם גופים מוסדיים והבנק מעוניין להמשיך ליישמו גם בשנת 2012.

השינוי בהגדרת ליבת הפעילות של הבנק וההרחבה המסיבית של נקודות המגע עם הלקוח ושל היצע השירותים הקמעונאיים מלווים בבחינה קפדנית על ידי הבנק של השינויים בפרופיל הסיכונים הנגזר ממאפייני הפעילות החדשים ובהקצאות ההון הנדרשות להלימת הסיכונים האמורים;

תכנית העבודה של הבנק לשנת 2012, המבוססת על עקרונות התכנית האסטרטגית, נשענת, בין היתר, על יחסי הון (יחס הון כולל ויחס הון ליבה) מעבר ליעדי ההון שהוגדרו במסגרת ה-ICAAP לשנת 2010. בבסיסו של תכנון זה עומדת גישתו השמרנית של הבנק בכל הנוגע לתכנון הון ולשמירת כריות הון נוספות. תכניות העבודה של הבנק לשנים שלאחר שנת 2012 יביאו בחשבון, בין היתר, את מתווה ההון העתידי שיגובש במסגרת הדיונים בין הבנק לבנק ישראל בנושא זה.

תוכניות והערכות הבנק המפורטות לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגאו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כח אדם.

פעילות הבנק בשנת 2011

בנק ירושלים פעל בשנת 2011 בסביבה מאתגרת על רקע ההתמודדות המשק המקומי עם העמקת המשבר הנוכחי במדינות גוש האירו וניסיונות ההתאוששות מהמשבר הפיננסי העולמי שפרץ בשנת 2008.

התפתחויות בסעיפי רווח והפסד

הרווח הנקי הסתכם בשנת הדוח ב- 45.5 מיליוני ש"ח, לעומת 34.1 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ- 33%. תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הממוצע הייתה 7.3% לעומת 5.5% אשתקד. עיקר הגידול ברווח נובע מרווח מפעולות בלתי רגילות בסך של 20.8 מיליוני ש"ח בגין מכירת מבנה ההנהלה בירושלים.

הרווח הנקי מפעולות רגילות הסתכם בשנת הדוח ב- 24.7 מיליוני ש"ח, לעומת 34.1 מיליוני ש"ח אשתקד - קיטון של כ- 28%. תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות על ההון העצמי הממוצע הייתה 4%, לעומת 5.5% אשתקד.

למרות גידול משמעותי של כ- 50.1 מיליוני ש"ח ברווחי המימון מפעילות ליבה בנקאית (הכולל רווח מהון פיננסי), חל קיטון ברווחיות הנובע מקיטון ברווחי הנוסטרו בסך של כ- 20.4 מיליוני ש"ח, מגידול של כ- 21.7 מיליוני ש"ח בהוצאות התפעוליות (לפרוט ראה להלן), מגידול של 16 מיליוני ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי בעיקר בגין הוראות חדשות בנושא חובות פגומים כמפורט להלן ומקיטון בסך של כ- 7.7 מיליוני ש"ח בהכנסות התפעוליות והאחרות.

להלן תשואות הרווח על ההון העצמי לפי רבעונים (באחוזים):

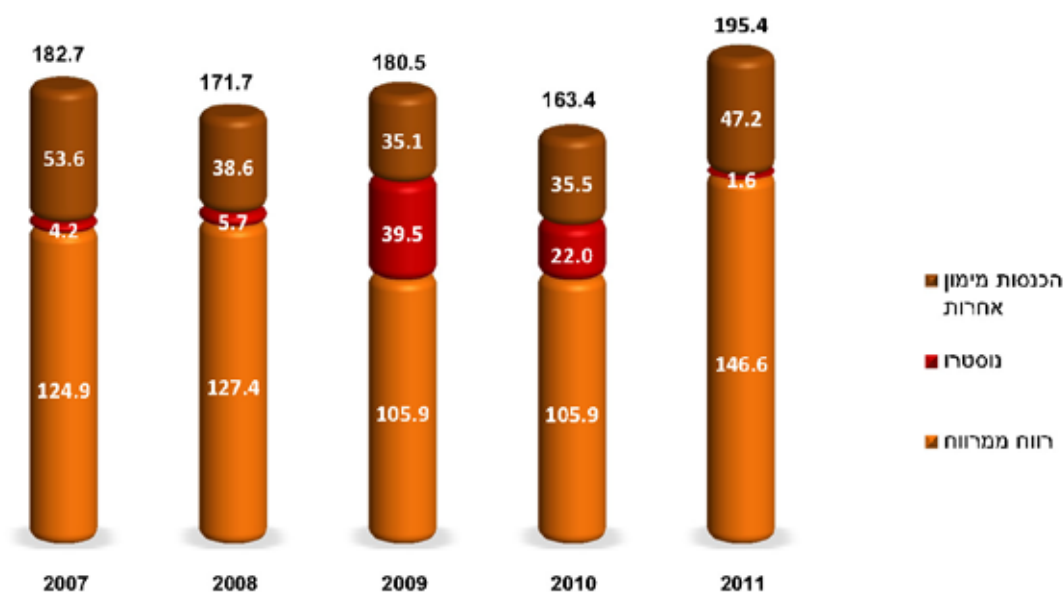
	2010				2011			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
רווח נקי מפעולות רגילות	7.5%	4.7%	6.3%	3.9%	4.1%	1.2%	5.2%	5.4%
רווח נקי	7.5%	4.7%	6.3%	3.9%	4.1%	15.0%	6.1%	5.4%

הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת הדוח הסתכם ב- 195.4 מיליוני ש"ח, לעומת 163.4 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ- 20%.

עיקר הגידול נובע מגידול בהכנסות ממרווח בסך 40.7 מיליוני ש"ח המהווה גידול של כ- 40%, שקוזזו על-ידי קיטון ברווחי הנוסטרו בסך 20.4 מיליוני ש"ח.

הגידול בהכנסות ממרווח מקורו בשיפור במרווח ביצועי המשכנתאות, בגידול בביצועי אשראי צרכני בעלי מרווח גבוה יחסית ובעליה בסביבת הריבית.

רווח מפעילות מימון (במיליוני ש"ח)

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת הדוח הסתכמו ב- 13.4 מיליוני ש"ח, לעומת הפרשה שלילית (הכנסה) של כ- 2.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עיקר הגידול נובע מיישומן לראשונה בשנת 2011 של הוראות חדשות בנושא הפרשות בגין הפסדי אשראי. על-פי הוראות אלה נדרש הבנק לרשום הוצאות בגין הפסדי אשראי גם בגין חובות שלא זוהו כחובות בעייתיים וזאת על-פי שיעור הפרשה סטטיסטי חזוי. בהתאם לכך נרשמה בשנת 2011 הוצאה חריגה בהפרשה הקבוצתית על היתרה באשראי הצרכני בסך 8 מיליוני ש"ח וזאת בשל גידול חד בותר בשנה זו. יודגש כי הפרשה זו איננה בהכרח משקפת את ההפרשה הצפויה בשנים הבאות באשראי זה. בנטרול ההפרשה הנ"ל שיעור תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות והכולל הינו 4.8% ו 8.1% בהתאמה.

הערכות הבנק המפורטות לעיל בנוגע להפרשות הצפויות הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד, והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים אשראי: הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כח אדם.

ההכנסות התפעוליות והאחרות בשנת הדוח הסתכמו ב- 77.5 מיליוני ש"ח, לעומת 85.2 מיליוני ש"ח אשתקד, קיטון של כ- 9%. עיקר הקיטון נובע מירידה בהכנסות מפעולות בני"ע (בבנק ובחברה בת).

ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנת הדוח הסתכמו ב- 224.8 מיליוני ש"ח, לעומת 203.1 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ- 11%. עיקר הגידול נובע מגידול בהוצאות שכר, אחזקת בניינים וציוד, הוצאות מחשוב והוצאות פרסום. הגידול בהוצאות הינו על רקע גיבוש התכנית האסטרטגית של הבנק שהשפיע על גידול במצבת העובדים וגידול בהוצאות פרסום ומחשוב. בנוסף, בשנת הדוח עבר מטה הבנק מנכס בבעלות לנכס בשכירות דבר שגרם להגדלת הוצאות אחזקת בניינים וציוד.

הוצאות השכר בשנת הדוח הסתכמו ב- 134.1 מיליוני ש"ח לעומת 120.7 מיליוני ש"ח אשתקד.

ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות הסתכמה בשנת 2011 בסך של 10 מיליון ש"ח. שיעור המס האפקטיבי בשנת 2011 הגיע ל-28.8% בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי של 34.5%. לפרטים נוספים ראה ביאור 27 בדוחות הכספיים.

להלן פירוט רווח נקי למניה בשלוש השנים האחרונות:

רווח נקי למניה (בש"ח)

2009	2010	2011	
0.83	0.48	0.35	רווח מפעולות רגילות
-	-	0.30	רווח מפעולות בלתי רגילות
0.83	0.48	0.65	סך הכל רווח למניה

ההתפתחויות בסעיפי המאזן

סך כל המאזן ליום 31 בדצמבר, 2011, הסתכם ב- 11,483 מיליוני ש"ח, לעומת 10,126 מיליוני ש"ח בתום שנת 2010, גידול של כ- 13%. הגידול נובע מגידול ביתרות האשראי לציבור, כפי שיפורט להלן.

יתרת המזומנים והפיקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר, 2011, הסתכמה ב- 792 מיליוני ש"ח, לעומת 652 מיליוני ש"ח בתום שנת 2010, גידול של כ- 21%.

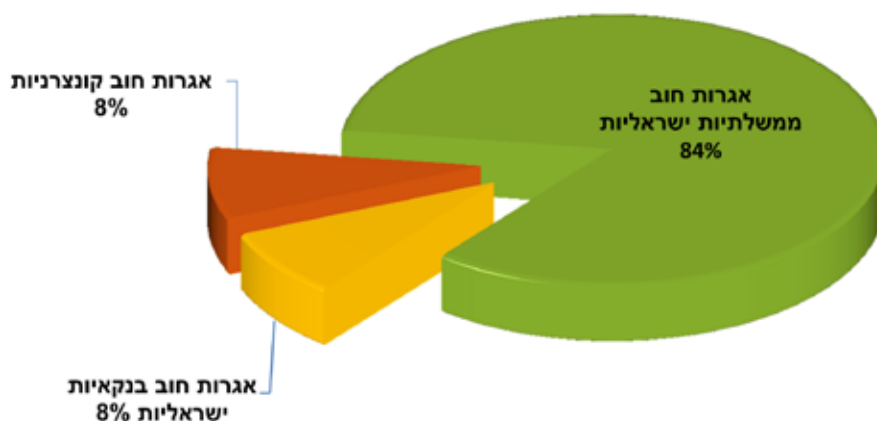
יתרת ניירות הערך ליום 31 בדצמבר, 2011, הסתכמה ב- 1,491 מיליוני ש"ח, לעומת 1,315 מיליוני ש"ח בתום שנת 2010, גידול של כ- 13%.

להלן הרכב ניירות הערך:

יתרות ליום 31 בדצמבר			
2010	2011		
שינוי ב-%	מיליוני ש"ח		
5	1,187	1,245	אגרות חוב ממשלתיות ישראליות
35	89	120	אגרות חוב בנקאיות ישראליות
223	39	126	אגרות חוב קונצרניות ואחרות
13	1,315	1,491	סה"כ ניירות ערך

יתרת האשראי לציבור הסתכמה ביום 31 בדצמבר, 2011, ב- 9,058 מיליוני ש"ח, לעומת 8,037 מיליוני ש"ח בתום שנת 2010, גידול של כ- 13%. הגידול נובע מגידול בתיק האשראי לדיור, גידול באשראי צרכני וכן ביתרות האשראי באגף העסקי.

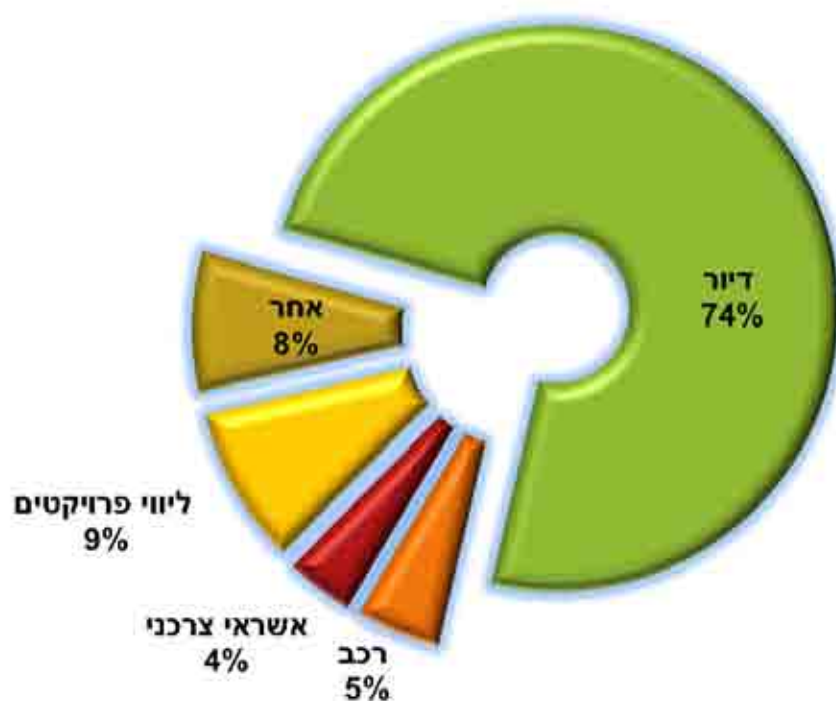
הרכב תיק הנוסטרו

להלן הרכב יתרת האשראי לציבור:

יתרות ליום 31 בדצמבר			
	2010	2011	
שינוי ב-%	מיליוני ש"ח		
9	6,155.1	6,721.7	אשראי לדיור
(25)	582.4	439.5	אשראי לרכישת רכב
658	46.4	351.6	אשראי צרכני
23	1,253.0	1,545.0	אשראי לקבלנים וללקוחות אחרים
13	8,036.9	9,057.8	סה"כ אשראי לציבור

תמהיל תיק האשראי

להלן טבלת נתוני ביצועי אשראי לדיור, לאשראי צרכני ולרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2010	2011	
שינוי ב-%	מיליוני ש"ח		
(22)	1,805	1,402	ביצועי אשראי לדיור
(54)	191	87	מיחזור הלוואות לדיור
(25)	1,996	1,489	סה"כ אשראי לדיור (כולל מיחזורים)
729	48	398	ביצועי אשראי צרכני
(49)	353	180	ביצועי אשראי לרכב
(14)	2,397	2,067	סה"כ אשראי לדיור (כולל מיחזורים), צרכני ורכב

ביצועי אשראי קמעונאי (במיליוני ש"ח)

בשנת 2011 הבנק שינה את תמהיל ביצועי האשראי כפי שניתן לראות בטבלה לעיל וזאת מתוך מטרה לשפר את מרווחי האשראי ולהתאימם לרמת הסיכון הקיימת בכל אחד מהמוצרים.

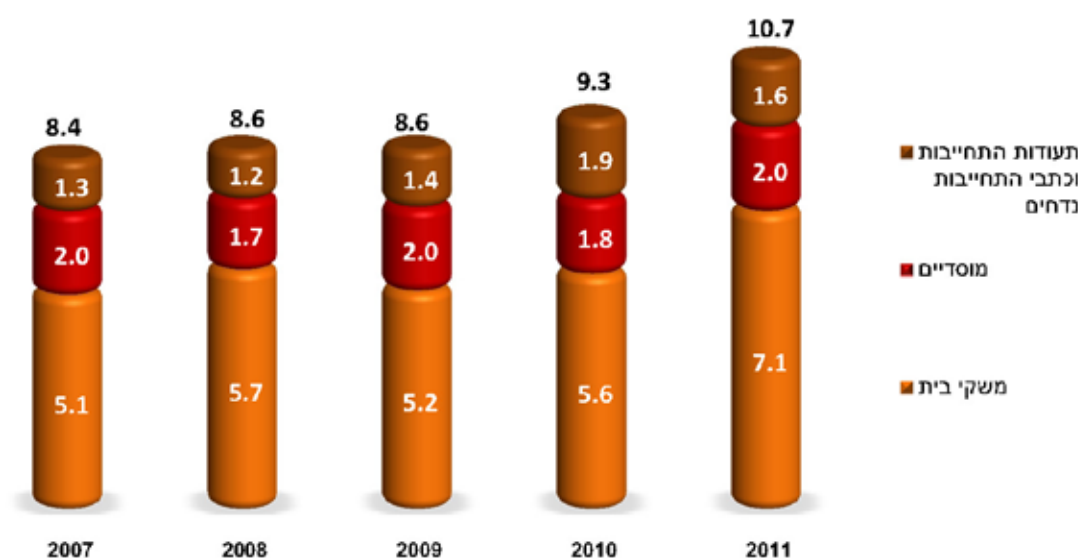
הקיטון בביצועי אשראי לרכב נובע מקיטון במתן אשראי לשוק רכב יד ראשונה ומנגד גידול במתן אשראי בשוק רכב יד שנייה.

יתרת פיקדונות הציבור הסתכמה ביום 31 בדצמבר, 2011, ב- 9,065 מיליוני ש"ח, לעומת 7,408 מיליוני ש"ח בתום שנת 2010, גידול של כ- 22%. עיקר הגידול נובע מגידול מגיוס ממשקי בית בסך כ- 1,400 מיליוני ש"ח, כמפורט להלן בפרק גיוס מקורות המימון.

יתרת תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים הסתכמה ביום 31 בדצמבר, 2011, ב- 1,612 מיליוני ש"ח (מזה - יתרת כתבי התחייבות נדחים בסך של 518 מיליוני ש"ח) לעומת 1,921 מיליוני ש"ח בתום שנת 2010 (מזה - יתרת כתבי התחייבות נדחים בסך של 450 מיליוני ש"ח). ביום 4 במאי, 2011 הנפיק הבנק באמצעות חברה בת כתבי התחייבויות נדחים בסכום כולל של 100 מיליוני ש"ח.

סה"כ יתרת פיקדונות הציבור, תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים הסתכמו ביום 31 בדצמבר, 2011, ב- 10,677 מיליוני ש"ח לעומת 9,329 מיליוני ש"ח בתום שנת 2010, גידול של כ- 14%.

תמהיל מקורות הבנק (במיליארדי ש"ח)

ההתפתחויות בסעיפים חוץ מאזניים

יתרת ההלוואות מפקדונות לפי מידת גביה (הלוואות לזכאים מכספי ממשלה) הסתכמה ביום 31 בדצמבר, 2011, ב- 2,308 מיליוני ש"ח, לעומת 2,617 מיליוני ש"ח בתום שנת 2010, קיטון של כ-12%. עיקר הקיטון נובע מצמצום בהיקף ביצועי הלוואות לזכאים במשק בכלל ומסביבת ריבית נמוכה אשר גרמה לחוסר כדאיות כלכלית בניצול הלוואות אלה. ההכנסות מעמלות גביה לפי מידת גביה הסתכמו בשנת 2011 ב- 18.5 מיליוני ש"ח לעומת 19.9 מיליוני ש"ח בשנת 2010.

יתרת תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק המוחזקים על-ידי כ- 4,100 לקוחות הגיע ביום 31 בדצמבר, 2011, לכ- 1,800 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 1,990 מיליוני ש"ח, שהוחזקו בידי כ- 3,900 לקוחות בסוף שנת 2010. ההכנסות מפעילות בניירות ערך הסתכמו בשנת 2011 ב- 11.4 מיליוני ש"ח לעומת 16.5 מיליוני ש"ח בשנת 2010.

החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ (חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק) עוסקת בהחזקת חשבונות ונכסים פיננסיים של תושבי חוץ ואחרים בנאמנות. יתרת הנכסים בהחזקת החברה ליום 31 בדצמבר, 2011, הינה סך של כ- 3.5 מיליוני ש"ח (לעומת שנת 2010 - סך של 13.4 מיליוני ש"ח). בשנת 2011 הכנסות החברה הסתכמו בכ- 28 אלפי ש"ח, לעומת 27 אלפי ש"ח בשנת 2010.

ההתפתחויות בשיעורי הכנסות והוצאות

להלן פערי הריבית (ההפרש בין שיעור ההכנסה על נכסים ובין שיעור ההוצאה על ההתחייבויות) במגזרי ההצמדה השונים (כולל השפעת נגזרים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	
1.45%	1.76%	לא צמוד
0.17%	0.15%	צמוד למדד
2.03%	1.65%	מט"ח וצמוד מט"ח
0.96%	1.17%	סך הכול כולל השפעת נגזרים
1.04%	1.39%	סך הכול ללא השפעת נגזרים

העלייה בפערי הריבית במגזר הלא צמוד נבעה בעיקרה משיפור רווחיות באשראי לדיור, ושינוי תמהיל תיק האשראי כפי שפורט לעיל.

פערי הריבית במגזר הצמוד מדד נמוכים בשל העובדה שמח"מ המקורות ארוך יחסית בהשוואה לשאר המגזרים, כמו כן, במקורות מגזר זה נכללו כתבי התחייבות נדחים הנושאים ריבית גבוהה יחסית למקורות יתר המגזרים.

הירידה בפערי הריבית במגזר מט"ח וצמוד מט"ח נבעה בעיקרה מהתייקרות עלות הגיוס של מקורות במטבע חוץ, כולל עסקאות החלף.

אירועים בשנת הדוח

ביום 27 בפברואר, 2011, החליט דירקטוריון הבנק, בהמשך להחלטתו לאישור תנאי העסקתו של המנכ"ל מחודש מרץ 2011, לאמץ תכנית אופציות להקצאת עד 3,525,885 יחידות אופציה מסוג A ו-B הניתנות למימוש לעד 3,525,885 מניות בנות 1 ש"ח ע.ג. לאוריאל פז יעוץ בע"מ (חברה בבעלות ובשליטתו המלאה של מנכ"ל הבנק) (להלן: "התכנית" ו-"הניצע", בהתאמה). המניות שתנבענה ממימוש האופציות הנ"ל תהווה עד 4.7% מהון הבנק (בדילול מלא). עם זאת, ובהתאם לתכנית, יוקנו לניצע בעת המימוש מניות רק בגין מרכיב ההטבה. כמו כן, על פי שיקול דעת הדירקטוריון, ובכפוף לנימוק החלטתו, יכול הבנק להחליט כי חלף התמורה במניות המימוש כל יחידת אופציה תקנה לניצע את הזכות לקבל לידי תמורה במזומן. לכן, כמות מניות המימוש המירבית האפשרית בגין יחידות האופציה הנ"ל הנה תיאורטית בלבד, והחזקות הניצע, אם וככל שתמומשנה יחידות האופציה על ידו, עשויות להיות נמוכות מהשיעור המפורט לעיל. לפירוט: ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

ביום 30 במאי, 2011, פירסם הבנק דיווח מידי בדבר הזמנה לדירקטוריון בנק דקסיה ישראל בע"מ (להלן: "בנק דקסיה") לכניסה למשא ומתן לרכישת מלוא מניות בנק דקסיה על-ידי הבנק. לפרטים ראה דיווח מידי מיום 30 במאי, 2011, מספר אסמכתא 167346-01-2011. ביום 31 באוגוסט, 2011, פרסם הבנק דיווח מידי בעקבות דיווח מידי של בנק דקסיה בדבר אי-היענות דירקטוריון בנק דקסיה להיענות לפניית הבנק, מספר אסמכתא 259083-01-2011. ביום 11 בספטמבר, 2011, פרסם הבנק דיווח מידי בדבר פניית הבנק לבנק דקסיה, בעקבות הדיווח המידי שפרסם בנק דקסיה על ההחלטה לדחות את הצעת הבנק, מספר אסמכתא 270219-01-2011.

אירועים לאחר תאריך המאזן

בחודש ינואר, 2012, לאחר תאריך המאזן, יצא הבנק בהכרזה על שינוי מודל תמחור הפיקדונות, הכולל התחייבות על פיה שיעור הריבית בפיקדונות שקליים עד שנה לא יפחת מ- 80% מריבית בנק ישראל, למעט פיקדונות בריבית קבועה לתקופה העולה על שלושה חודשים, בהם שיעור הריבית לא יפחת מ- 80% מתשואת המק"מ הרלוונטי. בפיקדונות שתקופתם שנה ומעלה מתחייב הבנק ששיעור הריבית לא יפחת מ- 80% מתשואת אג"ח ממשלתית או מחיר הכסף לפי הגבוה מביניהם. התחייבות זו אינה מותנית בגודל הפיקדון ואינה מותנית בפתיחת חשבון עו"ש. מאז ההכרזה, ניכר גידול

משמעותי בגיוס פיקדונות חדשים במסגרת זו, הגידול בפיקדונות הציבור בחודש ינואר 2012 הינו כ- 250 מיליוני ש"ח (קצב שנתי של כ- 3 מיליארדי ש"ח).

פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

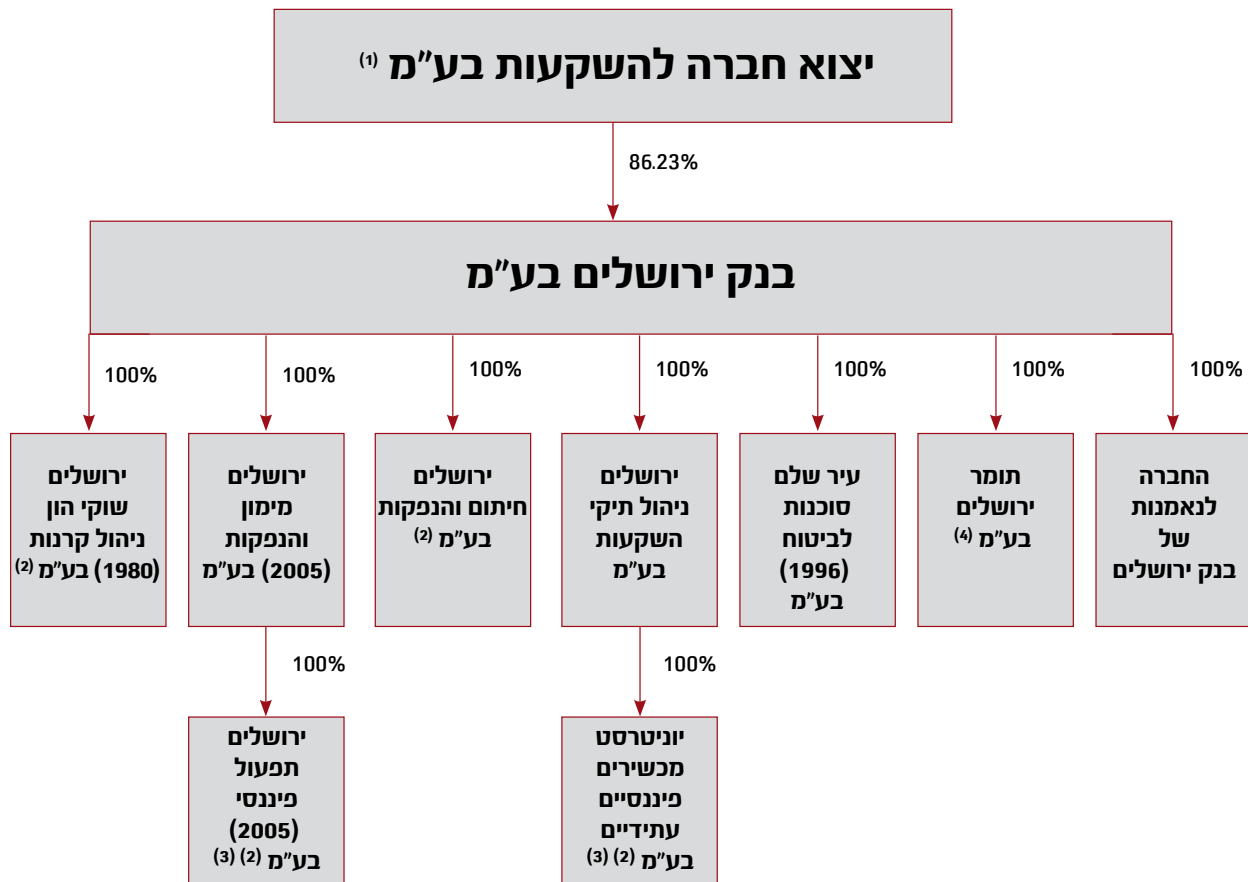
לפרטים על חברות מוחזקות עיקריות ראה ביאור 7 לדוחות הכספיים.

נתונים עיקריים מתוך הדוחות הכספיים

נתונים עיקריים מתוך הדוח השנתי של הבנק מצורפים בנספח א לדוח הדירקטוריון.

תרשים מבנה אחזקות הבנק

להלן תרשים מבנה אחזקות הבנק בחברות בת ובחברות כלולות נכון ליום 31 בדצמבר, 2011. לפירוט תחומי העיסוק של החברות הבנות והחברות כלולות ראה ביאור 7 ג'.

(1) לפירוט בדבר בעלי השליטה בבנק, ראה להלן.

(2) לא פעילה.

(3) החברה בהליכי פירוק מרצון.

(4) למר זלמן שובל החזקה זניחה בחברה כמפורט בתקנות 11-13 לדוח התקופתי.

בעלי השליטה בבנק

- גב' כנה שובל הינה בעלת השליטה בבנק ומחזיקה ב- 74.30% מהון המניות המונפק והנפרע של יצוא חברה להשקעות בע"מ שהינה חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן: "יצוא"). ייצוא מחזיקה ב- 86.23% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק. בנוסף, מחזיקה גב' שובל ב- 0.33% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק באמצעות החברות: כ. שובל אחזקות בע"מ; אי.סי.סי הון לישראל בע"מ; חברה לנאמנות פיננסית בע"מ ונאמנות חוץ בע"מ שהינן חברות פרטיות שבבעלותה ושליטתה של הגב' כנה שובל.
- על פי חוות דעת משפטיות שהומצאו לבנק, ה"ה מר זלמן שובל (בעלה של הגב' כנה שובל ודירקטור בבנק), מר גדעון שובל (כנה של הגב' כנה שובל ודירקטור בבנק), נחשבים כבעלי שליטה בבנק מכח הוראות חוק הבנקאות רישוי. מר זלמן שובל נחשב כבעל שליטה אף לפי הוראות חוק ניירות ערך.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות ידועות מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו, במידה ונכללו, במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מאירועים כלכליים חריגים, כגון: שינויים קיצוניים בשיעורי הריבית, פיחות/תיסוף המטבע והאינפלציה וכן אירועים מדיניים/ביטחוניים בלתי צפויים אשר יכולים לשנות את התנהגות הציבור הן מההיבט של היקף לקיחת האשראי, פירעונו המוקדם, מיחזורו או קשיים בפירעונו השוטף בכל מגזרי הפעילות של הבנק והן מההיבט של יכולת גיוס המקורות. כמו כן, שינויים ברגולציה או בהוראות חקיקה, הוראות גורמי פיקוח והתנהגות מתחרים עשויים להשפיע על פעילות הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "צפוי", "עשוי", "עלול", "הערכה" וביטויים דומים להם.

ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר:

- מיזוגים ורכישות במערכת הבנקאית והשפעתם על מבנה התחרות בענף.
- השפעת שינויים בהוראות רגולטוריות על טעמי הלקוחות ולא על היקף הפעילות במערכת הבנקאית ומבנה התחרות בה ולא על רווחיות הבנק.
- יכולת התממשות של תוכניות הבנק על פי היעדים שנקבעו בהתאם לאסטרטגיה שלו.
- תגובות לא חזויות של גורמים נוספים (לקוחות, מתחרים ועוד) הפועלים בסביבה העסקית של הבנק.
- התממשות בעתיד של תחזיות ענפיות ושל תחזיות מאקרו כלכליות בהתאם להערכות מוקדמות של הבנק.
- תוצאות אפשריות של הליכים משפטיים.
- שינוי בטעמי הצרכנים ולא בהתנהגותם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על הערכות מקצועיות של הבנק, על תחזיות מאקרו כלכליות של חזאים בדבר מצב המשק והסביבה העסקית, על פרסומים והערכות של גורמים בענף ועל ניתוחים סטטיסטיים שעורך הבנק לגבי התנהגות לקוחותיו.

האמור משקף את נקודת המבט של הבנק והחברות הבנות שלו במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות. מנתונים והערכות אלה נגזרות הערכות הבנק והחברות הבנות שלו והתכניות העסקיות שלהם. כאמור לעיל התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התכניות העסקיות או להביא לשינוי בתוכניות אלה.

תיאור תמציתי של מגזרי הפעילות

הבנק פועל באמצעות מטה הבנק, סניפיו וחברות בנות. מגזרי הפעילות של הבנק סווגו בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים לפי סוגי הלקוחות הנכללים בכל אחד מהמגזרים ואינם תואמים בהכרח את המבנה הארגוני של הבנק.

הבנק פועל ומספק מגוון שירותים בנקאיים בארבעה מגזרי פעילות עיקריים. להלן פירוט מגזרי הפעילות המדווחים:

- **מגזר משקי הבית** - לקוחות המגזר הינם משקי בית ועסקים קטנים שלהם סממני פעילות של משקי בית.
- **מגזר בנקאות פרטית** - לקוחות המגזר הינם לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה, אשר השירותים להם ניתנים באמצעות סניף המתמחה בבנקאות פרטית בעיקר לתושבי חוץ (רובם מארצות צפון-אמריקה, אנגליה וצרפת).
- **מגזר עסקי** - לקוחות המגזר הינם חברות בניה, קבלנים וחברות נדל"ן, לקוחות עסקיים, תאגידים ועמותות.
- **מגזר ניהול פיננסי** - המגזר כולל את ניהול ההון הפיננסי הפנוי של הבנק והפוזיציות, ניהול תיק הנוסטרו של הבנק, פעילות מול בנקים בארץ ובחו"ל ומול בנק ישראל, וכן ביצוע עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים. פעילות זו מאופיינת כפעילות עסקית שאינה מבוצעת מול לקוחות.

פעילות הבנק בתחום גיוס המקורות מהציבור מרוכזת בחטיבה הפיננסית. בשל העובדה כי פעילות זו נוגעת לכלל מגזרי הפעילות של הבנק וכי לתחום זה מאפיינים יחודיים וחוצי מגזרי פעילות, תתואר פעילות זו במרכז בפרק "גיוס מקורות המימון" ולא בכלל מגזר בנפרד.

ייחוס ההכנסות וההוצאות לפי מגזרי פעילות בבנק נעשה כדלקמן:

רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי

מרווח המתקבל מההפרש בין ריבית האשראי שהועמד ללקוחות המגזר לבין מחיר הכסף (מחיר ההעברה הכלכלי התואם את מגזר ההצמדה ואת מח"מ האשראי).

רווח זה כולל את עלויות המימון הבין מגזרי - חיוב המגזר נותן ההלוואה וזיכוי המגזר מגייס הפיקדון במחירי מעבר (בהתאם לכך מוגדלות ההכנסות במגזר שגייס את הפיקדונות ומנגד מוקטנות ההכנסות במגזרים שעשו שימוש באשראי).

הוצאות בגין הפסדי אשראי

נזקפה למגזר הפעילות בו מסווגת פעילות הלקוח אשר בגינה בוצעה ההפרשה. באופן דומה, גביה מהפרשה שבוצעה או הקטנתה יוחסה אף היא למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.

הכנסות תפעוליות

הכנסות תפעוליות נזקפו ישירות למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.

הוצאות תפעוליות אחרות

הוצאות ישירות הניתנות לזיהוי, נזקפו ספציפית למגזרי הפעילות. יתרת ההוצאות העקיפות או ההוצאות הישירות שלא ניתן היה לשייכן באופן מדויק, יוחסו על פי מודל לפיו הוצאות אלו מיוחסות בהתאם לחלקן היחסי של המשרות הישירות במגזר מסך המשרות בבנק, לכל אחד ממגזרי הפעילות.

מיסים על הכנסה

המיסים חושבו על פי שיעור המס האפקטיבי, ויוחסו בהתאם לכלל מגזר.

תשואה להון

הקצאת ההון לצורך חישוב התשואה להון בכל אחד ממגזרי הפעילות התבססה על נכסי הסיכון הממוצעים בכלל מגזר. חישוב התשואה בכלל מגזר נעשתה בהתאם להון העצמי אשר יוחס כאמור למגזר.

השקעות בהון התאגיד הבנקאי ועסקאות במניותיו

ההון העצמי

ההון העצמי של הבנק ליום 31 בדצמבר, 2011, הסתכם ב- 645 מיליוני ש"ח, לעומת 633 מיליוני ש"ח בתום שנת 2010. בתקופה הנסקרת חלו מספר שינויים בהון העצמי. מצד אחד, חל גידול בסך 45.5 מיליוני ש"ח הנובע מרווחי הבנק השנה וגידול בסך 3.1 מיליוני ש"ח הנובע מהנפקת אופציות למנכ"ל הבנק (לפירוט ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים).

מאידך, חל קיטון הנובע בעיקרו:

1. מחלוקת דיבידנד בסך 25 מיליוני ש"ח.
2. מהתאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן בסך של 2.7 מיליוני ש"ח.
3. מתיקון יתרת פתיחה בהון העצמי עקב השפעה מצטברת בגין הפרשה להפסדי אשראי בסך 5.1 מיליוני ש"ח, והשפעה מצטברת של הפרשה נוספת לדיור בשיעור של 0.75% עבור הלוואות בעלות שעור מימון מעל 60% לשנת 2009 ולמחצית הראשונה של שנת 2010, בסך 4.4 מיליוני ש"ח. תיקונים אלה נעשו בהתאם להוראות החדשות של המפקח על הבנקים ביחס לחובות פגומים (ראה ביאור 2 בדוח הכספי).

יתרת כתבי התחייבויות נדחים שהונפקו לציבור ופיקדונות נדחים שגויסו ממשקי בית ומלקוחות מוסדיים, הנכללת בהון לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי הסיכון, הסתכמה ב- 31 בדצמבר, 2011, ב- 315 מיליוני ש"ח, לעומת 271 מיליוני ש"ח בתום שנת 2010.

למידע לגבי ירידת הערך של אג"ח זמינים למכירה (ממשלתיות וקונצרניות) שנרשמה לקרן הונית בחלוקה לטווחים של משך הזמן ושיעור הירידה ראה נתונים במגזר ניהול פיננסי.

לפירוט בדבר שינויים בהון העצמי ראה הדוחות הכספיים, דוח על השינויים בהון העצמי.

לעניין יעדי ההון תחת הוראות של באזל II ראה פרק "הסיכונים ודרכי ניהולם" להלן.

הבנק בוחן את צרכי ההון שלו, במסגרת תכנית העבודה השנתית של הבנק, ובהתאם להתפתחויות במהלך העסקים השוטף. לאור אי הוודאות ביישום הוראות באזל 3 והשפעתם על מכשירי ההון השונים (ראה להלן פרק הסיכונים ודרכי ניהולם), לבנק אין אפשרות להעריך את הצורך בגיוס מכשירי הון. יחד עם זאת, התכנית העסקית של הבנק מביאה בחשבון גיוס אפשרי של פיקדונות נדחים על-ידי הבנק ו/או הנפקת כתבי התחייבות נדחים על-ידי חברת הבת ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ (להלן: "ירושלים מימון והנפקות") ו/או הבנק, וזאת לצורך פעילותו השוטפת. ביום 4 במאי, 2011, הנפיק הבנק באמצעות חברה בת כתבי התחייבויות נדחים בסכום כולל של 100 מיליוני ש"ח.

חלוקת דיבידנדים

הבנק לא קבע מדיניות חלוקת דיבידנד; ביום 31 במרץ, 2011, הוחלט על תשלום דיבידנד לבעלי מניות הבנק בסך 25 מיליוני ש"ח, היינו כ-0.35 ש"ח לכל מניה רגילה בת 1 ש"ח ע.ג. המועד הקובע לעניין תשלום הדיבידנד היה ביום 12 באפריל, 2011, יום האקס ביום 13 באפריל, 2011, ומועד התשלום בפועל ביום 27 באפריל, 2011.

בשנים 2009 ו-2010 הבנק לא חילק דיבידנד.

ביום 27 בפברואר, 2011, הוחלט על אישור שלב א' של התכנית האסטרטגית של הבנק. בין יעדי התכנית חתירה ליצירת ערך גבוה ומתמשך לבעלי המניות של הבנק, ובכלל זה המשך חלוקת דיבידנדים שנתית בטווח של 25%-40% מהרווח הנקי בשנים הבאות. יחד עם זאת, השיקולים לחלוקת הדיבידנד וחלוקתו בפועל, ככל שתהיה, יושפעו מהצורך בעמידה ביעדי ההון המעודכנים שיקבע הדירקטוריון (ראה להלן בפרק באזל II אשר בפרק הסיכונים ודרכי ניהולם) וכפופים להוראות המפקח על הבנקים, שיקבעו מעת לעת.

המידע האמור לעיל בדבר חלוקת הדיבידנד מהווה מידע צופה פני עתיד, העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות ותחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בגורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי שינויים במצב הכלכלי במשק, חקיקה, הוראות גורמי פיקוח ואחרים ושינויים בתכנית האסטרטגית ותכנית העבודה של הבנק.

חלוקת הדיבידנד מתבצעת בכפוף להוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 ולהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 הדנה בחלוקת דיבידנדים בתאגידים בנקאיים. המפקח על הבנקים הודיע לבנקים ביום 30 ביוני, 2010 כי בנוסף להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 331, בנק שאינו עומד ביעד ההון של 7.5% או שחלוקת הדיבידנד תגרום לו שלא יעמוד ביעד, אינו רשאי לחלק דיבידנד, אלא לאחר קבלת אישור המפקח על הבנקים.

אין באמור לעיל בדבר חלוקת דיבידנד כדי ליצור התחייבות כלשהי כלפי צד שלישי כלשהו (לרבות לעניין מועדי תשלום דיבידנד ו/או שיעורו).

מידע כספי לגבי מגזרי הפעילות של התאגיד הבנקאי

פירוט פעילות הבנק לפי מגזרים מובא בביאור 29 לדוחות הכספיים. התפתחויות שחלו במגזרי הפעילות מובאים להלן בחלק של תיאור עסקי התאגיד לפי מגזרי פעילות. במגזרי הפעילות של הבנק לא נרשמו הוצאות תפעוליות ואחרות המיוחסות למגזר הפעילות, הנובעות מעסקאות בין מגזריות.

התפתחויות מהותיות

פעילות הבנק ורווחיותו חשופים לשינויים בסביבה העסקית ומושפעים מהמצב הכלכלי, מההתפתחויות בשוק הנדל"ן וההון, התפתחויות טכנולוגיות ושינוי רגולציה. האטה כלכלית או משבר אפשרי בשוק הנדל"ן/או בשוק ההון עלולים להשפיע על פעילותו של הבנק בכלל ועל פעילותו במגזרי המשכנתאות והנדל"ן בפרט.

בשלב זה אין לבנק את היכולת להעריך את ההשלכות האמורות, ככל שתהיינה כאלה, על פעילות הבנק. להלן בפרק הסיכונים ודרכי ניהולם יתוארו עיקרי השינויים בסביבה העסקית העלולים להשפיע על פעילות הבנק ורווחיותו והיערכות הבנק לשינויים אלו.

התפתחויות עיקריות במשק

המחצית הראשונה של שנת 2011 התאפיינה בהמשך הצמיחה אשר החלה במחצית השנייה של 2009. לעומת זאת, המחצית השנייה של השנה התאפיינה בקיטון בשיעור הצמיחה, שיעורי האינפלציה ירדו, שוק הדיור הצטנן והמדיניות המוניטרית שינתה את כיוונה. ע"פ אומדני בנק ישראל צפויה צמיחת התמ"ג במשק להסתכם בשנת 2011 ב-4.8%. המדד המשולב של בנק ישראל לבחינת מצב המשק רשם עלייה שנתית של כ-3.4%, זאת בהשוואה לעלייה של 5% במהלך התקופה המקבילה אשתקד.

אינדיקטורים נוספים להאטת הצמיחה במשק ניתן למצוא בסקר החברות של בנק ישראל לרבעון הרביעי של שנת 2011, ממנו עולה כי הפעילות העסקית במשק המשיכה לגדול אך בשיעור מתון ונמוך בהשוואה לרבעון קודם. כמו כן הציפיות וההזמנות לרבעון הראשון של שנת 2012 בענפי התעשייה, המסחר, השירותים העסקיים (ללא הי-טק) ובתי מלון נמוכות ולרוב הן שליליות. מהתשובות אשר התקבלו מהחברות אשר לקחו חלק בסקר האמור ניתן ללמוד ולהסיק כי עיקר המקור להאטה הינו מחו"ל ולא מהמשק הישראלי.

שנת 2011 במשק הישראלי תיזכר, במידה רבה, בשל המחאה החברתית שפרצה בקיץ האחרון "מחאת הדיור". בעקבות גל המחאות, מינה ראש הממשלה בנימין נתניהו באוגוסט 2011, ועדה בראשות פרופ' טרכטנברג וזאת במטרה לבחון ולהציע פתרונות לבעיית יוקר המחיה בארץ. הוועדה פרסמה את המלצותיה שכללו התייחסויות לתחומי מס, חינוך, דיור, תחבורה, ריכוזיות במשק ועוד נושאים אחרים, כאשר חלק מהמלצות הוועדה צפויות להיות מיושמות החל משנת 2012.

שיעור האבטלה במשק עמד בסוף חודש נובמבר 2011 על 5.4%. שיעור האבטלה בישראל, בהשוואה לארה"ב ולמדינות רבות בגוש האירו מוגדר כשיעור נמוך. שיעור האבטלה בארה"ב עמד בחודש ינואר 2012 על 8.3% ושיעור האבטלה ב 16 מדינות גוש האירו היה בחודש דצמבר 10.4%.

בשנת 2011 נרשמה האטה בפעילות הכלכלית בארה"ב כאשר קצב הצמיחה השנתי הסתכם ב-1.8% בלבד. המשק האמריקני נמצא אמנם בתהליך צמיחה, אך הוא עדיין איטי יותר בהשוואה למשק האמריקאי שהיה לפני משבר הסאב פריים אשר פקד אותו בשנת 2009 ואין הוא מסוגל לייצר מספיק משרות חדשות שיפחיתו באופן משמעותי את שיעור האבטלה. הבנק המרכזי האמריקאי המשיך לפעול בשנת 2011 לעידוד הצמיחה והשאיר את שיעור הריבית האפסי לתקופה ממושכת. משבר החוב הממשלתי וחוסר היכולת של הקונגרס האמריקאי להוביל למהלך של קיצוצים נרחבים הביאו בחודש אוגוסט 2011, את חברת הדירוג S&P להחלטה להוריד את דירוג האשראי המושלם של ארה"ב ל-AA עם תחזית שלילית.

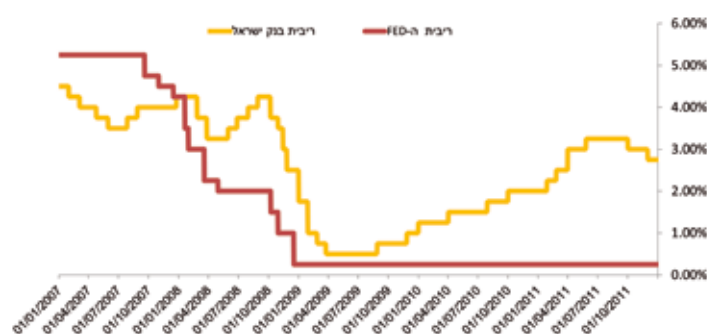
באירופה נמשכה בשנת 2011 מגמת ההאטה הכלכלית כאשר ברקע משבר החוב של מדינות הפריפריה אשר מעמיד את עצם רעיון האיחוד האירופי במבחן גדול. מדיניות הצנע והאבטלה באירופה הביאו להאטה ניכרת בצמיחה ובמספר מדינות אף נרשם מיתון בשנת 2011. בסוף אוקטובר 2011, החליטו מנהיגי מדינות אירופה על תכנית חדשה לחילוץ של יוון. כמו כן, כבר ברבעון ראשון של שנת 2012 יתמודדו 17 מדינות גוש האירו, ובראשן איטליה, עם מיחזור חובות של 157 מיליארד אירו שיהווה מבחן חשוב לעמידות האיחוד האירופי. התחזיות הקיימות לגבי שיעור הצמיחה הצפוי להיות בגוש האירו צופות בממוצע, צמיחה שלילית של 0.7% בשנת 2012.

המדיניות הפיסקלית והמוניטארית

ריבית בנק ישראל עלתה במהלך השנה משיעור של 2.00% ועד לשיעור של 3.25% וירדה לאחר מכן לשיעור של 2.75%. לאחר תאריך המאזן ירדה הריבית לחודש פברואר 2012 ל-2.5%. הורדת שיעורי הריבית של בנק ישראל באו על רקע התגברות החששות לפגיעה קשה, של משבר החובות באירופה, בכלכלת ישראל. אחד השיקולים שתמך בהחלטה על הורדת הריבית היה כניסת האינפלציה לתוך יעד יציבות המחירים.

האטה במשק גרמה לגביית מסים נמוכה מהמתוכנן ולגירעון בשיעור גבוה מהצפוי. הגירעון הכולל בכ-3.3% מהתמ"ג, לעומת התכנון המקורי בתקציב המדינה של גירעון 2.9% מהתמ"ג.

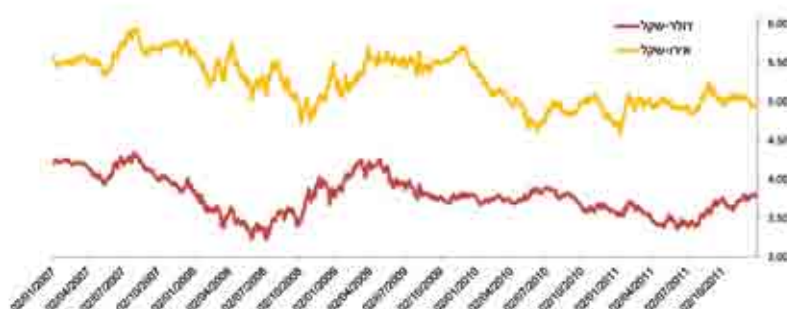
סך ההכנסות ממסים הסתכמו לפי אומדני האוצר בכ-245 מיליארד שקלים, כ-6 מיליארד פחות מהתכנון התקציבי המקורי שהיה 251 מיליארד שקלים.

אינפלציה ושערי חליפין

העלייה במדד המחירים לצרכן הסתכמה בשנת 2011 ב-2.2% בתחום יעד האינפלציה שקבע בנק ישראל, זאת לאחר עליה של 2.7% בשנת 2010. תרומה עיקרית לעליית המדד הגיע מסעיף הדיור (עלייה של 5.1%) שקוזה ע"י עליה מינורית בסעיף הירקות והפירות (עלייה של 0.1%).

בסיום שנת 2011 נרשם פחות בשער של השקל לעומת הדולר בשיעור של כ-7.7%. שער של האירו נחלש במהלך שנת 2011 בשיעור של כ-4.2%.

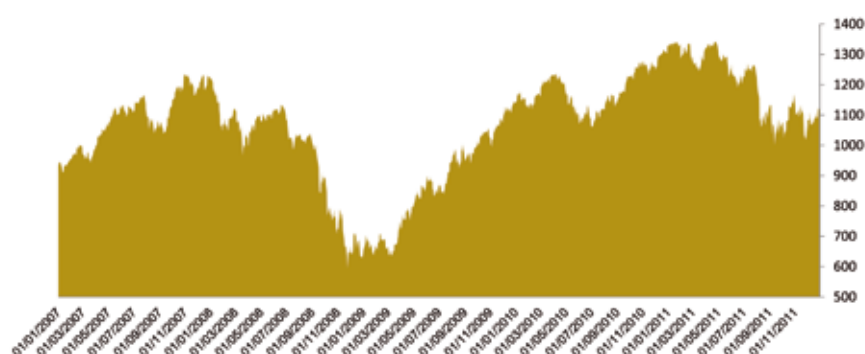

שוקי ההון והכספים

שנת 2011 התאפיינה במגמה שלילית בשוקי ההון. מדד ת"א 25 ירד בשנת 2011 בשיעור של 18.2% ומדד ת"א 100 ירד בשיעור 20.1%. בשוק אגרות החוב רשם מדד התל-בונד 60 עלייה של 0.3% ומדד אגרות החוב הממשלתיות רשם עלייה של 5.0%.

הגורם הדומיננטי אשר השפיע על השוק הישראלי בשנת 2011 היה המשבר הפיננסי והכלכלי החמור שגרם להאצה בירידות השערים באירופה. המגמה השלילית בשוק אגרות החוב הממשלתיות של ישראל, שנמשכה מאז חודש נובמבר 2010, נבלמה לקראת חודש מרץ 2011 ומאז ניכרת מגמה חיובית בשוק אגרות החוב כאמור.

מדד תל אביב 25

ענף הבנייה

במהלך שנת 2011 נבלמה מגמת עליות המחירים בשוק הדיור בישראל. ע"פ נתוני בנק ישראל ירדו מחירי הדירות בישראל בחודש נובמבר 2011 ב-0.3% ירידה שלישית ברציפות. מדד מחירי הדיור (חוזי שכירות) ירד בחודש דצמבר ב-0.1%.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ועל פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי של בנק. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור מס' 2 לדוחות הכספיים. יישום כללי החשבונאות על ידי הנהלת הבנק במהלך עריכת הדוחות הכספיים כרוך בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של הנכסים וההתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. השימוש באומדנים כרוך במידה רבה של אי וודאות, והשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים. חלק מההערכות ומאומדנים הינם קריטיים למצב הכספי ולתוצאות הפעילות המשתקפות בדוחות הכספיים וזאת בשל מהותיות הנושא, מורכבות החישובים, או מידת ההיתכנות של התממשות אירועים לגביהם קיימת חוסר וודאות, אומדנים אלה נחשבים ונקראים "נושאים קריטיים". קיימת אפשרות שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים יהיה שונה מכפי שהוערך בדוחות הכספיים.

להלן פירוט המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים:

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קובע את ההפרשות להפסדי אשראי בהלוואות בשעבוד דירת מגורים על פי נוסחת עומק פיגור כפי שנקבעה בהוראה מס' 314 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים. בנוסף, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, מחושבת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין יתרת הלוואות לדיר שניתנו החל משנת 2009 ואילך ואשר היחס בין החוב לבין שווי הנכס המשועבד במועד העמדת ההלוואה (LTV) גבוה מ-60%.

ביתר האשראי הקמעונאי וכן באשראי העסקי, הבנק קובע הפרשותיו בהתאם לחוזר המפקח על הבנקים בנושא: "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" שפורסם ביום 31 בדצמבר 2007. החוזר מבוסס, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רגולטוריות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב. הוראה זו מיושמת בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, החל מיום 1 בינואר 2011 (בהוראה המקורית - בינואר 2010). ההוראה לא מיושמת למפרע בדוחות הכספיים לתקופות קודמות. השפעת חוזר זה על הבנק בא לידי ביטוי בנושאים הבאים:

בדיקה פרטנית - הבנק מזהה לצורך בחינה פרטנית כל לווה (למעט הלוואות לדיר) שיתרתו החוזית הינה 1 מיליון ש"ח או יותר וכן חובות אחרים המזוהים על ידי הבנק (דוגמת תרמיות ופשיטות רגל). כל לווה שנבדק פרטנית וקיימים לגבי סימנים המעידים על בעיה אפשרית ביכולת פירעון האשראי שניתן לו נעשית ע"י הבנק הערכה של הסכום הניתן לגבייה מאותו לווה בהתאם לתזרימי מזומנים הצפויים מפעילותו העסקית, ערך מימוש נכסיו, ערך מימוש ערבויות מצדדים שלישיים ומועד המימוש. מאחר ונתונים אלו מבוססים על אומדנים והערכות, אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדן.

סיווג החוב - הוגדרו ארבעה סיווגים עיקריים היוצרים מדרג בחומרת הבעייתיות של החוב ובקביעת ההפרשות בגינו: חוב תקין, חוב בהשגחה מיוחדת, חוב נחות וחוב פגום. במסגרת זו, נקבע שכלל לא יירשמו הכנסות ריבית שלא נגבו לחוב שסווג כ'פגום'.

ההפרשה להפסדי אשראי - נעשתה הבחנה בין הפרשה על בסיס פרטני לחובות שנבדקו פרטנית וזוהו כפגומים לבין הפרשה קבוצתית לכל החובות שאינם מסווגים כפגומים. שיעורי הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מאזני וחוף מאזני מתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים בחלוקה בין אשראי לא בעייתי ואשראי בעייתי בשנים 2008 עד 2011 וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל. בהתאם להוראת המעבר של המפקח על הבנקים, לשיעורי הפרשה אלו נעשה תיקוף ועדכון מדי רבעון.

מחיקה חשבונאית - בגין חובות שנבדקו פרטנית וזוהו כחובות שאינם ברי גבייה. במקביל, נעשית בחינה האם למחוק חשבונאית הפרשות להפסדי אשראי פרטניות לאחר שנתיים. כמו כן, מבוצעים מחיקות חשבונאיות עבור חובות שנעשתה להם הפרשה קבוצתית והינם בפיגור מעל 150 ימים.

ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין סיכוני האשראי שאינם פגומים מבטלת את ההפרשה הנוספת והכללית בגין

חובות בעייתיים ובגין מאפייני סיכון שהוגדרו בהוראות המפקח על הבנקים. בין מאפייני הסיכון נכללים: סיווג חובות, אשראי לאנשים הקשורים לבנק, היעדר מידע כספי על הלווה, אשראי ללווה או לקבוצת לווים החורגים ממגבלות חבות של "לווה בודד". בשנת 2011, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, הבנק המשיך לחשב ההפרשה הנוספת ברוטו ממס לצורך השוואה להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, כאשר בספרים נרשמת ההפרשה הגבוהה מבין השתיים.

ככלל, יישום ההוראה בנושא "מדידת חובות פגומים הפרשה להפסדי אשראי" שנעשה החל מיום 1 בינואר, 2011 הביא לשינוי משמעותי הן באופן בחינת וסיווג החובות והן באופן חישוב ההפרשות להפסדי אשראי וביצוע מחיקות חשבונאיות. בדוח רווח והפסד לשנת 2011, ניתן להבחין כי ההוצאות בגין הפסדי אשראי עמדו על כ- 13.4 מיליוני ש"ח (לעומת הכנסות בשנתיים שקדמו לה), כאשר בביאור 29 בדוחות הכספיים (בנושא מגזרי פעילות) ניתן להבחין שהגידול נבע בעיקר מאשראי שניתן למגזר משקי הבית הנכלל ברוטו בהפרשה על בסיס קבוצתי. הגידול במגזר זה מוסבר גם מאסטרטגיית הבנק להרחיב ביצועי אשראי קמעונאי.

להלן ההשפעה המצטברת בעקבות היישום לראשונה ביום 1 בינואר, 2011 של ההוראה בנושא "מדידת חובות פגומים הפרשה להפסדי אשראי" ופירוט התפתחות ההפרשה להפסדי אשראי בבנק בשנת 2011:

הפרשה להפסדי אשראי			
על בסיס קבוצתי*			
סה"כ	אחר	לפי עומק פיגור	על בסיס פרטי
122.8	6.6	69.2	47.0
(42.0)	-	(7.4)	(34.6)
יתרת הפרשה לתחילת התקופה			
מחיקות חשבונאיות נטו שהוכרו ליום 1 בינואר 2011			
16.1	13.6	6.6	(4.1)
שינויים אחרים בהפרשה להפסדי אשראי ליום 1 בינואר 2011 (נזקפו להון העצמי)			
96.9	20.2	68.4	8.3
יתרה ליום 1 בינואר 2011			
שנת 2011			
13.4	13.4	1.8	(1.8)
הוצאות בגין הפסדי אשראי			
(23.3)	(11.1)	(9.2)	(3.0)
מחיקות חשבונאיות			
4.0	3.0	0.8	0.2
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות			
(19.3)	(8.1)	(8.4)	(2.8)
מחיקות חשבונאיות נטו			
91.0	25.5	61.8	3.7
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2011			

לפרטים נוספים אודות ההשפעה הכמותית, ראה ביאור 5 בדוחות הכספיים ותוספת ה' בסקירת ההנהלה.

מיסים נדחים

המיסים הנדחים מחושבים עבור הפרשים זמניים בין ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים לבין הסכומים שיובאו בחשבון לצרכי מס. חישוב המיסים הנדחים נעשה על פי שיעורי המס הצפויים לחול כאשר מיסים אלה ייזקפו לרווח והפסד כפי שהם ידועים סמוך לתאריך אישור הדוחות הכספיים. מיסים נדחים לקבל מחושבים עבור הפרשים זמניים שצפוי שיווצר לגביהם חיסכון במס במועד ההיפוך.

בעת רישום מיסים נדחים לקבל הבנק מבצע הערכות ואומדנים לגבי אפשרות מימושם בעתיד.

לפירוט ההשפעה הכמותית - ראה ביאור 27 בדוחות הכספיים.

מכשירים נגזרים

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, המכשירים הנגזרים בבנק מוצגים במאזן על פי שווים ההוגן. השווי ההוגן של הנגזרים נקבע על פי מחירי שוק מצוטטים בשווקים פעילים או על אומדן השווי ההוגן שנקבע על פי מחירים של נכסים דומים, או התחייבויות דומות (Mark to model). שיטות ההערכה כוללות שימוש בפרמטרים שונים כגון: עוקמי ריבית, שיעורי

מטבעות וסטיות תקן. ההערכה כוללת התחשבות בהנחות אודות גורמים שונים כגון סיכויי אשראי של הצד הנגדי לעסקה ונזילותו. לפרטים, ראו ביאור 20 בדוחות הכספיים.

מדידות שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

ביום 31 בדצמבר 2009 פרסם המפקח על הבנקים חוזר המחיל על המערכת הבנקאית את תקן FAS 157 בנושא מדידת שווי הוגן. במסגרת יישום התקן, הבנק עושה שימוש בטכניקות הערכת שווי המביאות למקסימום את השימוש בנתונים נצפים רלוונטיים ולמינימום את השימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים הם נתונים שמשקפים את ההנחות שמשתתפים בשוק היו משתמשים בהן בתמחור הנכס או ההתחייבות, שפותחו בהתבסס על נתוני שוק שהושגו ממקורות שאינם תלויים בבנק. נתונים לא נצפים הם נתונים שמשקפים את ההנחות של הבנק עצמו לגבי הנחות שמשתתפים בשוק היו משתמשים בהן לשם תמחור הנכס או ההתחייבות, שפותחו בהתבסס על המידע הטוב ביותר הזמין באותן נסיבות.

מדידת שווי הוגן מתבססת על ההנחה שהעסקה מתבצעת בשוק העיקרי (principal market) של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק המועיל ביותר.

הבנק מסווג מדידות שווי הוגן תוך שימוש במדרג שווי הוגן שמשקף את המשמעותיות של הנתונים ששימשו בביצוע המדידות. מדרג השווי ההוגן מורכב מהרמות הבאות:

רמה 1 - מדידה המבוססת על מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים. מחירים מצוטטים בשוק פעיל מהווים את הראיה המהימנה ביותר לשווי הוגן, ומשמשים למדידת שווי הוגן בכל עת שבה הם זמינים.

רמה 2 - מדידה המבוססת על נתונים נצפים עבור הנכס או ההתחייבות, במישור או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים, לרבות: מחירים מצוטטים לנכסים והתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות זהים או דומים בשווקים שאינם פעילים; נתונים הנגזרים בעיקר מנתוני שוק נצפים, או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים בדרך של מתאם או באמצעים אחרים.

רמה 3 - מדידה המבוססת על נתונים לגבי נכסים או התחייבויות שאינם מבוססים על מידע שוק ניתן לצפייה ואשר משמעותיים למדידת השווי ההוגן בכללותה.

להלן פירוט יתרות המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן, הכלולים במאזן ליום 31 בדצמבר 2011:

31 בדצמבר 2011				
מידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
יתרה מאזנית	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
מיליוני שקלים				
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
1,011.8	-	-	1,011.8	אגרות חוב ממשלת ישראל
193.7	-	2.2	191.5	אגרות חוב חברות אחרות
13.7	-	-	13.7	אגרות חוב ממגובי נכסים
1.1	1.1	-	-	מניות זמינות למכירה
1,220.3	1.1	2.2	1,217.0	סה"כ ניירות ערך זמינים למכירה
ניירות ערך למסחר:				
270.4	-	-	270.4	אגרות חוב למסחר
270.4	-	-	270.4	סה"כ ניירות ערך למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
1.2	-	1.2	-	חוזי ריבית
2.4	-	2.4	-	חוזי מטבע חוץ
3.6	-	-	3.6	חוזי מניות
7.2	-	3.6	3.6	סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,497.9	1.1	5.8	1,491.0	סך הכל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
1.5	-	1.5	-	חוזי ריבית
9.9	-	9.9	-	חוזי מטבע חוץ
3.6	-	-	3.6	חוזי מניות
15.0	-	11.4	3.6	סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

הבנק פעל ליישום תקן FAS 157 בשנת 2011 בהתאם להנחיות בנק ישראל. עם זאת, לא חל שינוי מהותי באופן מדידת השווי ההוגן ובאומדנים עליהם התבסס קודם ליישום תקן זה.

לפירוט נוסף אודות ההשפעה הכמותית ליישום מדידה לפי שווי הוגן - ראה ביאור 21 בדוחות הכספיים ותוספת ד' בסקירת ההנהלה.

ירידת ערך ניירות ערך שאינה בעלת אופי זמני

שינויים בשווי ההוגן של ניירות ערך זמינים למכירה נזקפים להון העצמי בניכוי השפעת המס, אלא אם כן קיימת ירידת ערך שאינה זמנית. במקרה כזה, ירידת הערך נכללת בדוח רווח והפסד.

הבנק בוחן מדי תקופה את הצורך ברישום הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני. הבנק קבע קריטריונים למעקב אחר ניירות הערך ולבחינה האמורה. קריטריונים אלו מתבססים, בין היתר, על הגורמים הבאים:

- שינוי בדירוג ניירות הערך על ידי סוכנויות הדירוג.
- משך הזמן בו נסחר הנייר בתשואה גבוהה.
- מקרים חריגים כגון ירידת ערך חריגה.

כמו כן, קבע הבנק קריטריונים נוספים שבהם תבוצע הפרשה מיידי לירידת ערך. קריטריונים אלו מתבססים, בין היתר, על הגורמים הבאים:

- הדירוג הנוכחי של נייר הערך על ידי סוכנויות הדירוג.
- תשואה נוכחית חריגה שבה נסחר נייר הערך.
- משך הזמן שבו נסחר נייר הערך בתשואה חריגה.
- אינדיקציות שליליות מהותיות מתוך הדוחות הכספיים.

קריטריונים אלו נידונו בוועדת האשראי הדירקטוריונית ואושרו על ידיה, ודווחו לפיקוח על הבנקים בבנק ישראל.

בשנת 2011, לא בוצעה לניירות הערך בבנק הפרשה לירידת ערך שאינה זמנית (בשנת 2010 בוצעה הפרשה לירידת ערך בסך 1.2 מיליוני ש"ח).

התחייבויות תלויות

הבנק הינו צד בהליכים משפטיים אשר ננקטו כלפיו על ידי לקוחות הבנק, לקוחות לשעבר וצדדים שלישיים שונים שראו עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק. לצורך הערכת הסיכונים בהליכים המשפטיים מתבססת הנהלת הבנק על חוות דעתם של עורכי הדין הפנימיים של הבנק, או על חוות דעתם של יועצים משפטיים חיצוניים, הנבדקות על ידי עורכי הדין הפנימיים של הבנק. הערכות אלו מתבססות על מיטב שיפוטם של היועצים המשפטיים, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים וכן על ניסיון משפטי שנצבר בנושאים השונים בארץ.

הערכת הסיכונים בתובענות ייצוגיות כרוכה בקושי רב יותר בשל מיעוט ניסיון משפטי נצבר באשר לאופן התממשותן של תובענות כאלה בישראל. כמו כן ישנן תביעות ייצוגיות שלא ניתן להעריך את סיכוייהן בשל השלב בו הן נמצאות.

יש להביא בחשבון כי תוצאות ההליך עלולות להיות שונות מההערכה שנקבעה לגבי תביעה בשל העובדה שבתחום המשפטי אין אפשרות לתת הערכה ודאית.

לפירוט נוסף אודות ההתחייבויות התלויות - ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.

חלק שלישי - תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות

להלן ריכוז הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לפי מגזרי פעילות:

מגזרים	נכסים		התחייבויות		שינוי
	2011	2010	2011	2010	
	מיליוני ש"ח		מיליוני ש"ח		%
משקי בית	6,398.9	5,755.4	5,488.0	4,802.7	14
בנקאות פרטית	977.3	852.9	846.9	729.1	16
עסקי	1,373.9	1,262.8	3,764.0	3,279.1	15
ניהול פיננסי	2,023.1	1,589.0	51.9	86.0	(40)
סה"כ	10,773.2	9,460.1	10,150.8	8,896.9	14

להלן פירוט הרווח מפעולות רגילות ותשואת הרווח מפעולות רגילות להון לפי מגזרי פעילות:

מגזרים	הרווח הנקי		תשואה להון	
	2011	2010	2011	2010
	מיליוני ש"ח		%	
משקי בית	10.5	13.4	3.0	4.0
בנקאות פרטית	5.2	1.9	9.7	2.8
עסקי	15.5	14.5	8.1	7.3
ניהול פיננסי	(6.5)	4.0	(27.6)	15.2
סה"כ	24.7	33.8	4.0	5.5

בשנת 2011 הרווח במגזרים משקי בית וניהול פיננסי ירד, ומנגד נרשמה עליה ברווחיות מגזר בנקאות פרטית והמגזר העסקי. לפירוט ראה נתוני רווחיות בכל מגזר ומגזר. להלן תיאור מורחב של מגזרי הפעילות:

במסגרת מגזר משקי הבית מספק הבנק מגוון של שירותים ומוצרים פיננסיים. המוצרים העיקריים העומדים לרשות לקוחות הבנק במסגרת מגזר פעילות זה כוללים: פיקדונות וחשכונות, פעילות בשוק ההון וקרטיסי אשראי, הלוואות לרכישת דירת מגורים, לרכישת כלי רכב, הלוואות לכל מטרה, פעילות בניירות ערך וייעוץ השקעות. מרבית לקוחות הבנק המשתייכים למגזר פעילות זה, מקבלים מהבנק שירותי בנקאות באמצעות סניפי הבנק.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

אחד מהיעדים העיקריים העומדים בבסיס התכנית האסטרטגית של הבנק (כפי שתוארה לעיל), הינו פיתוח והרחבה של מגזר משקי הבית, תוך גידול משמעותי בהיקף לקוחות המגזר במקביל להרחבת קשת השירותים והמוצרים אשר יוצעו ללקוחות המגזר והגדלת הרווחיות הגלומה בהם. בכוונת הבנק להציע במסגרת תחום פעילות זה, מוצרים אשר יכללו מאפיינים ייחודיים המגלמים ערך מוסף בהשוואה למוצרים הקיימים כיום במערכת הבנקאית בישראל.

להלן עיקרי התכנית האסטרטגית של הבנק במגזר פעילות זה:

- גידול ניכר בבסיס הלקוחות הקיים באמצעות:
 - הרחבת הפעילות בסניפים ופתיחת סניפים חדשים.
 - גיוס מוגבר של פיקדונות ממשקי בית, באמצעות סניפי הבנק, אינטרנט ושיתופי פעולה עם שותפים קמעונאיים (כגון בנק הדואר).
 - מתן אשראי צרכני ללקוחות קיימים וחדשים, וזאת גם באמצעות שיווק קרטיסי אשראי ושיתופי פעולה עם שותפים קמעונאיים.
 - פיתוח משכנתאות ייחודיות התואמות את צרכיו וטעמיו האישיים של הלקוח תוך התמקדות באפיקים בעלי רווחיות גבוהה.
 - גיוס לקוחות הפעילים בשוק ההון באמצעות סניפי הבנק ועל בסיס מאגר הלקוחות הקיים, וזאת תוך הגדלת הרווחיות הנובעת מפעילות זו.
- הגברת מאמצי השיווק והמכירה, לרבות באמצעות שיפור מתמשך ברמת השירות ללקוח, בין היתר, על-ידי:
 - הקמת מוקד טלפוני מתקדם אשר מיועד לתת מענה למרבית השירותים הבנקאיים.
 - הטמעת מערכת CRM ושדרוג אתר האינטרנט תוך הפיכתו לאתר המאפשר ביצוע פעולות.
 - הפעלת מערכת חיתום אשראי מתקדמת, ככלי תומך החלטה, המאפשרת שירות מהיר ונאות ללקוח.

תכניות והערכות הבנק המפורטות לעיל הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד, והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגאו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כח אדם.

מבנה מגזר הפעילות

להלן תיאור המוצרים והשירותים המרכזיים המוצעים במסגרת הפעילות במגזר זה:

משכנתאות:

- מתן הלוואות לדיור כנגד שעבוד דירת מגורים ליחידים תושבי ישראל ולקבוצות רכישה לתקופות ארוכות בבסיסי הצמדה שונים ועל פי מגוון מסלולי ריבית הנקבעים על פי סוג ההלוואה, העדפות הלקוח, ויכולת ההחזר של הלווה.
- הפעילות בתחום המשכנתאות כוללת גם מתן שירותים נלווים של ביטוח חיי לוויים ובביטוח נכס אגב משכנתא, הניתנים בהתאם להוראת המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים באמצעות: עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק (להלן: "עיר שלם").

בנקאות ופיננסים:

- סיוע במימון רכישת כלי רכב - הפעילות בתחום זה מבוצעת בין היתר באמצעות שיתופי פעולה עם חברות ומגרשי מכוניות למכירת כלי רכבי יד שניה.
- מתן אשראי לזמן קצוב כנגד בטחונות.
- מתן אשראי צרכני סולו לזמן קצוב למשקי בית.
- הנפקת כרטיסי אשראי ללקוחות הבנק.
- מסגרות אשראי ופעילות בחשבונות עובר ושב הנקבעות בהתאם לצרכי הלקוח ורמת הכנסתו. על פי נוהל בנקאי תקין 325, הלקוחות אינם יכולים לחרוג מהמסגרות אשר נקבעו לחשבונותיהם.
- השקעות - מתן שירות ללקוח בתחום הפיקדונות והחסכונות של משקי בית.

שוק ההון:

- מתן שירותי נ"ע - ביצוע קניה ומכירה ותפעול של עסקאות בניירות ערך ובנגזרים בארץ ובחו"ל בסניפי הבנק.
- ייעוץ השקעות - מתן שירותי ייעוץ בניירות ערך ללקוחות בכל מערך הסניפים של הבנק באמצעות יועצים מורשים.
- ניהול תיקי השקעות - ניהול נכסים פיננסיים עבור לקוחות באמצעות ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ, חברת בת בבעלות מלאה של הבנק (להלן: "ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ").

מגבלות חקיקה, תקינה, הנחיות וחוזרים של המפקח על הבנקים ואילוצים מיוחדים

הבנק בכלל ומגזר משקי הבית, בפרט, פועלים במסגרת חוקים, תקנות, הנחיות רגולטוריות והוראות, המוחלות על הבנקים על-ידי גופי חקיקה ופיקוח לרבות, הפיקוח על הבנקים, רשות ניירות הערך, הממונה על ההגבלים העסקיים והממונה על שוק ההון, ביטוח וחשבון במשרד האוצר.

להלן פירוט לגבי עדכוני חקיקה והצעות חקיקה בנושאים הקשורים למתן שירותים בנקאיים למשקי בית:

חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 17) (פרעון מוקדם של הלוואה בשל מימוש דירת מגורים) התשע"א 2011

ביום 13 בדצמבר, 2011, אושר בכנסת תיקון מס' 17 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) ובו נקבע כי תאגיד בנקאי לא יגבה עמלת פרעון מוקדם בעת מימוש משכנתא או משכון, שנרשמו לגבי דירת מגורים המשמשת למגוריו של יחיד שזו דירתו היחידה, ואשר התמורה ממכירתה לא עולה על 2.5 מיליוני ש"ח, אלא רק מתוך עודף שנותר מתמורת מכירת הדירה לאחר סילוק מלא חוב ההלוואה, ככל שיוותר עודף כזה.

הבנק פועל בהתאם להוראות התיקון לחוק. השפעת ההוראות על הבנק אינה מהותית.

מכתב המפקח על הבנקים בנושא הלוואות לדיור בריבית משתנה

ביום 3 במאי, 2011, הוציא המפקח על הבנקים מכתב לבנקים, ובו נאמר כי לנוכח המשך הגידול בביצועי הלוואות בריבית משתנה וההשלכות האפשריות לעניין זה של עליה בשיעורי הריבית במשק, נדרשים הבנקים לאשר ולהעמיד הלוואה לדיור רק אם היחס בין חלק ה"הלוואה לדיור בריבית משתנה" לבין סך ה"הלוואה לדיור" אינו עולה על 33.3%. הבנקים רשאים לא להחיל את המגבלה האמורה על הלוואות לדיור במט"ח לתושב חוץ, על הלוואות גישור ועל הלוואות לכל מטרה בסכומים נמוכים, ובלבד שהיחס בין סך הלוואות לדיור בריבית משתנה לבין סך הלוואות לדיור, אשר הועמדו במהלך רביעי קלנדר, אינו עולה על 33.3%. כמו כן, הבנקים נדרשים להביא לידיעת לווים קיימים אשר הלוואה שלהם אינה עומדת ביחסים הקבועים לעיל, את הסיכון הגלום בהרכב הלוואותם, כולל דוגמא להמחשה. תוקף המכתב, לגבי הלוואות לדיור שניתן להן אישור עקרוני החל מיום 5 במאי, 2011.

כתוצאה מהמגבלה המתוארת לעיל חל שינוי בתמהיל ביצועי האשראי של הלקוחות.

הבנק קיבל הקלה מבנק ישראל לפיה הוא רשאי לא להחיל את המגבלה האמורה על הלוואות האמורות (הלוואות במט"ח, הלוואות גישור והלוואות לכל מטרה) ובלבד שהיחס אינו עולה על 40% (בשונה משיעור של 33.3% כאמור לעיל). ההקלה האמורה הינה בתוקף עד ליום 30 ביוני, 2012. בכל מקרה בו בנק ישראל לא יאריך את תוקף ההקלה שניתנה לבנק, הבנק יתאים את תמהיל ביצועי האשראי של הלקוחות, כך שהוא יעמוד במגבלות המקוריות ללא ההקלה. להערכת הבנק, אי הארכת ההקלה אינה צפויה להשפיע באופן מהותי על הכנסות הבנק הנובעות ממתן הלוואות לדיור.

שינויים בשווקים של מגזר הפעילות ובמאפייני הלקוחות שלו

ברבעון האחרון של שנת 2011, ניכרת ירידה בפעילות המערכת הבנקאית בתחום המשכנתאות בכלל, ובבנק בפרט. הירידה בפעילות הינה כתוצאה ממגבלות בנק ישראל על מתן אשראי לדיור בריבית משתנה וממחאות חברתיות אשר השפיעו, בין היתר, על הביקוש לרכישת דירות.

בשנת 2011 לא חלו שינויים במאפייני לקוחות הבנק במגזר פעילות זה.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר הפעילות והשינויים החלים בהם

- בניית מגוון מוצרים המותאמים לצרכי הלקוחות הקיימים ולקוחות פוטנציאליים אשר יהיו בעלי מאפיינים חדשניים וייחודיים.
- שימוש בידע ובניסיון הרב שנצבר ביחס לתחום המשכנתאות בבנק המסייע בהבנת המשתנים השונים הרלוונטיים המשפיעים על ערך הנדל"ן המשמש כבטוחה כנגד הלוואה הניתנת ללקוח, יכולת חיתום אשראי גבוהה ואפיקים בעלי רווחיות רבה.
- חשיפה וזמינות של מערך ההפצה (הסניפים) בפריסה ארצית.
- פעילות שיווק אינטנסיבית, בין היתר, באמצעות שיתופי פעולה, אשר יסייעו להגיע למוקדים מרכזיים בהם מתבצעת מכירת כלי הרכב, וזאת בשילוב עם יכולת תגובה מהירה לשם גיבוש תכניות מימון גמישות, התואמות את תכניות השיווק וצרכיו של היבואן ו/או מגרש למכירת כלי הרכב, מחד, ואת צרכי הלקוחות הפוטנציאליים, מאידך.
- מתן שירות מקצועי ואמין ללקוחות הבנק, תוך מענה לצרכיו וטעמיו האישיים.
- הרחבת בסיס הלקוחות הקיים של הבנק בתחום פעילות זה וכן הרחבת מגוון המוצרים והשירותים המוצעים ללקוחות המגזר.
- גמישות ורגישות לשינויים המתחוללים בשוק, לרבות יכולת תגובה וכניסה לתחומי פעילות חדשים.
- פיתוח מערכות ותשתיות מחשוב אשר יאפשרו מתן מוצרים מגוונים ומתקדמים ללקוחות הבנק תוך שמירה על רמות סיכון נמוכות. במסגרת זו פיתוח מודל דירוג אשר מטרתו לדרג את הסיכון הקיים בשירות הניתן ללקוח ככלי תומך החלטה ותמחור למתן אשראי קמעונאי, וכן פיתוח מערכת מיכונית התומכת בתהליך מכירת האשראי צרכני ומסגרות העו"ש אשר יסייעו במתן השירותים האמורים. הכל בהתאם ועל פי המדיניות הנהוגה בבנק.

חסמי הכניסה והיציאה העיקריים של מגזר הפעילות

בין חסמי הכניסה במגזר ניתן למנות, הון אנושי שירותי, מקצועי ומימון, הרגלי לקוחות, מערכות מחשוב מתקדמות ותחזוקתן ודרישות להון מינימאלי. חסמי הכניסה לתחום מתן אשראי לרכב יד שנייה הינם מחיר האשראי והיכולת לסגירת עסקת אשראי מהירה הנובעים משוק בשל ורווי תחרות במתן שירותי מימון מהירים ע"י חברות חוץ בנקאיות, ועסקאות מימון מסובסדות מול הבנקים הגדולים.

כמו כן, היציאה מתחום המשכנתאות הינה בטווח של שנים, בשל משך החיים הארוך של הלוואות, שניתנו לתקופה של עד 30 שנה. או לחילופין מכירת תיק המשכנתאות למוסד פיננסי אחר.

תחליפים למוצרים ושירותים של מגזר הפעילות והשינויים החלים בהם

תחליפים למוצרים ולשירותים המוצעים על-ידי הבנק ללקוחות המגזר הינם אותם השירותים והמוצרים המוצעים על-ידי המערכת החוץ בנקאית, לרבות מתן הלוואות לרכישת כלי רכב המוצעים גם על-ידי חברות הליסינג השונות ושירותי שוק ההון הניתנים גם על-ידי בתי השקעות בעלי פלטפורמת מסחר באינטרנט. באשר לאשראי הצרכני ניתן לראות יותר גופים פיננסיים חוץ בנקאיים וגופים מוסדיים (חברות כרטיסי אשראי, וחברות ביטוח) הפונים לפלחי האוכלוסייה הרלוונטיים בהצעות למתן אשראי. בנוסף, רשתות קמעונאות המזון בשיתוף עם חברות כרטיסי אשראי מנפיקות כרטיסי אשראי ללקוח, שלא באמצעות המערכת הבנקאית.

התחרות במגזר הפעילות

- בשנים האחרונות קיימת בתחום המשכנתאות תחרות אגרסיבית בין הבנקים. על פי דיווחי הבנקים בדוחותיהם הכספיים של השנים האחרונות - ארבעת הבנקים הגדולים מחזיקים בנתח שוק של כ- 85% מכלל ביצועי המשכנתאות בענף. יתר הבנקים וחברות הביטוח הפועלים בתחום, חולקים בחלק הנותר. להערכת הבנק חלקו בשוק המשכנתאות עומד על כ- 2.7%. ככלל, ניתן לציין כי מוצרי המשכנתא המוצעים על-ידי הבנקים השונים הינם דומים, לכן התחרות מתמקדת בטיב השירות, בשיעורי המימון, במחירי האשראי ובעמלות המשולמות ע"י הלקוחות.
- הבנק מתמודד עם התחרות בתחום המשכנתאות באמצעות מומחיותו בבחינת הבטוחות ורמת השירות הגבוהה והמהירה המוענקת ללקוח, גם בעסקאות מורכבות.
- בתחום השירותים הגלויים למשכנתא יש לבנקים תחרות נוספת מצד חברות הביטוח המציעות ללקוחות הבנקים לבצע באמצעותן ביטוחי חיים ונכס.
- בתחום מימון האשראי לרכישת כלי רכב מרבית המימון נעשה בעבר על-ידי חברות מימון חוץ בנקאיות. בשנים האחרונות, עם כניסת הבנקים הגדולים לתחום, הרווחיות במימון רכב יד ראשונה הלכה ופחתה, ובמטרה לחזק את הנאמנות מול לקוחותיהם, הבנקים (לרבות הבנק) הורידו מחירים והתקשרו במבצעי סבסוד עם יבואנים שונים.
- יחד עם זאת, בשוק המימון לרכישת כלי רכב יד שנייה, עדיין לא מורגשת נוכחות משמעותית של הבנקים הגדולים ורמת התחרות עדיין נמוכה. הדבר מאפשר לבנק לממן רכישת כלי רכב יד שנייה במרווחים גבוהים יותר יחסית לתחום רכישת כלי רכב מיד ראשונה. המתחרים בתחום זה הינם חברות כרטיסי אשראי המקימות מיזמים משותפים בתחום הרכב וחברות מימון חוץ בנקאיות כמו: "פמה", "מימון ישיר" ו"כלל מימון" מספקות שירותי מימון המאפשרים ללקוח להשלים את הרכישה ואופן המימון במקום.
- בתחום כרטיסי האשראי והאשראי הצרכני, בנוסף לתחרות בין הבנקים, מורגש מאמץ מוגבר של חברות כרטיסי האשראי בשיתוף עם רשתות קמעונאיות לפעול בקרב אוכלוסיית משקי הבית בהנפקת כרטיסי אשראי ישירות ללקוח שלא באמצעות בנק ובהצעות למתן אשראי.
- בתחום שוק ההון קיימת תחרות מצד גורמים בנקאיים, בתי השקעות וגופים מוסדיים. מספר השחקנים בענף הינו גדול ועוצמתם של הבנקים הגדולים הינה משמעותית. כתוצאה מועדת בכר רבים מהלקוחות עברו לטיפול הגופים המוסדיים ובתי ההשקעות, שמנסים למשוך את הלקוח על כל פעולותיו בשוק ההון. התחרות בתחום זה מתמקדת בעיקר בשעות שרות ארוכות, פלטפורמות אינטרנט משוכללות ומחירים תחרותיים.

לקוחות

לקוחות המגזר הינם לקוחות פרטיים תושבי ישראל. פעילות המגזר מאופיינת בפיזור רב של לקוחות, כאשר האשראי הניתן לכל אחד מהם הינו בהיקף נמוך יחסית, ולכן אין לבנק תלות מהותית בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות אשר אובדנם עשוי להשפיע באופן מהותי על מגזר הפעילות. כמו כן למגזר זה משקל רב בגיוס המקורות של הבנק באפיקים השונים.

מתוך 16 סניפי הבנק, 3 מסניפי הבנק מצויים באזורים המאופיינים באוכלוסייה שרובה חרדית. בתחום המשכנתאות יתרת התיק הממוצעת של לקוחות במגזרים אלו נמוכה מהממוצע.

שיווק והפצה

פעילות השיווק של מגזר משקי הבית של הבנק מתבססת על מערך הפצה של סניפי הבנק, בנקאות ישירה (אינטרנט ומוקד טלפוני) ודיוור ישיר ללקוחות. הבנק מקיים, מעת לעת, מסעות פרסום באמצעי התקשורת השונים.

בתחום מימון האשראי לרכישת כלי רכב פועל הבנק גם באמצעות שיתופי פעולה עם יבואנים, סוכנויות רכב ומגרשי מכירת רכב, המפרסמים מבצעים משותפים עם הבנק ללקוחות לרכישת כלי רכב באמצעות מימון בנקאי הניתן על ידו.

אין לבנק תלות בצינורות השיווק וההפצה במסגרת מגזר פעילות זה.

הון אנושי

בשנת 2011 הסתכם מספר המשרות הישירות הממוצע במגזר ב- 174 משרות ישירות. בתחום המשכנתאות - 62 משרות בממוצע (בדומה לשנת 2010), בתחום הבנקאות והפיננסים - 81 משרות בממוצע (גידול של כ-40% ביחס למספר המשרות הממוצע בשנת 2010 וזאת בעיקר בשל התרחבות בתחום האשראי הצרכני). ובתחום שוק ההון - 31 משרות בממוצע (בדומה לשנת 2010). כמו כן הועמסו על המגזר עובדי מטה והנהלה.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר משקי הבית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010*			
משכנתאות	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	ס"ה	משכנתאות	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	ס"ה
מיליוני ש"ח							
רווח (הפסד) מפעילות מימון:							
מחיצוניים	98.1	60.4	159.7	80.1	36.7	0.8	117.6
בינמגזרי	(9.3)	(10.6)	(19.9)	(9.0)	(9.9)	-	(18.9)
הכנסות תפעוליות ואחרות	43.4	6.1	59.3	47.3	5.4	13.1	65.8
סך ההכנסות	132.2	55.9	199.1	118.4	32.2	13.9	164.5
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(2.8)	(17.6**)	(20.4)	0.6	(2.0)	-	(1.4)
הוצאות תפעוליות ואחרות	(62.7)	(69.1)	(164.0)	(62.8)	(47.7)	(33.8)	(144.3)
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים	66.7	(30.8)	14.7	56.2	(17.5)	(19.9)	18.8
הפרשה למיסים	(19.2)	8.9	(4.2)	(16.3)	5.1	5.8	(5.4)
רווח נקי (הפסד)	47.5	(21.9)	10.5	39.9	(12.4)	(14.1)	13.4
תשואה להון	17.2%	(31.3%)	3.0%	14.2%	(23.2%)	-	4.0%
שיעור ההכנסות מסך הכנסות הבנק	48%	20%	4%	72%	13%	5%	66%
יתרה ממוצעת של נכסים	5,609.9	789.0	6,398.9	5,098.5	656.9	-	5,755.4
יתרה ממוצעת של התחייבויות	-	5,488.0	5,488.0	-	4,802.7	-	4,802.7
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	2,827.4	717.8	3,545.2	2,553.1	487.7	-	3,040.8
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	-	-	1,454.2	-	-	1,545.0	1,545.0
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	2,426.3	-	2,601.5	2,736.3	-	126.5	2,862.8

* סווג מחדש.

** בהפרשה נכללה הוצאה חריגה בהפרשה הקבוצתית על היתרה באשראי הצרכני בסך 8 מיליוני ש"ח וזאת בשל גידול חד ביתרה בשנה זו.

יצוין כי מאחר והשנה גדלו יתרות האשראי הצרכני באופן חד יחסית, הרי כל ההפרשה נרשמה בשנת הדוח ואילו ההכנסות נצברות באופן הדרגתי.

שינויים בהיקף הפעילות במגזר וברווחיות

סך ההכנסות במגזר גדלו בשנת 2011 ב- 34.6 מיליוני ש"ח לעומת שנת 2010 - גידול של 21%, הנובע משיפור ברווחיות בתחום המשכנתאות, ובגידול חד באשראי הצרכני. שיעור ההכנסות במגזר זה עומד על כ-72% מסך הכנסות הבנק, לעומת 66% בשנת 2010.

מנגד, חל גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי בתחום הבנקאות והפיננסים בסך של כ- 15 מיליוני ש"ח לעומת אשתקד, עיקר הגידול נובע מיישומן לראשונה בשנת 2011 של הוראות חדשות בנושא הפרשות לחובות פגומים. על-פי הוראות אלה נדרש הבנק לרשום הוצאות בגין הפסדי אשראי גם בגין חובות שלא זוהו כחובות בעייתיים וזאת ע"פ שיעור הפרשה סטטיסטי חזוי. בהתאם לכך נרשמה בשנת 2011 הוצאה חריגה בהפרשה הקבוצתית על היתרה באשראי הצרכני בסך 8 מיליוני ש"ח וזאת בשל גידול חד ביתרה בשנה זו.

בנוסף, חל גידול בהוצאות התפעוליות והאחרות בכ- 20 מיליוני ש"ח, עקב התרחבות הבנק בתחום הקמעונאי.

הרווח הנקי במגזר הסתכם השנה ב- 10.5 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 13.4 מיליוני ש"ח בשנת 2010.

הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

להלן פירוט ההסכמים המהותיים והסכמי שיתוף פעולה אשר הבנק צד להם הרלוונטיים למגזר משקי הבית:

הסכמים עם ממשלת ישראל להעמדת הלוואות

לבנק הסכם מסגרת עם ממשלת ישראל להעמדת הלוואות באחריות הממשלה (כולל הסדרת ביצוען וגבייתן) לזכאי משרד הבינוי והשיכון. ההסכמים קובעים כי הבנק זכאי לקבל עמלות בשיעורים שונים שנקבעו בהסכמים כאמור וכן השתתפות בהוצאות גביה. הסכם המסגרת האחרון נחתם בחודש יולי 2004, תוקפו לשנתיים והוא מתחדש מאליו בכל פעם לתקופה נוספת של שנה אחת, אלא אם מי מהצדדים הודיע על סיום ההסכם 4 חודשים לפני תום תקופתו.

בנוסף, חתם הבנק בחודש מאי 2008, הסכם עם ממשלת ישראל המתייחס להלוואות שיועמדו לזכאי משרד הבינוי והשיכון ממועד החתימה על הסכם זה ואילך. ההלוואות שיועמדו לזכאים על פי הסכם זה הינן ברובן מכספי הבנק ועל אחריותו ומיעוטן מכספי המדינה ועל אחריותה. הבנק זכאי לקבל מהמדינה סבסוד בגין ההלוואות שנתן מכספי הבנק וכן עמלות בשיעורים שונים בגין ההלוואות שנתן מכספי המדינה. תוקפו של ההסכם הוא לשנה והוא מתחדש מאליו בכל פעם לתקופה של שנה נוספת אלא אם מי מהצדדים הודיע על סיום ההסכם 3 חודשים לפני תום תקופתו.

הבנק התחייב כלפי ממשלת ישראל כי במתן השירותים על פי ההסכמים האמורים יפעל בהתאם להוראות חוזרי הממשלה וכי ישפה את מדינת ישראל אם לא יעשה כן. הבנק פועל בהתאם להוראות חוזרי הממשלה לעניין הלוואות לזכאים ולפיכך הוא מעריך כי ההתחייבות לשיפוי אינה יוצרת לבנק חשיפה מהותית.

הסכם לביטוח חיי לווים

הבנק צד להסכמים משנת 1992 (כפי שעודכנו מעת לעת) עם מספר חברות ביטוח, עיר שלם, וסוכנות ביטוח נוספת. על פי ההסכמים, מתחייבות חברות הביטוח לבטח את חיי הלווים בכפוף לתנאים הקבועים בהסכמים ובפוליסות הביטוח. חברות הביטוח זכאיות לפרמיה והבנק וסוכנויות הביטוח הנ"ל זכאיות לתשלום מאת חברות הביטוח, בהתחשב בשירותיהן. הבנק הינו בעל הפוליסה והמוטב על פיה. ההסכמים הנ"ל חלים רק על ביטוחי חיים של לווים שנעשו עד ליום 31 בדצמבר, 2005.

הסכם לביטוח נכסי לווים

ביום 1 באפריל, 2007, נחתמו הסכמים בין הבנק, עיר שלם ומספר חברות ביטוח לפיו התחייבו חברות הביטוח לבטח נכסים אשר שועבדו לטובת הבנק בכפוף לתנאים הקבועים בהסכמים ובפוליסת הביטוח ולשלם לעיר שלם עמלה. ההסכמים חודשו בסוף מרץ 2011 ותוקפם הוארך עד ליום 31 במרץ, 2012 ויחודשו מידי שנה. ההסכמים חלים רק על פוליסות ביטוח מבנה שנערכו בגין הלוואות שניתנו עד ליום 31 בדצמבר, 2005.

הסכם מסגרת - ביטוח חיים וביטוח מבנה אגב הלוואות לדיור

הסכם מיום 10 באפריל, 2006, שתוקפו החל מ-1 בינואר, 2006, בין עיר שלם לבין חברת ביטוח, לפיו ינפיק המבטח פוליסות ביטוח חיים ופוליסות ביטוח מבנה (לרבות נזקי מים) אגב הלוואות לדיור שינתנו על-ידי הבנק ללקוחות הבנק, אשר ישווקו על-ידי עיר שלם באמצעות חברה בת של תאגיד מבטח.

הסכם עם בנק לאומי לישראל בע"מ

לבנק הסכם עם בנק לאומי לישראל בע"מ ("בנק לאומי") מיום 15 בנובמבר, 1998, לפיו מקבל הבנק מבנק לאומי שירותי סליקה לממסרים המוצגים בבנק וממסרים המשוכים על הבנק באמצעות מסלקת בנק לאומי, תמורת עמלות שנקבעו בהסכם.

הסכמים עם חברות כרטיסי אשראי

לבנק הסכמים עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ מיום 8 באוגוסט, 2002 ועם פועלים אקספרס בע"מ מיום 25 בפברואר, 2010. הסכמים אלו משקפים את מערכת היחסים במסגרת שיתופי הפעולה בין הבנק לבין חברות כרטיסי האשראי האמורות, לרבות לעניין חלוקת האחראיות בין חברת כרטיסי האשראי לבנק, והתנאים המסחריים בין הצדדים.

כללי

הפעילות הבנקאית במגזר בנקאות פרטית מספקת שירותים ומוצרים הניתנים במסגרת מגזר משקי הבית, לקהל אשר ברובו הינו תושבי חוץ בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה. שירותי המגזר ניתנים באמצעות סניף הבנק המתמחה במתן שירותים ומוצרים אלה לתושבי חוץ. במסגרת מגזר פעילות זה, ניתן דגש רב יותר על מתן שירות אישי ומקצועיות גבוהה.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הבנק רואה במגזר פעילות זה נדבך חשוב לפעילותו העסקית ובהתאם לכך פועל, בין היתר:

- לשימור המעמד והמוניטין שהבנק יצר בקרב הקהילות היהודיות בחו"ל.
- להרחבת מגוון השירותים הפיננסיים והמוצרים הרלבנטיים לפלח שוק זה.

תכניות והערכות הבנק המפורטות לעיל הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד, והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגאו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כח אדם.

מבנה מגזר הפעילות

בשנים האחרונות ניכרת יותר ויותר מגמתם של מרבית הבנקים הפועלים בישראל בפיתוח וקידום השירותים והמוצרים הניתנים במסגרת שירותי הבנקאות הפרטית.

הפעילות במגזר זה כוללת בעיקר את השירותים והמוצרים המפורטים להלן:

משכנתאות - מתן הלוואות למימון רכישת דירות בארץ, וכן מתן אשראי למטרות אחרות המגובה בשעבוד ביטחונות אחרים.

בנקאות ופיננסים - מגוון מוצרים ושירותים בתחום זה לרבות מתן אשראי, פעילות בחשבונות עו"ש, גיוס פיקדונות במט"ח ואחרים, כאשר הדגש הינו על מתן שירות מקצועי, מתקדם ומותאם לצרכי האישיים והספציפיים של הלקוח.

שוק ההון - פעילות הלקוחות בניירות ערך, לרבות ביצוע ותפעול של עסקאות בניירות ערך ובנגזרים בארץ ובחו"ל; ייעוץ בהשקעות על-ידי יועצים המתמחים בעיקר בתחומי השקעות רלוונטיים לתושבי חוץ והתמחות מיוחדת בשווקי חו"ל. פעילות ניהול תיקי השקעות מתבצעת דרך חברת הבת של בנק ירושלים: ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

בנוסף לפירוט אשר ניתן בעניין זה ביחס למגזר משקי הבית לעיל והרלוונטי גם לגבי תחום פעילות זה, כפופים השירותים הניתנים במסגרת מגזר זה גם למגבלות ספציפיות של הדינים החלים במדינות התושבות השונות של לקוחות המגזר.

בשנת 2011 נחקק בארה"ב חוק ה-Fatca, לפיו יידרשו המוסדות הפיננסיים בעולם לזהות את כל לקוחותיהם האמריקאים ולהעביר דיווח לגבי נתוני לקוחות אלו למס הכנסה האמריקאי (ה-IRS). בחודש פברואר 2012, התפרסמו התקנות המסדירות את הנושא ואשר כניסתן לתוקף צפויה להיות במחצית השנייה של שנת 2013. נכון למועד הדוח, אין ביכולתו של הבנק להעריך את השפעת החקיקה האמורה על פעילותו.

כמו כן, לאור החקיקה הקיימת בארה"ב, מוסדות פיננסיים שאינם בעלי רישיון אמריקאי מתאים, מנועים מלתת את מגוון השירותים בני"ע ללקוחות שהינם תושבי ארה"ב. לפיכך, מנוע בנק ירושלים ממתן שירותים בני"ע ללקוחותיו שהינם תושבי ארה"ב.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר הפעילות

גורמי ההצלחה הייחודיים כוללים, מערכת קשרים ענפה עם קהילות יהודיות במדינות שונות בעולם, ומתן שירות מקצועי ואישי ללקוחות המגזר בתחומי הבנקאות הפרטית וזאת בנוסף לגורמי ההצלחה אשר פורטו בהרחבה במגזר משקי הבית והרלוונטיים גם ביחס למגזר זה.

חסמי הכניסה והיציאה העיקריים של מגזר הפעילות

הרגלי הלקוחות, מגבלות רגולטוריות, הכשרת כוח אדם מקצועי ומיומן ותשתית טכנולוגית עשויים להוות חסמי כניסה למגזר פעילות זה. היציאה מתחום המשכנתאות הינה ארוכת טווח, בשל משך החיים הארוך של הלוואות.

תחליפים למוצרים ושירותים של מגזר הפעילות

תחליפים למוצרים ולשירותים המוצעים על-ידי הבנק ללקוחות המגזר הינם אותם השירותים והמוצרים המוצעים על-ידי הסניפים הייעודיים לבנקאות פרטית ולבנקאות לתושבי חוץ בכלל המערכת הבנקאית.

לקוחות

לקוחות המגזר הינם בעיקר תושבי חוץ בעלי זיקה חזקה למדינת ישראל ובעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה. מרבית הלקוחות הינם תושבי ארה"ב ומערב אירופה. לבנק אין תלות מהותית בלקוח בודד והפעילות במגזר זה מאופיינת בפיזור סיכון האשראי וגיוס מקורות מפוזר. השירותים ניתנים באמצעות סניף בנקאות פרטית, כאשר מרבית הנכסים הנרכשים במסגרת מגזר זה במימון הבנק הינם באזור ירושלים.

שיווק והפצה

עיקר השיווק נעשה באמצעות פניה אישית ללקוחות פוטנציאליים במסגרת כנסים ואירועים בהם הבנק משתתף וכן באמצעות הפניית לקוחות על-ידי אנשי מקצוע המעורבים בקהילות האמורות בחו"ל, ביניהם, עו"ד, יועצים ורו"ח עימם מצוי הבנק בקשרים שוטפים.

תחרות

כל הבנקים מתחרים על פלח שוק זה. הבנק אינו יכול להעריך את חלקו היחסי במערכת הבנקאית בקשר עם תחום פעילות זה. על מנת להתמודד עם התחרות משקיע הבנק מאמצים רבים בהכשרה מקצועית ייחודית של העובדים בסניף הבנקאות הפרטית. יתרון נוסף של הבנק במגזר הפעילות הינו רמת השירות והזמינות של הבנקאים בבנק אשר הינם דוברי שפות שונות ובעלי יכולת ליצור קשר אישי מול לקוחות המגזר.

הון אנושי

בשנת 2011 הסתכם מספר המשרות הממוצע במגזר ב- 24 משרות ישירות (בדומה לשנת 2010). בנוסף, הועמסו על המגזר עובדי מטה והנהלה. במגזר מועסקים עובדים קבועים שעברו הכשרה מתאימה למתן שירות המותאם לצורכי לקוחות המגזר.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר בנקאות פרטית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010*				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011			
ס"ה	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	משכנתאות	ס"ה	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	משכנתאות
מיליוני ש"ח							
רווח (הפסד) מפעילות מימון:							
19.7	0.7	8.8	10.2	23.3	1.6	10.4	11.3
מחיצוניים							
(2.8)	-	(1.3)	(1.5)	(3.0)	-	(1.4)	(1.6)
בינמגזרי							
5.1	0.6	3.0	1.5	4.2	0.2	3.2	0.8
הכנסות תפעוליות ואחרות							
22.0	1.3	10.5	10.2	24.5	1.8	12.2	10.5
סך ההכנסות							
-	-	-	-	2.7	-	-	2.7
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
(19.4)	(2.8)	(9.2)	(7.4)	(19.8)	(3.1)	(10.9)	(5.8)
הוצאות תפעוליות ואחרות							
2.6	(1.5)	1.3	2.8	7.4	(1.3)	1.3	7.4
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים							
(0.7)	0.5	(0.4)	(0.8)	(2.2)	0.4	(0.4)	(2.2)
הפרשה למיסים							
1.9	(1.0)	0.9	2.0	5.2	(0.9)	0.9	5.2
רווח נקי (הפסד)							
2.8%	-	13.4%	3.6%	9.7%	-	27.8%	10.4%
תשואה להון							
9%	1%	4%	4%	9%	1%	4%	4%
שיעור ההכנסות מסך הכנסות הבנק							
852.9	-	11.3	841.6	977.3	-	15.9	961.4
יתרה ממוצעת של נכסים							
729.1	-	729.1	-	846.9	-	846.9	-
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
579.7	-	49.5	530.2	555.5	-	33.0	522.5
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון							
207.6	207.6	-	-	211.3	211.3	-	-
יתרה ממוצעת של ניירות ערך							

* סווג מחדש.

שינויים בהיקף הפעילות במגזר וברווחיות

הרווח הנקי בשנת 2011 הסתכם ב- 5.2 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 1.9 מיליוני ש"ח בשנת 2010. עיקר הגידול נובע מגידול ברווחי תחום המשכנתאות. הגידול בתחום המשכנתאות, נובע בעיקרו מקיטון בהוצאות התפעוליות המיוחסות לתחום זה. בתחום בנקאות ופיננסים נרשמה עליה בהכנסות מסך של 10.5 מיליוני ש"ח בשנת 2010 לכדי 12.2 מיליוני ש"ח בשנת 2011, הנובעת בעיקרה מגידול בהכנסות מעמלות המרה. בתחום שוק ההון נגרם הפסד בסך 0.9 מיליוני ש"ח בשנת 2011, בדומה להפסד בשנת 2010.

המגזר העסקי מספק שירותים בנקאיים ללקוחות עסקיים, תאגידים ועמותות. שירותים אלה מועמדים ללקוחות הבנק, בעיקר באמצעות האגף העסקי והמחלקות העסקיות המתמחות במתן שירותים אלה והמוקמות בסניף הבנק בירושלים, בסניף הבנק בתל-אביב ובסניף הבנקאות פרטית. המגזר כולל פעילות בסקטור הנדל"ן של ליווי פרויקטים לבניה למגורים בעיקר בשיטת הליווי הסגור, בין היתר, מימון פרויקטים לפי תמ"א 38. בנוסף, מעמיד הבנק מימון לחברות המבצעות פרויקטים בתחום האנרגיה הסולארית ומשכנתאות מסחריות.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

במסגרת התכנית האסטרטגית (כפי שתוארה לעיל), פועל הבנק ליישום מדיניות ענפית סלקטיבית בתחום מתן אשראי לחברות בניה ונדל"ן למגורים, בדגש על פוטנציאל צמיחה וללא עליה ברמת הסיכון הקיימת. לצורך כך, פועל הבנק ליצירת שיתופי פעולה בין הבנק לבין חברות ביטוח וגופים מוסדיים אחרים לשם מתן אשראי לליווי פרויקטים (מודל האופרטור) והנפקת בטוחות לפי חוק מכר (דירות) וערבויות אחרות. אסטרטגיה זו מאפשרת לבנק להגדיל את היקף הפרויקטים שבטיפולו, בהתאם למדיניות הבנק, שימוש במומחיות שנצברה, כניסה לעסקאות גדולות ומורכבות ופיזור הסיכון ובהתאמה להגדיל את התשואה להון הנובעת מפעילות זו תוך הקטנת הסיכון.

כמו כן, הבנק פועל להסטת הסיכון והתשומות, למימון פרויקטים (ליווי בניה למגורים) או למימון עסקאות הדורשות הקצאת הון נמוכה ככל שניתן, וזאת תוך הקטנת היקף האשראי המסחרי למימון פעילות שוטפת של חברות ועסקים קטנים, ככל שניתן.

בנוסף, פועל הבנק להרחבת מימון עסקאות בענף האנרגיה הסולארית, להן הסכם ארוך טווח מול חברת החשמל וזאת, בין היתר, באמצעות שיתופי פעולה בין הבנק לבין חברות ביטוח וגופים מוסדיים אחרים לשם מתן האשראי. שיתופי פעולה אלו, בדומה לאמור לעיל ביחס למימון פרויקטים (מודל האופרטור), מאפשר כניסה לעסקאות גדולות ומורכבות ופיזור הסיכון.

תכניות והערכות הבנק המפורטות לעיל הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד, והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים ואו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כח אדם.

מבנה מגזר הפעילות

הפעילות במגזר זה כוללת בעיקר:

בנייה ונדל"ן - הבנק מממן רכישת קרקע והקמת פרויקטים למגורים וכן מעמיד ערבויות לסוגיהן ע"פ צרכי העסקה. המימון להקמת פרויקטים למגורים, ניתן ע"פ רוב בשיטת הליווי הסגור בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט ועל פי מאפייניו. מיעוט של הפעילות מבוצעת בשיטת אובליגו ביטחונות. בשיטת הליווי הסגור מופרד הפרויקט משאר פעילות הלקוח. לפרויקט נפתח חשבון ייעודי המשמש לצורכי הפרויקט בלבד ואילו מופקדים כספי התקבולים מרוכשי יחידות הדירה, ההון העצמי ואשראי הבנק. כספים אלו משמשים לביצוע הפרויקט ומשוחררים לפי קצב התקדמות הבניה ע"פ דוחות מפקח מומחה. במסגרת מימון הפרויקט לבנייה מעמיד הבנק ערבויות ביצוע, ערבויות כספיות, ערבויות חוק מכר לרוכשים יחידות בפרויקט. המקרקעין והתקבולים משועבדים לטובת הבנק. במרבית העסקאות מונפקות בטוחות חוק המכר ע"י חברות ביטוח עימן קיים לבנק הסכם שיתוף פעולה.

הבנק משתף פעולה עם גופים פיננסיים לצורך הרחבת היקף פעילותו והשאת הרווחיות, תוך פיזור סיכונים ואשראי ועמידה במגבלות רגולטוריות נדרשות.

השוני בין סוגי שיתוף הפעולה עם הגופים הפיננסיים, מתבטא בסוג האשראי או הבטוחה המועמדים על-ידי הגוף הפיננסי: העמדת בטוחות על פי חוק המכר; העמדת בטוחות לבעלי קרקע בעסקת קומבינציה; ומתן אשראי כספי על פי מודל האופרטור.

מודל האופרטור בתחום הבניה והנדל"ן, מתבצע על פי העקרונות שלהלן:

הפרויקט נבחן ומאושר על-ידי מוסדות השותף הפיננסי; הביטחונות בפרויקט יהיו פרי-פסו, כאשר יחס החלוקה במקרה של מימוש הבטוחות נקבע מראש בין הבנק והשותף הפיננסי; יחס היקפי העמדת האשראי נשמר לאורך חיי הפרויקט. שחרור העודפים המתקבלים בגין הפרויקט ליזם, מבוצע על-ידי הבנק על פי נוסחת שחרור עודפים המאושרת על-ידי הבנק והנכללת בהסכם שיתוף הפעולה.

ניהול הפרויקט על פי מודל זה, מבוצע על-ידי הבנק לפי שיקול דעתו ועל פי סטנדרטים בנקאיים מקובלים; דוחות המעקב בפרויקט מועברים על-ידי המפקח לבנק ולגוף הנוסף, כאשר הבנק מדווח לגוף הנוסף על אירועים חריגים בפרויקט.

בנקאות ופיננסים -

אשראי הניתן לשם מימון פעילותן השוטפת של חברות - הבנק קיבל החלטה לצמצם את היקף האשראי שניתן במסגרת תחום פעילות זה בשנת 2012 לעומת האשראי שניתן בשנת 2011, וזאת בשל הקצאת ההון הרב והתפעול השוטף הנדרש לשם כך. מימון הפעילות המסחרית לרבות מימון נכסים מניבים ופעילות שוטפת, נעשה בדרך כלל כנגד בטוחות מטריאלים. הפעילות השוטפת של החברות, ממומנת, בין היתר, כנגד שעבוד הנכסים השוטפים. בנוסף, מעמיד הבנק מימון לרכישת כלי רכב ללקוחות מגזר פעילות זה, בדומה ללקוחות מגזר משקי הבית.

אשראי לענף האנרגיה הסולארית - מימון רכישה, התקנה ותפעול מערכות אנרגיה סולארית מבוצע כנגד חוזה מול חברת החשמל לתקופה של 20 שנים בתעריף רכישה חשמל מוגדר וקבוע לכל תקופת ההפעלה. בנוסף, הבנק משעבד את ציוד המערכת ואת מערך החוזים הכולל בעסקה, וככל שנדרש, צובר קרנות רזרבה שונות במהלך תקופת המימון. בתחום זה, משתף הבנק פעולה עם גופים פיננסיים, בדומה לתחום הנדל"ן, על פי מודל האופרטור.

מודל האופרטור בתחום האשראי הסולארי, מתבצע על פי העקרונות שלהלן:

הסכם שיתוף הפעולה בין הבנק לבין הגוף הפיננסי מתגבש ונחתם בדרך כלל לפני שלב ההקמה של הפרויקט. שלב ההקמה של הפרויקט הסולארי ממומן, על פי רוב, על-ידי הבנק, בלבד. המימון המשותף מתחיל בשלב ההפעלה של הפרויקט, כאשר האשראי שניתן עד כה על-ידי הבנק במסגרת שלב ההקמה, נפרע במלואו באמצעות האשראי המשותף הניתן על-ידי הבנק והשותף הפיננסי במסגרת שלב ההפעלה; הבטוחות בפרויקט הינם פרי-פסו, כאשר יחס החלוקה במקרה של מימוש הבטוחות נקבע מראש בין הבנק והשותף הפיננסי; יחס היקפי העמדת האשראי בין הבנק לבין השותף הפיננסי נקבע גם הוא מראש ונשמר לאורך חיי הפרויקט.

ניהול הפרויקט על פי מודל זה, מבוצע על-ידי הבנק לפי שיקול דעתו ועל פי סטנדרטים בנקאיים מקובלים; דוחות המעקב בפרויקט מועברים על-ידי המפקח לבנק ולגוף הנוסף, כאשר הבנק מדווח לגוף הנוסף על אירועים חריגים בפרויקט.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

להלן עדכוני הוראות חקיקה החלות על מגזר זה:

תקנות המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (ערבות בנקאית), התשע"א - 2010 ו- הוראת ניהול בנקאי תקין 456

ביום 20 בפברואר, 2011, נכנסו לתוקף תקנות המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (ערבות בנקאית), התשע"א - 2020 (להלן: "התקנות"), שקבעו נוסח מחייב לערבות בנקאית לפי סעיף 2(1) לחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה - 1974.

עם כניסתן של התקנות לתוקף, בוטלה הוראת ניהול בנקאי תקין 456, אשר קבעה את נוסח הערבויות אשר יונפקו על-ידי הבנקים לפי החוק האמור. הבנק מנפיק ערבויות על פי הנוסח שנקבע בתקנות.

חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון מס' 70), התשע"א - 2011

בהתאם לתיקון האמור, נדרש רוכש זכות במקרקעין לשלם מקדמה למנהל מס שבח בגובה של 7.5% מהתמורה, לאחר תשלום 40% מהתמורה, על חשבון המס שהמוכר חייב בו, ותשלום זה ייחשב כתשלום ששולם למוכר מאת הרוכש על חשבון התמורה שנקבעה בהסכם ביניהם.

התיקון סותר את הוראות חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה - 1974, המחייב (במקרה של לווי בנקאי) תשלום מלוא התמורה באמצעות פנקס שוברים לחשבון הפרוייקט. בנוסף, המשמעות היא ש- 7.5% מהתקבולים בגין מכירת כל דירה בפרוייקט מלווה לא יכנסו לחשבון הפרוייקט, ולא יהוו חלק ממקורות הפרוייקט.

לצורך פתרון הבעייתיות האמורה, רשות המיסים בשיתוף עם איגוד הבנקים גיבשו מסלול (אישור לפרוייקט בלווי בנקאי) לפיו הקבלן נותן לבנק המלווה הוראה בלתי חוזרת, לפיה הבנק לא יעביר לנישום את ה"סכום הקובע" מהעודפים בחשבון הליווי עד לקבלת אישורו של פקיד השומה. בכל מקרה, חובת העברת המקדמה לא חלה אם ניתן אישור פקיד השומה לפי סעיף 50 לחוק מיסוי מקרקעין.

הבנק פועל בהתאם להוראות החוק.

תיקון להוראת המפקח על הבנקים מס' 313 בנושא קבוצת לווי

ביום 8 במאי, 2011, פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראה מס' 313 בנושא מגבלות על חבות של לווי ושל קבוצת לווי במסגרת הפעילות להפחתת סיכון הריכוזיות במערכת הבנקאית. להלן עיקרי התיקון:

- תוקנו הגדרות ההון, החבות והניכויים מהחבות על מנת להתאימן להוראות החדשות של המפקח בנושא מדידה והלימות הון.
- העלאת שיעור המגבלה על חבות של קבוצת לווי מ- 30% מהון התאגיד הבנקאי ל- 25%.
- קביעת מגבלה חדשה גם על חשיפות לבנקים בשיעור של 25% מהונו של התאגיד הבנקאי או 250 מיליוני ש"ח, הגבוה מביניהם.
- מגבלה בשיעור של 120% מהון התאגיד הבנקאי על סך החבויות נטו של לוויים, קבוצות לוויים וקבוצות לוויים בנקאיות שחבותם נטו לתאגיד הבנקאי עולה על 10% מהונו.
- נקבעו הוראות מעבר לטיפול בחריגות שיווצרו בעקבות היישום לראשונה של החוזר.

תחולת התיקונים להוראה: 31 בדצמבר, 2011. הבנק פועל בהתאם למגבלות הקבועות בתיקון להוראה.

שינויים בשווקים של מגזר הפעילות ובמאפייני הלקוחות שלו

ענף הנדל"ן התאפיין בעליות מחירים בשנים האחרונות ומביקושים גדולים לדירות לצד מחסור בקרקעות זמינות לבניה. המחצית השנייה של שנת 2011 התאפיינה בהאטה בקצב מכירת יחידות דיור וזאת לאור הציפייה לירידת מחירים. ציפיה זו טרם התממשה. לפיכך, עדיין שוררת אי וודאות בשוק הנדל"ן לגבי רמות המחירים, המושפעת בין היתר, ממחסור בקרקעות זמינות לבניה וירידה בהיקף התחלות הבניה באזורי הביקוש (שיווק קרקעות של משרד השיכון ומנהל מקרקעי ישראל מתרכז ברובו באזורי הפריפריה), והכבדה על נוטלי המשכנתאות.

בנוסף, חלק מהבנקים מיצו את המגבלה הענפית הקיימת בהתאם לניהול בנקאי תקין מס' 315: הפרשה נוספת לחובות מסופקים, ובשל כך נחשף הבנק ללקוחות נוספים שהינם "לקוחות הבית" של בנקים אלו.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר הפעילות והשינויים החלים בהם:

- שיפור היכולת הטכנולוגית למתן השירותים.
- הכשרה מקצועית של כוח אדם בעל ניסיון ומיומנות.
- מתן שירות איכותי ומהיר.
- ניהול סיכונים מושכל, תוך קיום מערכות בקרת אשראי נאותות לאיתור ומזעור הסיכונים.

בתחום הנדל"ן:

- ידע מקצועי ספציפי בתחום זה, לרבות הבנה ויכולת ניתוח של מכלול המשתנים הרלוונטיים המשפיעים על רמת הסיכון בפרויקט נדל"ן ביניהם: אזורי ביקוש, בניה בשלבים, קרקע בשלה לבניה וכיו"ב.
- איתור הזדמנויות באמצעות קשרים עם יזמים מנוסים הפועלים בענף.
- יכולת חיתום אשראי גבוהה המתבטאת בבחירה נכונה של הפרויקט המלווה שהינה נגזרת של מיקום הפרויקט ואפשרויות השיווק שלו בהתאם לצרכי השוק.
- קביעת מבנה מימון לעסקה התואם את צורכי הפרויקט והלקוח.
- שליטה ובקרה על הוצאות והכנסות הפרויקט עד להשלמתו.
- יכולת ניהול אשראי בתנאי משבר.
- הערכה הולמת של יכולת החזר של הלקוח.

בנקאות ופיננסים:

- ניהול כפדני של האשראי, תוך ביצוע מתמיד של בקורות.
- ניתוח עמוק ומקיף של העסקאות החדשות לרבות הבנת הסיכונים הכרוכים במימון.
- קביעת מבנה האובליגו והתאמת סכום המימון לתזרים המזומנים בגין העסקאות ולפעילות החברה.
- הערכה אמינה ושוטפת של מצבת הביטחונות הקיימת בבנק ומעקב אחר הדיווחים השוטפים של החברה.
- פיתוח מומחיות בתחום מימון ענף האנרגיה הסולארית ונגישות לגורמים הפועלים בענף.
- בדיקות משפטיות בבחינת מתן מימון לעסקת אנרגיה סולארית לרבות בדיקת הזכויות בנכסים עליהם מותקנות המערכות הסולאריות, בדיקת חוזה השכירות בין היזם לבין בעל הנכס (ככל שמדובר בעסקה מסוג זה), בדיקת המודל הפיננסי של העסקה וכו'.

חסמי הכניסה והיציאה העיקריים של מגזר הפעילות והשינויים החלים בהם

- מגבלות רגולטוריות על תאגידים בנקאיים, לרבות מגבלות על חבות של לווה או קבוצת לווים וכן מגבלות רגולטוריות אחרות, כך לדוגמא גורמים חוץ בנקאיים מוגבלים בכניסה עצמאית לענף הנדל"ן כתוצאה מחוק המכר המחייב, בתנאים מסוימים, הנפקה של ערבויות בנקאיות לרוכשי יחידות בפרויקטים של בניה.
- דרישות להון מינימאלי.
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות וטכנולוגיות.
- מערכות יחסים ארוכות טווח עם הגורמים הפעילים בתחומים אשר פורטו במסגרת המגזר העסקי.
- הכרות וניסיון נצבר בהפעלת מימון בשיטת הליווי הסגור.
- הסכמי שיתוף פעולה (מודל האופרטור) בקשר עם פרויקטים של נדל"ן ואנרגיה סולארית

תחליפים למוצרים ושירותים של מגזר הפעילות והשינויים החלים בהם

כתחליף לאשראי הבנקאי התפתחו מוצרי מימון תחליפיים הניתנים על-ידי הגופים החוץ בנקאיים. תחליפי האשראי כוללים גיוס בשוק ההון, בין היתר, באמצעות הנפקות אג"ח בחברות נדל"ן אשר לעיתים מגובות בתזרימי מזומנים ספציפיים ולרבות אשראי ישיר הניתן על-ידי גופים אלה. תחליף אשראי זה זמינותו מושפע ממצב שוק ההון ולפיכך קיימת ירידה בהיקף ההנפקות.

לקוחות

בתחום בנייה ונדל"ן, הבנק מלווה כ- 160 פרויקטים, בהיקף ממוצע של כ- 58 יחידות דיור לפרויקט. מעל למחצית הפרויקטים המלווים נמצאים באזורי הביקוש: אזור ירושלים רבתי, אזור המרכז והשרון.

תיק האשראי של הבנק מפוזר ולבנק אין תלות בלקוח בודד או בקבוצת לקוחות מצומצמת. יתרת האשראי של לקוחות הבנק אינה משיקה למגבלת לווה בודד. פיזור התיק מתאפשר גם באמצעות שיתוף פעולה אסטרטגי של הבנק עם חברות ביטוח אשר בדרך כלל מנפיקות פוליסות על פי חוק המכר (דירות) לרוכשים בפרויקטים המלווים על-ידי הבנק. בנוסף קיימים שיתופי פעולה עם חברות ביטוח גם במתן אשראי כספי בפרויקטים המלווים (על פי מודל האופרטור).

האשראי הניתן לפעילות מסחרית ולענף האנרגיה הסולארית הינו מפוזר בין מספר רב של לקוחות בפריסה ארצית. במימון ענף האנרגיה הסולארית קיימים שני סוגי לקוחות: האחד, בעלי נכסים אשר מתקינים מערכת סולארית על גגות שבבעלותם והשני, יזמים אשר שוכרים גגות לצורך התקנת מערכת סולארית.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה מתבצעים באמצעות המנהלים והעובדים באגף העסקי של הבנק ובמחלקות המסחריות בסניפי הבנק בתל-אביב, בירושלים ובסניף בנקאות פרטית.

הבנק מגייס לקוחות ומרחיב את פעילותו בענף הנדל"ן בין היתר, על-ידי איסוף מידע ביחס למכרזים לרכישת קרקעות המיועדות לבניה, ניתוחם ופנייה באופן יזום לזוכים במכרזים אלו וזאת באמצעות היכרותו הנרחבת עם הפועלים בענף זה. בנוסף, פועל הבנק להרחבת פעילותו על בסיס מאגר הלקוחות הקיים של הבנק.

הבנק נחשף לקהל היעד באמצעות מתן חסויות לאירועים המאורגנים על-ידי התאחדות הקבלנים והבונים הארצית ועל-ידי ארגוני הקבלנים המקומיים והשתתפות בכנסים שונים, לרבות השתתפותם של אנשי מקצוע מטעם הבנק, המרצים ו/או משתתפים בפאנלים מקצועיים באירועים אלו.

בענף האנרגיה הסולארית הבנק משווק עצמו בקרב חברות התקנה ולקוחות פוטנציאליים, לרבות בדרך של פניה יזומה לגורמים אלה.

תחרות

התחרות בין הבנקים על השגת לקוחות איכותיים בתחום הנדל"ן מתבטאת בשיעורי ההון העצמי המושקע בפרויקט, מבנה העסקה, גובה העמלות, הריביות על האשראי ורמת השירות הניתנת ללקוח. במהלך שנת 2012 חברות ביטוח מתכננות גם הן להיכנס לתחום מימון הפרויקטים. השיטות העקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות, מתבססות על הקשרים שנצברו לאורך השנים ובסיס הלקוחות הקיים בבנק המהווים עבור הבנק מנוף להמשך פעילותו. בנוסף, לעיתים משתמש הבנק בעודפי המקורות בפרויקטים קיימים למינוף פעילות עתידית בפרויקטים חדשים של לקוחותיו. הבנק מפעיל מנגנון לקביעת היקף ההון העצמי הנדרש בפרויקטים, הנגזר מקצב הביצוע והמכירות בפרויקט. המנגנון האמור מתמרץ הקדמת מכירות בפרויקטים ולפיכך מפחית את רמת הסיכון בפרויקטים.

מרבית הבנקים מתחרים על מימון ענף האנרגיה הסולארית. כמו כן, בעסקאות בהיקפים גבוהים לוקחים חלק במימון גם גופים מוסדיים וחברות ביטוח. רמת המקצועיות, הידע וההיכרות הרחבה בענף מאפשרים לבנק להרחיב את פעילותו בענף מול לקוחות קיימים ולקוחות חדשים.

לבנק אין יכולת להעריך את חלקו ביתרת האשראי בתחום זה מכלל המערכת הבנקאית. יחד עם זאת, להערכת הבנק, בשנת 2011 חלקו היחסי של הבנק בליווי יחידות דיור חדשות עמד על כ- 10% מכלל יחידות הדיור אשר התחילו בהקמתן במהלך שנת 2011. וכן, חלקו בענף האנרגיה הסולארית גבוה מחלקו של הבנק במערכת הבנקאית.

הסכמי שיתוף פעולה

לבנק שיתופי פעולה עם מספר חברות ביטוח למתן אשראי ו/או להוצאת פוליסות ביטוח על ידן לרוכשים של דירות בפרויקטים למגורים בהם ניתן מימון על-ידי הבנק בשיטת הליווי הסגור (הוצאת הפוליסות נעשית על-ידי חברות הביטוח כנדרש על פי חוק המכר (דירות). ההתקשרויות עם חברות הביטוח כוללות הסדרת שיתוף הפעולה בין הבנק לבין בנושאים הבאים: אחריות לניהול השוטף של הפרויקט ומסירת דיווחים, קבלת בטוחות ושחרורן ונקיטת הליכים למימוש השעבודים ויחסי הנשייה בין הגופים.

הון אנושי

בשנת 2011 הסתכם מספר המשרות הממוצע במגזר בכ- 30 משרות ישירות לרבות עובדי הסיניפים (בדומה לשנת 2010).
מהן 14 משרות בגין פעילות בנייה ונדל"ן, 14 משרות בממוצע בגין פעילות בנקאות ופיננסים ו- 2 משרות בממוצע בגין פעילות בתחום שוק ההון ללקוחות המגזר. כמו כן הועמסו על המגזר עובדי מטה והנהלה.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של המגזר העסקי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010*			
בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	ס"ה	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	ס"ה
מיליוני ש"ח							
רווח (הפסד) מפעילות מימון:							
21.8	27.0	0.2	49.0	20.9	24.3	0.6	45.8
(1.4)	(6.9)	-	(8.3)	(1.4)	(6.7)	-	(8.1)
10.3	2.5	1.2	14.0	7.8	3.4	2.8	14.0
30.7	22.6	1.4	54.7	27.3	21.0	3.4	51.7
3.7	0.6	-	4.3	3.4	0.6	-	4.0
(18.5)	(16.1)	(2.6)	(37.2)	(15.5)	(17.2)	(2.5)	(35.2)
15.9	7.1	(1.2)	21.8	15.2	4.4	0.9	20.5
(4.6)	(2.0)	0.3	(6.3)	(4.4)	(1.3)	(0.3)	(6.0)
11.3	5.1	(0.9)	15.5	10.8	3.1	0.6	14.5
9.7%	6.6%	-	8.1%	9.5%	3.6%	-	7.3%
11%	8%	1%	20%	11%	8%	1%	21%
שיעור ההכנסות מסך הכנסות הבנק							
668.8	705.1	-	1,373.9	599.2	663.6	-	1,262.8
222.6	3,541.4	-	3,764.0	207.6	3,071.5	-	3,279.1
1,195.8	779.1	-	1,974.9	1,035.9	800.6	-	1,836.5
-	-	289.3	289.3	-	-	265.7	265.7
-	-	125.9	125.9	-	-	252.2	252.2

* סווג מחדש.

נתוני רווחיות של המגזר

הרווח הנקי במגזר הסתכם השנה ב-15.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-14.5 מיליוני ש"ח בשנת 2010.
בשנת 2011 נרשם ריקברי (ביטול הפרשה) בסך 4.3 מיליוני ש"ח.
בתחום הנדל"ן, הסתכמה שנת 2011 ברווח של 11.3 מיליוני ש"ח, לעומת 10.8 מיליוני ש"ח אשתקד.
בשנת 2011 נרשמו הכנסות בסך 30.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-27.3 מיליוני ש"ח, בשנת 2010. גידול של כ-12%.

מנגד, נרשם גידול בהוצאות התפעוליות המיוחסות לתחום זה, בין היתר בגין הפרשות בגין סיכון אשראי חוץ מאזני. בתחום בנקאות ופיננסים, הסתכם הרווח ב-5.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-3.1 מיליוני ש"ח, בשנת 2010. עיקר הגידול הרווח נובע מגידול בהכנסות המיוחסות למגזר זה וכן מגידול בהכנסות מריקברי. להערכת הבנק בשנת 2012 יגדלו ההכנסות במגזר זה בשל גידול במתן האשראי על פי מודל האופרטור הן בתחום הבניה והנדל"ן, והן בתחום האשראי הסולארי.

הערכות הבנק ביחס לגידול הצפוי בהכנסות הבנק ממגזר פעילות זה בשנת 2012 הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד, והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגאו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כח אדם.

הפעילויות במגזר זה אינן נעשות מול לקוחות, והן כוללות את הניהול הכספי של הבנק, ובכלל זה:

- ניהול ההון הפיננסי הפנוי של הבנק.
- ניהול תיק הנוסטרו של הבנק.
- ניהול החשיפות לסיכונים שוק לרבות חשיפות בסיס, ריבית ונזילות.
- פעילות מול בנקים בארץ ובחו"ל.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

מטרת פעילות זו הינה יצירת תשואה עודפת על עודפי הנזילות של הבנק וזאת תוך שמירה על רמת סיכון נאותה.

מבנה מגזר הפעילות

פעילות המגזר מרוכזת בחטיבה הפיננסית. הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים באמצעות מגוון הכלים הפיננסיים העומדים לרשותו. ניהול זה מבוצע על פי מדיניות ניהול הסיכונים שקבע דירקטוריון הבנק, וזאת תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים ובקרה שוטפת על הסיכונים הנובעים מחשיפה זו.

בחודש אפריל 2011 חתם הבנק על הסכם עם מנהל תיקים חיצוני, לפיו מנהל התיקים ינהל עבור הבנק את ההשקעות של חלק מכספי הנוסטרו של הבנק, וזאת בהתאם להנחיות ולמגבלות שיקבל מהבנק מעת לעת. כמו כן, מנהל התיקים יעץ לבנק בקשר עם השקעות לעניין כספים אלו בהתאם למדיניות הבנק.

תיק הנוסטרו משמש לסוגי פעילות כמפורט להלן:

- פעילות למסחר המאופיינת בהשקעות קצרות טווח בניירות ערך ממשלתיים וקונצרנים הן בשוק הראשוני והן בשוק המשני.
- פעילות המשמשת כהגנה לפיקדונות המופקדים בבנק לתקופות קצרות, בינוניות וארוכות וכן השקעות כנגד ההון העצמי של הבנק.
- פעילות השקעה באגרות חוב בעיקר לצורך השגת תשואה עודפת על יתרות הנזילות של הבנק.
- פעילות השקעה בניירות ערך שאינם ממשלתיים, בעיקר באג"ח בנקאי או קונצרני, בהתאם למדיניות האשראי של הבנק.

תיק ההשקעות והמוצרים הפיננסיים נבחרים באופן שוטף בהתחשב בתחזיות מאקרו כלכליות בנושאי שער חליפין, שיערי ריבית לטווח קצר וארוך, אינפלציה, צמיחה ועקומי תשואות. ניתוח שכזה חיוני ליצירת תמחור נכון של מוצרים פיננסיים כמו גם להחלטות השקעה הנוגעות לתיק הנוסטרו.

כחלק מניהול הנזילות ובהתחשב במגבלות שקבע הדירקטוריון מופקדים עודפי הנזילות בבנק ישראל ובבנקים בארץ ובחו"ל. לפרטים בדבר מודל הנזילות ומגבלות ההנהלה והדירקטוריון, ראה פרק הסיכונים ודרכי ניהולם.

לבנק מסגרות אשראי מבנקים בארץ אותם הוא מנצל מעת לעת בהתאם לצרכיו השוטפים.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

הבנק ומגזר ניהול פיננסי בפרט, פועלים במסגרת חוקים, תקנות והנחיות הרשויות, המוחלות על הבנקים על-ידי הפיקוח על הבנקים, רשות ניירות ערך והממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר הפעילות

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר זה הם היכולת לזהות נכון את תנאי השוק ואת העיתוי הצפוי לשינוי תנאים אלו, היכולת להבין ולנתח את ההשפעה האפשרית של גורמים מאקרו-כלכליים על תנאי השוק ולחזות את עוצמתם, והיכולת לפעול

במהירות ולשנות את הפוזיציות ואת החשיפות בהתאם לתנאי השוק. גורם חשוב נוסף הוא המקצועיות של העובדים האמונים על ניהול המגזר הפיננסי בכלל ותיק הנוסטרו בפרט.

הון אנושי

בשנת 2011 הסתכם מספר המשרות הישירות במגזר בשלוש משרות, בדומה לשנת 2010.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר ניהול פיננסי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010*	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011	מיליוני ש"ח
		רווח (הפסד) מפעילות מימון:
(19.7)	(36.6)	מחיצוניים
29.8	31.2	בינמיגזרי
(0.2)	-	הכנסות תפעוליות ואחרות
9.9	(5.4)	סך ההכנסות
-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(4.2)	(3.8)	הוצאות תפעוליות ואחרות
5.7	(9.2)	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
(1.7)	2.7	הפרשה למיסים
4.0	(6.5)	רווח נקי
15.2%	(27.6%)	תשואה להון
4%	-	שיעור הכנסות מסך הכנסות הבנק
1,589.0	2,023.1	יתרה ממוצעת של נכסים
86.0	51.9	יתרה ממוצעת של התחייבויות
244.1	306.8	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון

* סווג מחדש.

נתוני רווחיות של המגזר

ההפסד במגזר ניהול פיננסי הסתכם השנה ב- 6.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה לרווח בסך 4.0 מיליוני ש"ח בשנת 2010.

עיקר הקיטון ברווח נובע מירידה בסך של כ- 15 מיליוני ש"ח בהכנסות המגזר.

ברוח עודף מני"ע למסחר וזמין שמומש, רווחי פוזיציות ושווי הוגן נרשמה ירידה של 20.2 מיליוני ש"ח בשנת 2011 לעומת שנה קודמת.

מנגד, נרשם גידול בהכנסות מהון פיננסי בסך 7 מיליוני ש"ח בהשוואה לשנה הקודמת, בעיקר בשל עליה בריבית בנק ישראל.

נכון ליום 31 בדצמבר, 2011, מחזיק הבנק 244.6 מיליוני ש"ח ע.ג. בכתבי התחייבות שהנפיקה חברת הבת שלו (ירושלים מימון והנפקות). בגין רכישות כתבי התחייבויות אלו רשם הבנק רווחים בסך של 3.9 מיליוני ש"ח, אשר נזקפו למגזר זה (בשנת 2010 - 0.4 מיליוני ש"ח).

להלן מידע לגבי ירידת הערך של אג"ח זמינים למכירה (ממשלתיות וקונצרניות) שנרשמה לקרן הונית בחלוקה לטווחים של משך הזמן ושיעור הירידה:

שיעור ירידת ערך לתאריך הדוח הכספי	סכום ירידת ערך (במיליוני ש"ח)					
	משך הזמן בו השווי ההוגן של הנכס היה נמוך מעלותו					
	סה"כ ירידת ערך ליום 31 בדצמבר					
	עד 6 חודשים	6-9 חודשים	9-12 חודשים	מעל 12 חודשים	2010	2011
עד 20%	0.1	3.5	-	12.4	12.0	16.0
20%-40%	-	-	-	5.4	3.1	5.4
מעל 40%	-	-	-	-	-	-
	0.1	3.5	-	17.8	15.1	21.4

הערה: יודגש כי שיעור ירידת הערך ומשך זמן ירידת הערך מתייחסים לתקופות שונות - משך הזמן נמדד מהמועד בו השווי ההוגן של הנכס היה נמוך מעלותו ואילו שיעור ירידת הערך הינו נקודתי, ליום 31 בדצמבר, 2011.

חלק רביעי - עניינים הנוגעים לפעילות התאגיד הבנקאי בכללותו

גיוס מקורות המימון

מידע כללי

הבנק נוקט לאורך שנים במדיניות החותרת להרחבת הפעילות מול משקי בית במטרה להרחיב את בסיס גיוס המקורות. מדיניות זו תרמה בשנים אלו לגידול ניכר במשקלם של משקי הבית מסך פקדונות הציבור וזאת במקביל לירידה במשקלם של הפקדונות מגופים מוסדיים. יתרת פיקדונות הציבור הסתכמה ביום 31 בדצמבר, 2011, ב- 9,065 מיליוני ש"ח לעומת 7,408 מיליוני ש"ח בתום שנת 2010. כ- 1,400 מיליוני ש"ח מהגידול ביתרה, מקורו בפיקדונות ממשקי בית ויתרת הגידול מקורה בפיקדונות מלקוחות מוסדיים.

פעילות הבנק בתחום גיוס המקורות מהציבור מנוהלת בחטיבה הפיננסית.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הבנק קבע לעצמו מדיניות ארוכת טווח של הרחבת גיוס המקורות, תוך הגדלת משקל המקורות ממשקי בית מסה"כ פיקדונות הציבור, ושמירה על יכולת גיוס המקורות מלקוחות מוסדיים. גיוס פיקדונות לזמן ארוך נעשה בהתאמה להיקף ביצועי אשראי חדש לזמן ארוך. בנוסף, הבנק, באמצעות חברת הבת: ירושלים מימון והנפקות, מגייס כתבי התחייבות נדחים על פי צרכי ההון של הבנק.

הנהלת הבנק קובעת יעדים ספציפיים לסניפים וליחידות המטה בכל תחומי הפעילות ומנוהל מעקב שוטף אחר העמידה ביעדים.

הבנק פועל להשגת היעדים באמצעות גיוון סל המוצרים והתאמתו לצרכי הלקוחות והתנאים המשתנים בשוק. בנוסף, עורך הבנק מבצעים לציבור המפקידים באמצעות פרסום באמצעי התקשורת השונים ודיוור ישיר ללקוחות קיימים ופוטנציאליים. הבנק מציע שירות בנקאות במערכת סגורה המאפשר גיוס כספים מלקוחות כל הבנקים כמפורט להלן. כמו כן, הבנק רואה חשיבות בשימור הקשר ושיתוף פעולה עם לקוחות מוסדיים, לרבות קרנות הפנסיה החדשות והקרנות הכספיות.

מבנה המגזר

מקורות המימון של המערכת הבנקאית בשקלים ובמטבע חוץ הם בעיקר פיקדונות ממשקי בית, מחברות, מגופים מוסדיים, מבנקים בארץ ובחוץ לארץ ומגיוס חוב סחיר בשוק ההון.

המקורות כוללים בין השאר פיקדונות בכל מגזרי ההצמדה, הנושאים ריבית קבועה או משתנה, והמופקדים לתקופות משתנות החל מיום ועד לשמונה עשר שנים.

במהלך שנת 2011 הייתה צבירה נטו בפיקדונות ממשקי בית בסך של כ-1,400 מיליוני ש"ח לעומת צבירה נטו בסך של כ-500 מיליוני ש"ח אשתקד. הגידול נובע משיפור תהליכי העבודה בסניפים, גיוס לקוחות חדשים בסניפים ובאמצעות מערכת סגורה ומשיפור בסביבת הריבית.

להלן הרכב מקורות המימון של הבנק הכוללים את: פיקדונות הציבור, תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים:

יתרות ליום 31 בדצמבר				
	2011		2010	
	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	%
1. פיקדונות שקליים וחשבוניות עו"ש	4,962	34	3,712	34
2. תוכניות חסכון ופיקדונות צמודים למדד	2,764	3	2,671	3
3. פיקדונות במט"ח	1,287	34	964	34
4. פיקדונות צמודי מט"ח	52	(15)	61	(9)
סה"כ פיקדונות הציבור	9,065	22	7,408	22
5. תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	1,612	(15)	1,921	(15)
סה"כ מקורות המימון	10,677	14	9,329	14

היתרה הממוצעת של ההתחייבויות בשנת 2011 עמדה על סך של 10,258 מיליוני ש"ח לעומת 8,667 מיליוני ש"ח בשנת 2010. יתרה זו כוללת יתרה ממוצעת של התחייבויות למשקי בית בסך 5,595 מיליוני ש"ח (מגזר משקי הבית), יתרה ממוצעת של התחייבויות לבנקאות פרטית בסך 847 מיליוני ש"ח, יתרה ממוצעת של התחייבויות לחברות וגופים מוסדיים בסך 3,764 מיליוני ש"ח (מגזר עסקי), ויתרה ממוצעת של התחייבויות לבנקים בסך 52 מיליוני ש"ח (מגזר ניהול פיננסי). לבנק מסגרות אשראי יומיות מבנקים בארץ אותם הוא מנצל מעת לעת בהתאם לצרכיו השוטפים. גובה המסגרות נקבע על-ידי בנקים אחרים ואיננו ידוע לבנק. נכון לתאריך המאזן לא ניצל הבנק מסגרת כלשהיא מבנק בארץ.

מגבלות חקיקה, תקינה, הנחיות וחוזרים של המפקח על הבנקים ואילוצים מיוחדים

תיקון לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים), התשס"א-2001

ביום 6 בנובמבר, 2011, אושר בכנסת (בועדת חוקה חוק ומשפט) חלק מתיקון לצו הלבנת הון החל על הבנקים, לפיו יהיה ניתן לקבל פיקדונות במערכת סגורה גם מחשבוניות בבנק הדואר וכן ניתן יהיה לנהל קרנות נאמנות במסגרת מערכת סגורה. יובהר כי בפועל כיום הבנק אינו יכול למכור פיקדונות במערכת סגורה ללקוחות בנק הדואר, הואיל והוראת ניהול בנקאי תקין מס' 417 (בנושא פיקדונות במערכת סגורה) אינה מאפשרת זאת לפיכך, מוכר הבנק פקדונות במערכת סגורה רק ללקוחות הבנקים.

מבנה התחרות

מבנה התחרות בענף הבנקאות הינו שמרנית לקוחות הבנקים מפקידים את כספם בבנק המסחרי שבו מנוהל חשבון העובר ושכ שלהם ומרביתם אדישים להצעות ריבית על מוצרי השקעה שונים בבנקים אחרים. כפועל יוצא מכך רק חלק מלקוחות הבנקים עורך השוואת מחירים בין הבנקים על מנת להשיג את הריבית המרבית להשקעתו.

בתקופת הדוח שכלל הבנק מיזם ייחודי לגיוס פיקדונות ממשקי בית הקרוי בשם "מערכת סגורה". המערכת מאפשרת ללקוח להפקיד כסף בפיקדון בבנק באמצעות האינטרנט ללא הטרחה הכרוכה בפתיחת חשבון מלא בסניף הבנק, ובכך מגבירה את נגישות הבנק ללקוחות פוטנציאליים. המיזם נבנה בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 417 של בנק ישראל.

לאחר תאריך המאזן, יצא הבנק בהכרזה על שינוי מודל תמחור הפיקדונות, הכולל התחייבות על פיה שיעור הריבית בפיקדונות שקליים עד שנה לא יפחת מ- 80% מריבית בנק ישראל, למעט פיקדונות בריבית קבועה לתקופה העולה על שלושה חודשים, בהם שיעור הריבית לא יפחת מ- 80% מתשואת המק"מ הרלוונטי. בפיקדונות שתקופתם שנה ומעלה מתחייב הבנק ששיעור הריבית לא יפחת מ- 80% מתשואת אג"ח ממשלתית או עלות הכסף לפי הגבוה מביניהם.

התחייבות זו אינה מותנית בגודל הפיקדון ואינה מותנית בפתיחת חשבון עו"ש.

להערכת הבנק, שילוב זה של מדיניות התמחור החדשה לצד הנגישות הקיימת במערכת הסגורה צפוי לתרום לתחרות בתחום הפיקדונות במערכת הבנקאית.

הצלחת המהלך תביא להגדלת בסיס לקוחות הבנק, פיזור המקורות, הקטנת הסתמכותו על שוק ההון ועשויה לשפר את רווחיות הבנק.

המידע בדבר הערכת הבנק כאמור בסעיף זה הינו "מידע צופה פני עתיד" העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות הבנק לגבי יכולת התממשות של תכניות הבנק, ויכול שלא יתממש בשל התהודה הציבורית למהלך, התנהגות לקוחות ולא בנקים מתחרים ולא נתונים מאקרו כלכליים.

הבנק פועל לגיוס מקורות גם באמצעות שוק ההון על-ידי הנפקת תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים. ההנפקה מתבצעת על-ידי חברה בת בשליטה מלאה ירושלים מימון והנפקות שהינה זרוע הגיוס של הבנק, ולפיכך, הבנק התחייב לקיים את כל תנאיהן של תעודות ההתחייבות, לשאת בתשלום מלוא הסכומים שהיו דרושים לפירעון תעודות ההתחייבות למחזיקים בהן ואת הריבית בגין, בהתאם לתנאים הקבועים בתשקיף ההנפקה שפורסם על-ידי מימון והנפקות.

ביום 4 במאי, 2011, הנפיקה חברת ירושלים מימון והנפקות, על פי דוח הצעת מדף מיום 1 במאי, 2011, שפורסם על פי תשקיף מדף מיום 17 ביוני, 2009, כתבי התחייבות נדחים (סדרה יד') בעג. כולל של 100 מיליוני ש"ח בתמורה ל- 100 מיליוני ש"ח.

לקוחות

לאורך השנים האחרונות שם הבנק דגש רב על הרחבת בסיס המפקידים והגדלת שיעור הפיקדונות ממשקי בית, על מנת לצמצם את ההישענות על מפקידים גדולים. תיק הפיקדונות של הבנק מפוזר בין לקוחות רבים, עובדה המקטינה את סיכון הנזילות ומקנה לבנק רמת רגישות נמוכה למפקידים בודדים. אין לבנק לקוח או קבוצת לקוחות אשר יתרת פיקדונותיהם בבנק מגיעה ל-5% מסך יתרת פיקדונות הציבור.

שיווק והפצה

הגיוס ממשקי הבית מתבצע באמצעות 16 סניפי הבנק הפזורים ברחבי הארץ וכן באמצעות המערכת הסגורה המאפשרת גיוס פיקדונות ללא פתיחת חשבון בסניף הבנק. הגיוס מלקוחות מוסדיים מתבצע בדרך כלל ישירות על-ידי מחלקת חסכונות ופיקדונות אשר מצויה בקשר שוטף עמם.

בשנת 2011 התקשר הבנק עם בנק הדואר, שלו פריסה ארצית רחבה ביותר, בהסכם שיתוף פעולה, לפיו יימכרו בסניפי בנק הדואר פיקדונות של בנק ירושלים, לפרטים ראה סעיף הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה. הצדדים החלו בפילוט במסגרת עשרה סניפים של בנק הדואר, ובכוונת הצדדים להרחיב פעילות זו במהלך 2012. התקשרות זו תאפשר לבנק לשווק פיקדונות ללקוחות בנק הדואר המתגוררים בכל רחבי הארץ, ותחשוף לקוחות אלו לבנק ירושלים.

מידע זה ביחס להרחבת הפעילות עם בנק הדואר הינו מידע צופה פני עתיד, אשר יכול שלא יתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות הבנק ויכול שלא להתממש במקרה שבנק הדואר יורשה לעשות פעילות זו בעצמו, שינוי רגולציה אחרים ביחס לבנק הדואר או לבנק, העדפות לקוחות, אי הצלחה עסקית תגובות לא חזויות בסביבה העסקית של הבנק.

תחרות

התחרות בתחום גיוס המקורות הינה חריפה וכוללת את כל הבנקים. התחרות מתמקדת בעיקר בפלח לקוחות הרגיש לשינויים בשיעורי ריבית. הבנק מתמודד עם התחרות, בין היתר, על-ידי הצעת מבצעים אטרקטיביים ללקוחות ופיתוח מוצרים חדשים לגיוס סל המוצרים. כמו כן מוצרי שוק ההון השונים מהווים אלטרנטיבת השקעה לפיקדונות המוצעים על ידי הבנק.

בנק ישראל

בנק ישראל משמש כגורם המרכזי למימון וספיגת כסף זמן קצר עבור המערכת הבנקאית, ובכלל זה עבור הבנק. יצוין, כי כל בנק הלווה כסף מבנק ישראל חייב בבטוחות, עובדה המובאת בחשבון בניהול השוטף של הנזילות. שוק נוסף לגיוס מקורות לטווח קצר הוא שוק הכסף הבינבנקאי.

היקף הפיקדונות וסוגיהם במערכת הבנקאית מושפעים, בין היתר, מהמדיניות המוניטרית של בנק ישראל. להלן סקירת הכלים המוניטריים המופעלים על-ידי בנק ישראל לצורך יישום מדיניותו המוניטרית:

ריבית - מידי חודש מפרסם בנק ישראל את שער הריבית שישרור במהלך החודש הבא. ריבית זו מהווה את ריבית הבסיס של מכרזי ההלוואות והפיקדונות המועמדים לרשות המערכת הבנקאית כפי שיפורט בהמשך.

חובת נזילות - הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים להחזיק יתרות באמצעים נזילים בגין פיקדונות הציבור, בשיעורים שונים בהתאם לתקופת הפיקדון. שיעורי חובת הנזילות כיום הינם 6% על פיקדונות שתקופתם מיום אחד עד וכולל 6 ימים, ו-3% על פיקדונות לזמן קצוב משבוע עד שנה. פיקדונות שתקופתם שנה ומעלה, לא קיימת בגינם חובת נזילות.

החל מסוף ינואר 2011 הטיל בנק ישראל חובת נזילות חדשה בגין עסקאות החלף (currency swap) ועסקאות עתידיות שקל - מט"ח, המבוצעות מול תושבי חוץ, ובכללם בנקים זרים.

פיקדונות לספיגת עודפי נזילות - בנק ישראל מעמיד מכרזי פיקדונות לרשות המערכת הבנקאית כמכשיר לספיגת עודפי נזילות במערכת. מכרזי הפיקדונות הינם לפרקי הזמן הבאים: יום, שבוע, חודש. ריבית המקסימום במכרזים אלו הינה ריבית של בנק ישראל המוצהרת על ידו. בנוסף, קיים חלון להפקדה של פיקדון יומי בבנק ישראל ללא מגבלת סכום, בריבית הנמוכה ב-0.5% מריבית בנק ישראל.

מלוות קצרי מועד - המכשיר הפיננסי העיקרי לספיגת עודפי שקלים הינו מלווה קצר מועד (מק"מ), באמצעות הנפקת שוטפות לציבור ופעילותו של בנק ישראל בשוק המשני.

מכרזי הלוואות בבנק ישראל - בנק ישראל מעמיד מכרזי אשראי לזמן קצר (עד שבוע) לרשות המערכת הבנקאית כמכשיר להזרמת נזילות מערכת, וריבית המינימום במכרזים אלו הינה ריבית בנק ישראל. בנוסף, קיים חלון אשראי יומי בבנק ישראל, בריבית הגבוהה ב-0.5% מריבית בנק ישראל. קבלת אשראי מבנק ישראל, הן באמצעות המכרזים והן באמצעות חלון האשראי, מוגבלת לפי סכום הביטחונות שיש לכל בנק בבנק ישראל.

הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

הסכם עם בנק הדואר

לבנק הסכם עם חברת דואר ישראל בע"מ (מטעמה ומטעם בנק הדואר בע"מ), מיום 25 בספטמבר, 2011, במסגרתו הוסכם על שיתוף פעולה בין הבנק לבין בנק הדואר, אשר יציע ללקוחותיו לעשות שימוש בשירותי הדואר לצורך פתיחת חשבונות פיקדון בבנק. על פי תנאי ההסכם, לקוחות בנק הדואר יוכלו להגיש בקשה לפתיחת חשבון פיקדון והפקדת פיקדון בבנק, להעביר כספים מחשבונם בבנק הדואר לחשבון פיקדון בבנק ולנהל את חשבון הפיקדון בבנק.

דירוג התחייבויות הבנק על-ידי Standard & Poor's Maalot

ביום 7 באוקטובר, 2010 אשררה Standard & Poor's Maalot (להלן: "מעלות") את דירוג המנפיק של הבנק ברמה של ilA+, תחזית הדירוג נותרה שלילית. ביום 2 ביוני, 2011, הודיעה מעלות, כי הכניסה את הדירוג ilA+ של הבנק ל-CreditWatch עם השלכות שליליות (דוח מיידי על הנ"ל פורסם ביום 2 ביוני, 2011, אסמכתא 175164-01-2011. אזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה). ביום 28 באוגוסט, 2011, השאירה מעלות את הדירוג ilA+ של הבנק ב-CreditWatch עם השלכות שליליות, אליו הוכנסו ביום 2 ביוני, 2011 (דוח מיידי על הנ"ל פורסם ביום 28 באוגוסט, 2011, אסמכתא 254850-01-2011. אזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה).

יצוין, כי על פי מעלות השארת הדירוג ב-CreditWatch עם השלכות שליליות מבטאת את הערכתם לגבי משמעות המיזוג בין הבנק לבין בנק דקסיה, אם וכאשר יתבצע. החברה מפנה את תשומת הלב להתייחסות הבנק לאמור לעיל בדוח המידי של הבנק מיום 2 ביוני, 2011. (אסמכתא 175221-01-2011).

ביום 6 בדצמבר, 2011 הודיעה מעלות לבנק כי ביצעה בחינה של הדירוג לשבע קבוצות בנקאיות ובכללן הבנק. הבחינה בוצעה על-ידי יישום המתודולוגיה המעודכנת של דירוג בנקים של Standard & Poor's (כפי שפורסמה ביום 9 בנובמבר, 2011). עוד הודיעה מעלות, כי תוך 90 יום היא תבחן שנית את כל הדירוגים הנמצאים ב-CreditWatch (ובכלל זה דירוג הבנק).

דירוג זה הינו גם הדירוג של אגרות החוב (למעט כתבי ההתחייבות הנדחים כמפורט להלן) שהונפקו על-ידי ירושלים מימון והנפקות, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק, דהיינו ilA+. כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על-ידי ירושלים מימון והנפקות, מדורגים ברמת דירוג אחת נמוכה מדירוג הבנק. לפיכך, דירוגם הנו ilA (במקום ilA+).

רכוש קבוע ומתקנים

העלות המופחתת של בניינים וציוד הסתכמה ב-31 בדצמבר, 2011, ב-79.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-56.7 מיליוני ש"ח ב-31 בדצמבר, 2010.

מרבית השטחים בהם מתנהלים עסקי הבנק הינם שטחים בשכירות. נכון ליום 31 בדצמבר 2011, עמדו לרשות הבנק שטחים בהיקף של כ-9.6 אלפי מ"ר לעומת 7.5 אלפי מ"ר ביום 31 בדצמבר, 2010.

נכון לסוף שנת 2011 משתרעים משרדי המטה על שטח כולל של כ-4.9 אלפי מ"ר. יתרת 4.7 אלפי המ"ר שימשו את סניפי הבנק.

ביום 7 באפריל, 2011 הועתק מטה הבנק לקריית שדה התעופה, בהתאם להסכם שכירות מיום 19 בדצמבר, 2010. הסכם השכירות הינו לתקופה של 7 שנים (עד שנת 2018) עם אופציה להארכה ל-7 שנים נוספות (עד שנת 2032) ואופציה נוספת ל-7 שנים (עד שנת 2025). בתחילת שנת 2012 שכר הבנק 800 מ"ר נוספים בבניין המטה.

ביום 14 באפריל, 2011 חתמה חברת תומר ירושלים בע"מ (חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק להלן: "תומר"), על הסכם למכירת מבנה הנהלת הבנק ברחוב 2 בירושלים. בתמורה לסך של כ-35 מיליוני ש"ח בתוספת מע"מ. הרווח בגין מכירת המבנה הינו 20.8 מיליוני ש"ח (הרווח עודכן ברבעון השלישי בגין קבלת שומות מס סופיות). לפרטים נוספים ראה פרק הסכמים מהותיים.

לדוח זה מצורפת הערכת שמאי מיום 4 בינואר, 2011, המעריכה את שווי הנכס הנמכר ב-35 מיליוני ש"ח. להערכת הבנק לא חל שינוי מהותי בשווי הנכס ממועד עריכת השומה ועד למועד המכירה וזאת למרות שחלפו מעל 90 ימים בין מועדים אלו. לפרטים נוספים ראה דו"חות מידיים שפורסמו במערכת המגנ"א בדבר אישור והשלמת מכירת בניין משרדי ההנהלה של הבנק ביום 17 באפריל, 2011 וביום 30 ביוני, 2011. מספרי אסמכתא 124077-01-2011 ו-197571-01-2011.

יתר הרכוש הקבוע הינו ציוד ריהוט וכלי רכב (בעיקר מערכות מחשב, ראה להלן פרק המחשוב) שמשמשים את הבנק לפעילותיו השוטפות.

לנתונים נוספים ראה גם ביאור 8 לדוחות הכספיים לשנת 2011.

מדיניות הבנק הינה להחזיק אך ורק נכסי מקרקעין הדרושים לו בפועל, או שצפוי שידרשו לו בעתיד. הבנק בוחן באופן שוטף את היקפם, מאפייניהם ומיקומם של השטחים הנחוצים לו, על בסיס תכניתו העסקית והתכנית לפריסה הארצית של הסניפים ועורך את ההתאמות הנדרשות.

נכסים בלתי מוחשיים

סימני מסחר ושמות מתחם - הבנק הוא בעל זכויות הקניין הרוחני בסימני המסחר הבאים, הרשומים על שמו אצל רשם סימני המסחר: "בנק ירושלים", "BANK OF JERUSALEM", "בנק ירושלים להחלטות החשובות בחיים", "בנקאות למהדרין". כמו כן, הבנק הוא הבעלים הרשום של שמות המתחם bankofjerusalem.co.il, bankofjerusalem.co.il, www.bנקירושלים.il, www.bנק-ירושלים.il.

מאגרי מידע - הבנק וחברות בקבוצתו הינם הבעלים של מאגרי מידע רשומים המכילים נתונים בקשר לעסקי הבנק ובלקוחותיו.

מערכות מידע ומיחשוב

אגף המחשוב של הבנק מטפל בכל הפעילות המחשובית של הבנק באמצעות חברת תומר ופועל לפיתוח מערכות טכנולוגיות מתקדמות ולשיפור מתמיד של המערכות והתשתיות המחשוביות בבנק.

מרכזי מחשוב

מרכז המחשוב הראשי של הבנק נמצא בבניין ההנהלה בקרית שדה התעופה בלוד (אירפורט סיטי).

הבנק מפעיל אתר גיבוי (DR) הממוקם בבניין הבנק בהרברט סמואל 2 בירושלים.

סניפי הבנק מחוברים למרכז המחשבים ברשת TCP/IP, כאשר בכל סניף קיים נתב. בסה"כ מופעלות כ-450 תחנות עבודה ברשת התקשורת של הבנק

מערכות מידע

התמיכה בפעילויות העסקיות של הבנק מתבצעת תוך התבססות על 3 מערכות ליבה:

מערכת מסחרית (BankWare) - לניהול הפעילות המסחרית והספר הראשי. החבילה מותקנת על פלטפורמת AIX/Unix כמערכת הפעלה, ו-Oracle כבסיס נתונים.

מערכת משכנתאות - לניהול פעילות המשכנתאות. חבילת התוכנה מותקנת על פלטפורמת Cache- i LINUX כבסיס נתונים.

מערכת מסחר בני"ע - לניהול הפעילות בשוק ההון, החבילה מופעלת על סביבת מחשוב של מחשבי AS/400. בנוסף למערכות הליבה מופעלות בבנק כ-60 מערכות תוכנה/חומרה. מערכות התוכנה הנוספות מאופיינות עפ"י 3 קטגוריות:

מערכות נלוות בנקאיות.

מערכות נלוות ניהוליות.

מערכות תשתית, תקשורת ואחסון.

גיבוי והתאוששות מאסון

מדיניות הבנק להתאוששות מאסון מתבססת על הפעלה של המערכות שהוגדרו כחיוניות בהתאם לפרק הזמן שנקבע במדיניות.

לצורך כך הוקם אתר גיבוי (DR) בירושלים הכולל את המערכות שהוגדרו בדרגת קריטיות גבוהה.

בשנת 2012 תימשך הרחבת האתר והקמת מערכות גיבוי למערכות נוספות וחדשות שהוגדרו כמערכות קריטיות וזאת על פי סדר עדיפות שיקבע ע"י הבנק.

ברבעון הראשון של שנת 2012 מתוכנן תרגיל שיבחן מספר מערכות שיופעלו מאתר הגיבוי וברבעון האחרון של שנת 2012 מתוכנן תרגיל רחב יותר שיבחן מספר רחב יותר של מערכות.

אבטחת מידע

הבנק משקיע משאבים רבים להטמעה של מוצרים חדשים ולשיפור שוטף ברמת אבטחת המידע, לאור החשיבות הגבוהה שהבנק רואה בנושא זה. מדיניות אבטחת המידע של הבנק נקבעת על ידי דירקטוריון הבנק אשר מבצע בקרה על יישום המדיניות בפועל. המדיניות מיושמת על ידי מנהל אבטחת מידע ואגף המחשוב של הבנק.

פרוייקטים

במהלך השנים האחרונות לא השקיע הבנק סכומים מהותיים במערכות המחשב שלו. ההשקעות שנעשו בשנים אלו נועדו לאפשר את פעילותן הסבירה של המערכות. במהלך שנת 2011, החל אגף המחשוב לפתח וליישם מערכות ותשתיות חדשות שיאפשרו את יישום האסטרטגיה החדשה של הבנק. השקעות אלו נדרשות גם לשם סגירת פערים משמעותיים שנוצרו במהלך השנים ביחס למערכות מחשב בנקאיות בבנקים אחרים.

הכיוונים המרכזיים ופעילויות הפיתוח הנגזרות, בהם יפעל הבנק במהלך השנים 2015-2012

כמענה לאסטרטגיה הקמעונאית החדשה של הבנק (בנק קמעונאי מלא), יממש הבנק את תכנית "עולם חדש" שהינה תכנית רב-שנתית, שעיקרה מימוש תפיסה רב ערוצית למול הלקוח ושדרוג תשתיות המחשוב ואבטחת המידע.

תפיסה רב ערוצית ובנקאות ישירה - הבנק יממש תפיסה רב ערוצית לפעילות למול הלקוח בעיקר באמצעות בנקאות ישירה ויישם זאת באמצעות פיתוח והכנסת מערכות מידע חדשות שיאפשרו ללקוח לקבל מידע ולבצע פעולות בערוצים

שונים.

תכנית "עולם חדש" מורכבת מהכנסת מערכות חדשות, שידרוג מערכות קיימות, שידרוג תשתיות המחשוב ואבטחת המידע.

מערכת לניהול קשרי לקוחות (CRM) - תוקם מערכת לניהול קשרי לקוחות (CRM). מערכת ה-CRM תהיה המערכת המרכזית לפעילות ואינטראקציה מול הלקוח עם קישוריות למערכות האחרות.

אתר אינטרנט - ישודרג אתר האינטרנט כך שיאפשר ללקוחות הבנק בנוסף לקבלת מידע גם ביצוע פעולות בנקאיות.

מערכת דיוור והפצה - תוקם מערכת דיוור והפצה למול הלקוח שתאפשר דיוור והפצת הודעות ללקוח באופן יעיל ואינטגרטיבי.

שידורג והרחבת המוקד טלפוני (Contact center) - שימשמש כ"סניף מרכזי" ללקוחות הבנק ויאפשר תמיכה מלאה בלקוחות הבנק, הן בקבלת מידע וביצוע פעולות והן לצורכי שיווק ומכירה. יוקמו מערכות טכנולוגיות מתקדמות לתמיכה בתהליכי העבודה של המוקד הן למול הלקוח והן למול היחידות העסקיות של הבנק.

כספומטים/עמדות מידע - יוקם מערך כספומטים בפריסה ארצית שיאפשר משיכת מזומנים, הפקדת מזומנים, הפקדת צ'קים, ביצוע פעולות נוספות וקבלת מידע.

ארכיון דיגיטלי - יוקם ארכיון דיגיטלי לשמירת מסמכי הלקוח (דפי חשבון, שוברי ביצוע פעולות, מסמכי מקור וכו'). הארכיון יקושר למערכות הבנק הרלוונטיות באופן שיאפשר שליפה מהירה של מסמכי הלקוח.

הבנק ישדרג את מערכת הליבה (בנקוור) ויבצע התאמות פונקציונליות נדרשות וכן יאפשר חשיפת שירותי המערכת לאינטגרציה ו"דיבור" עם המערכות החדשות. כמו כן יבוצעו התאמות ושדרוגים נדרשים גם במערכות הליבה האחרות.

הבנק ישדרג את תשתיות המחשוב ואבטחת מידע כפועל יוצא של פתיחת הבנק לעבודה רב ערוצית למול הלקוח ולהכנסת המערכות החדשות. הבנק יפעל להכנסת מוצרי אבטחת מידע ותשתית בכדי להבטיח זמינות המידע, הגנת המידע, שרידות המערכות וזמני תגובה נדרשים.

שיתופי פעולה

הבנק יקים תשתיות מיחשוביות ויממש פתרונות אבטחת מידע לתמיכה בשיתופי פעולה של הבנק עם גורמים כמו בנק הדואר, סוכנויות רכב, וכדו'.

תשתיות המחשוב והמערכות שיפותחו, יאפשרו ביצוע פעולות וקבלת מידע ללקוחות שירכשו מוצרים פיננסיים של הבנק (פיקדונות, חסכונות, אשראי וכדו') וזאת באמצעות שותפים עסקיים של הבנק.

אינטגרציה וקישוריות

הבנק יבצע פרויקט אינטגרציה בתפיסת SOA (Service-oriented architecture) ויטמיע כלי תוכנה שיתמכו בתפיסה הרב ערוצית ומימוש פעילות עסקית מוכוונת לקוח.

הבנק יטמיע כלי תוכנה (ESB - Enterprise service bus) שיאפשר אינטגרציה בין המערכות הליבה לבין המערכות האחרות. שיטת האינטגרציה בין המערכות תהיה באמצעות פיתוח Web services.

מידע ניהולי

הפקת המידע למנהלים תבוצע בשיטה יעילה, תוך אספקת מידע איכותי בזמני תגובה מהירים - כמתחייב ממצאות עסקית דינאמית.

לצורך כך, בשנת 2012 תורחב מערכת BI שתתבסס על מחסן נתונים (DWH) אשר תאפשר הפקה דינאמית של מידע ניהולי ועסקי בחתכים שונים.

תשתיות מחשוב

תשתיות המחשוב הקיימות בבנק הינן מגוונות וכוללת בעיקר פלטפורמות של UNIX, לינוקס ו-WINDOWS.

בשנת 2011 החל הבנק לפתח ולשדרג את תשתיות המחשוב הן בהיבט השרתים, מערך האחסון, טלפוניה, תשתיות תקשורת ואבטחת מידע וזאת בכדי לאפשר תשתית יציבה ומוגנת לתפעול השוטף של כלל המערכות ותשתית טובה להכנסת ופיתוח המערכות החדשות.

המידע המפורט לעיל בקשר עם תכניות המחשוב והפרויקטים המתוכננים הינו "מידע צופה פני עתיד" העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות הנהלת הבנק, ההסכמים אשר נחתמו על הספקים השונים ותכניות העבודה של הבנק. יתכן והערכות אלה לא יתממשו, בין היתר, כתוצאה מאירועים כלכליים, אירועים מדיניים/ביטחוניים, אי עמידה בלוחות זמנים הנקובים בהסכמים עם הספקים ושינויים בתכניות העבודה של הבנק.

ניהול ספקים

הבנק נישען על מערכות שונות כולל מערכות הליבה שפותחו ומתוחזקות על-ידי חברות שונות. הבנק מקפיד על התקשרות נאותה עם כלל הספקים החיצוניים של טכנולוגית המידע, על מנת להבטיח תקינות המערכות, רציפות פעילותן ושדרוגן הטכנולוגי והפונקציונאלי.

הבנק מוודא אחת לתקופה את מצב החברות וחוסנם הכלכלי בעיקר במערכות החיוניות והמרכזיות.

יחסי הבנק מעוגנים בהסכמים פרטניים מול כל ספק וספק המפרטים את חובות הספק למול הבנק (כולל SLA) וכן את חובות הבנק כלפי הספק.

לבנק אין תלות מהותית בספקים, פרט ל- IBM, אורקל, מטריקס, קו מערכות ו- F.M.R.

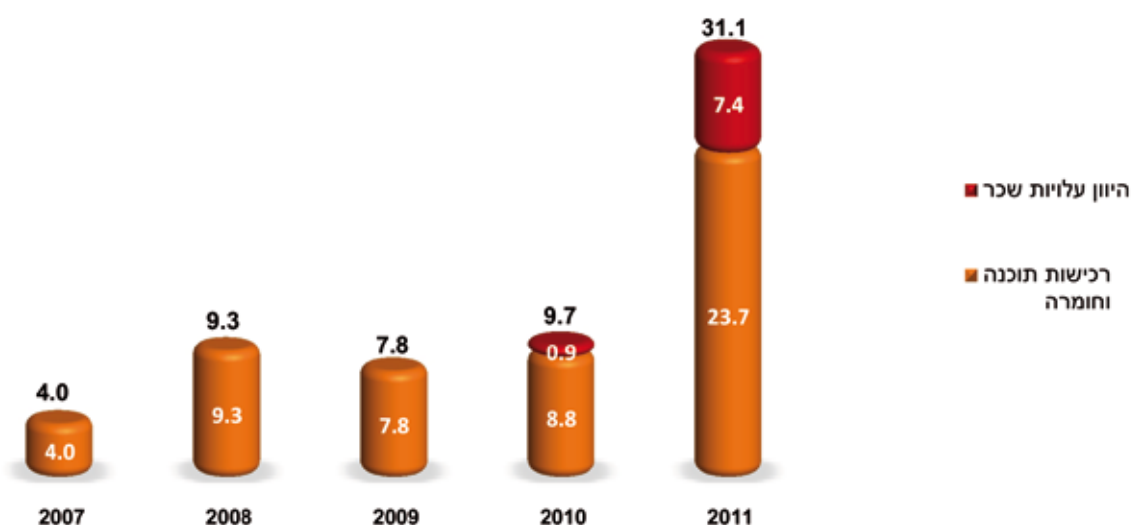
היקף ההשקעה

היקף ההשקעה בתוכנה ובחומרה הסתכם בשנת 2011 בכ- 31 מיליוני ש"ח ומתוכנן לכ- 37 מיליוני ש"ח בשנת 2012 וזאת לצורך העמידה בתכניות העבודה כפי שאושרו ע"י הנהלת הבנק.

יצוין כי היקף השקעה זה כולל השקעה ברכישת תוכנות וחומרה וכן עלויות שכר שהונו. יצוין עוד כי תוספת השקעה במיחשוב לצורך מימוש התכנית האסטרטגית (ללא עלויות שכר מהוונות) כפי שאושרה ע"י דירקטוריון הבנק לשנים הבאות הינה כ- 40 מיליוני ש"ח.

השקעה במיחשוב

(במיליוני ש"ח)

עלויות המיחשוב לשנת 2011

הוצאות שנרשמו בדוח רווח והפסד (מיליוני ש"ח)

9.3	משכורות והוצאות נלוות
9.0	הוצאות פחת
14.4	הוצאות אחרות
32.7	סה"כ

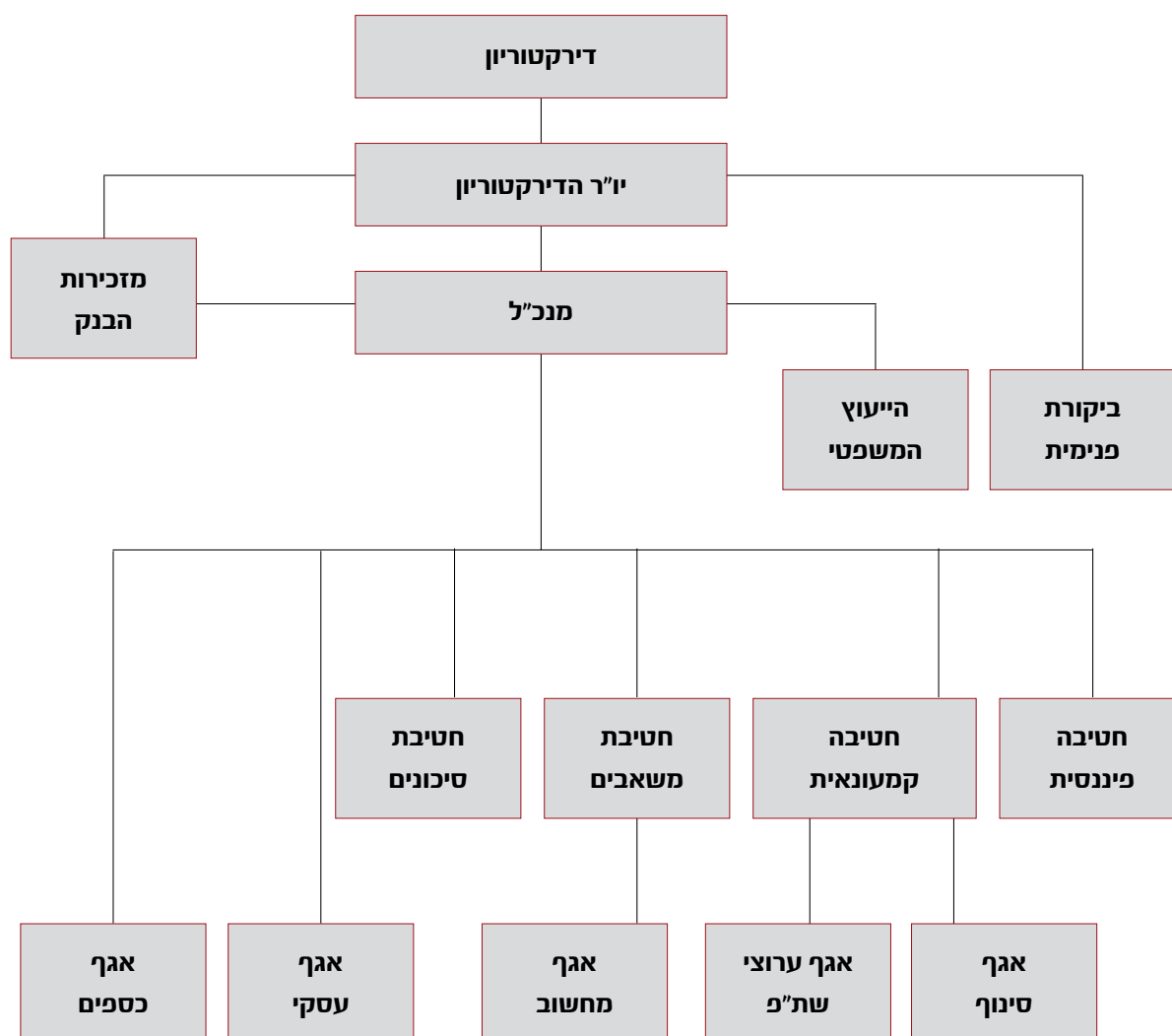
עלויות שנרשמו כנכסים (מיליוני ש"ח)

7.4	עלויות שכר עבודה ומיקור חוץ שהונו
13.3	עלויות תוכנה אחרות
10.4	חומרה ואחרות
31.1	סה"כ

יתרת הנכסים בגין מערך טכנולוגיות מידע (מיליוני ש"ח)

40.3	
------	--

להלן תרשים המבנה הארגוני של הבנק:

במהלך שנת 2010, בוצע שינוי במבנה האירגוני של הבנק אשר עבר למבנה חטיבתי, במסגרתו הוקמה החטיבה הקמעונאית וחטיבת המשאבים. החטיבה הקמעונאית, מרכזת את כל נושא מכירת המוצרים והשירותים והקשר עם לקוחות הבנק וחטיבת המשאבים אחראית על ניהול משאבי הבנק (IT, משאבי אנוש ולוגיסטיקה), כך שיוכלו לתמוך בהעמדת השירותים והמוצרים על ידי הבנק. מטרת השינוי הייתה לחזק את יכולת הניהול של הבנק ע"י יצירת קווי התמחות ברורים ומוטת שליטה יעילה יותר בניהול הארגון.

פעילות האשראי (הניתנת במסגרת המגזר קמעונאי, מסחרי ונדל"ן) אשר נוהלה בחלקה בחטיבה הפיננסית ובחלקה באגף העסקי, אוחדה בשנת 2011 תחת האגף העסקי.

בשנת 2010 החלו לכהן חברי הנהלה חדשים בהנהלת הבנק, אשר חלקם איישו בהמשך תפקידים חדשים שנוצרו במהלך שינוי המבנה הארגוני של הבנק. בשנת 2011 חלו שינויים נוספים בהרכב הנהלת הבנק ובאיוש חלק מתפקידי ההנהלה (לרבות בשל פרישתם של חברי הנהלה מהבנק). בכלל זה, ביום 22 בדצמבר, 2011 פרש מנהל האגף העסקי מהבנק, ונכון למועד דוח זה מנכ"ל הבנק משמש בפועל גם בתפקיד זה. לפירוט בדבר חברי הנהלת הבנק ותפקידיהם ראה סעיף חברי הנהלת הבנק ותפקידיהם והדוח התקופתי המצורף לדוח זה.

בנוסף, אוחדו שלוחות מטה הבנק אשר ישבו קודם לכן בירושלים ובת"א למטה מרכזי אחד הפועל במשכן הבנק החדש בקרית שדה התעופה.

מצבת כוח אדם

להלן פירוט מספר המועסקים בבנק ובחברות הבנות שלו*:

לסוף שנת		ממוצע שנתי		
2011	2010	2011	2010	
463	412	440	393	מספר העובדים:
49	27	43	23	מזה במיקור חוץ
				מספר המשרות:
453	401	427	383	בשעות רגילות
		16	13	בשעות נוספות

* בדוח זה בסעיף עובדי בנק נכללו גם מנהלים הנותנים שירותים באמצעות חברת ניהול בשליטתם, בסעיף מיקור חוץ נכללו עובדים המועסקים דרך חברות כח אדם, בתי תוכנה וחברות אחרות המעניקות שירותים לבנק, מהן נשכרים עובדים מסויימים לתפקידים ספציפיים.

להלן פירוט על רמות ההוצאות על המשכורות:

מספר משרות *		סך הכל הוצאות ***	
עובדי בנק	מיקור חוץ	במיליוני ש"ח	באלפי ש"ח לשנה
58	31	5.6	עד 100
269	1	55.7	מעל 100 עד 300
113	4	60.9	מעל 300 **
440	36	122.2	סך הכל משכורות
		15.2	בתוספת הוצאות שלא נכללו במשכורות
		(3.3)	בניכוי משכורות והוצאות נלוות שהוונו ***
		134.1	סך הכל משכורות והוצאות נלוות

* נכללו עובדים לפי 100% משרה, עובדים במשרה חלקית אוחדו.
 ** כולל תגמול מנהלים המועסקים דרך חברות ניהול.
 *** לא כולל מיקור חוץ.

לפירוט בדבר המשרות במגזרי הפעילות השונים ראה סעיף "מידע כספי לגבי מגזרי פעילות" לדוח זה.

בשנת 2011 בהתאם לתכנית האסטרטגית של הבנק גדלה מצבת העובדים של הבנק, בעיקר באגף המחשוב ובחטיבה הקמעונאית. בשנת 2012, בהתאם ליעדים שנקבעו בתכנית העבודה, בכוונת הבנק לגייס כ- 50 עובדים חדשים. עובדים אלה צפויים לאייש סניפים חדשים שבכוונת הבנק לפתוח במהלך השנה ואת אגף המחשוב של הבנק אשר ימשיך לעסוק בשדרוג מערכות המידע של הבנק. המידע המפורט לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד" העשוי שלא להתממש כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות הנהלת הבנק בדבר יישום תכנית העבודה השנתית של הבנק. יתכן והערכות אלה לא יתממשו, בין היתר, כתוצאה מאירועים כלכליים, אירועים מדיניים/ביטחוניים, יכולת התממשות של תכניות הבנק על פי היעדים שנקבעו בהתאם לאסטרטגיה שלו, תגובות לא חזויות של גורמים נוספים (לקוחות, מתחרים ועוד), הפועלים בסביבה העסקית של הבנק.

רוטציה

הבנק פועל בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין בנושא רוטציה, ורואה ברוטציה של בעלי תפקידים רגישים מרכיב חשוב בתהליכי הבקרה הפנימיים בארגון. במקרה בו לא ניתן לקיים נידוד בין בעלי תפקידים מיישם הבנק בקורות מפצות.

הדרכה

הבנק מקיים הכשרות והדרכות מקצועיות לעובדיו באופן סדיר בהתאם לתפקיד העובד ולצרכי הבנק. שנת 2011 עמדה בסימן חיזוק מקצועיות המערך הקיים והכשרתו לפעילות בתחום העו"ש והאשראי הצרכני, תוך קליטת והכשרת עובדים חדשים לתוכו. כהכנה לקליטת מערכות מחשוב חדשות בשנת 2012, החלה הכשרת נציגים במטה ובמערך הסניפים.

בשנת 2011 התמקדה ההדרכה בבנק בהכשרת מערך הסניפים, המוקד הטלפוני והמערך האחורי לתמיכה ביעדים העסקיים החדשים שהציבה הנהלת הבנק. הדרכות בתחום הליבה כללו, בין היתר, הדרכות עו"ש ואשראי צרכני, הדרכות על מערכת חיתום אוטומטי וכרטיסי אשראי, וכן הדרכות בתחום ההשקעות. בנוסף לאמור, הועברו הכשרות באפיק ניהול הסיכונים (הלכנת הון, סיכונים תפעוליים, ניהול בקורות ופיגורים).

בתחום המיומנויות הרכות הועברו הכשרות מקיפות לשיפור מיומנויות מכירה לבנקאים הפועלים מול לקוחות (מערך הסניפים, בנקאי מכירה בסוכנויות רכב, נציגים במוקד הטלפוני). מנהלי סניפים קיבלו הכשרה ואימון אישי בדגש על ניהול המכירות.

בשנת 2011 העביר הבנק 2,588 ימי הדרכה בעלות של 937 אלפי ש"ח (מהם 745 אלפי ש"ח בגין הדרכה ואימון למכירות). האמור, לעומת 1,735 ימי הדרכה בשנת 2010 בעלות של 420 אלפי ש"ח.

מדיניות תיגמול עובדים

ביום 25 לנובמבר 2010 אישר דירקטוריון הבנק את תכנית תגמול לעובדים ולחברי הנהלה (מלבד המנהל הכללי) הקובעת מדדים ותנאי סף לקבלת מענק שנתי (להלן: "התכנית") וזאת בהתאם להנחיות בנק ישראל בנושא.

היה והבנק יעמוד בתנאי הסף לתשלום מענקים, כקבוע בתכנית, יהיו העובדים ובכללם חברי ההנהלה זכאים לתשלום בונוס שנתי בהתאם למדרגות, כדלקמן (באלפי ש"ח):

תשואה מחושבת (כמוגדר להלן)	סכום מענק לעובדים		סכום מענק לחברי הנהלה		סה"כ סכום מענק לעובדים וחברי הנהלה	
	החל מ-	עד ל-	החל מ-	עד ל-	החל מ-	עד ל-
8.5%-9%	1,200	1,200	-	-	1,200	1,200
9%-10%	2,900	4,500	400	700	3,300	5,200
10%-11%	4,500	6,000	700	950	5,200	6,950
11%-12%	6,000	7,250	950	1,500	6,950	8,750
12%-13%	7,250	8,500	1,500	2,000	8,750	10,500
13%-14%	8,500	11,000	2,000	2,700	10,500	13,700
14%-15%	11,000	13,000	2,700	3,300	13,700	16,300
15%-16%	13,000	15,000	3,300	4,500	16,300	19,500

יצוין כי במידה ובשנה מסוימת לא יעמוד הבנק בתנאי הסף שנקבעו יוקצב סך של 800 אלפי ש"ח לתשלום מענק לעובדים מצטיינים.

כתנאי סף לקבלת המענק הוגדרו שני מצבים:

- לפני שדירקטוריון הבנק אישר את המיזם (כמוגדר להלן) או אחרי שדירקטוריון הבנק קבע שהמיזם הפך לבעל רווח חשבונאי - תשואה מדווחת (כמוגדר להלן) מינימלית העולה על 8.5%.
- לאחר שדירקטוריון הבנק אישר את המיזם ולפני שדירקטוריון הבנק קבע שהמיזם הפך לבעל רווח חשבונאי - תשואה מדווחת מינימלית העולה על 5% (במקרה בו התשואה המדווחת עלתה על 5% אך לא הגיעה ל 8.5% יחולק רק חלקו היחסי של המענק הנגזר מהטבלה לעיל).

"תשואה מחושבת" משמעה "התשואה המדווחת" כהגדרתה להלן, בנטרול השפעת המיזם כאמור להלן.

"תשואה מדווחת" משמעה הממוצע בין התשואה השנתית (נטו) על ההון העצמי כמדווח בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק לבין שיעור הגידול בהון העצמי של הבנק כמדווח בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק. דיבידנד שהוכרז ושולם במהלך השנה והנפקות הון ככל שהיה, ינוטרלו לצורך חישוב הגידול בהון העצמי (כלומר, לא יילקחו בחשבון לצורך חישוב שיעור הגידול בהון העצמי).

בחישוב התשואה השנתית ינוטרלו רווחים חד פעמיים (הוגדר כי רווחים פיננסיים דוגמת נוסטרו לא ייחשבו לחד פעמיים) וכן רווחי הון.

בתכנית הוגדר מיזם להקמה ותפעול של בנקאות קמעונאית חדשה לבנק ("המיזם") ונקבע בתקופה שמאישור המיזם בדירקטוריון ועד למועד בו פעילות המיזם תהיה רווחית מבחינה חשבונאית, ינוטרלו השלכות המיזם מרכיבי נוסחת הבנוס (ההון המרוחק למיזם ינוטרל מהמכנה של נוסחת התשואה להון; ההכנסות וההוצאות הקשורות למיזם, כמו גם מגן המס שיווצר ממנו, ינוטרלו מהמונה בחישוב התשואה על ההון לצורך קביעת סכום הבנוס). יישום הנוסחה יבוקר ויבדק על ידי גורם בלתי תלוי.

מובהר כי חישוב המענק בהתאם לאמור לעיל, יעשה באופן ליניארי ופרו-רטה, בין המדרגות המפורטות לעיל, בגבולות הקבועים במדרגות אלה. כמו"כ גובה המענק מוגבל ל 8 משכורות לעובדי הבנק ול 12 משכורות לחברי ההנהלה.

המענק ישולם במועדים ובתנאים הקבועים בתכנית. יציין, כי בהתאם לתכנית, המענק לחברי הנהלה ישולם בשלבים על פני שלוש שנים ממועד הזכאות (60% בגין שנת הזכאות ו- 20% בשנה ובשנתיים שלאחר מועד הזכאות), כאשר תשלום כל חלק מהמענק השנתי מותנה בהמשך עמידה ביעדים בשנה הקבועה לתשלום.

תשלומי בפועל של המענק השנתי מותנה בכך שבשנה בה אמור להיות התשלום מבוצע, לא קיימת מגבלה רגולטורית ו/או מגבלת הלימות הון על חלוקת דיבידנד בשיעור של לפחות 33% מהרווח הנקי שבשנת התשלום לבעלי המניות של הבנק. ככל שחלה מגבלה כאמור על חלוקת הדיבידנד, יידחה תשלום הבנוס, כולו או חלקו, למועד בו תוסר המגבלה האמורה. במקרה של יכולת לתשלום חלקי של הדיבידנד, ישולמו הדיבידנד לבעלי המניות והבנוס, פרו-רטה, לשיעור המגבלה האמורה, ותשלום יתרת הבנוס יידחה למועד שבו תוסר המגבלה הרגולטורית ו/או מגבלת הלימות הון.

בשלב זה, ועל פי התוכנית, הוראות הסעיף דלעיל, לא יישומו עקב הסתייגות בנק ישראל לסעיף המבטא את הקשר בין אי יכולת לשלם דיבידנד בשל מגבלה רגולטורית ו/או הלימות הון לבין תשלום מענק שניתנה בהתייחס לתנאי העסקה של מנכ"ל הבנק (ראה פרוט על ההסתייגות כאמור ומכתבו של יו"ר הדירקטוריון מיום 11 באוגוסט, 2010 לבנק ישראל בתיאור תנאי העסקה של המנכ"ל. ביאור 22 לדוחות הכספיים).

תשלום המענק על פי התכנית מותנה בעבודה של שישה חודשים בבנק, לפחות, וכן עבודה בפועל במועד תשלום המענק. עם זאת, למנכ"ל הבנק בקשר עם עובדים ולדירקטוריון הבנק בקשר עם חברי הנהלה, מסור שיקול דעת בלעדי לאשר תשלום מענק גם במקרה בו נותקו יחסי עובד מעביד, טרם הגיע מועד תשלום המענק ולהתנותו בתנאים, כפי שימצא לנכון.

דירקטוריון הבנק יבחן האם להגדיל את תקרת המענקים בשים לב למצבת כוח האדם, הרווח הכולל, רווחיות, פרופיל הסיכון וכיו"ב.

לפרטים בדבר תכנית התגמול למנכ"ל וליו"ר הדירקטוריון ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

תאור הסכמי העסקה

כ-47% מעובדי הבנק מועסקים בהסכמי עבודה אישיים, המסדירים את תנאי העסקתם בבנק. אחת לשנה נבחן עדכון תנאי העסקתם, וזאת על פי תרומתו הדיפרנציאלית של העובד לבנק ובהתאם להמלצות המנהלים. הסכמי העבודה האישיים נחתמים עם כל עובד בנפרד, בהתאם לשכר ולהסדר ההטבות הסוציאליות שסוכמו עמו באופן פרטני עם גיוסו. תנאי העסקתם של כ-53% מעובדי הבנק מוסדרים בהסכם שנחתם עם ועד העובדים בבנק המסדיר את תנאי העסקתם ואת הקידום בשכרם (הסכם עובדי דרגות). הסכם זה הינו במעמד של הסדר קיבוצי. ההסכם מתעדכן אחת לשנתיים

בהסכמה עם ועד העובדים וזאת בתוספת בכתב שנחתמת בין ההנהלה לוועד העובדים. עדכון זה כולל תוספות שכר על שכר הבסיס והנלווים לו, ולוקח בחשבון את שיעור עליית מדד המחירים לצרכן בתקופה נשוא העדכון. בנוסף, עורך הבנק אחת לשנה דיוני דרגות אישיים לעובדים האמורים. ההסדר האמור חל גם על חלק מהעובדים שהם מורשי חתימה בבנק ואשר נכללים באוכלוסיית עובדי הדרגות, למעט העובדה כי הם זכאים בנוסף לתוספת שכר בגין הרשאת החתימה.

הסדרי פרישה- תנאי הפרישה של עובדי ההסכמים האישיים נכללים בהסכם העבודה שלהם.

עובדי חברות הבת מועסקים בהתאם להסכמי ההעסקה בבנק.

בנוסף, רוכשים הבנק וחברת בת שלו את שירותיהם של חברות כח אדם ובתי תכנה (ראה פירוט עובדי "מיקור חוץ" בטבלה לעיל).

נושאי משרה ומורשי חתימה

בבנק מכהנים 13 נושאי משרה. מתוכם 10 בחוזים אישיים ו-3 בהסכם למתן שירותים באמצעות חברת ניהול שבשליטתם ובאישור בנק ישראל, ו-162 מורשי חתימה, 82 בסניפים ו-80 במטה.

פיתוח המשאב האנושי

הבנק מתמקד בהשקעה ערכית בעובדים לצד פיתוח העובדים וההון האנושי.

מלבד הדרכות מובנות פנימיות העוסקות בליבה העסקית של הבנק ובתחום ניהול הסיכונים, הבנק מעודד את עובדיו לצאת ללימודים אקדמיים בתחומים המשיקים לתחומי פעילותם. כמו כן, שולח הבנק את עובדיו להשתלמויות, ימי עיון וכנסים מקצועיים להם השקה לתחומי הבנקאות.

הבנק מעודד ערבות הדדית בין עובדיו והקים קרן משותפת בינו לבין העובדים לתמיכה בעובדים אשר נקלעו למצוקה כלכלית.

כיום קולט הבנק לשורותיו בעיקר עובדים אקדמיים ונכון לסוף שנת 2011 בבנק 65% עובדים אקדמיים, מהם 18% בעלי תואר שני ו-7% במהלך לימודיהם לתואר שני. שיעור העובדים המחזיקים בהשכלה על תיכונית עומד על 86% ושיעור הלומדים לתואר ראשון עומד על 7%.

ברבעון האחרון לשנת 2011 התקיים מיון לקורס הכשרה לניהול. הקורס אשר נפתח בשנת 2012, משלב מגוון סדנאות לשיפור מיומנויות אישיות לניהול וביצוע, הכשרות מקצועיות וכן לזווית של מאמן אישי ומנהל ישיר חונך.

התפלגות עובדי הבנק על פי השכלתם

הבנק מוגדר כ"מוסד כספי" לעניין חוק מס ערך מוסף התשל"ה-1975 וככזה מוטלים על פעילותו מס שכר ומס רווח לפי השיעור שנקבע בחוק מע"מ.

ביוני 2005 התקבל בכנסת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 147), תשס"ה-2005 אשר קובע בין היתר, כי שיעורי מס חברות יופחתו בהדרגה לשיעורי מס הבאים:

שנת 2008 - 27%, שנת 2009 - 26%, שנת 2010 ואילך - 25%.

בחודש יולי 2009, אישרה הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 אשר הפחית את שיעורי המס באופן הדרגתי החל מ-24% ב-2011 ועד 18% בשנת 2016 והלאה, בחודש נובמבר 2011 אישרה הכנסת את חוק לשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה) אשר ביטל את מתווה ירידת שיעור המס בחוק ההתייעלות הכלכלית וקיבע את שיעורו ל-25%, וזה החל משנת 2012 והלאה.

בחודש דצמבר 2009, אישרה הכנסת כהוראת שעה, כי החל מיום 1 בינואר, 2010 ועד ליום 31 בדצמבר, 2010 יופחת שיעור מס הרווח החל על מוסדות כספיים מ-16.5% ל-16%.

ביום 14 בדצמבר, 2010, פורסם צו מס ערך מוסף שהאריך את תוקף הוראת השעה לשנים 2011-2012 כך ששיעור המס בתקופת הארכה יעמוד על 16%. בתום תוקף הוראת השעה, החל משנת 2013 שיעור מס ערך מוסף עתיד לעמוד על שיעור של 15.5%.

לאור זאת, שיעור המס הסטטוטורי החל על הבנק וחברות הבנות שלו שמוגדרות כ"מוסד כספי" לצורך מע"מ הינו כדלקמן:

שנה	שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס כולל
2011	24%	16.0%	34.48%
2012	25%	16.0%	35.34%
2013 והלאה	25%	15.5%	35.06%

שומות

לבנק הוצאו שומות סופיות עד וכולל שנת 2007. לשתי חברות בנות הוצאו שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2005. שומות המס עד וכולל 2007 נחשבות כסופיות.

המיסים השוטפים והמיסים הנדחים חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים.

מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי

לבנק רישיון בנק, על פי סעיף 10 לחוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א - 1981. על פי רישיון הבנק חלות עליו המגבלות הבאות: הבנק לא ישלוט ולא יהיה בעל עניין בתאגידים מכל סוג שהוא, בארץ או בחו"ל, למעט תאגידי עזר, ללא אישור המפקח, לתאגיד מסוים או לסוג של תאגידים. האמור לעיל לא יחול על תאגידים שהבנק החזיק בהם כדין ערב מתן הרישיון, וההחזקה הינה על פי התנאים שנקבעו.

כמו כן על פי רישיון הבנק, מינוי יושב ראש דירקטוריון ומנהל כללי טעונים אישור מראש ובכתב של המפקח על הבנקים. יובהר כי דרישות הרישיון לענין שליטה בתאגידי עזר ואישור כהונת יו"ר ומנכ"ל, הינן דרישות הנכללות כיום בחקיקה הבנקאית ומתייחסות לכלל התאגידים הבנקאיים.

ברישיון הבנק נרשם כי המפקח יקבע יחס הון מזערי ייחודי לבנק. בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 נאמר כי על התאגידים הבנקאיים לשמור על יחס הון כולל מינימאלי של 9% (8% בגין נדבך ראשון ו-1% נוסף בגין נדבך שני). עוד נאמר בהוראה כי המפקח רשאי לקבוע לתאגידים מסוימים יחס הון מזערי גבוה יותר. קביעה זו תיעשה רק לאחר השלמת תהליכי ה-ICAAP וה-SREP. מאחר ותהליכים אלו טרם הושלמו בבנק, לבנק טרם נקבע יחס הון מזערי ייחודי. לפרטים ראה בפרק באזל II בדו"ח זה.

הוראת בנק ישראל לבנק הינה כי הבנק רשאי לבצע עסקאות אופציות וספוט בין שערי מטבעות או שערי ריבית אך ורק לצורך גידור. הבנק פנה לבנק ישראל בשנת 2011 בבקשה לבטל מגבלה זו, וממתין לתגובת בנק ישראל. עסקאות שאינן למטרת גידור טעונות אישורו המוקדם של בנק ישראל.

בהתאם להודעה שנמסרה על-ידי הבנק לבנק ישראל, החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, מבצעת הוראות לקוחות ללא הפעלת שיקול דעת.

רשימות לפעילות חברות הבת

לעיר שלם, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק, רישיון לסוכן ביטוח תאגיד על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981. בהתאם להוראות המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים, עיר שלם רשאית לעסוק רק בשיווק פוליסות ביטוח חיים ופוליסות ביטוח מבנה, אגב הלוואות לדיור הניתנות על-ידי הבנק (מגבלה זו אינה חלה לגבי ביטוח שנעשה לפני ה-1 בינואר 2006).

לירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ, חברת בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק, רישיון לניהול תיקים מהרשות לניירות ערך.

כללי

הבנק הינו בנק מסחרי, חברה ציבורית שניירות הערך שלה נסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, חבר הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, חבר מסלקת הבורסה ומסלקת המעו"ף וחלים עליו עקב כך כל הדינים הרלבנטיים.

פעילות הבנק כפופה לחוקים, תקנות והוראות שחלקם ייחודיים למערכת הבנקאית, וחלקם, גם אם אינם ייחודיים כאמור, משפיעים על מקטעים מהותיים מפעילותו. פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם המפקח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותו של הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את גבולות הפעילות המותרת לבנק, מערכות היחסים בין הבנק ללקוחותיו, השימוש בנכסי הבנק, אופן הדיווח על הפעילות האמורה למפקח על הבנקים ולציבור והפעילות המותרת לחברות בנות של הבנק ותנאי השליטה והבעלות בהן.

בצידם כפוף הבנק לחקיקה עניפה המסדירה את פעילותו בשוק ההון הן עבור לקוחותיו והן עבור עצמו (למשל בתחום ייעוץ ההשקעות וניהול תיקי לקוחות, דיני ניירות ערך ומגבלות על פעילות בתחום הביטוח).

עמלות הבנקים, ובכללם בנק ירושלים, מופקות על-ידי בנק ישראל. כמו כן, בנק ישראל קבע תעריפונים אשר בהם פורטה רשימת השירותים שבגינם בנקים יהיו רשאים לגבות עמלות, וכן אופן חישוב עמלות אלו.

חוקים נוספים, בנושאים ייחודיים, מטילים על הבנקים, והבנק בכללם, חובות וכללים ספציפיים. כך למשל החקיקה הקשורה באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, חוק נתוני אשראי, חקיקה הקשורה בהלוואת דיור, דיני הערבות וכו'. בנוסף לאלה, קיימת חקיקה שבשל הקשר שלה לפעילות הבנק יש לה השפעה רבה על התנהלותו. לעניין זה ראוי להזכיר, בין היתר, את דיני ההוצאה לפועל, דיני פירוקים וכינוסים, וחוקי מס שונים. פעילותו של הבנק נתונה לפיקוח וביקורת של הפיקוח על הבנקים וכן של גורמים מפקחים נוספים בתחומי פעילות ספציפיים, דוגמת רשות ניירות-ערך, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר והממונה על הגבלים עסקיים. הבנק וחברות הבת פועלים על מנת לעמוד בחובות החלות עליהם מכוח הוראות הדין. במסגרת החקיקה, נקבעה במרבית החוקים החלים על פעילות הבנק האפשרות להטיל עליו עיצומים כספיים בגין הפרות של הוראות חוק והוראות חקיקת משנה (לרבות חוזרים והנחיות) שהוצאו או יוצאו מכוחם. להלן, בתמצית, פירוט של שינויי חקיקה (לרבות הוראות של המפקח על הבנקים) רלוונטים לתקופת הדיווח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק (לשינויי חקיקה רלוונטיים לתקופת הדיווח אשר משפיעים או עשויים להשפיע על פעילות מגזרי הפעילות, ראה התייחסות בכל מגזר בנפרד):

חוק יעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התש"ע-2010

חוק יעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010 פורסם ברשומות ביום 27 בינואר, 2011. מטרת החוק הינן לייעל את האכיפה בשוק ההון, לקצר את משך הזמן שבין ביצוע הפרה לבין הטלת עונש, ולהתאים את עוצמת הענישה לעוצמת ההפרה. לשם הגשמת מטרת החוק נקבעו שלושה ערוצי אכיפה מקבילים - הליך הטלת עיצום כספי על-ידי הרשות; הליך אכיפה מנהלית והליך פלילי.

הוראות החוק יחולו על הבנק כחבר בורסה, כחברה ציבורית, וכגוף הנותן שירותי נ"ע ללקוחות ובכללם שירותי ברוקראז', ניהול תיקים (באמצעות חברה בשליטתו) ויעוץ להשקעות. בנוסף יחולו הוראות החוק על חברת הבת של הבנק, ירושלים מימון והנפקות, שהינה תאגיד מדווח. חלק מהוראות החוק נכנסו לתוקף ביום 27 בינואר, 2011.

ביום 15 באוגוסט, 2011, פירסמה רשות ניירות ערך קריטריונים להכרה בתכנית אכיפה פנימית בתחום ניירות הערך וניהול השקעות. תכנית אכיפה פנימית הינה מנגנון וולונטרי אותו מאמץ ומיישם תאגיד באופן שוטף כדי לוודא ציות של התאגיד ושל היחידים בו להוראות הדין בתחום ניירות הערך. המסמך סוקר, בין היתר, מהי תכנית אכיפה פנימית, מה מקנה תכנית אכיפה יעילה, וכיצד ניתן יהיה להוכיח קיומה של תכנית אכיפה יעילה. הבנק מיישם את הוראות החוק, ובכלל זה נערך לאימוץ תכנית אכיפה פנימית בבנק ובחברות בנות עליהן החוק חל, לרבות לאור האמור בקריטריונים הנ"ל. ביום 1 באוגוסט, 2011, מונה מר מיכאל בן-ישי, מנהל הסיכונים הראשי של הבנק וחבר הנהלת הבנק כממונה על האכיפה בבנק ובחברות הבת.

חוק החברות (תיקון מס' 16), התשע"א-2011

ביום 15 במרץ, 2011 פורסם ברשומות חוק החברות (תיקון מס' 16), התשע"א-2011, המתקן את חוק החברות, תשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות") לעניין אימוצם ויישומם של עקרונות ממשל תאגידי בישראל. במסגרת החוק נקבעו, בין היתר:

עקרון עצמאות שיקול דעתו של הדירקטור; עקרונות ממשל תאגידי מומלצים, אשר על מנת שיחולו על חברות עליהן לעגן במפורש בתקנוניהן; סעיפים שונים בחוק החברות המתייחסים להרכב ופעולת הדירקטוריון וועדותיו, לרבות וועדת הביקורת; סעיפים לעניין תביעה נגזרת, הצעות רכש, חברות חוץ וסמכות רשות ניירות ערך להטיל עיצום כספי לגבי שורת הפרות של הוראות החוק; בנוסף תוקנו סעיפים העוסקים בעסקאות של החברה הטעונות אישורים מיוחדים.

הבנק התאים את המבנה הארגוני שלו ואת מסמכיו לאמור בחוק, ומיישם את האמור בו, לפי העניין ולפי פרשנות הרשות.

חוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב - 2011

ביום 12 בדצמבר, 2011 התקבל בכנסת בקריאה שניה ושלישית החוק להגברת האכיפה בדיני עבודה, התשע"ב-2011, אשר מטרתו להגביר את האחריות המוטלת על מעסיקים בגין הפרת חוקי העבודה (על-ידם ועל-ידי קבלני כח אדם שנשכרו על-ידיהם) וקביעת סנקציות מרתיעות בגין הפרות כאלו.

עיקר החידושים בחוק הינם: הטלת קנסות מנהליים על מעסיק בגין הפרה של הוראות חוק רבות מתחום דיני העבודה (חוק שעות עבודה ומנוחה, חוק הגנת השכר, וכד'), הטלת אחריות אזרחית ופלילית על מזמין שירות בגין הפרת חובות כלפי עובדים של הקבלן אשר מספק לו את השירות (חל לגבי קבלנים ומזמיני שירות בתחומי שמירה, אבטחה, נקיון והסעדה) וכן הטלת אחריות, לרבות פלילית, על מנכ"ל של מעסיק אשר הפר הוראה כאמור לעיל. תחולת החוק - מיום 19 ביוני, 2012. הבנק מיישם את הוראות החוק ודיני העבודה הרלוונטיים ובכלל זה נערך ליישום תכנית אכיפה פנימית גם בנושא זה.

הוראת המפקח על הבנקים בנושא המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

ביום 31 בדצמבר, 2007 פרסם המפקח על הבנקים חוזר שכלל תיקונים להוראות הדיווח לציבור בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". על פי החוזר הוראה זו תיושם בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים החל מיום 1 בינואר, 2010 ואילך. בהתאם להודעת בנק ישראל, נדחה יישום ההוראה ליום 1 בינואר, 2011.

הנהלת הבנק נערכה ליישום ההוראות והחל מיום 1 בינואר, 2011 מיישמת את ההוראה. לפרטים לגבי ההשפעות מיישום ההוראה ראה ביאור 2 וביאור 5 לדוחות הכספיים.

ההשפעה המצטברת מיישום לראשונה של ההוראה הינה 5.1 מיליוני ש"ח, כמפורט בביאור המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים.

הוראת המפקח על הבנקים בנושא הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

ביום 1 במאי, 2011 הוציא המפקח על הבנקים מכתב לבנקים, ובו נדרשו הבנקים להעביר למפקח ניירות עבודה המסבירים כיצד חושבו ההפרשות הקבוצתיות לפי המכתב האמור ולציין האם צפויים להיות שינויים בשיטות חישוב אלו.

בנוסף, בנקים אשר להם פעילות מהותית בהלוואות לדיור נדרשו לשלוח פירוט המבהיר את האופן בו הבנק מתכוון לפעול בחישוב ההפרשות הנ"ל, כך שיביא בחשבון את הירידה בשיעור הכיסוי של ההפרשה בתיק המשכנתאות, לאור הגידול המהיר שחל באשראי לדיור בשנים האחרונות ואשר עדיין לא קיבל ביטוי בהפרשות לפי עומק הפיגור. הבנק אשר לו פעילות מהותית בהלוואות לדיור בחן את הנושא והגדיל את ההפרשה הנוספת לדיור בשיעור של 0.75% עבור הלוואות לדיור בעלות LTV מעל 60% גם לשנת 2009 ולמחצית הראשונה של שנת 2010. התיקון בסך 4.4 מיליוני ש"ח נרשם ישירות בסעיף ההון העצמי ליום 1 בינואר 2011 בסעיף השפעה מצטברת בגין הפרשה נוספת לדיור.

לפרטים לגבי ההשפעות מיישום ההוראה ראה ביאור 2 וביאור 5 לדוחות הכספיים.

חוזר המפקח על הבנקים בעניין פונקציית ביקורת פנימית (הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307)

ביום 25 בדצמבר, 2011, פירסם המפקח על הבנקים חוזר שעניינו קביעת הוראת ניהול בנקאי תקין 307 בדבר פונקציית הביקורת הפנימית. על פי החוזר, יבוטלו כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית), התשנ"ג-1992, והם יוחלפו בהוראת ניהול בנקאי תקין 307 בדבר פונקציית ביקורת פנימית. החוזר מתייחס, בין היתר, למאפייניה של פונקציית הביקורת הפנימית, לתפקידיה, לכתב המינוי שייחזק את מעמדה, להיקף פעילותה, שיטות עבודתה, תפקידיו וכישוריו של המבקר הפנימי, דיווחיו לדיקטוריון באמצעות וועדת הביקורת, ולמיקור חוץ של פעילות הביקורת הפנימית. תחילת החוזר ביום 1 ביולי, 2012.

הבנק לומד את הוראות החוזר ובכלל זה משנה את נהליו ואת הסכמי מיקור החוץ שלו בהתאם.

חוזר המפקח על הבנקים בעניין ניהול המשכיות עסקית

ביום 25 בדצמבר, 2011, פירסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא ניהול המשכיות עסקית. בחוזר נקבעה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355 שמטרתה להבטיח אימוצם ויישומם של נהגים נאותים לניהול המשכיות עסקית על-ידי התאגידים הבנקאיים. החוזר מתייחס, בין היתר, לאחריות הדיקטוריון וההנהלה הבכירה להטמעת מסגרת עבודה לניהול המשכיות עסקית ולקיום פיקוח נאות, למרכיבים העיקריים שיש לכלול במסגרת העבודה לניהול המשכיות עסקית, להיבטים המגוונים שצריכים להיכלל בתכניות ההמשכיות העסקית של התאגיד הבנקאי, תנאים שעל התאגידים הבנקאיים לשאוף לכלול בהסכמי ההתקשרות עם ספקים ונותני שירותים לתהליכים או שירותים חיוניים, והנחיות ביחס למיקום, לתשתיות,

ולאופן הפעלת האתרים החלופיים של התאגיד הבנקאי. תחילתו של החוזר הינה מיום 1 ביולי, 2012, למעט ההוראות בדבר אתר חלופי והנחיות לשעת חירום שתחילתן מיום 31 בדצמבר, 2012. הבנק לומד את הוראות החוזר ונערך ליישומן. להערכת הבנק עלות ניהול המשכיות העסק תהווה כ-3 מיליוני ש"ח בשנת 2012, ובשנים שלאחר מכן כ- 7% מתקציב מיחשוב הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 350 בנושא ניהול סיכון תפעולי

ביום 14 בפברואר 2012 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדש מס' 350 בנושא ניהול סיכון תפעולי. בהוראה נקבעו עקרונות יסוד לניהול הסיכון התפעולי תוך התייחסות לנושאי ממשל תאגידי ולסביבת ניהול הסיכון כולל התייחסות לנושא הבקרה והפחתת הסיכון התפעולי. תחילת הוראה זו, ביום 1 בינואר 2013. הבנק נערך ליישם את הוראת המפקח.

הצעות חקיקה

מעת לעת מובאות בפני הכנסת הצעות לתיקוני חקיקה בנושאים שונים אשר לחלקן עשויה להיות השפעה על עסקיהם של התאגידיים הבנקאיים ובכללם הבנק. למועד הדוחות הכספיים קיימות מספר הצעות חוק בשלבי חקיקה שונים. הצעות חוק אלו נועדו להגביר את הפיקוח וההסדרה של יחסי בנק לקוח, להסדיר פעילות דירקטורים ועוד. עם זאת, למועד הדוחות הכספיים הצעות אלה נמצאות בשלבי חקיקה שונים, עשויים לחול בהן שינויים, ואין כל וודאות מתי יושלמו או אם יהפכו בסופו של דבר להוראות חקיקה מחויבות.

הסכמים מהותיים

לתיאור תמציתי של הסכמים מהותיים, שלא במהלך העסקים הרגיל של הבנק, וכן להסכמי שיתוף פעולה הרלוונטיים למגזרי הפעילות, שנחתמו ו/או שהם בתוקף בשנת הדוח ראה פירוט בכל אחד מהמגזרים.

הסכם למכירת מבנה בבעלות חברה בת של הבנק בירושלים

הסכם מיום 17 באפריל, 2011, לפיו מכרה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, מקרקעין ומבנה הבנוי עליהם, ברוחב הרברט סמואל 2 בירושלים בתמורה לסך של 35 מיליון ש"ח. הרווח הנקי של חברת הבת בגין מכירת המבנה עמד על כ- 21 מיליון ש"ח. במסגרת המכירה התחייבה חברת הבת לשכור מהרוכשים חלק משטחי הנכס הנמכר ולהשכיר לצדדים שלישיים את יתרת הנכס, בהתאם להסכם שכירות שנחתם עם הרוכשים, באופן אשר יבטיח לרוכש תמורה קבועה בגין הנכס בשיעור שהוסכם לתקופה של 10 שנים.

התקשרות עם ספק להקמת תשתית מיחשוב רב ערוצית

בחודש אפריל 2011 התקשרה תומר בהסכם עם חברת טלדור מערכות מחשבים (1986) בע"מ בהסכם לפיו חברת טלדור תקים ותטמיע תשתית מיחשוב רב ערוצית מתקדמת לניהול קשרי לקוחות עבור הבנק. הקמת הפרויקט צפויה להסתיים במחצית הראשונה של 2012, והיקף ההשקעה המתוכנן הינו כ- 20 מיליון ש"ח על פני 6 שנים.

מתן התחייבות לשיפוי נושאי משרה בבנק ובחברות הבת שלו

בחודש ינואר 2012, אושרה באסיפה כללית של בעלי המניות של הבנק החלטה, לפיה יעניק הבנק למי שיכהנו מעת לעת כנושאי משרה בבנק ובחברות הבת שלו התחייבות לשיפוי בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות הקשורות לרשימת אירועים שצורפה כנספח לכתב ההתחייבות. מתן השיפוי מותנה בקיומם של התנאים המפורטים בכתב ההתחייבות וסכום השיפוי המירבי לנושאי המשרה בבנק ובחברות הבת במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק.

הליכים משפטיים

למידע בנושא הליכים משפטיים ראו ביאור 19 ג' לדוחות הכספיים.

דיון בגורמי סיכון

פעילות הבנק כמתווך פיננסי חושפת אותו למגוון סיכונים פיננסיים, ובהם סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים נזילות. כמו כן הבנק חשוף לסיכונים נלווים, שאינם סיכונים פיננסיים הנובעים בעיקרם מסיכונים תפעוליים, מסיכונים משפטיים ומסיכונים אסטרטגיים. מדיניות ניהול הסיכונים בתחומים השונים משמשת לתמיכה בהשגת היעדים העסקיים תוך הגבלת החשיפה לסיכונים הכרוכה בפעילויות השונות.

פעילות הבנק ורווחיותו חשופים לשינויים בסביבה העסקית ומושפעים מהמצב הכלכלי, מההתפתחויות בשווקי הנדל"ן וההון, התפתחויות טכנולוגיות ומשינוי רגולציה. האטה כלכלית או משבר אפשרי בשוק הנדל"ן ו/או בשוק ההון עלולים להשפיע על פעילותו של הבנק בכלל ועל פעילותו במגזרי המשכנתאות והנדל"ן בפרט.

להלן יתוארו עיקרי השינויים בסביבה העסקית העלולים להשפיע על פעילות הבנק ורווחיותו:

- התפתחות משבר פיננסי בארץ והעמקת ההאטה הכלכלית עלולים להשפיע על יכולת ההחזר של הלווים בבנק, על גידול בהיקף הפיגורים של לוויים בשל ההרעה ביכולת ההחזר, על יכולת הגיוס של הבנק ועל המרווחים של פעילותו הבנקאית.
- תחזיות לא נכונות ואומדנים שגויים, תגובות לא חזויות של גורמים (לקוחות, מתחרים ועוד) הפועלים בסביבה העסקית של הבנק, זיהוי מאוחר של מגמות שוק, שינוי בטעמי הצרכנים ולא בהתנהגותם, שינויים במערכת הבנקאית ו/או ברגולציה עליה והשפעת הנ"ל על מבנה התחרות בענף, העדר יכולת ניטור של מימוש היעדים הרב שנתיים - התממשות כל אחד מהנ"ל בשונה מההערכות העומדות בבסיס התכנית האסטרטגית של הבנק, עלול לפגוע במרווחי הבנק ובהכנסות הצפייות ולמנוע ממנו ליישם באופן מיטבי ומלא תכנית זו.
- שינויים מהותיים בשוק הנדל"ן למגורים העלול להשפיע הן על ירידה בשווי הבטוחות לאשראי שהעמיד הבנק ועל גידול בהפרשה להפסדי אשראי והן על היקפי מתן אשראי למשקי בית בשעבוד דירת מגורים. שינויים אלו עלולים אף להשפיע על האשראי שניתן לפרויקטים המלווים על-ידי הבנק.
- פגיעה מוחשית בנכסי הנדל"ן המשמשים את הבנק כבטוחות לאשראי שהעמיד, דוגמת פגיעה בישובים כתוצאה של מלחמה או הרס מבנים כתוצאה מאסון טבע, עלול, במקרים של העדר כיסוי ביטוחי מלא, לפגוע ביכולת ההחזר ולהביא לגידול בהיקף החובות הבעייתיים. פגיעה נרחבת כאמור עלולה להביא להתפתחות משבר כלכלי ולהעמקת המיתון.
- שינוי תוואי ההתאוששות מהמשבר בשווקים הפיננסיים בעולם ו/או העמקתו עלולים להשפיע על יכולת ההחזר של לוויים תושבי חוץ, על הקטנת הביקושים לאשראי חדש למימון רכישת נכסי מגורים בארץ ועל פגיעה ביכולת גיוס מקורות למימון הפעילות במט"ח.
- האטה בשוק ההון עלולה להשפיע על אפשרויות גיוס מקורות לבנק דרך הנפקות סחירות. כמו כן האטה בשוק זה עלולה לפגוע בעסקי הבנק בתחום שוק ההון.
- העלאת שיעורי הריבית עלולים להגדיל את ההחזר של הלווים שנטלו הלוואות בריבית משתנה ובכך להשפיע על ההסתברות לחדלות פירעון של הלוואות אלו.
- התממשות בעתיד של תחזיות מאקרו-כלכליות של המשק באופן השונה מהערכות הבנק בדבר תחזיות אלו (דוגמת עלייה חריגה ולא צפויה בשיעור הריבית הריאלית) עלולה להשפיע על תוצאות מגזר הניהול הפיננסי ועל השווי ההון של תיק ניירות הערך של הבנק.
- חריגה משמעותית, פתאומית ובלתי צפויה בנתוני מאקרו (דוגמת התפרצות אינפלציונית בלתי מבוקרת, עליית שער החליפין של הדולר בשיעור חריג) עלולה להביא לגידול לא מתוכנן של נכסי הסיכון, ולמנוע מהבנק לבצע את תכניות העבודה שלו.
- שינויים בהוראות רגולטוריות וכן תוצאות אפשריות של הליכים משפטיים עלולים להשפיע על היקף הפעילות

במערכת הבנקאית, על מבנה התחרות בה ו/או על רווחיות הבנק.

- פגיעה בתדמית הבנק והורדת דירוג האשראי של הבנק עלולות לפגוע ברווחיות הבנק בשל צמצום היקפי פעילותו והתייקרות עלות גיוס ההון והנזילות בשל הורדות הדירוג.
 - השתכללות הפעילות הפיננסית, מורכבות המוצרים והטכנולוגיות הופכים את פעילות התאגיד הבנקאי ואת פרופילי הסיכון שלו למורכבים יותר. במקביל לסיכונים עסקיים כמו סיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכונים ריבית ונזילות, נלווה להם הסיכון התפעולי, שיכול לבוא לידי ביטוי בין השאר בכשל של מערכות מידע שלא מתקיימות בהן בקרה נאותה או אירועי מעילה והונאה וכן פגיעה באבטחת מידע, בשל הגידול בהיקפי המסחר האלקטרוני.
- המידע המפורט בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד" העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות הנהלת הבנק בדבר התממשות בעתיד של תחזיות ענפיות ושל תחזיות מאקרו-כלכליות בהתאם להערכות מוקדמות של הבנק. יתכן והערכות אלה לא יתממשו, בין היתר, כתוצאה מאירועים כלכליים, אירועים מדיניים/ביטחוניים, שינויים בטעמי הלקוחות והתגברות התחרות.
- ניהול הסיכונים בבנק מתבצע באופן שוטף בהתאם להוראות בנק ישראל ובהתאם לכללים שנקבעו בנדבך השני של הוראות באזל II. במסגרת זו הבנק מינה מנהלי סיכון לכל אחד מהסיכונים המהותיים כמפורט להלן, ומנהל סיכונים ראשי (CRO), המשמש כסמנכ"ל ומנהל חטיבת הסיכונים.
- המפקח על הבנקים פרסם במסגרת הוראות ניהול בנקאית תקין הנחיות שונות לעניין ניהול הסיכונים על ידי הבנקים, לרבות הוראות באזל II. הבנק גיבש מסגרת עבודה לניהול ובקרת סיכונים ומתאים את מדיניות הבנק בניהול הסיכונים השונים ולעקרונות המופיעים בהוראות באזל II.

הגורמים המעורבים בניהול הסיכונים

בכל אחד מהסיכונים השונים נקבע מערך ניהול, הכולל מעגל פיקוח ושלושה מעגלי בקרה, בהתאם לפירוט הגופים הבאים להלן:

מעגל הפיקוח מורכב מהגופים המפקחים - דירקטוריון, ועדות דירקטוריון וייעודיות, הנהלה בכירה.

הדירקטוריון - נושא באחריות לקביעת האסטרטגיה העסקית של הבנק, לרבות בתחום ניהול הסיכונים והבטחת הונו של הבנק. הדירקטוריון אחראי לקביעת הסיבולת והתיאבון לסיכון של הבנק, בין היתר, באמצעות הגדרת היקף מגבלות החשיפה של הבנק לסיכונים ומדיניות ניהול הסיכונים. כמו כן, אחראי הדירקטוריון לוודא את הלימות פונקציות ניהול הסיכונים של הבנק; לאשר מתודולוגיות פנימיות עיקריות לזיהוי, הערכה וניהול של סיכונים ולחישוב של דרישות ההון; לבצע בקרה ופיקוח על יישום המדיניות שנקבעה על ידו.

דירקטוריון הבנק דן, אחת לרבעון, במסמך חשיפות לסיכונים המרכזיים שמציג מנהל הסיכונים הראשי של הבנק.

הדירקטוריון מינה ועדה דירקטוריונית לניהול סיכונים, אשר בין תפקידיה דיון והמלצה לדירקטוריון בכל הנוגע להתווית ואישור מדיניות הבנק בניהול סיכונים; בחינה של תהליכי ניהול הסיכונים ומידת התאמתם למסגרת המדיניות שאושרה על ידי הדירקטוריון; פיקוח על יישום מדיניות ניהול הסיכונים שנקבעה על ידי דירקטוריון הבנק, לרבות קבלת דיווחים על חריגה ממדיניות או מגבלות שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק. בנוסף הוועדה הדירקטוריונית דנה ומאשרת מוצרים ו/או תהליכים חדשים בבנק בהתאם להמלצות הפורום לניטור סיכונים תפעוליים בראשות מנכ"ל הבנק. יצוין כי פורום זה דן בכל מוצר ואו תהליך חדש ומחליט אם להעבירו לאישור הוועדה הדירקטוריונית.

ההנהלה - מחויבת לניהול הסיכונים בהתאם למדיניות, תיאבון לסיכון והמגבלות שקבע הדירקטוריון. ההנהלה בראשות המנכ"ל אחראית למימוש מדיניות ניהול הסיכונים, קיום בקרה ופיקוח על איכות ניהול הסיכונים ונאותות מדידת והערכת הסיכונים. בנוסף ההנהלה אחראית ליצירת מערכת אפקטיבית של ניהול סיכונים ובקרתם. ההנהלה פועלת באמצעות ועדות ייעודיות לניהול הסיכונים השונים ובאמצעות חטיבת הסיכונים בראשות מנהל הסיכונים הראשי.

תאור מעגלי הבקרה

מעגל בקרה ראשון - מעגל זה כולל את נוטלי ומנהלי הסיכון, אשר מהווים את הפונקציה העסקית והתפעולית המקבלת החלטות עסקיות הכרוכות בנטילת הסיכונים. הבקורות הנערכות במסגרת הפעילות השוטפת, על ידי הגורמים העסקיים, כוללות מגוון פעולות, לרבות: ציות למדיניות ולנהלים, עמידה במגבלות ודיווח להנהלה הבכירה ולדירקטוריון.

להלן פירוט סיכונים וחברי ההנהלה ומנהלי מחלקות המשמשים כמנהלי סיכון:

סוג הסיכון	מנהל הסיכון
אשראי	מנכ"ל *
שוק	מנהל החטיבה הפיננסית
נזילות	מנהל החטיבה הפיננסית
תפעולי	מנהל מחלקת סיכוני התפעול והציות
אסטרטגי	מנהל חטיבה קמעונאית
משפטי	יועצת משפטית
רגולטורי	יועצת משפטית
מוניטין	מנהל חטיבה קמעונאית
תפעולי - מערכות מידע	מנהל חטיבת משאבים
ציות	מנהל מחלקת סיכוני התפעול והציות
הלבנת הון ומימון טרור	מנהל מחלקת סיכוני התפעול והציות
סליקה וצד נגדי	מנהל החטיבה הפיננסית
סביבתיים	מנהל מחלקת אכיפה מנהלית
משאבי אנוש	מנהל חטיבת משאבים
אכיפה מנהלית	מנהל חטיבת הסיכונים

* ביום 22 בדצמבר, 2011 פרש מנהל האגף העסקי, מר באדירי, ששימש עד לאותו תאריך כמנהל סיכון האשראי. בשלב זה מנכ"ל הבנק משמש כמנהל סיכון האשראי.

מעגל בקרה שני - מעגל זה כולל את פונקציית ניהול הסיכונים המשמשת כגורם הבקרה של ההנהלה והינה בלתי תלויה ביוצרי הסיכונים בראשות מנהל הסיכונים הראשי. התהליכים המתקיימים במסגרת מעגל בקרה זה הינם, בין היתר: התווית מדיניות לניהול הסיכונים, זיהוי ומדידה עצמאית של רמות החשיפה לסיכונים, בחינת קיומם של תהליכי עבודה נאותים ודיווח על רמות החשיפה ועל חריגות ממדיניות הבנק ומהנהלים.

מנהל סיכונים ראשי - בהתאם להוראות בנק ישראל ובהתאם למסגרת שהותוותה בנדבך השני של באזל II, מינה הבנק מנהל סיכונים ראשי לבנק (CRO). מר ניסן לוי (כיום מנהל החטיבה הפיננסית של הבנק) כיהן בתפקיד זה עד ליום 1 ביולי, 2011. החל מיום 1 באוגוסט, 2011 מכהן מר מיכאל בן ישי כמנהל חטיבת הסיכונים של הבנק ומנהל הסיכונים הראשי. תפקידה של חטיבת ניהול הסיכונים הינו לחזק את יכולתו של הבנק להבין את מכלול הסיכונים בפניהם ניצב הבנק והבטחת ניהולם הזהיר. הנחיות בנק ישראל מגדירות את עקרונות הפעילות של מנהל הסיכונים הראשי ושל פונקציית ניהול הסיכונים, ומפרטות את מעמדם, תפקידם ותחומי אחריותם.

תכלית תפקידו של ה-CRO הינה לייצר ראייה רחבה וחוצת ארגון של מכלול הסיכונים הטבועים בפעילות הבנק, בין היתר, באמצעות יצירת תרבות ניהול סיכונים המשפיעה על כלל הפעילויות של הבנק.

באחריותה של פונקציית ניהול סיכונים והעומד בראשה לספק לדירקטוריון הבנק ולהנהלתו הבכירה, באופן ישיר ובלתי אמצעי, את כל המידע הרלוונטי לשם פיקוח הולם על פרופיל הסיכונים של הבנק באופן שיסייע בהכוונת פעילותו.

מעגל בקרה שלישי - מעגל זה כולל את גורמי הבקרה הבלתי תלויים, כגון בקרי הסיכונים והביקורת הפנימית. גורמים אלה מבקרים את נאותות תהליכי ניהול הסיכונים, איכות הכלים המשמשים בתהליך ניהול הסיכונים האפקטיביות שלהם והלימותם, תיקוף המודלים והשיטות להערכת החשיפה לסיכונים, בחינת העמידה במגבלות, בחינת תשואה מול רמות הסיכון ודיווח תקופתי ליו"ר הדירקטוריון ולגופי פיקוח נוספים.

רקע כללי

בנק ישראל פרסם ב-20 ביוני, 2010 הוראות ניהול בנקאי תקין העוסקות במדידה והלימות הון. ההוראה מגדירה את אופן חישוב הלימות ההון והיא מבוססת על המלצות ועדת באזל, בנושא ההתכנסות הבינלאומית למדידת הון ותקני הון (באזל II) שפורסמו ביוני 2006.

המלצות באזל II מתחלקות לשלושה נדבכים:

נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק ולראשונה גם בגין סיכון תפעולי.

נדבך שני - תהליך ה-ICAAP ותהליך סקירת הפיקוח (SREP).

נדבך שלישי - משמעת שוק.

הנדבך הראשון מאפשר, לצורך חישוב דרישות ההון, שימוש במספר גישות למדידת רכיבי סיכון בגין סיכונים אשראי, שוק וסיכונים תפעוליים: הגישה הסטנדרטית (Standardized Approach) או גישות מתקדמות יותר, המבוססות על מודלים פנימיים של דירוג לקוחות ואמידת סיכונים תפעוליים. הגישות המתקדמות כפופות לאישור מפורש של המפקח על הבנקים. בדוחות אלו, בדומה לכלל המערכת הבנקאית, דווחו נתוני הלימות ההון על פי עקרונות הגישה הסטנדרטית בבאזל II כפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 2011-201.

הנדבך השני שם דגש על ניהול סיכונים אינטגרטיבי. במסגרת זו נדרשים הבנקים לקבוע מתודולוגיות, תהליכים ונהלים אשר נועדו להבטיח את הלימות ההון בטווח הארוך, תוך בחינת כל הסיכונים המהותיים להם חשוף כל בנק. הבנקים נדרשים להוכיח את יישום המתודולוגיות הנדרשות להבטחת הלימות ההון. הפיקוח על הבנקים נדרש להעריך תהליכים אלו, ולהטיל אמצעי פיקוח בהתאם לצורך ולתוצאות ההערכה.

הנדבך השלישי מתייחס לרמת שקיפות ודרישות גילוי שתיושמה בדיווח לציבור של תאגידים בנקאיים, כחלק משלים לנדבך השני. דרישות אלו נועדו לסייע למשתמשים בדוחות הכספיים להעריך את הלימות ההון של הבנק ואת המידע הנוסף הכלול בדוחות אלו לגבי ההון של הבנק, החשיפה לסיכונים השונים ותהליכי הערכתם.

בחודש דצמבר 2010 פרסמה ועדת באזל המלצות בנושא "מסגרת פיקוחית גלובלית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית" שקיבלו את השם באזל 3. בין היתר ההמלצות כוללות דרישה להעלאת יחס הון עצמי רובד 1 (הון ליבה) המזערי בהדרגה מ-2% עד ל-7% (4.5% יחס הון מזערי ובנוסף 2.5% כרית לשימור הון) בשנת 2019. עוד כוללות ההמלצות דרישות חדשות בתחום ניהול סיכון הנזילות, הגדרת כריות הון נוספות (כרית אנטי מחזורית וכרית ספציפית כנגד הסיכון המערכתי), דרישה לניהול יחס מינוף ועוד. עוד המליצה הוועדה כי מכשירי ההון ברובד 1 יידרשו לכלול מנגנון לספיגת הפסדים וכי מכשירים שלא עומדים בתנאים החדשים יופחתו בהדרגה מההון.

בשלב זה קיימת אי בהירות בדבר ההיקף והמתכונת של אימוץ המלצות באזל 3, לרבות יעדי ההון המינימאליים שייקבעו במערכת הבנקאית בישראל, מאפייני מכשירי ההון שיוכרו על ידי הפיקוח, קצב הפחתת מכשירי ההון הקיימים ועוד. המפקח על הבנקים הודיע כי במהלך 2012 הוא צפוי לפרסם את מתכונת האימוץ של המלצות באזל 3 ואת לוחות הזמנים ליישומן.

תהליכי ה-ICAAP וה-SREP

בחודש יוני, 2011, הגיש הבנק לבנק ישראל דו"ח ליום 31 בדצמבר, 2010, על התהליך הפנימי להערכת הנאותות ההונית ICAAP – Internal Capital Assessment Adequacy Process. ה-ICAAP הינו תהליך שוטף שבאמצעותו הבנק מזהה ומטפל בסיכונים הגלומים בפעילותו, בוחן את ההון הנדרש לתמיכה בסיכונים אלו ומוודא כי ההון העומד לרשותו עולה על דרישה זו. בניית תהליך זה בבנק מהווה חלק מרכזי בהיערכות הבנק לדרישות באזל II ולדרישות בנק ישראל ליישום הוראות הנדבך השני של הוראות אלו.

מטרת התהליך הינה הערכת הנאותות ההונית וקביעת יעדי ההון של הבנק. תוצרי התהליך שהינו הליך פנימי אותו מבצע הבנק, מרוכזים במסמך ה-ICAAP אשר מוגש לבנק ישראל. בסיום תהליך ה-ICAAP ולאור זיהוי הסיכונים המהותיים הגלומים בפעילות הבנק קבע דירקטוריון הבנק ביום 12 ביוני, 2011, יעדי הון תחת משטר באזל II לשנים הקרובות:

במצב עסקים רגיל:

- יעד ההון הכולל לרכיבי סיכון (נדבך ראשון) לטווח הארוך לא יפחת מ- 12.5%. למרות האמור, לתקופת ביניים, ישמור הבנק על יחס הון כולל של 13.5% (הכולל כרית הון מותאמת אסטרטגיה של 1%) במקביל ליישום התכנית האסטרטגית ועד להפחתת אי הוודאות במימושה ובמימוש נדבכים נוספים הנמצאים בבסיס התכנית.
- יעד הון ליבה לרכיבי סיכון (נדבך ראשון) לא יפחת מ- 8.0%.

יחס הון מזערי במצב קיצון תחת הנחת התממשות של תרחיש הוליסטי:

- יחס הון כולל לרכיבי סיכון לא יפחת מ- 9%.
- יחס הון ליבה לרכיבי סיכון לא יפחת מ- 5.5%.

במקביל לתהליך ה-ICAAP, מבצע המפקח על הבנקים תהליך סקירה והערכה (הקרוי SREP – Supervisory Review and Evaluation Process) במסגרתו נדרש הפיקוח לחוות את דעתו על הלימות הונו של תאגיד בנקאי ועל נאותות תהליך הערכת הלימות ההון שלו (ICAAP) ביחס לחשימותיו לסיכון (פרופיל הסיכון), תוך התחשבות במסגרת הממשל התאגידי של הבנק. תהליך זה יסייע למפקח בגיבוש דעתו לגבי רמת ההון המתאימה, הצעדים הפיקוחיים ופעולות מפחיתות סיכון נוספות ביחס לנאותות ההונית של הבנק.

מינימום יחס הלימות ההון הכולל הנדרש מהמערכת הבנקאית תחת משטר באזל II הינו 9%, מזה 8% בגין הנדבך הראשון. בנוסף בנק ישראל קבע כי על הבנקים לאמץ יחס הון ליבה מינימאלי של 7.5%. יחד עם זאת, במהלך הרבעון השלישי של 2011 הכריז בנק ישראל שהוראות באזל 3 יאומצו על ידו בתקופה הקרובה ושעל המערכת הבנקאית בישראל להיערך לכך. כאמור לעיל, משמעות אימוץ הוראות באזל 3 הינה בעיקר דרישה להעלאת יעדי יחס הון ליבה מעבר ליעדים שנקבעו בבאזל II. הבנק נערך לאימוץ הוראות באזל 3 ככל שיידרש ובהתאם להנחיה הסופית שיקבע בנק ישראל.

במסגרת ההיערכות לבאזל 3, דרש בנק ישראל מהבנק, כמו מיתר הבנקים בישראל, להגיש לו עד לסוף שנת 2011 תכנון הון, בדגש על יחסי הון ליבה, לחמש השנים הקרובות ובמתווה עולה של יחסי הלימות הון. במסגרת רענון אסטרטגי הכינה הנהלת הבנק מתווה של תוכנית אסטרטגית לחמש השנים הקרובות הכולל תכנון הון המניח יחס הון ליבה מעבר ליעד המינימאלי שהוגדר בתהליך ה-ICAAP כאמור לעיל. דירקטוריון הבנק אישר את התוכנית והיא הוגשה לבנק ישראל. הדיונים בין הבנק לבין בנק ישראל במכלול הסוגיות הקשורות ליחסי ההון ולתוואי העולה של תכנון ההון נמשכים במועד הדוח.

במסגרת דיאלוג נמשך בין בנק ישראל לבין הבנק בו נידונות סוגיות העולות מתהליכי ה-ICAAP וה-SREP נתקבל בבנק בחודש ינואר 2012 מכתב ה-SREP של בנק ישראל, המתייחס למסמך ה-ICAAP לשנת 2010, שהוגש בחודש יוני 2011, ובו צוין הצורך בהעלאת יחס הלימות ההון בבנק ביחס לתוצאת ה-ICAAP. המכתב כולל הערות נוספות ביחס למסמך ה-ICAAP האמור אשר הבנק לומד את משמעותו ונערך ליישום במסמך ה-ICAAP לשנת 2011. הבנק צפוי להגיש לבנק ישראל מסמך זה במהלך הרבעון השני של שנת 2012. בהתאם לתוצאת התהליך, דירקטוריון הבנק ייקבע יעדי הון חדשים לשנים הקרובות, תוך כדי התייחסות להוראות באזל 3 ולתוצאת הדיון מול בנק ישראל בנושא.

הבנק צופה כי יחסי ההון שייקבעו בתכנון ההון של הבנק בשנים הקרובות יהיו מעבר ליעדי ההון שנקבעו במסמך ה-ICAAP לשנת 2010.

בחודש יוני 2011, כחלק מאישור מסמך ה- ICAAP ליום 31 בדצמבר 2011, הנחה הדירקטוריון את הנהלת הבנק להגיש לוועדות הדירקטוריון לניהול סיכונים ותכנון הון ואסטרטגיה תכנית אשר תתייחס לנושא השלמת הפערים המהותיים וחזוק החולשות המשמעותיות אשר הועלו במסגרת מסמך ה- ICAAP והנדרשים לשיפור איכות ניהול הסיכונים השונים. כמו כן, התבקשה הנהלת הבנק לגבש חלופות אחרות להקצאת הון המיועדות לגדר את הסיכון הגלום בתרחישי הקיצון השונים שנבחנו במסגרת ה- ICAAP (דוגמת העברת הסיכונים לצד שלישי), ותכנית כוללת ליצירת מבנה הון אופטימאלי אשר כולל בתוכו מכשירים סופגי הפסדים.

במסגרת זו נערך מיפוי מלא של הפערים באיכות ניהול הסיכונים בהתבסס על מגוון מקורות (חולשות שזוהו בתהליך הערכת ניהול הסיכונים במסגרת תהליך ה- ICAAP, ממצאי הביקורת הפנימית, הפערים המהותיים מתוך סקרים שערך הבנק ביחס ל- 14 ההנחיות באזל II וכו'). תכנית עבודה מפורטת להשלמת הפערים הוגשה על-ידי הנהלת הבנק לוועדות הדירקטוריון לניהול סיכונים ותכנון הון ואסטרטגיה במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2011.

על פי התכנית כל הפערים המהותיים אמורים להיסגר עד לא יאחר מסוף רבעון שני 2012.

המפקח על הבנקים פרסם הוראת שעה בדבר יישום דרישות הגילוי של נדבך 3 של באזל II. להלן טבלת קשר בין דרישות הגילוי בהוראה האמורה לבין סעיפי דוח הדירקטוריון או הביאורים לדוחות הכספיים בהם נכלל המידע הנדרש, למעט דרישות אשר אינן רלוונטיות לבנק (כגון נושא האיגוח):

מספר טבלה	נושא	מיקום	מספרי עמודים
טבלה 1	תחולת היישום	באזל II	78-80
טבלה 2	מבנה ההון	באזל II ביאור 16	81 211
טבלה 3	הלימות ההון	באזל II ביאור 16 ב	81 211
טבלה 4	סיכון אשראי - דרישות גילוי כלליות	סיכונים אשראי תוספת ה' לסקירת הנהלה ביאור 5 באור 18	83-91 142-145 196-201 216-219
טבלה 5	סיכון אשראי - גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית	באזל II חשיפות אשראי למוסדות פיננסים זרים	82 91
טבלה 7	הפחתת סיכונים אשראי	באזל II	82
טבלה 8	סיכון אשראי של צד נגדי	ביאור 20 סיכון סליקה וסיכון צד נגדי	226 94
טבלה 10	סיכון שוק	סיכונים השוק	94-100
טבלה 12	סיכון תפעולי	סיכונים תפעוליים	100-102
טבלה 13	פוזיציות במניות בתיק הבנקאי	באור 4	192-195
טבלה 14	סיכון ריבית בתיק הבנקאי	סיכון הריבית	96-97

להלן חישוב יחס ההון בהתאם להוראות באזל II:

הון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר		
2010	2011	
מיליוני ש"ח		
633.2	644.6	הון רובד 1, לאחר ניכויים
271.5	318.6	הון רובד 2, לאחר ניכויים
904.7	963.2	סך הכל ההון הכולל

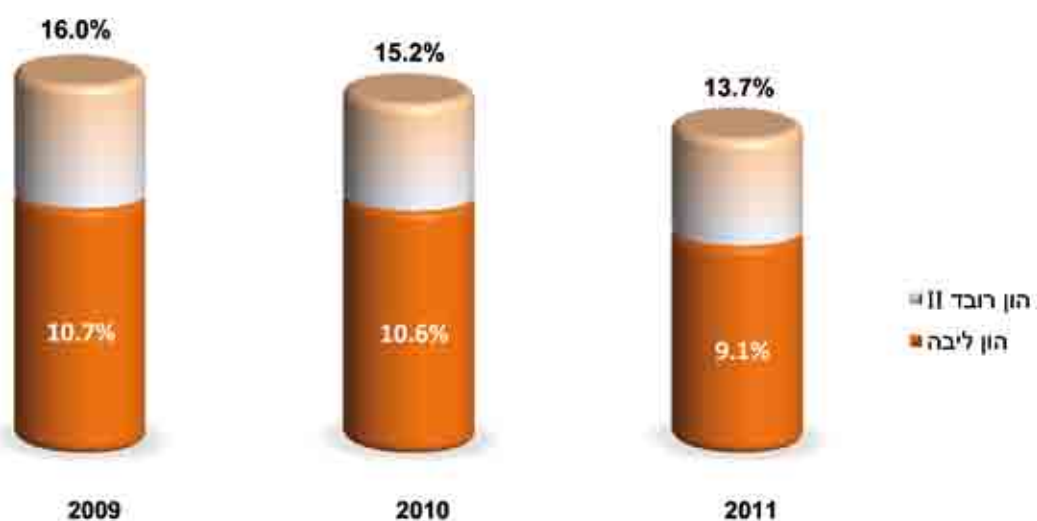
יתרות משוקללות של נכסי סיכון

5,457.8	6,395.8	סיכון אשראי
18.3	171.6	סיכונים שוק
480.1	491.1	סיכון תפעולי
5,956.2	7,058.5	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

יחס ההון לרכיבי סיכון

10.6%	9.1%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
15.2%	13.7%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
13.0%	13.0%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

יחס הון לרכיבי סיכון

להלן יתירות נכסי סיכון של הבנק על פי הנדבך הראשון (מיליוני ש"ח):

סיכון אשראי	נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾
חשיפות של ריבוניות	-	-
חשיפות של סקטור ציבורי	0.9	0.1
חשיפות של תאגידים בנקאיים	263.2	23.7
חשיפות של תאגידים	1,679.4	151.2
חשיפות בביטחון נדל"ן מסחרי	60.3	5.4
חשיפות קמעונאיות ליחידים	807.6	72.7
חשיפות של עסקים קטנים	238.1	21.4
חשיפות בגין משכנתאות לדיור	3,211.7	289.1
חשיפות בגין נכסים אחרים	134.6	12.2
סיכון שוק	171.6	15.4
סיכון תפעולי	491.1	44.2
סך הכל	7,058.5	635.2

(1) דרישת הון בגין נדבך 1 הינה 8% ובגין נדבך 2 מינימום של 1% ובסה"כ יחס ההון המינימאלי הנדרש לפי המפקח על הבנקים הינו 9%.

להלן הרכב חשיפות (לפני המרה לאשראי של חשיפות חוץ מאזניות) לפי משקלי סיכון על פי הנדבך הראשון (מיליוני ש"ח):

משקל סיכון	לפני הפחתה	אחרי הפחתה
0%	1,168.4	1,168.4
20%	402.5	402.5
35%	4,358.7	4,357.3
50%	359.6	370.7
75%	3,571.9	3,467.3
100%	2,580.5	2,499.6
150%	135.2	134.5
סה"כ	12,576.8	12,400.3

להלן הרכב החשיפות והיתרות המכוסות בביטחונות וערבויות על פי הנדבך הראשון (מיליוני ש"ח):

חשיפת אשראי ברוטו	חשיפת סיכון המכוסה על-ידי ביטחון פיננסי כשיר	סכומים שנגרעו בגין ערבויות	סכומים שנוספו בגין ערבויות	חשיפת אשראי נטו
חובות של ריבוניות	1,162.1	-	-	1,162.1
חובות של ישויות סקטור ציבורי	1.8	-	-	1.8
חובות של תאגידים בנקאיים	760.3	-	11.0	771.3
חובות של חברת ניירות ערך	-	-	-	-
חובות של תאגידים	2,111.3	(69.7)	(11.0)	2,030.6
חובות בבטחון נדל"ן מסחרי	60.3	-	-	60.3
חשיפות קמעונאיות ליחידים	1,237.3	(54.5)	-	1,182.8
הלוואות לעסקים קטנים	373.3	(49.6)	-	323.7
משכנתאות לדיור	6,729.4	(2.7)	-	6,726.7
איגוח	-	-	-	-
נכסים אחרים	141.0	-	-	141.0
סך הכל	12,576.8	(176.5)	(11.0)	12,400.3

סיכון האשראי הוא הסיכון למגיעה בשווי הבנק הנובע מהפוטנציאל שלו או צד נגדי של הבנק ייכשל בעמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו או עקב הרעה באיכות הלווים ושווי הביטחונות שהועמדו על ידם.

סיכון האשראי הוא הסיכון העיקרי של הבנק. מהותיות סיכון זה תואמת את עסקי הליבה של הבנק. הסיכון בא לידי ביטוי בפעילות בעיקר מול לקוחות קמעונאיים אך גם מול לקוחות עסקיים ובפעילות הנוסטרו. על מנת לנהל את סיכון האשראי, מוגדרות בבנק מדיניות ניהול סיכוני אשראי ומדיניות אשראי המאפשרות מדי שנה על ידי הדירקטוריון.

מדיניות ניהול סיכוני אשראי מתארת את הגורמים היוצרים, מנהלים ומבקרים סיכון זה, את עקרונות ניהול הסיכון, הפחתתו וכלי בקרה לניהול הסיכון. כמו כן מתואר בה תהליך קביעת הסמכויות, תהליך הדיווח הסדור ודיווח חריגות.

מסמך נוסף הינו מסמך מדיניות האשראי המאשר על ידי דירקטוריון הבנק, המתווה את מדיניות מתן האשראי של הבנק ומפרט את העקרונות למתן אשראי, מגבלות ובטחונות. במסגרת המדיניות נקבעים גם עקרונות וכללים לניהול תיק האשראי והבקרה עליו, אשר מתייחסים הן למשקי בית והן ללקוחות העסקיים, על-פי סיווגם הענפי.

פעילות האשראי לציבור מנוהלת במספר מגזרים עיקריים הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות והשירותים הבנקאיים הנדרשים להם וכן ביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מסוגי הלקוחות:

- מגזר משקי הבית ולקוחות הפעילות הבינלאומית נמצאים באחריות החטיבה הקמעונאית.
- לקוחות עסקיים, בעיקר בתחום ליווי פרויקטים בנדל"ן, ולקוחות מסחריים נמצאים באחריות המחלקה העסקית הכפופה למנכ"ל הבנק.

בתהליך מתן האשראי נבחנים נתוני העסקה בהתאם לקריטריונים שנקבעו בנהלי הבנק. מנגנון חיתום ואישור האשראי הינו היררכי, מרמת הסניף ועד לרמת הדירקטוריון על פי מדרג סמכויות שאושר על ידי הדירקטוריון.

הבנק פועל במספר מישורים כדי לעקוב ולהפחית את סיכון האשראי ככל שניתן, החל בשלב חיתום האשראי, אישורו, הביטחונות הנדרשים בהתאם למדיניות האשראי ולנהלים הרלוונטיים ועד למעקב ולבקורות השוטפות המבוצעות ביחידות העסקיות המהוות את מעגל הבקרה הראשון וביחידות הבקרה הייעודיות. הבנק משקיע מאמצים רבים לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים במתן אשראי וניהולו וכן בפיתוח כלים ממוחשבים שסייעו בניהולו היעיל.

מערכות מדידה ומעקב - בבנק נעשה שימוש במספר מערכות ממוחשבות לצורך ניהול ובקרה של סיכון האשראי. מערכות המחשב מספקות כלי בקרה למעגל הבקרה הראשון וכן למעגל השני והשלישי, לאיתור סיכוני אשראי.

בין המערכות העיקריות ניתן למנות את מערכת האשראי המסחרי, מערכת ניהול המשכנתאות, ומערכות תומכות לקבלת החלטות אשראי.

לבנק מספר מערכות פנימיות לדירוג לווים התומכות בקבלת החלטות אשראי: בתחום ליווי הפרויקטים משלבת המערכת פרמטרים מדוחות החשיפה של הפרויקטים כגון בחינת קצב ההתקדמות, מצב הנזילות, שחיקת הרווחיות, שווי המלאי ועוד. באשראי קמעונאי מדורג הלקוח בהתאם למודל דרוג הקיים בבנק. הבנק נמצא בשלבי פיתוח מתקדמים של מערכת דירוג לקוח באשראי הצרכני.

הנהלת הבנק ממשיכה לשכלל את כלי המדידה הדיווח והבקרה לשם קבלת מידע מקיף יותר המסייע בניהול סיכון האשראי.

הפחתת סיכון האשראי - במטרה להפחית את סיכון האשראי הבנק פועל ע"פ מדיניות, נהלים ותהליכי עבודה לקבלת בטוחות וניהולן, שיעורי הסתמכות על בטוחות, רישום הבטוחות וכד'.

בטוחות - הבטוחה המרכזית הניתנת לבנק היא שיעבוד נדל"ן. כמו כן מתקבלים בבנק בטוחות נוספים: שעבוד רכב, צ'קים, שעבוד פיקדונות וני"ע, ערבויות בנקאיות מצדדים שלישיים, ערבויות אישיות של ערבים לחוב, ועוד. במדיניות הבנק נקבעו כללי השענות על כל אחד מסוגי הבטוחות, בהתאם לאופי הבטוחה, סחירותה, מהירות המימוש והמעמד המשפטי של הבטוחה. הביטחונות מותאמים לנסיבות ההלוואה.

בנהלי הבנק נקבעו כללים לניהול הביטחונות ולעדכון ערכם.

יחידות הבחינה במעגל הבקרה השני, בקרת אשראי וכן הביקורת הפנימית בודקים את תיקי הביטחונות, בנוסף לגורמים העסקיים במעגל הראשון.

בחישוב הלימות ההון פועל הבנק בהתאם להוראות 201-211 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים בדבר מדידה והלימות ההון ומקזז מהאשראי לציבור בטחונות המותרים בניכוי על פי הוראות אלו.

בחישוב זה, על פי הוראה 203, מתייחס הבנק לשני מכשירי CRM מרכזיים, על פי הנחיות באזל II, הבהרות בנק ישראל ובהתאם לחוות דעת משפטית. הראשון הוא פיקדונות וחשכונות שהוקמו ומנוהלים בבנק, השני הוא ערבויות צד ג' אשר מבטיחות חשיפות של לקוחות הבנק.

הפיקדונות והחשכונות אשר יכולים לשמש כמבטיחי אשראי הינם פיקדונות אשר מסומנים במערכת הבנק כמשועבדים כאשר בעל הפיקדון הוא גם בעל החשיפה, וכן פיקדונות אשר רשומים במערכת הבנק ושועבדו לטובת הבנק, כאשר בנוסף השעבוד נרשם ברשם המשכונות או רשם החברות, לפי העניין. קיזוז הפיקדונות והחשכונות מסך האשראי לציבור נעשה בהתאם לעמידת הבטוחה בהוראות האמורות.

תיאור הגורמים הפעילים היוצרים, מנהלים ומבקרים את סיכון האשראי:

הבנק אימץ מסגרת עבודה לניהול ובקרת סיכונים המבוססת על מעגל פיקוח ו-3 "מעגלי בקרה":

הגופים המפקחים

הדירקטוריון - הדירקטוריון וועדותיו הינם בעלי האחריות העליונה לקביעת האסטרטגיה העסקית של הבנק לרבות בתחום ניהול הסיכונים והבטחת הונו של הבנק. כמובן מאשר הדירקטוריון את המדיניות העסקית ותכנית העבודה של הבנק בכל שנה, ובוחן את הקצאת נכסי הסיכון לגורמים העסקיים. הדירקטוריון מאשר את מגבלות החשיפה לסיכון אשראי, מסמך מדיניות ניהול סיכונים אשראי; מקיים מעקב תקופתי אחר התפתחות החשיפה לסיכונים אשראי; ודן בשינויים נדרשים במגבלות על מנת לוודא כי המגבלות שקבע מאפשרות את ההתנהלות השוטפת תוך עמידה בתיאבון שקבע לסיכון. הדירקטוריון בוחן את מאפייני סיכון האשראי הגלומים בפעילות או מוצרים רלוונטיים חדשים. בנוסף, מהווה הדירקטוריון סמכות אישור אשראי בסכומים שנקבעו על-פי מדרג סמכויות אישור האשראי הקבוע בנהלי הבנק.

ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים - תפקידה לבחון את תהליכי ניהול הסיכונים בבנק ואת מידת התאמתם למסגרת המדיניות שאושרה על ידי הדירקטוריון, ואת מערכות הדיווח וקווי האחריות והסמכות. תפקידו וסמכויותיה יכללו, בין היתר: דיון במדיניות החשיפה של הבנק לסיכונים השונים ובמסמך החשיפות והמלצה בהתאם לדירקטוריון; דיון בהצעות למוצרים או לפעילויות חדשות והמלצה בהתאם לדירקטוריון;

ועדת האשראי של הדירקטוריון - ועדת אשראי דירקטוריונית מקיימת דיונים מקדמיים ופרטניים בנושאים אשר על פי החלטת הדירקטוריון, מעת לעת, נדרשת העמקה בהם, וממליצה לדירקטוריון בהתאם.

על פי הוראת המעבר שנקבעה במסגרת הוראת נב"ת 301 החדשה דירקטוריון הבנק אישר תכנית לצמצום מעורבות הדירקטוריון באישור אשראי. הדירקטוריון יאשר בקשות אשראי בהיקפים החורגים באופן משמעותי ממהלך העסקים הרגיל של הבנק ולפיכך מהווים חריגה ממדיניותו. הבקשות יובאו לדירקטוריון מבלי שיובאו קודם לוועדת אשראי דירקטוריונית על פי מדרג סמכויות והנחיות מפורטות במדיניות האשראי לשנת 2012 כפי שאושרה ביום 22 בנובמבר, 2011 על ידי הדירקטוריון.

עד יום 1 בינואר, 2012 תפקידו ועדת האשראי וסמכויותיה כללו, בין היתר, את הנושאים הבאים: אישור בקשות אשראי או המלצה לדירקטוריון לאישור בקשות אשראי, לפי מדרג סמכויות אישור האשראי הקבוע בנהלי הבנק; דיון בדוחות שוטפים או מיוחדים שהוגשו לוועדה בנושאי אשראי; בנוסף שימשה ועדה זו גם כוועדת הדירקטוריון לחובות מסופקים וחובות בעייתיים.

הנהלה - בין היתר באמצעות וועדותיה, אחראית לבסס מערכת אפקטיבית של ניהול הסיכונים ובקרתם, לרבות: גיבוש תכנית העבודה השנתית של הבנק ומדיניות האשראי, גיבוש מדיניות ניהול הסיכונים שנתית של הבנק, הגדרה של רמות

החשיפה לסיכונים אשראי והגדרה של הרמות הרצויות בפועל, קביעת נהלים הקשורים לזיהוי, מדידה, ניטור ובקרה אחרי החשיפה לסיכון אשראי והבטחת האפקטיביות של תהליך ניהול סיכון זה באמצעות תהליכים מבוססים ובאמצעות גורמי הבקרה בחטיבת הסיכונים.

נוטלי ומנהלי הסיכון - מעגל I

ועדת אשראי פנימית - בה חברים חברי ההנהלה הבכירה בעלי מיומנות פיננסית ומשפטית, ובהם מנהלי אגפי האשראי של הבנק, ובראשה עומד מנכ"ל הבנק. הועדה דנה בבקשות למתן/חידוש אשראי ללווים/קבוצות לווים בסכומים שנקבעו ובהתאם לתמהיל הביטחונות כפי שהוגדר בנהלי הבנק אשר אושרו על ידי הדירקטוריון. כחלק מהתכנית לצמצום מעורבות הדירקטוריון באישור אשראי והגדלת סמכויות וועדת האשראי הפנימית, מנהל הסיכונים הראשי או נציג מטעמו צורף כמשקיף בישיבות וועדת האשראי. מנהל הסיכונים הראשי ידווח לפי שיקול דעתו על אשראי מסוים ליו"ר הדירקטוריון/יו"ר הוועדה לניהול סיכונים.

מוסמכי אשראי - תפקידם לאשר בקשות אשראי על-פי קריטריונים שנקבעו במדיניות האשראי המאושרת על ידי ההנהלה והדירקטוריון ונהלי הבנק.

מערך החיתום - פועל במחלקת אשראי קמעונאי ומסחרי באגף העסקי ומעביר לאישור, לאחר הערכה ובחינה מחדש, כל בקשת אשראי החורגת מסמכות אישור של מנהל סניף, בפני גורמי האישור הבכירים יותר.

אגף אשראי עסקי - אגף אשראי עסקי כולל את פעילות סקטור הנדל"ן ואת פעילות האשראי הקמעונאי והמסחרי המטופלת במסגרת מחלקת אשראי קמעונאי ומסחרי.

אגף סינון - אגף זה אחראי על פעילות הסניפים, אשר הם יוצרי סיכון האשראי. האגף אחראי על הדרכת הסניפים, הכוונתם, ניהול המכירות ועמידה ביעדים.

מחלקת גבייה - תפקידה לאכוף את גביית החובות הבעייתיים. מחלקת הגבייה עוסקת בסיווג, הסדרה, גביה ומדידת הפרשות לחובות מסופקים בתחום האשראי הקמעונאי, העסקי והמסחרי.

פונקציית ניהול הסיכון - מעגל II

מנהל סיכונים ראשי - מנהל הסיכונים הראשי הינו האחראי למעגלי הבקרה הבלתי תלויים ותפקידו לוודא יעילות כוללת של מערכת ניהול ובקרת הסיכונים. כמו כן הוא מוודא דיווח סיכונים שוטף, מהימן ורלוונטי, ובדק באופן תקופתי את הציות לחלוקת הסמכויות ולמגבלות החשיפה שנקבעו.

יחידת בקרת סיכונים - היחידה לבקרת סיכונים, משמשת כפונקציה בלתי תלויה, אשר תפקידה, בין היתר, הינו לספק מידע להנהלה ולדירקטוריון אודות סיכונים האשראי; לחוות דעה כוללת עצמאית על החשיפות לסיכונים האשראי, פיתוח מודלים למתן אשראי (המבוססים ומתוקפים סטטיסטית) ופיתוח כלים ומתודולוגיות (Best Practice) לניהול סיכונים האשראי. תהליך הערכה של היחידה הינו בלתי תלוי בגורמים המאשרים את האשראי שכן בקרת האשראי אינה מעורבת בהחלטות לגבי מתן אשראי ותנאיו.

ביחידה פועל בקר אשראי שתחום אחריותו כולל מספר תחומים:

הערכת טיב הלווה הספציפי ואיכות תיק האשראי הכולל, כיסוי לווים עיקריים, בדיקה ובקרת הלווים. כמו כן מכינה היחידה דוח רבעוני על מגמות בחשיפות אשראי המוגש לפורום ניהול סיכונים אשראי, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון. הדוח כולל סקירת מדדים לסיכון האשראי הן העסקי והן הקמעונאי, בהשוואה בין תקופות ובהשוואה לבנקים אחרים (ככל שניתן).

פורום ניהול סיכונים אשראי - מטרתו לסקור את הדיווחים המתקבלים מנוטלי וממנהלי הסיכון ביחס למצב החשיפה של הבנק לסיכונים אשראי, וכן לדון במדיניות בטרם היא מוגשת לאישור. כמו-כן, הפורום ידון באומדני החשיפה החודשיים, בדוח המגמות הרבעוני ובסוגיות שעולות תוך כדי עבודתה של יחידת נס"א או בקרת אשראי, בלקחי בחינה, בלקחי גביה וכן בנושאים נוספים על-פי הצורך.

יחידת הבחינה המרכזית - בוחנת תיקי משכנתאות עפ"י קריטריונים שקבעה הנהלת הבנק טרם ביצועם בפועל וכן בחינת

הלוואות רכב לפני ביצוע. מערך הבחינה הינו חלק מחטיבת המשאבים, כך שנוצרת הפרדה ניהולית בין תהליך האישור והעברת המסמכים לבין בחינתם.

יחידת הבחינה וניתוח סיכונים האשראי (נס"א) - היחידה הוקמה במסגרת היערכות באזל II לצורך הפרדה בין הדרג היוצר את סיכון האשראי (המביא את העסקה לבנק), הדרג המכין את בקשת האשראי והדרג המאשר. ליחידה שני תפקידים עיקריים:

1. בחינת תיקי אשראי וניתוח סיכונים אשראי. במסגרת מעגל הבקרה השני היחידה עוסקת בבחינת תיקי אשראי ובטחונות של לווים (מסקטור הנדל"ן ומהמחלקה לבנקאות מסחרית) הן בטרם מתן האשראי והן במהלך חיי האשראי השוטפים.
 2. יחידת נס"א מקבלת את בקשת האשראי לפני העברתה לאישור, ובוחנת האם מבנה העסקה כפי שמפורט בבקשת האשראי עולה בקנה אחד עם מדיניות האשראי ומדיניות התיאבון לסיכון של הבנק. מנהל יחידת נס"א מחווה את דעתו על עסקת האשראי המובאת לאישור מוסדות הבנק במסמך נפרד ועצמאי (להלן - "מסמך נס"א"). לא יידונו בקשות אשראי בוועדות האשראי ללא מסמך נס"א שהוגש במקביל.
- לאחר עזיבתו של מנהל האגף העסקי הוכפף מנהל יחידת הנס"א למנהל חטיבת הסיכונים ומדווח לו ישירות על פעילותו. שינוי זה חיזק את הפרדת התפקידים ומאפשר בקרה בלתי תלויה.

צוות תרחישי קיצון - הצוות קובע את תרחישי הקיצון השונים הכוללים תרחישי קיצון הוליסטיים לרבות התרחשויות אפקטי הדבקה בין השווקים ובהתאם להנחיות באזל II ויבחן את תוצאותיהם. במקרה הצורך הצוות ימליץ להנהלה על היערכות נדרשת להתממשות של תרחישי הקיצון.

גופי בקרה- מעגל III

מבקר פנים / ביקורת פנימית - הביקורת אמונה על בחינת פעולות ותהליכים המתבצעים על ידי הבנק, ועיקרן: תקינות הפעולות המבוצעות על ידי הבנק ועובדיו, עמידת הבנק בהוראות רגולטוריות ונהלים פנימיים, יישום החלטות הדירקטוריון וההנהלה, ניהול הנכסים וההתחייבויות, תיקון הליקויים שהתגלו בדוחות ביקורת ובחינת תהליכי ניהול הסיכונים בבנק.

אגף כספים - במסגרת תפקיד האגף הוא אחראי על הרישום החשבונאי ומתוך כך על המידע הפיננסי שמשמש את ניהול הסיכונים. בנוסף האגף מספק נתונים ספציפיים ביחס להרכב ההון, פריטי ההון ותחזית ההון ונכסי הסיכון ל-3 השנים הבאות. בנוסף, לאגף יש אחריות על בניית דוחות בנושא נדבך 1 ועל מעקב אחר העמידה השוטפת בתוואי הלימות ההון שנקבע בתכנית העבודה השנתית לרבות הקצאת נכסי סיכון לתחומי הפעילות.

וועדה פנימית לחובות מסופקים וחובות בעיתיים - בה נערכים דיונים מקדמיים ללווים/קבוצות לווים בסכומים שנקבעו במדיניות בטרם מתקיים הדיון בוועדת הדירקטוריון.

בקר אשראי ובטחונות בני"ע - נדרש לפקח על קיום הוראות תקנון הבורסה בעניין מתן אשראי (במסגרת פעילות ני"ע), דרישת ביטחונות ומכירות בחסר וכן על קיום הוראות הדירקטוריון בנושאים אלו. הבקרה כוללת בדיקת חסמים והתראות, פעולות קאסטודיאן, בקרה על חשבונות מיוחדים, וכן בדיקות נוספות. במקרים של חריגות ידווח הבקר לגורמים הרלוונטיים בבנק בהתאם לגובה החריגה ובעת הצורך ידווח אף ליו"ר הדירקטוריון. בנוסף, ינהל הבקר מעקב שוטף אחר חריגות אשראי, בטחונות - Short בפעולות בני"ע.

רו"ח חיצוני - מבצעים משימות ביקורת וסקירה חשבונאית בהתייחס לדוחות הכספיים של הבנק.

ריכוזיות

סיכון הריכוזיות הוא סיכון הנובע מהיעדר פיזור בתיק האשראי. במטרה לצמצם את סיכון הריכוזיות הנובע מהיעדר פיזור בתיק האשראי של הבנק, פועל הבנק לפיזור תיק האשראי בין לווים רבים מענפי משק שונים.

לסיכון ריכוזיות האשראי בבנק מספר היבטים עיקריים:

סיכון ריכוזיות לווים - סיכון הנובע מאשראי הניתן ללווה או מספר לווים המשתייכים לאותה קבוצת לווים. ככל שהפיזור של תיק האשראי בין הלווים השונים רחב יותר, סיכון ריכוזיות הלווים קטן יותר.

במסגרת היערכות הבנק לשינויים בסביבה העסקית ומתוך רצון להקטין את חשיפת הבנק ללווים גדולים, צמצם דירקטוריון הבנק, מעבר למגבלה שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים, את מגבלות לווה בודד, מסגרת לקבוצת לווים ומסגרת לששת הלווים הגדולים.

הבנק מנהל מעקב שוטף אחרי הלווים הגדולים והעמידה במגבלות שקבע הדירקטוריון.

ביום 8 בנובמבר 2011 פורסמו הנחיות המפקח על הבנקים בדבר גילוי נוסף בגין חשיפות משמעותיות לקבוצת לווים. מאחר שלא קיימת בבנק קבוצת לווים (כהגדרתה בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 313) אשר חבותה עולה על 15% מהון הבנק, הבנק אינו נדרש ליתן גילוי נוסף בהתאם להנחיה כאמור.

סיכון ריכוזיות ענפי משק - סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לסקטור כלכלי (ענף משק) מסוים.

לצורך הפחתת סיכון האשראי הנובע מריכוזיות ענף הבניה בתחום ליווי הפרוייקטים הבנק משתף פעולה עם חברות ביטוח המנפיקות פוליסות מכר לרוכשי הדירות בפרוייקטים וחולקות עם הבנק בטחונות משותפים - "פארי פסו". הבנק עומד במגבלות בנק ישראל לגבי החשיפה לענפי משק.

סיכון ריכוזיות גיאוגרפית - סיכון הנובע מחדלות פירעון של לווים המרוכזים באזור גיאוגרפי מסוים או בטחונות המרוכזים באזור גיאוגרפי מסוים.

במדיניות האשראי של הבנק נקבעו מגבלות בנוגע לפיזור גיאוגרפי אשר מטרתן להפחית סיכון זה.

סיכון ריכוזיות מגזרי - סיכון הנובע מחדלות פירעון של לווים השייכים לאותו מגזר אוכלוסייה.

הבנק מרוכז במתן אשראי במגזר החרדי ובמגזר המיעוטים.

במגזר החרדי הבנק מרוכז מעבר חלקו המשוער באוכלוסייה. חלקו של אשראי למגזר המיעוטים בבנק אינו גבוה משמעותית משיעורם באוכלוסייה. הבנק בוחן חשיפתו למגזרי אוכלוסייה אלו באופן שוטף ומבצע ניתוחי תרחישים מהם עולה כי לא צפוי לבנק הפסד חריג כתוצאה מחשיפת הבנק למגזרים אלו.

הבנק בוחן אחת לרבעון את ריכוזיות האשראי בבנק, גם במסגרת תרחישי קיצון, ותוצאות הבחינה מוגשות לדירקטוריון במסגרת בדוח חשיפות אשראי רבעוני.

תהליך ביצוע האשראי בבנק

תיק האשראי בבנק מנוהל באגף העסקי, בשתי מחלקות: מחלקת ליווי פרויקטים ומימון בניה, ומחלקת אשראי קמעונאי ומסחרי, תוך חלוקה ברורה לסמכויות אשראי, סוגי אשראי, סוגי לקוחות וסכומי אשראי. תהליך חיתום האשראי אף הוא מוגדר, וכל בקשת אשראי נבחנת ומאושרת על פי מדרג סמכויות אישור האשראי ובהתאם לעקרונות שאושרו על ידי דירקטוריון הבנק.

באשראי הקמעונאי פועל מרכז חיתום, המעלה לאישור כל בקשת משכנתא, החורגת מסמכות אישור מנהל סניף, בפני מדרג הסמכויות לאישור האשראי.

בנוסף, בבנק קיים מערך בחינה מרכזי הבוחן כל תיק משכנתא טרם ביצעו בפועל. תהליך הבחינה מתמקד בסקירת מסמכי מתן האשראי והביטחונות, עמידה בהתניות שנקבעו בעת אישור האשראי, וכל זאת מתוך מטרה לקיים פונקצית ניטור על תהליך הייצור של ההלוואה, להפחית את החשיפה לסיכון התפעולי בפעילות המשכנתאות ולהביא את הבנק כולו לעבודה על פי סטנדרטים אחידים ומבוקרים. מערך הבחינה כפוף לחטיבת המשאבים ובכך קיימת הפרדה ניהולית בין תהליך אישור האשראי והעברת המסמכים לבין בחינתם.

באגף העסקי נערכות בקשות האשראי על ידי צוות בקרה ודוחות, ולא על ידי הרפרנטים (יוצרי הסיכונים), והן עוברות בחינה של יחידת נס"א (הכפופה למנהל חטיבת הסיכונים), בטרם הן מוגשות לאישור בוועדות האשראי הרלוונטיות על פי מדרג הסמכויות שנקבע.

במסגרת בחינת תיקי האשראי והביטחונות, היחידה אף בודקת את הימצאות כל המסמכים והביטחונות הנדרשים, טרם

מתן האשראי, ומאשרת לצוותי האשראי להעמיד אשראי ללקוח. במסגרת ניתוח סיכוני אשראי, יחידת נס"א נותנת חוות דעת נוספת ובלתי תלויה על בקשת האשראי המוגשת לאישור במוסדות הבנק במסמך נפרד ועצמאי (להלן - "מסמך נס"א"). יודגש כי בקשות אשראי אינן מובאות לדיון במוסדות הבנק ללא מסמך נס"א שהוגש במקביל לבקשה. מנהל יחידת נס"א מדווח לחטיבת הסיכונים על מסמכי נס"א שהוכנו על ידו.

במחלקת ליווי הפרויקטים ומימון בניה, מתנהל כל פרויקט בליווי צמוד של מפקח בניה, המדווח דיווחים תקופתיים על מצב התקדמותו. אשראי נוסף הנדרש לצורך השלמת הבניה מאושר רק לאחר בחינת דוח החשיפה המעודכן של הפרויקט, בהתחשב בקצב ההתקדמות שלו ובתנאי שהלווה עומד בפרמטרים ובאבני הדרך שנקבעו. בנוסף, במהלך חיי הפרויקט, בדרך כלל אחת לחודש (עם קבלת דוח הביצוע של המפקח), נבדקת איתנותו הפיננסית של הפרויקט על ידי הרפרנטים באגף.

בתחום האשראי המסחרי מובאות בקשות האשראי לחידוש, לפחות אחת לשנה. תיק האשראי והביטחונות נבדקים הן במועד מתן האשראי הראשוני והן במועד חידושו. גם בתחום זה נערכות בדיקות לגבי איתנותם הפיננסית של הלווים ולגבי הדוחות הכספיים. כמו כן מתבצעות בקורות יומיות על חריגה ממסגרות אשראי וביטחונות.

טיפול וזיהוי באשראי בעייתי

לצורך מתן המלצות בדבר סיווגי אשראי והפרשות להפסדי אשראי מתקיימת אחת לרבעון, מתקיימת סקירה פרטנית של כל לקוחות סקטור הנדל"ן ולקוחות מסחריים של מחלקת אשראי קמעונאי.

במסגרת הסקירה מאותרים לקוחות בעלי תסמינים שליליים כגון חוב בפיגור, קשיים תזרימיים המתבטאים בקושי בתשלומי הקרן ו/או הריבית בהלוואות, הרעה בפעילות העסקית וכד', ונבחן הצורך במתן המלצת סיווג חדש ללקוח או שינוי סיווג ללקוח בעל סיווג קיים.

ההמלצות מוגשות לוועדות לחובות מסופקים על פי מדרג הסמכויות שנקבע, אשר דנות בהן ומקבלות לגביהן החלטות. כאשר מזהה האגף העסקי כי לווה נקלע לקשיים או עולה חשש כי הוא עלול להיקלע לקשיים מתקיים דיון מיידי בהשתתפות הגורמים העיקריים המטפלים בלקוח ומתקבלות החלטות מיידיות באם להעבירו לטיפול מחלקת הגביה בבנק, טיפול משפטי מחוץ לבנק, הטלת כינוס, פירוק או עריכת הסדר על החוב.

באשראי הקמעונאי - כאשר הלוואה נכנסת לפיגור - הסניפים מטפלים בגביה עד עומק פיגור מסוים שנקבע בנהלים. הלוואות שמעבר לעומק הפיגור הנ"ל יועברו לטיפול מחלקת הגביה. במקרים חריגים בהם יש חשש לזיוף, מרמה, חשד לבריחת לווים לחו"ל וכד' העברת התיק על ידי הסניף למחלקת הגביה תבוצע מיידי ללא תלות בגובה הפיגור.

מחלקת הגביה מרכזת את כל ההליכים במסגרת פעולת הגביה בבנק, ומפקחת על עבודת עורכי הדין וקבלני המשנה המעורבים בהליכי הגביה.

הנהלת הבנק שואפת להסדיר עם לווים שבפיגור את חובם לבנק ואת ההמשך השוטף של התשלומים החודשיים, ובלבד שבתיק ההלוואה קיימים בטחונות מספיקים.

במקרים בהם הלווים אינם משתפים פעולה ו/או נמנעים מתשלום החוב, יינקטו הליכי כינוס שהם בבחינת מוצא אחרון לסילוק החוב.

קיים בבנק מערך נהלים מסודר הן באיתור, סיווג וטיפול בחובות בעייתיים וקיימת מערכת קשרי עבודה משותפים בין האגף העסקי למחלקת הגביה.

בקורות אירועים מהותיים העלולים להשפיע על קבוצת לקוחות או על תיק האשראי הבנק בוחן את השפעת האירוע על תיק האשראי ומגיב בהתאם. התגובה יכולה להיות בדרך של שינוי המדיניות או בדרך של פעולה מול הלווים הקיימים.

הדירקטוריון וועדותיו מקבלים דיווחים תקופתיים בדבר התפלגות האשראי, פילוחו למגזרים, לווים גדולים ופרמטרים נוספים המודדים את החשיפה לסיכון האשראי.

לבנק יש מערכת פנימית לדירוג לווים התומכת בקבלת החלטות אשראי. בתחום ליווי הפרויקטים משלבת המערכת פרמטרים מדוחות החשיפה של הפרויקטים כגון בחינת קצב ההתקדמות, מצב הנזילות, שחיקת הרווחיות, שווי המלאי

ועוד. בכל מתן אשראי קמעונאי מדורג הלקוח בהתאם למודל דרוג הקיים בבנק.

הבנק קובע את ההפרשות להפסדי אשראי בהלוואות בשעבוד דירת מגורים על פי נוסחת עומק פיגור כפי שנקבעה בהוראה מס' 314 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים. בנוסף, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, מחושבת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין יתרת הלוואות לדיור שניתנו החל משנת 2009 ואילך ואשר היחס בין החוב לבין שווי הנכס המשועבד במועד העמדת ההלוואה (LTV) גבוה מ- 60%.

ביתר האשראי הקמעונאי וכן באשראי העסקי, הבנק קובע הפרשותיו בהתאם לחוזר המפקח על הבנקים בנושא: "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" שפורסם ביום 31 בדצמבר, 2007. החוזר מבוסס, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רגולטוריות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב.

על פי החוזר, הבנק קובע כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים, כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות.

ההפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת, באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית".

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - הבנק מזהה לצורך בחינה פרטנית כל חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות שאין כרוכות בויתור חשבונאי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון ש"ח או יותר. כן מזהה הבנק לצורך הערכה פרטנית, חובות אחרים (למעט הלוואות לדיור לגביהן חושבה הפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור) אשר ההפרשה לירידת ערך בגינם אינה נכללת בהפרשה קבוצתית. ההפרשה הפרטנית תוכר לגבי כל חוב שסווג כפגום. חוב יסווג כפגום כאשר על פי מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו על פי התנאים החוזיים של החוב. חוב מסווג כפגום כאשר החוב נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב, או כאשר החוב מגובה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי בניכוי עלויות מכירה.

ההפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי - מיושמת עבור הפרשות לירידת ערך של קבוצות גדולות של חובות קטנים והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדיור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה הספציפית להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור לגביהן חושבה הפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור, תחושב בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 5: Accounting for Contingencies (להלן - "FAS 5"), בהתבסס על אומדן עדכני של שיעור הפסדי העבר בגין כל אחת מהקבוצות ההומוגניות של חובות בעלי מאפייני סיכון דומים. הנוסחה מבוססת על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים בחלוקה בין אשראי לא בעייתי ואשראי בעייתי בשנים 2008 עד 2011 וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל.

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 5.

בנוסף לכך, נקבעו בהוראה הגדרות וסיווגים שונים של סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, כללי הכרה בהכנסות ריבית מחובות פגומים וכן כללי מחיקה חשבונאית של חובות בעייתיים. בין היתר, הבנק פועל למחוק חשבונאית כל חוב המוערך על בסיס פרטני שנחשב שאינו בר גביה (Uncollectible) ובעל ערך נמוך עד כדי כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת או חוב בגינו מנהל התאגיד הבנקאי מאמצי גביה ארוכי טווח. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת פיגור שלהם (ככלל, כאשר בפיגור מעל 150 ימים) וביטחונותיהם.

הוראה זו יושמה בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, החל מיום 1 בינואר 2011 (בהוראה המקורית - בינואר 2010). ההוראה לא יושמה למפרע בדוחות הכספיים לתקופות קודמות.

להלן טבלה המציגה נכסים שאינם מבצעים, חובות פגומים שצוברים הכנסות ריבית, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות אינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר (*)

ליום 31 בדצמבר		
סיכון אשראי	2011	2010
1. נכסים שאינם מבצעים		
אשראי לציבור פגום:		
שנבדק על בסיס פרטי	35.6	21.1
סה"כ	35.6	21.1
2. חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות ריבית		
	-	8.8
3. סיכון אשראי בעייתי ⁽¹⁾		
סיכון אשראי מאזני בגין הציבור	408.6	357.3
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין הציבור ⁽²⁾	25.7	41.8
סה"כ סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור	434.3	399.1
סיכון אשראי מאזני בגין אחרים ⁽²⁾	3.6	7.5
סה"כ	437.9	406.6
4. חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר		
מזה: הלואות לדיר בגין קיימת הפרשה לפי עומק פיגור ⁽³⁾	136.6	* 147.8
הלואות לדיר בגין לא קיימת הפרשה לפי עומק פיגור ⁽³⁾	96.1	83.8

* הוצג מחדש.

(1) סיכון אשראי מאזני (אשראי, אג"ח, חובות אחרים שהוכרו במאזן ונכסים בגין מכשירים נגזרים) וסיכון אשראי חוץ מאזני שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(2) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, למעט בגין ערכויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי, לפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי.

(3) הלואות לדיר אשר ההפרשה המזערית בגין מחושבת לפי עומק הפיגור שנמצאות בפיגור מעל 3 חודשים ועד 6 חודשים, והלואות לדיר אחרות, שאינן פגומות, אשר הינן בפיגור של 90 ימים או יותר וההפרשה המזערית בגין לא מחושבת לפי עומק הפיגור.

(*) כל היתרות המוצגות בנספח זה מוצגות לפי ההוראות החדשות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, במידה והן היו מיושמות לראשונה ביום 31 בדצמבר, 2010.

סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני מוצג לפני ההשפעה להפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

להלן פרטים בנוגע לשיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור:

31.12.2011	
0.39%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית מיתרת האשראי לציבור
3.06%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
0.99%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
255%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר בהכנסות ריבית
4.17%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.16%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
0.22%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת
21.21%	שיעור המחיקות נטו בגין האשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר, 2011:

סיכון אשראי במיליוני ש"ח		מספר מוסדות	דרוג לטווח קצר	דרוג אשראי חיצוני
כולל	מאזני			
22	22	1	A-1+	AA-
25	25	1	ללא דירוג	ללא דירוג
47	47	2	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	

עם פרוץ המשבר הפיננסי בשנת 2008, צמצם הבנק את הפקדותיו במוסדות פיננסיים בחו"ל, קבע מגבלות על ריכוזיות ההפקדות וקבע נהלים ובדיקות נדרשות טרם הפקדת כספים בבנקים זרים בחו"ל. הבנק מסתמך על דירוגים של חברות הדירוג - "Moody's", "Standard & Poors". דירוגים אלה רלוונטיים ביחס לפיקדונות אשר הופקדו בבנקים זרים בלבד. החשיפה של הבנק למדינות זרות ליום 31 בדצמבר, 2011, אינה מהותית.

חשיפה לסיכונים סביבתיים

עלייה במודעות העולמית ובישראל, הבאה לידי ביטוי בהרחבת הרגולציה, לקיום הוראות הנוגעות לאיכות הסביבה מחייבת את הבנק להתייחס לחשיפה פיננסית פוטנציאלית הנובעת מסיכונים סביבתיים. הבנק מחויב כלפי ציבור לקוחותיו ובעלי המניות לניהול עסקיו באופן רווחי ואחראי. כחלק ממחויבות זו, פועל הבנק לזהות, להעריך ולנהל את הסיכונים הסביבתיים הכרוכים בפעילותו ובפעילות לקוחותיו. התיאבון של הבנק לסיכון בתחום זה נמוך ולכן הבנק פועל על פי עקרונות שמרניים לניהול סיכונים סביבתיים בפעילות פיננסית.

הפעילות הנוכחית של הבנק מתמקדת בלווים מהמגזר הקמעונאי אשר להם חשיפה לא גבוהה לסיכון הסביבתי. כפועל יוצא חשיפת הבנק לסיכון זה אינה משמעותית. גם פעילות האגף העסקי במתן אשראי בתחומי הבניה הנדל"ן ופעילות מסחרית לתאגידים ויחידים אינה חושפת את הבנק לסיכון סביבתי משמעותי בין היתר לאור הימנעות הבנק ממתן אשראי בענפים המועדים לזיהום סביבה.

הלוואות לדיור

בנק ירושלים שם לו כיעד לשפר את איכות תיק האשראי. יעד זה מושג על-ידי פעילות לשיפור לקוחותיו החדשים. פעילות הבנק בתחום הלוואות לדיור הינה עם אוכלוסיות מעשירונ האמצעי ומעלה וכקהל המטרה העיקרי, לשם כך מועדפים לקוחות בעלי המאפיינים הבאים: לקוחות ביישובים במרכז הארץ, הנכס משועבד בהלוואות בשעבוד נדל"ן נמצא באזור המוגדר על-ידי הבנק כאזור מועדף, הכנסת המשפחה ברוטו אינה פחותה מההכנסה הממוצעת במשק ושיעור המימון, ככלל, אינו עולה על 75% משווי הנכס.

שיעור המימון הממוצע בבנק - יתרת ההלוואה חלקי שווי הנכסים המשוערך, כפי שנבדק ביחס לתיק האשראי הקיים בבנק, נמוך מאוד ועומד על כ- 30% (שווי הנכסים המשוערך מחושב ממועד השמאות האחרונה, על פי מדד מחירי הדיור שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בחלוקה ע"פ אזורים גיאוגרפיים ועפ"י מספר חדרים).

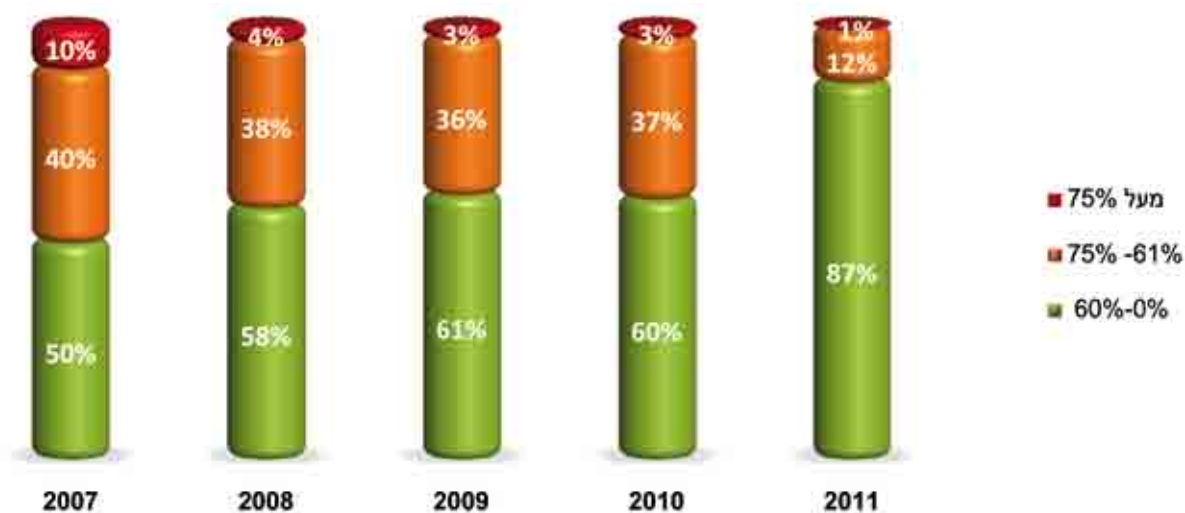
הטבלה הבאה מציגה את התפתחות איכות תיק האשראי לדיר:

2007	2008	2009	2010	2011	
1,230	937	1,179	1,996	1,489	סה"כ ביצוע (מיליוני ש"ח)
					מזה:
					בריבית משתנה בתדירות קצרה מ- 5 שנים
517	523	743	1,198	731	במיליוני ש"ח
42%	56%	63%	60%	49%	באחוזים מסך ביצוע
402	252	247	482	243	במט"ח

נתונים כלליים על משכנתאות בש"ח:

2007	2008	2009	2010	2011	
166	199	203	217	226	תקופת ההלוואה ממוצעת בחודשים
					נתונים כלליים:
3,064	3,082	3,322	3,716	3,740	הכנסה לנפש בממוצע (ש"ח)
					התפלגות סכום הביצוע לפי אחוז מימון הנכס:
50%	58%	61%	60%	87%	0%-60%
40%	38%	36%	37%	12%	61% - 75%
10%	4%	3%	3%	1%	מעל 75%
					התפלגות מספר ההסכמים על-פי סכום ביצוע:
86%	85%	82%	75%	72%	0-500
10%	11%	14%	18%	19%	500-1,000
4%	4%	4%	7%	9%	מעל 1,000
295	300	324	447	458	סכום הלוואה ממוצעת (אלפי ש"ח)

התפלגות ביצועי המשכנתאות לפי אחוז מימון הנכס

איכות לקוחות

אוכלוסיית לקוחות המשכנתאות נמנית בעיקר עם גילאי סוף שנתם השלושים מהעשירונים 6 ומעלה עם הכנסה הגבוהה מההכנסה הממוצעת במשק. יחס ההחזר להכנסה הממוצעת נמוך משמעותית מדרישות המינימום כמוגדר במדיניות האשראי של הבנק.

התפלגות התיק לפי שיעור מימון

במדיניות האשראי של השנים האחרונות הבנק החליט להקטין את החשיפה לסיכונים אשראי על-ידי הגבלת שיעור המימון המרבי, בדרך כלל ל- 75% מערך הנכס המשועבד.

ניתן לראות בברור כי הביצוע בשנים האחרונות מתמקד בשיעור מימון שאינו עולה על 75% מערך הנכס המשועבד. שיעור ההלוואות הממונפות מעל 75% עומד על פחות מ 1% מהביצוע.

בעקבות ההוראות שפרסם המפקח על הבנקים במחצית השנייה של שנת 2010 הקטין הבנק משמעותית את שיעור ההלוואות הניתנות בשיעור מימון מעל 60%.

על פי מדיניות האשראי, הבנק לא מעניק הלוואות בהן קיים אלמנט של דחיית תשלומי קרן וריבית.

יתרת ההלוואות המובטחות בשעבוד משני או כאשר זכות הביטחון של הבנק אינה מובטחת אינה מהותית. אין בבנק הלוואות לדיור בהן המידע אינו שלם.

התפלגות התיק לפי איזור גיאוגרפי

תיק האשראי לדיור של הבנק מפוזר בין לווים רבים שרובם רכשו נכסים ומרוכז במרכז הארץ, 54% מהתיק ניתן לנכסים באזור המרכז וירושלים רבתי.

תהליך מתן אשראי לדיור

פעילות המשכנתאות כוללת בעיקר מתן הלוואות לדיור וכנגד שעבוד דירת מגורים לתושבי ישראל בבסיסי הצמדה שונים ועל-פי מגוון מסלולי ריבית ולתושבי חוץ במט"ח במטבעות עיקריים (בעיקר דולר ארה"ב, לירה שטרלינג ואירו).

ההלוואות נחלקות לשני סוגים: הלוואות מכספי בנק, והלוואות מכספי ממשלה ובאחריותה לזכאי משרד הבינוי והשיכון (להלן: "הלוואות תקציב"). לבנק אין סיכון אשראי על הלוואות התקציב.

תהליך הערכת ואישור האשראי בשעבוד דירת מגורים הינו תהליך מובנה וסטנדרטי.

האישור להלוואה מבוצע בסניף ו/או מועבר לדרג מאשר בכיר יותר, על-פי מדרג הסמכויות שקבע דירקטוריון הבנק.

התהליך מחייב הפרדת תפקידים (קצין האשראי אינו רשאי לאשר את הבקשות אותן הוא מעריך - מערכת המחשב חוסמת אפשרות זו) כך שגם בקשות בסמכות הסניף אינן יכולות להתבצע על-ידי בעל תפקיד אחד.

באשראי קמעונאי אחר הבקרה מתבצעת באמצעות הפרדת תפקידים בין גורם מבצע לגורם מאשר בעל סמכות גבוהה יותר.

בקשות החורגות מסמכות מנהל סניף מועברות לאישור מרכז חיתום. תפקיד מרכז החיתום הוא לבחון את הבקשה מחדש, לאשר או לדחותה. במידה ובקשת האשראי בסמכות גבוהה מסמכות מרכז החיתום, מרכז חיתום מגבש המלצה ומעבירה לאישור גורם בכיר (מנהל אגף, מנכ"ל או וועדות האשראי) לפי הסמכות הרלוונטית.

כחלק מתהליך ייצור ההלוואה, תיקי האשראי במסגרת פעילות המשכנתאות נבדקים ע"י יחידת בחינה מרכזית הבודקת את שלמות התיק לאחר שאושר וקבלת כל המסמכים והביטחונות הנדרשים. יחידה זו כפופה למערך התפעול האחורי בחטיבת המשאבים, ובכך קיימת הפרדת ניהולית בין תהליך אישור האשראי והעברת המסמכים ובין בחינתו בטרם ביצוע. פעילות האשראי הקמעונאי נתמכת באופן הדוק בליווי משפטי של עורכי דין מהמחלקה המשפטית בבנק, אשר בוחנים, בין השאר, את הנאותות המשפטית של הסכמים וסוגי הביטחונות.

סיכוני סליקה וסיכון צד נגדי

סיכון סליקה הוא הסיכון שצד נגדי לא יקיים את חלקו ולא יעביר לבנק במועד הקבוע לכך את הסכום הנדרש בעסקת הסליקה, זאת על אף שהבנק העביר לצד הנגדי את החלק שלו. הסיכון קיים רק כאשר התמורות בעסקה לא מועברות סימולטנית. החשיפה לסיכון סליקה היא למשך זמן קצר ובד"כ היא תוך יומית.

סיכון צד נגדי הינו סיכון שהצד הנגדי לעסקה יהיה בכשל לפני הסליקה הסופית של תזרימי העסקה. ערך השוק של העסקה, שיכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים, תלוי למעשה בתנודות בגורמי השוק. רק במידה שהעסקה תהיה בעלת שווי הוגן חיובי לבנק והצד הנגדי יהיה בכשל - עשוי להיגרם הפסד כלכלי לבנק בעת הכשל. החשיפה לסיכון צד נגדי יכולה להיווצר במשך כל חיי העסקה.

עד לחודש ספטמבר 2007, השתמשה המערכת הבנקאית בסליקת ממסרים, בעיקר באמצעות מערכת מס"ב, בנוסף למערכת סליקת שיקים. בנוסף, החל מחודש ספטמבר 2007, החלה המערכת הבנקאית להפעיל את מערכת RTGS, שהיא מערכת לסליקת תנועות כספיות בזמן אמת. סכום התנועה המחייב העברה ב- RTGS נקבע על-ידי בנק ישראל ל- 1 מיליון ש"ח.

המקור העיקרי לחשיפת הבנק לסיכונים סליקה הינו סליקת עסקאות בנגזרים (OTC). הבנק פועל מול לקוחותיו במכשירים נגזרים הנסחרים בבורסות שונות, אך איננו פועל מולם בנגזרות OTC. הבנק פועל בנגזרות אלו עבור עצמו ורק לצורך גידור סיכונים וככלי נוסף המשמש אותו לשם ניהול הנכסים וההתחייבויות שלו. בנוסף, לבנק חשיפה לסיכונים סליקה הנובעת ממסחר בניירות ערך זרים המתבצע מול ברוקרים באמצעות תהליכי סליקה מסוג None-DVP.

לכן, עיקר חשיפות הבנק לסיכון צד נגדי מתהווה מול בנקים בארץ ובחול"ל ומוסדות פיננסיים מוכרים בחול"ל בגין סליקת עסקאות בנגזרים (OTC) ומול ברוקרים ונותני שירות קסטודיאן בניירות ערך בגין סליקת עסקאות בניירות ערך זרים. מסגרות הפעילות עם מוסדות אלו מאושרות לפחות אחת לשנה בדירקטוריון הבנק כחלק ממסגרות האשראי של אותם מוסדות. במהלך התקופה הנסקרת לא התממשו סיכונים סליקה או סיכון צד נגדי בבנק.

הפחתת סיכון - הבנק חתם על הסכמי ISDA ועל נספחי CSA מול חלק מהבנקים בו מתבצעת הפעילות בנגזרים. הדבר מאפשר קיזוזים של העסקאות, כך שהסכום שיעבור בין הצדדים לעסקה הוא רק סכום החשיפה נטו, ועל-ידי כך להקטין את החשיפה של כל אחד מהצדדים. נספחי CSA מסדירים העברות של כספים בין הצדדים לעסקה כל אימת שהחשיפה מגיעה להיקף מסוים שנקבע מראש, ועל-ידי כך קטנה החשיפה לצד הנגדי.

סיכוני השוק

כללי

סיכונים שוק הם קבוצת הסיכונים אשר מהותם הינה החשיפה להפסד כתוצאה משינויים בפרמטרים שונים בשוק (פרמטרים אקסוגניים). בקבוצת סיכונים זו כלולים מספר סוגי סיכונים ספציפיים, המנוהלים בבנק באופן דומה, על בסיס מסגרת עבודה דומה ובאמצעות אותם גורמים עיקריים.

ניהול סיכונים השוק

הדירקטוריון - נושא באחריות העליונה לניהול ופיקוח על סיכונים שוק ונזילות וליצירת סביבת סיכון נאותה. תפקיד הדירקטוריון, כקובע המדיניות בבנק, הנו להתוות את אופי ניהול הסיכונים ואת מבנה הממשל התאגידי הנדרש.

ועדה דירקטוריונית לניהול סיכונים - תפקידה לבחון את תהליכי ניהול הסיכונים בבנק ואת מידת התאמתם למסגרת המדיניות שאושרה על ידי הדירקטוריון ואת מערכות הדיווח וקווי האחריות והסמכות. הוועדה מקיימת דיון מקדים לדיוני הדירקטוריון בכל הנוגע למדיניות החשיפה לסיכונים שוק ונזילות (לרבות מדיניות הנוסטרו). כמו כן דנה הוועדה בהיערכות הארגונית לניהול ובקרת סיכונים אלו. הוועדה אף דנה בכל הצעה לפעילות פיננסית חדשה או פעילות חריגה של הבנק ובכל השקעה יזומה במכשיר פיננסי חדש ומגישה, במידת הצורך, את המלצותיה לדירקטוריון.

הנהלה הבכירה - מתכנסת בתדירות גבוהה לדיון בנושאים שוטפים. מטעם ההנהלה הבכירה, מוסדו מספר ועדות

משנה, בהן חברים חברי ההנהלה הבכירה הרלוונטיים לנושאים הנדונים, המטפלות בין השאר בניהול הסיכונים של הבנק. **וועדה לניהול נכסים והתחייבויות** - מתכנסת פעמיים בשבוע, בראשות המנכ"ל, וסוקרת דיווחים במכלול הנושאים הקשורים בניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. הוועדה מנהלת מעקב אחר עמידה ביעדי הבנק, כפי שהוגדרו בתכנית העבודה ואחר העמידה במגבלות החשיפה לסיכוני שוק, כפי שאושרו על ידי הדירקטוריון. הוועדה מקבלת החלטות אופרטיביות בנושאים שונים וקובעת מחירים ויעדי כמויות עבור כל אחת מהפעילויות העסקיות.

בכל ישיבה סוקרת הוועדה פרמטרים שוטפים של הפעילות הכוללים כמויות ומחירים בכל המגזרים. פרמטרים אלו מהווים אינדיקטורים מרכזיים למצב החשיפות והנזילות. סקירה זו כוללת נתונים בדבר ביצועי אשראי ומחירי ביצוע, גיוסים בחודש השוטף ומחירי הגיוס, יתרות הנכסים הנזילים והרכבם, פעילות בתיק הנוסטרו, פוזיציות מדד ומט"ח, רווח הפסד מפוזיציות מדד ומט"ח, תחזיות פיננסיות, ועוד.

באחריות הוועדה המעקב השוטף אחר כל הדיווחים הקשורים לניהול הסיכונים והנזילות בבנק וניהול תיק הנוסטרו של הבנק.

פורום לניהול סיכונים - מתכנס באופן חודשי על-מנת לסקור את הדיווחים המתקבלים ממנהל הסיכונים ביחס למצב החשיפה של הבנק לסיכוני השוק. כמו-כן, הפורום דן באומדני החשיפה החודשיים ובמסמך החשיפות (באופן רבעוני) ובסוגיות שעלו תוך כדי עבודתו של מנהל הסיכונים, המחלקה לניהול סיכונים או הבקר ונושאים נוספים על-פי הצורך. בכל ישיבה סוקר הפורום את מצב החשיפות בסיכונים השונים ומצב הנזילות, בין היתר, באמצעות מעקב אחר כל הפרמטרים המופיעים במסמך החשיפות לרבות תוצאות המודלים ותרחישי הקיצון. כמו כן עוקב הפורום אחר אירועים המשפיעים על החשיפות השונות ונזילות הבנק.

מנהל החטיבה הפיננסית - משמש כמנהל סיכוני שוק ונזילות ואחראי לביצוע מדיניות הבנק ולגיבוש מסגרת עבודה כוללת לניהול סיכון זה ואישורה במוסדות הבנק. החטיבה בראשותו עוסקת בניהול השוטף של החשיפות לסיכוני שוק בהנחיית היחידות השונות העוסקות בניהול המכשירים הפיננסיים של הבנק וביצירת החשיפות במגזרי הפעילות השונים. המנהל הפיננסי אף ממליץ להנהלה, לדירקטוריון ולוועדת הדירקטוריון באשר לכדאיות יצירת הסיכונים באמצעות המכשירים הפיננסיים המותרים ליצירת ולגידור סיכונים, ובכל יתר הנושאים הקשורים ליצירת וניהול החשיפות. כמו כן באחריותו ניהול תיק הנוסטרו תוך בחינת השלכות פעילות הנוסטרו על כלל החשיפות.

חטיבת סיכונים בראשות מנהל הסיכונים הראשי - עוסקת בגיבוש מודלים להערכת החשיפה לסיכוני שוק ונזילות, פיתוח טכניקות לניהול סיכונים ותמיכה בניהול השוטף של החשיפות לסיכוני שוק. כן ממליצה החטיבה לוועדה הפנימית בנושאים הקשורים לכדאיות ניהול החשיפות תוך התחשבות במרכיבי ההכנסה הצפויה מחשיפות אלו ועלויות גידור החשיפות ובבדיקת כדאיות ורווחיות של מוצרים פיננסיים חדשים ו/או קיימים.

באחריות החטיבה לבצע את המעקב השוטף אחר עמידה במגבלות שנקבעו לחשיפות השונות.

האופן וההיקף של מערכות הדיווח

הבנק מנהל את סיכוניו בין השאר בעזרת מערכת ALM שפותחה על ידי חברת עובד גובי ושות'. המערכת חולשת על תזרימי המזומנים של הבנק, הנגזרים ממגוון פעולותיו הפיננסיות. מערכת זו מאפשרת ניהול נכסים והתחייבויות ALM - (Asset and Liability Management) ובין היתר מאפשרת כימות של סיכוני השוק על פי מתודולוגית הערך הנתון לסיכון - VaR. בנוסף המערכת מעקב אחר מדדי סיכון נוספים כגון: חשיפות ריבית ובסיס ומבחני קיצון (Stress Testing). במהלך המחצית הראשונה של שנת 2012 מערכת ה-ALM תעבור תהליך תיקוף בהתאם להוראות בנק ישראל בנושא תיקוף מודלים.

ה- VaR אומד את ההפסד המקסימאלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש על פי תנאי השוק שנצפו בעבר. החישוב בבנק מבוצע, אחת לחודש, לתקופת החזקה של 10 ימים וברמת מובהקות של 99%. הבנק מודד את הסיכון הכולל שלו באמצעות ה- VaR של סך התיק הבנקאי וכן את החשיפה לסיכון של התיק למסחר שלו באמצעות מערכת זו. בנוסף לניהול ובקרה באמצעות מודל ה- VaR, משתמש הבנק גם במודלים אחרים לכימות הסיכונים.

הבנק קבע מגבלות לערך הנתון לסיכון (ה- VaR הכלכלי): סך VaR - 20 מיליוני ש"ח. ביום 31 בדצמבר 2011 עמד ערך ה- VaR על 9.7 מיליוני ש"ח לעומת 13.8 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010. הערך המרבי של ה- VaR הכלכלי (סופי חודש) היה במהלך התקופה הנסקרת 13.8 מיליוני ש"ח, לעומת ערך מרבי של 17.1 בשנת 2010.

מדיניות גידור ו/או הפחתת סיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים של הבנק מבוססת על ניהול החשיפות לסיכוני שוק ונזילות על ידי קביעת מגבלות כמותיות. האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות כוללים בין השאר: קנייה ומכירה של ניירות ערך סחירים (בעיקר אגרות חוב של ממשלת ישראל), גיוס של פיקדונות לא סחירים (מלקוחות פרטיים ומוסדיים), גיוס פיקדונות סחירים ופעילות במכשירים פיננסיים נגזרים.

סיכון הריבית

סיכון הריבית נובע מההבדל שבין רגישות הנכסים לשינויים לא צפויים בשיעורי הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות - שינויים העלולים להביא לשחיקת ההון של הבנק. פעילות הבנק כמתווך פיננסי יוצרת חשיפה לסיכון זה, והבנק פועל להקטנתה. החשיפה העיקרית של הבנק היא במגזר הצמוד למדד, שכן במגזר זה מרבית הנכסים וההתחייבויות הם בריבית קבועה לטווח ארוך. כמו כן ראוי לציין את החשיפה במגזר השקלי הלא צמוד בשל הגידול בהיקף הפעילות, הן בתחום האשראי, הן בתיק הנוסטרו והן בגיוס המקורות. זאת, על אף שעיקר הפעילות במגזר זה, למעט הפעילות בתיק הנוסטרו, נעשית למח"מ (ריבית) עד שנה. הבנק מנהל מעקב אחר התפתחות משך החיים הממוצע (המח"מ) של ההלוואות כנגד הפיקדונות, במטרה לנקוט מהלכים למזעור ההשפעה של שינוי אפשרי בשיעורי הריבית על שווי התזרים הפיננסי הנקי שלו. לשם כך הוא מנהל מדידה שוטפת של המח"מ הנגזר מהפעילות החדשה השוטפת, וכן עוקב אחר היקף הפירעונות המוקדמים בהלוואות שלהם השפעה מהותית על המח"מ האפקטיבי.

מדיניות הבנק, בניהול החשיפה לסיכון ריבית, נקבעת בהתחשב בציפיות להתפתחות בשיעורי הריבית השונים, תוך בחינת העלויות לצמצום החשיפה לסיכון זה ובהתחשב באומדן שיעור הפירעון המוקדם בהלוואות ובגורמים המשפיעים עליו. ההערכה של שיעור הפירעון המוקדם מתבצעת על סמך נתוני העבר ועל בסיס הנחות הבנק על מספר גורמים המשפיעים על שיעור זה, ובהם בעיקר שיעור הריבית. הנחת פירעון המוקדם של ההלוואות משמשת במגזר הצמוד למדד לצורך חישוב פערי המח"מ והחשיפה לסיכון ריבית.

להערכת הבנק, בהתחשב בהיקף הפירעונות המוקדמים בשנים האחרונות ובחשיפות בכל מגזרי ההצמדה, החשיפה לסיכון כתוצאה משינוי לא צפוי של 1% בשיעור הריביות נמוכה עד בינונית, וזאת יחסית לשווי התזרים הנקי המהוון של הבנק. הערכה זו של הבנק הינה "מידע צופה פני עתיד" העשויה להתממש באופן שונה מכפי שנצפה לאור העובדה כי היא מבוססת על היקף הפירעונות המוקדמים בשנים האחרונות והחשיפות בכל מגזרי ההצמדה וייתכן כי היקף הפירעונות בפועל בעתיד, יהיה שונה.

כמו כן, הבנק חשוף לסיכון הנובע מצמצום המרווחים בתחום המשכנתאות וזאת על רקע התחרות החרפה השוררת בתחום זה. אחת ממטרות של התכנית האסטרטגית בבנק היא להפחית סיכון זה ולצמצם את התלות של הבנק בתחום זה.

להלן תמצית החשיפות לשינויים בלתי צפויים בריבית (במיליוני ש"ח לפני מס)

השחיקה הפוטנציאלית ברווח השנתי		השחיקה הפוטנציאלית בשווי הכלכלי				
31 בדצמבר		31 בדצמבר 2010		31 בדצמבר 2011		
2010	2011					
עלייה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	השפעת שינויי מיידי מקביל בעקום התשואות
מגזר						
5.4	1.5	9.9	(9.3)	14.3	(13.1)	לא צמוד
(5.5)	(3.5)	(19.6)	19.0	6.5	(5.2)	צמוד
2.1	6.7	(2.1)	1.1	(6.0)	(5.6)	מטח
2.0	4.7	(11.8)	10.8	14.8	(12.7)	סה"כ
12.0	12.0	15.0	15.0	20.0	20.0	מגבלה
(2.8)	7.9	(3.7)	24.5	14.8	9.8	מקסימום במהלך התקופה
(11.6)	(12.1)	(26.7)	3.4	(9.8)	(12.7)	מינימום במהלך התקופה

להלן מידע לגבי השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו ליום 31 בדצמבר, 2011 (במיליוני ש"ח):

א. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות המאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית):

מטבע ישראל			
סה"כ	מטבע חוץ ⁽³⁾	צמוד מדד	לא צמוד
11,531.3	1,541.7	3,565.0	6,424.6
265.4	20.7	105.5	139.2
10,908.6	1,372.3	3,584.9	5,951.4
273.2	145.4	-	127.8
614.9	44.7	85.6	484.6

ב. השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים;

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית					
שינוי בשווי הוגן		מטבע ישראלי			
מיליוני ש"ח	מטבע חוץ וצמוד מט"ח	מטבע ישראלי	מטבע ישראלי	מטבע ישראלי	מטבע ישראלי
באחוזים	מטבע ישראלי	מטבע ישראלי	מטבע ישראלי	מטבע ישראלי	מטבע ישראלי
סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד	471.5	80.4	50.3	602.2	(12.7)
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז	483.2	85.0	45.3	613.5	(1.4)
קטון מיידי מקביל של אחוז אחד	498.9	92.1	38.7	629.7	14.8
	2.35%				2.11%
					0.22%

(1) לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

(2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.

סיכון הבסיס

החשיפה לסיכון הבסיס נובעת משינויים בשיעורי הריבית, בשיעורי החליפין ובקצב האינפלציה. מדיניות הבנק היא לנהל את הסיכונים הנובעים מחשיפת הבסיס באופן מבוקר, במסגרת המגבלות שקבע הדירקטוריון.

הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים באמצעות מגוון הכלים הפיננסיים שלרשותו, זאת תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים ובקרה שוטפת על הסיכונים הנובעים מחשיפה זו. המגבלות נקבעו תוך שמירה על גמישות הבנק ויכולתו לשנות את הפוזיציות השונות בתקופה קצרה בהתאם לתחזיות הכלכליות. כדי להגביל את החשיפה לסיכון זה, קבע דירקטוריון הבנק את שיעוריה המרביים בכל מגזר הצמדה.

להלן המגבלות על שיעורי החשיפה בכל מגזר הצמדה כפי שקבע הדירקטוריון (שאיננה בהכרח החשיפה החשבונאית). המגבלות הינן על סכומי העודף (הגרעון) של הנכסים על ההתחייבויות בכל מגזר:

במיליוני ש"ח ליום 31/12/2011		באחוזים מההון הפיננסי (1)	
סכום מזערי	סכום מרבי	סכום מזערי	סכום מרבי
(291)	291	-50%	50%
(38)	38	\$ 10 מ'	\$ 10 מ'
291	874	50%	150%

(1) ההון הפיננסי הינו ההון העצמי בניכוי נכסים לא כספיים במאוחד.

הבנק מודד את הפוזיציות שלו בבסיסי ההצמדה השונים מדי יום באמצעות מערכת המידע שלו. מידע זה מדווח ליחידות האחראיות על ניהול הפוזיציה והתאמתה למגבלות החלות עליה. המידע בדבר גובה הפוזיציות מדווח באופן שוטף בישיבות של הוועדה לניהול נכסים והתחייבויות, ובישיבות של פורומים אחרים הפעילים בניהול סיכונים.

להלן החשיפה הכלכלית (שאיננה בהכרח החשיפה החשבונאית) בפועל בכל מגזר הצמדה (במיליוני ש"ח):

חשיפה במהלך התקופה הנסקרת (2)			
ממוצעת	מזערית	מירבית	חשיפה ליום 31/12/2011
מיליוני ש"ח			
(5)	(143)	57	51
0.9	(14.9)	16.3	0.9

(2) החשיפה במגזר הצמוד למדד מוצגת ל- 15 לכל חודש.

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים במדד המחירים לצרכן (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש במיליוני ש"ח):

תרחיש	ליום 31 בדצמבר 2011	מקסימום שנת 2011	מינימום שנת 2011
עלייה של 5% במדד	(8.6)	(11.9)	1.2

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים בשערי מטבע (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כאשר תרחיש התחזקות פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל במיליוני ש"ח):

תרחיש	ליום 31 בדצמבר 2011		מקסימום שנת 2011		מינימום שנת 2011	
	דולר ארה"ב	אחר	דולר ארה"ב	אחר	דולר ארה"ב	אחר
התחזקות של 10%	0.5	(0.2)	1.8	0.5	(1.0)	(1.5)
התחזקות של 5%	0.3	(0.1)	0.9	0.3	(0.5)	(0.8)
החלשות של 10%	(0.5)	0.1	0.5	0.8	(0.9)	(0.3)
החלשות של 5%	(0.3)	0.2	1.0	1.5	(1.8)	(0.5)

כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים שוק, מבצע הבנק בין היתר עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כדי להקטין את החשיפה שלו לסיכונים אלו. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים הינה כמתווך, סוחר או כמשתמש סופי. לבנק מכשירים פיננסיים נגזרים כגון עסקאות עתידיות להחלפה בין מטבעות (Swap) וחוזים עתידיים להגנה על שערי מטבע (Forward).

העסקאות במכשירים הפיננסיים הנגזרים נרשמות לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. כמו כן, הבנק מתקשר בחוזים שבפני עצמם אינם מכשירים נגזרים אך הם מכילים נגזרים משובצים. מדיניות הבנק היא להימנע ככל האפשר מחשיפה לסיכונים שער החליפין בין מטבעות החוץ השונים. החשיפה הבין-מטבעית מנוהלת במסגרת מצומצמת ובגבולות שאושרו על ידי דירקטוריון הבנק.

סיכוני הנזילות

סיכון הנזילות הינו הסיכון לרווחי הבנק וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו בשל אי-וודאות לגבי זמינות המקורות והיכולת לגייסם (בלי להשפיע השפעה חריגה על המחירים) ולגבי היכולת לממש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. החשיפה נובעת ממתן הלוואות לזמן ארוך (אך אם ניתנו בריבית משתנה) שמומנו מפיקדונות לטווח קצר. סיכון הנזילות קיים גם כאשר גיוס הפיקדונות לטווח הקצר מתאים לתקופת שינוי הריבית בהלוואות, אך שבכך מצטמצמת החשיפה לסיכון הריבית. סיכון זה קיים גם ביחס לפעילות הבנק במט"ח.

הבנק חשוף לסיכונים נזילות ולחשש מפני האטה ביכולת הגיוס של חוב סחיר או ממוסדיים עקב שינויים בשוק, שינויי חקיקה ו/או שינויים בטעמי המפקידים. במטרה להתמודד עם סיכון זה מפעיל הבנק מזה שנים מדיניות של הרחבת בסיס המפקידים והקטנת ההישענות על מפקידים גדולים. בנוסף לכך מושם דגש על שמירה של רמת נזילות גבוהה.

מדיניות הבנק היא להתאים, ככל האפשר, את תקופות הפירעון של המקורות לאלו של השימושים בכל מגזר הצמדה. לאופי האשראי, לשיעורי הפירעונות המוקדמים במגזרי ההצמדה השונים וכן למידת המחזור של הפיקדונות קצרי המועד יש השפעה מהותית על אומדן החשיפה לסיכון זה.

ניהול הסיכון בבנק מנוהל באופן דומה לסיכון השוק ומתואר לעיל בפרק סיכונים השוק.

על פי הוראות בנק ישראל, חייב כל תאגיד בנקאי לקבוע מדיניות כוללת לניהול הנזילות שלו, ולקיים מערכת מידע לשליטה, בקרה ודיווח על מצב הנזילות ולמדידתה. כן נקבע כי יחס הנכסים הנזילים להתחייבויות הנזילות שהבנק נדרש לקיים בתקופת פירעון של עד חודש (להלן: "יחס נכסים נזילים") לא יפחת מ-1. ניתן למדוד את החשיפה לסיכון הנזילות ואת יחס הנכסים הנזילים באמצעות מודל פנימי.

ביום 1 באוגוסט 2011 פרסם המפקח על הבנקים טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 342 בנושא ניהול סיכון נזילות. במסגרת הערכות ליישום הוראות באזל 3, מצא הפיקוח לנכון, בתקופת הביניים עד לעדכון מלא של ההוראה בהתאם למסמכי באזל, להבהיר ולהדגיש במספר הבטים באמידת סיכון הנזילות. טרם נקבע מועד ליישום ההוראה, הבנק בוחן ונערך ליישום ההוראה כאשר תפורסם.

הבנק בוחן את מצב הנזילות שלו לפחות אחת לחודש באמצעות מודל נזילות פנימי (הבנק קבע את המצבים בהם תידרש הרצת המודל בתדירות גבוהה יותר). לצורך המודל אסף הבנק וממשיך לאסוף נתונים על שיעור הפירעונות המוקדמים, על עיתוים ועל שיעור המחזור של הפיקדונות והחסכונות. בנוסף בוחן הבנק את מצב הנזילות שלו באמצעות שני תרחישי קיצון המבטאים: האחד תרחיש לחץ מערכתי (דוגמת כשל בכלל המערכת הבנקאית) העלול להשפיע על הבנק, והשני תרחיש לחץ פנימי המתרחש בבנק בלבד. התרחישים השונים נבדלים זה מזה בעיקר בשיעור המחזור של הפיקדונות וביכולת המימוש של הנכסים הנזילים.

דירקטוריון הבנק קבע את עקרונות ניהול הנזילות, את מדרג האחריות והסמכות ואת מערך ההתראות והטיפול בחרגות מהמגבלות שנקבעו. קביעת המגבלות האמורות מביאה בחשבון הן התרחשויות צפויות של אירועים בבנק ובסביבתו העסקית והן את האפשרויות העומדות בפני הבנק לגבי גיוס מקורות חלופיים במקרה הצורך ואת העלויות של מקורות אלו.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות (על פי המודל הפנימי) על יחס הנכסים הנזילים להתחייבויות (לתקופת פרעון עד חודש) שלא יפחת מ-1.8. כמו כן, קבע הדירקטוריון מגבלות נוספות וביניהן שיחס הנכסים הנזילים להתחייבויות (לתקופת פרעון עד חודש) בתרחיש קיצון לא יפחת מ-1.0.

היחס האמור ליום 31 בדצמבר, 2011 עמד על כ-2.3 בהשוואה ליחס של 2.5 ביום 31 בדצמבר 2010. ממוצע יחס זה במהלך התקופה היה 2.5 והשיעור הנמוך ביותר של יחס זה היה 1.9.

להערכת הבנק, בהתחשב בשיעורי מיחזור הפיקדונות בשנים האחרונות, החשיפה לסיכון האמור אינה גבוהה, בין היתר, משום שהבנק מגוון את מקורות המימון שלו, מקפיד להרחיב את בסיס המפקידים ולצמצם את מידת ההישענות על מפקידים גדולים ולשמר כרית נזילות מספקת הבאה לידי ביטוי בכך שיחס הנכסים הנזילים גבוה מהיחס הנדרש.

להלן דרישות ההון בגין סיכון שוק על פי הנדבך הראשון (מיליוני ש"ח):

סוג הסיכון	דרישת ההון ⁽¹⁾
סיכון ריבית	0.8
סיכון מחירי מניות	2.6
סיכון שער חליפין	12.0
אופציות	-
סה"כ	15.4

(1) דרישת ההון בגין נדבך 1 הינה 8% ובגין נדבך 2 מינימום של 1% ובסה"כ יחס ההון המינימאלי הנדרש לפי המפקח על הבנקים הינו 9%.

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי הוא סיכון להפסד הנובע מכשל או אי התאמה של תהליכים פנימיים ובכללן שיטות פגומות לעיבוד נתונים, הגורם האנושי כמו טעויות אנוש, מערכות הבנק כגון: העדר תהליכי מניעה ובקרה נאותים או אירועים חיצוניים. הגדרת הסיכון התפעולי כוללת סיכונים משפטיים אך היא איננה כוללת סיכונים אסטרטגיים או סיכונים מוניטין.

בינואר 2011 אושרה בבנק מדיניות עדכנית לניהול סיכונים תפעוליים. המדיניות כוללת הצהרת התיאבון לסיכון של הסיכון התפעולי וספים לניטור ודיווח, מסמך זה מסדיר את פעולתם של כל הגורמים המשתתפים בניהול ובקרה על סיכון זה בהתאם למתכונת שנקבעה לניהול הסיכונים של הבנק המושתת על שלושה מעגלי בקרה.

הדירקטוריון - נושא באחריות העליונה לניהול ופיקוח על הסיכון התפעולי ומתווה ומאשר את מדיניות הסיכונים התפעוליים.

ועדה דירקטוריונית לניהול סיכונים - מקיימת דיונים מקדימים לדיוני הדירקטוריון בכל הנוגע לסיכונים תפעוליים. הוועדה דנה בכל תהליך חדש שהכנסתו חושפת את הבנק לסיכונים תפעוליים חדשים בהתאם להמלצת הפורום לניטור סיכונים תפעוליים שבראשות המנכ"ל ומקבלת דיווחים רבעוניים בדבר חשיפת הבנק לסיכונים תפעוליים.

הנהלת הבנק באמצעות חטיבת הסיכונים בוחנת בעקביות ובאופן שוטף את הסיכונים התפעוליים המשפיעים על הבנק.

פורום לניטור סיכונים תפעוליים - ועדה בראשות מנכ"ל הבנק, הדנה במדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים של הבנק או עדכונה לפני הגשתה להנהלה ולדירקטוריון. הוועדה עוסקת בבחינה ואישור של פעילויות חדשות או שינויים משמעותיים במוצרים או תהליכים קיימים שיש להם משמעות רלוונטית במפת הסיכונים של הבנק, מאשרת נהלי העבודה הרלוונטיים.

קצין ציות ראשי ומנהל מחלקת סיכוני התפעול והציות - במסגרת תפקידו זה משמש גם כמנהל הסיכון התפעולי (לרבות סיכוני מעילות והונאות) הוא אחראי לביצוע מדיניות הבנק ולגיבוש מסגרת עבודה כוללת לניהול סיכון זה ואישורה במסודות הבנק, מסגרת זו כוללת: תכנון, ביצוע ועדכון של מתודולוגיה ניהול הסיכונים התפעוליים, ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים לרבות סקרי מעילות והונאות, הגדרת תהליכי הדיווח לגורמי הניהול השונים, הנחייה מקצועית של הגורמים השונים ומינוי מנהלי סיכונים תפעוליים מגזריים.

מנהל חטיבת המשאבים - אחראי ליישום מדיניות סיכוני התפעול בבנק. במסגרת תפקידו אחראי לניהול מערכות המידע, משאבי אנוש, לוגיסטיקה, המערך העורפי וארגון ושיטות.

מערך עורפי - המערך העורפי אחראי על ביצוע פעולות בנקאיות משלימות לפעילות הסניפים כגון בחינת תיקי משכנתאות לפני אישורן או כבקרה לאחר אישורן, טיפול במשכנתאות לאורך חייהן כולל סילוקן, טיפול בפעילויות אחוריות בכרטיסי אשראי וכן כל הפעילות המשלימה בעו"ש, עיקולים ופעילות בנקאית אחרת.

הבנק נמצא בעיצומו של מהלך להסטת פעילויות המבוצעות כיום בסניפים למערך העורפי. היתרונות העיקריים הנובעים מהסטת הפעילות הם הקטנת סיכונים, יעול תהליכי עבודה הנובעים מהתמחות ואחידות בתהליכי עבודה, יכולת בקרת תהליכים ושמירה על סטנדרט קבוע בפעולות התפעוליות המטופלות במערך.

מחלקת ארגון ושיטות - אחראית על הגדרה של תהליכי עבודה ידניים וממוכנים על-פי הדרישות המתקבלות מהגורמים העסקיים בחטיבה הקמעונאית ובחטיבה הפיננסית. הדרישות העסקיות נבחנות באופן בלתי תלוי במחלקה, וממומשות בכפוף להנחיות הרגולציה ולניתוח הסיכונים. הפרדת התפקידים בין הגורם העסקי היוזם לבין הגורם שמגדיר את התהליכים ומאשרם מול גורמי הציות והאחראים על הסיכונים התפעוליים מפחיתה את הסיכונים ומשפרת את ניהולם.

אבטחת המידע - אבטחת המידע בבנק מנוהל על ידי מנהל חטיבת המשאבים ובאמצעות חברה חיצונית והיא אמונה על עדכון המדיניות ועל הבקרה של הנושא. אחת לשנה מנהל אבטחת מידע בוחן את הצורך בעדכון מדיניות אבטחת מידע והיא מועלית לאישורו להנהלה ולדירקטוריון.

מנהל סיכון תפעולי מגזרי - מנהל מגזר הפעילות אחראי לניהול הסיכון התפעולי בתחומו והוא כפוף מקצועית בנושא זה למנהל הסיכונים התפעוליים. תפקידיו הם: זיהוי והערכה של הסיכונים והבקורות בתהליכים עסקיים ותפעוליים חדשים שבתחום פעילותו, הכנת תכנית עבודה שנתית לניהול הסיכון התפעולי שבתחום אחריותו ותכנית להפחתת הסיכון התפעולי ועמידה ביעד החשיפה, בחינה ועדכון של מפת הסיכונים והערכת החשיפה לסיכון התפעולי, דיווח על אירועי כשל תפעולי וביצוע תהליך מובנה של הפקת לקחים בגין כשלים תפעוליים בשיתוף עם אחראי סיכונים תפעוליים.

כאמור, בנק ישראל פרסם הוראת שעה המסדירה את חישוב הלימות ההון. בהתאם להוראה על הבנק יהיה להקצות הון בגין הסיכונים התפעוליים וזאת החל מיום כניסת ההוראות לתוקף. הבנק מקצה הון על פי הוראה זו בהתאם לגישת האינדיקטור הבסיסי. בגישה זו מחושבת הקצאת ההון הנדרשת בגין הסיכון התפעולי, על בסיס מכפלת ההכנסה הגולמית הממוצעת בשלוש השנים האחרונות במקדם ששיעורו 15%.

בחודש פברואר 2012, הפיץ בנק ישראל הוראה בנושא ניהול סיכון תפעולי. הוראה זו מבוססת בעיקרה על הנחיות ועדת באזל לעניין ניהול נאות של הסיכון התפעולי. הבנק בוחן את ההוראה וההשלכות הנובעות מיישום דרישות ההוראה ויפעל בהמשך ליישום והטמעתם בניהול הסיכון התפעולי בבנק.

הבנק חשוף בפעילותו השוטפת, כמו כל מערכת פיננסית/בנקאית אחרת, לסיכונים תפעוליים ובכללם לסיכוני מעילה והונאה. על מנת להקטין את החשיפה להפסדים מהסיכונים התפעוליים פועל הבנק במספר מישורים:

- הקטנת החשיפה התפעולית באמצעות נקיטת אמצעי בקרה מתמשכים ודרישה לביצוע בקרה כפולה בכל תהליך בו קיים סיכון תפעולי מהותי.

- ביצוע בקורות מרכזיות על תחומי פעילות שונים בהתאם לסיכון הטמון בתהליך, תוך דגש על תהליכים בהם לא מתקיימת בקרה כפולה בתהליך.
 - ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים וסקר מעילות והונאות.
 - שיפורים שוטפים בתהליכים בהתאם להערכת הסיכונים.
 - אישור כל תהליך ומוצר חדשים בוועדה ייעודית לניטור סיכונים תפעוליים וסיכונים מעילה והונאה שבראשה עומד המנכ"ל.
 - איסוף מידע על אירועי כשל תפעולי לצורך הפקת לקחים. הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים דיווח שוטף על אירועי כשל תפעוליים ואירועים בהם היה פוטנציאל להפסד גם אם בפועל הפסד זה לא נגרם.
- הבנק ביצע בשיתוף עם יועץ חיצוני, סקר סיכונים תפעוליים מקיף שבמסגרתו התבצע מיפוי, זיהוי והערכה של רמת הסיכונים ואפקטיביות הבקורות בהתייחס לתהליכים העסקיים והתפעוליים המהותיים. הבנק הכין תכנית להפחתת הסיכונים השיוריים (הסיכונים הנותרים לאחר הפעלת בקורות) ברמת סיכון גבוה ובינוני שמקורם בסיכון שורשי גבוה. התכנית כוללת בין השאר טיפול בהפחתת סיכונים הקשורים לסיכונים מעילות והונאות. על מנת לשמור על עדכניות מפת הסיכונים התפעוליים, מתבצע סקר סיכונים ספציפי בעת יישום מוצרים או תהליכים עסקיים משמעותיים חדשים. מדי רבעון מדווח להנהלה ולדירקטוריון דיווח מלא של אירועי הכשל שארעו בתקופה ומוקדי הסיכון הקיימים ומצב ההתקדמות ביישום תכנית ההפחתה.
- על מנת להפחית את הסיכונים התפעוליים להם הבנק חשוף, רוכש הבנק מידי שנה ביטוח אחריות מקצועית וכן ביטוח נכסים. ביטוחים אלו נותנים מענה לנושאים העיקריים הבאים: סיכונים הונאה חיצונית ופנימית (מעילה), מקרי גניבת כספים ורכוש יקר, נזק פיננסי כתוצאה מזיוף מסמכים כגון: שיקים, שטרי חליפין, אישורי הפקדה, מכתבי אשראי, מכתבי ערבות, שטרי משכנתא ועוד, נזקים כתוצאה מפשעי מחשב לרבות חדירה של גורם עוין למערכות המחשב של הבנק, נזקים לנכסים פיסיים. נזקים פיננסיים שנגרמים ללקוחות או צד שלישי עקב כשל חומרה או תוכנה. גבול האחריות הכללית של הפוליסה הבנקאית עומד על 22.0 מיליון \$.
- כן ערך הבנק סקר תשתיות בשיתוף עם יועצים חיצוניים הכולל שני נדבכים: הראשון - סקר לבדיקת התאמתם של נהלי וטפסי הבנק להוראות הצרכניות; השני - אופן יישומן של ההוראות הצרכניות בבנק. במסגרת זו נבדק האופן בו מנהל הבנק את הסיכון הנובע לבנק מההוראה, הבקורות הקיימות והסיכון שקיים (אם בכלל) עקב הניהול והבקורות הנ"ל. ממצאי סקר זה היווה בסיס לתכנית הציות שמטרתה הגברת קיום מכלול החובות החלות על הבנק בדגש על הוראות צרכניות.
- הבנק השלים את קליטתה והטמעתה של מערכת ייעודית לניהול סיכונים התפעול והציות במסגרתה מנוהלים כל סקרי הסיכונים בתחומים אלו. כמו כן מנוהלים במערכת זו דיווחי אירועי כשל הכוללים את פרטי האירוע והפקת לקחים ככל שיידרש.

סיכונים טכנולוגיים המידע ואבטחת מידע

טכנולוגיית המידע הינה מרכיב מרכזי בתפעול וניהול תקין של הבנק. סיכון זה הוא הסיכון העסקי והתפעולי הנובע מפעילותם השוטפת של מערכות המידע של הבנק, המורכבות מתהליכי העבודה המתבצעים ביחידות המחשוב השונות או מפעילות שוטפת של מערכת ו/או רכיב תשתית של חומרה או תוכנה המשמשים לצרכי קליטה, אחסון, עיבוד, תפעול, העברה ופלטת נתונים. סיכונים טכנולוגיים המידע כוללים גם סיכונים אבטחת מידע וסיכונים בנקאות בתקשורת, אשר עלולים להשפיע על תהליכים עסקיים ו/או תפעוליים בבנק.

מנהל חטיבת המשאבים אחראי על ניהול סיכונים טכנולוגיים המידע בבנק. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 357, מונה בבנק מנהל אבטחת מידע, הכפוף למנהל חטיבת המשאבים. באחריות מנהל אבטחת המידע לקבוע את מדיניות אבטחת מידע בבנק, לפתח תכנית אבטחת מידע, לעקב אחר יישומה וכן לטפל באירועים חריגים בתחום אבטחת מידע. האם יש מדיניות לניהול סיכון זה? יש לתת פירוט לגבי מהות הסיכונים עצמם - לדוגמא, מהם הסיכונים בתהליכים רוחביים,

סיכונים במערכות ייצור ורכיבי התשתית בטכנולוגיית המידע וכיו"ב.

הבנק נמצא במהלך של יישום פרויקט של שיפור תשתיות המחשוב שלו במסגרת פרויקט הקרוי "עולם חדש". במסגרת זו ישנם סיכוני פרויקט העלולים למנוע עמידה ביעדי הפרויקט מבחינת תכולה, תקציב ולוחות זמנים. סיכונים אלו מנהלים באמצעות פורומים סדורים לניהול סיכוני הפרויקט ובסיוע יועצים חיצוניים המלווים את מנהל אגף טכנולוגיית המידע ואת מנהל הסיכונים הראשי (CRO). כמו כן נבנתה תכנית הפחתה סדורה לניהול סיכוני הפרויקט ומתבצע מעקב שוטף אחר יישום תכנית הפחתת הסיכונים הכלולה בתכנית.

סיכונים משפטיים

הגדרת הסיכון המשפטי הינה - סיכון הנובע מהפוטנציאל להפסד כתוצאה מהפרה של חוקים, תקנות, או הוראות רגולציה, או כתוצאה מזכויות או חובות של הבנק שאינן מבוססות כנדרש; הסיכון חל גם כאשר ישנם חוזים ללא יכולת איפיה, תביעות משפטיות, או שיקול דעת מוטעה, אשר עלולים להקשות על מימוש או לפגוע בזכויות הבנק.

הסיכון המשפטי עלול לנבוע מתשתית משפטית לקויה או שגויה אשר בהסתמך עליה נתן הבנק שירות ללקוח, קיבל שירות מספק ו/או קיבל בטוחה מלקוח או מצד שלישי כגון: התקשרות שאינה מגובה בהסכם נאות, בטוחה שאינה ניתנת למימוש כתוצאה מפגם ביצירתה או ברישומה, או מכיוון שהבטוחה נגנבה או איבדה את ערכה וכד'.

בנוסף, עלול להיווצר לבנק סיכון משפטי כתוצאה מגורמים חיצוניים אשר אינם תלויים בבנק, כגון: שינוי הוראות חוק, תקנות או הוראות פיקוח שונות (הוראות המפקח על הבנקים, הוראות רשות ניירות ערך, הרשות לאיסור הלבנת הון וכד'), או פסיקה חדשנית של בית המשפט לפיה נדרש הבנק לפעול בנושא מסוים באופן שונה מהאופן בו נהג לפעול עד למתן אותה פסיקה.

הסיכונים המשפטיים הינם חלק ממכלול הסיכונים התפעוליים אליהם חשוף הבנק. עו"ד שרית ויסטוך, סמנכ"ל והיועצת המשפטית, היא הממונה על ניהול הסיכונים המשפטיים של הבנק, ונעזרת לשם כך בעובדי המחלקה המשפטית של הבנק. הסיכון המשפטי והרגולטורי מנהל בבנק בצורה מוסדרת ומובנית, המעוגנת בנהלים ומדיניות כתובים במטרה למזער עד למינימום האפשרי את התממשותם של סיכונים אלו ולמזער את הנזקים הנגרמים לבנק במקרה וסיכון כזה אכן יתממש בפועל.

לפי מדיניות הבנק ונהליו כל סוגיה משפטית העולה במסגרת ניהול עסקי הבנק מועברת לטיפול המחלקה המשפטית (כל אחד בתחום אחריותו). כל תביעה, הליך משפטי, או איום בתביעה המגיעים אל מי מעובדי הבנק מועברים לטיפול המחלקה המשפטית, כל פניה של לקוח לעובד בנק בשאלה משפטית מופנית למתן מענה על ידי המחלקה המשפטית או בסיועה.

סיכון מוניטין

סיכון המוניטין הוא סיכון להפסד הנובע מפגיעה בשמו הטוב של הבנק או פגיעה בהערכה חיצונית של יכולותיו הבנקאיות או של איתנותו הפיננסית. סיכון כזה עלול להיגרם כתוצאה מגורמים בתוך הבנק כגון: כשל תפעולי של מערכות בבנק, כשלים במניעת אירועים הקשורים להלבנת הון, מעילה והונאה של עובדים וכד', או כתוצאה מגורמים שהינם חיצוניים לבנק כגון: משבר כלכלי בארץ או בעולם, כשלים בבנקים אחרים, תובענה ייצוגית וכד'.

סיכון המוניטין מתאפיין בשני גורמי סיכון עיקריים - סיכון מדרגה ראשונה וסיכון מדרגה שנייה. סיכון מדרגה ראשונה הינו סיכון מוניטין טהור בו התממשות סיכון שאינו מנהל במקום אחר בבנק מתממש ופוגע ברווחי הבנק. למשל, סיכון האשראי, שהינו סיכון מדרגה ראשונה, יכול לגרום להפסד מעצם התממשות תרחיש לפיו לווים מסוימים לא יפרעו את חובם לבנק. סיכון מדרגה שנייה הינו סיכון הנובע מהתממשות סיכונים אחרים. למשל, התממשות סיכון תפעולי של גניבה בהיקף גדול יכול להוביל לירידה במוניטין (וזאת ללא קשר להפסד מהגניבה עצמה) המתבטאת בירידה ברווחי הבנק.

בין גורמי הסיכון, נכללים גם מספר סיכונים נוספים כגון הסיכון התפעולי, סיכון הציות והסיכון האסטרטגי.

ניהול סיכון המוניטין מתחלק לשניים: מניעת הסיכון, וניהול הסיכון לאחר התממשות אירוע או אינדיקציות להתממשות אירוע.

ברמת מניעת הסיכון תופס סיכון המוניטין מקום מרכזי בהתנהלות הבנק. התיאבון לסיכון, הנהלים, המגבלות, ותחומי הפעילות מכוונים באופן ברור לצמצום החשיפה לסיכון המוניטין. ברמת ניהול הסיכון לאחר התממשות אירוע,

הדירקטוריון נושא באחריות העליונה לניהול ופיקוח על סיכון המוניטין וליצירת סביבת סיכון נאותה. ההנהלה הבכירה היא אחראית הכללית לצמצום ולניהול סיכון המוניטין. מנהל החטיבה הקמעונאית מוגדר כמנהל סיכון זה. בנוסף מעורבים בניהול הסיכון יחידות הבנק השונות. יחידת הדוברות משמשת כאחראית ברירת מחדל לטיפול בכל אירוע מתגבש או פוטנציאלי, ריכוז ודיווחו למנהל החטיבה הקמעונאית. יחידות נוספות המעורבות בניהול הסיכון הן: היחידה לתלונות הציבור, המחלקה המשפטית, קצין הציות, אחראי יישום חוק איסור הלבנת הון, גורמים המעורבים בניהול סיכונים, ומשאבי אנוש.

מדיניות הבנק בניהול הסיכונים מגדירה שלושה סוגי אירועים שעשויים להיות אירועי סיכון: (1) אירועים צפויים שניתן להיערך אליהם מראש (2) אירועים "מתגלגלים" שמתפתחים בהדרגה ועשויים להפך לאירוע סיכון מוניטין (3) אירועים לא צפויים מראש המתרחשים בפתאומיות. הטיפול בכל אירוע סיכון מנוהל ומרוכז על ידי דוברות הבנק בשיתוף עם מנהל החטיבה הקמעונאית כאשר ביחס לכל אחד מסוגי האירועים האמורים, הוגדרו דרכי פעולה וזהות הגורמים הרלבנטיים הנוספים שיעבדו מולם.

סיכוני הציות

סיכון הציות הינו הסיכון שעל תאגיד תוטל סנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציות להוראות צרכניות.

הוראות צרכניות הן החוקים, התקנות וההוראות המסדירים את הפעילות הבנקאית בישראל בכל הנוגע ליחסים שבין הבנק לבין הלקוח במסגרת החובות המוחלטות על הבנק כלפי ציבור לקוחותיו, לרבות חוק איסור הלבנת הון, התש"ס 2000, צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א 2001, הוראת הפיקוח על הבנקים והנחיות הרשות לניירות ערך.

סיכוני הציות מנוהלים בבנק בכל רמות הארגון כולל סניפים ומחלקות ניהול המוצרים. לשם כך הבנק מתבסס על תהליכי עבודה הכוללים את עקרון הבקרה הכפולה של עורך ובודק. כמו כן קיים תהליך מובנה על פיו כל שינוי בהוראות הצרכניות המשפיע על הבנק יוטמע בבנק בנהלים, בתהליכי העבודה, בטפסים ובהדרכה. בתהליך זה תומכות המחלקה המשפטית, מחלקת ארגון ושיטות ומחלקת סיכוני התפעול והציות.

ריכוז הטיפול בניהול סיכון הציות להוראות צרכניות ולניהול מתבצע ע"י קצין הציות הראשי ובאמצעות אחראי תחום הציות הפועלים במסגרת מחלקת סיכוני התפעול והציות בחטיבת הסיכונים. מורכבותה והתפתחותה של הפעילות הבנקאית, מחייבת את הבנק להקפדה יתרה על קיום מכלול החובות שחלות על התאגיד הבנקאי, בקשריו עם לקוחותיו, מכח חקיקה ראשית, תקנות, צווים, היתרים והוראות בנק ישראל.

הוראות ניהול בנקאי תקין 308 - קצין ציות, מחייבת את הבנקים לאכוף את ההוראות הצרכניות, דהיינו: חוקים, תקנות, והוראות המסדירים את הפעילות הבנקאית בכל הנוגע ליחסים שבין הבנק לבין לקוחותיו, לרבות איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור. על פי ההוראה, מבוצע סקר תשתיות אשר במסגרתו ממופות ההוראות הצרכניות, הסיכונים להתרחשות אירועי חריגה מההוראות ובצידם מוגדרות בקורות למניעתם.

בשנת 2010 בוצע השלב הראשון והעיקרי של סקר תשתיות הציות בבנק. בהתבסס על הסקר נקבעה תכנית ציות רב שנתית. תוצאות הסקר נקלטו למערכת ייעודית המאפשרת ניהול ומעקב דינמי אחר סיכוני הציות. השלב השני של הסקר בוצע במהלך 2011.

סיכוני הלבנת הון ומימון טרור

סיכון הלבנת הון ומימון טרור הינו הסיכון להפסד העלול להיגרם לבנק כתוצאה מניצולו למטרות הלבנת הון ומימון טרור על ידי לקוחות שלו, או כתוצאה מסנקציה שתוטל עליו עקב כישלון שלו לקיים את ההוראות הרגולטוריות החלות עליו בנושא זה. לחשיפה לסיכון זה השלכות נוספות הנובעות מסיכונים מוניטין, מסיכונים תפעוליים ומסיכונים משפטיים הנובעים ממנו. במסגרת פעילותו חשוף הבנק לסיכוני הלבנת הון ומימון טרור. חשיפתו זו מתמקדת הן בשלב פתיחת החשבון והן במהלך ניהול החשבון. הבנק עשוי להיחשף לגורמים המעוניינים "לנצל" לצורך הלבנת כספים שמקורם בעבירות שהוגדרו "כעבירות מקור" בחוק איסור הלבנת הון והן לצורך מימון טרור באמצעותו.

בהוראות ניהול בנקאי תקין 411, שעניינה מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות, נקבעו, בין השאר, תפקידיו של האחראי למילוי החובות לפי חוק איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "האחראי"). האחראי בבנק המכהן גם כקצין הציות הראשי של הבנק, פועל במסגרת חטיבת הסיכונים של הבנק וכפוף ומדווח ישירות למנהל החטיבה, שהינו חבר הנהלת הבנק.

הדירקטוריון והנהלת הבנק קבעו נהלים ומדיניות בנושא של איסור הלבנת הון ומימון טרור. הנחיות האחראי הינן בהתאמה ובכפוף להוראות החוק.

במהלך שנת 2010 הוטמעה בבנק מערכת ממוחשבת לאיתור פעילות חריגה בחשבונות של הלקוחות. באופן שוטף מתבצעת הדרכה והטמעה של הוראות הרלבנטיות בנושא לקבוצות עובדים, בהתאם לתחומי עיסוק מקצועיים וניהוליים תוך התאמת הנושאים והיקפם. כמו כן כל עובדי הבנק החדשים עוברים הדרכה בנושא איסור הלבנת הון, טרם קבלת הרשאה להיכנס למערכות המחשב של הבנק.

לכל סניף ולכל יחידה במטה מונה נאמן הלבנת הון המהווה גורם מקצועי הצמוד למקום ביצוע העסקאות ונותן מענה מידי לשאלות המתעוררות בסניפים. הנאמן מקבל הדרכות וימי עיון מוגברות במטרה להעלות את רמתו בתחום ומהווה גורם מקשר בין האחראי לנושא איסור הלבנת הון לבין הסניף.

האחראי מתעדכן באופן שוטף בחידושי החקיקה, הצווים והנורמות הקשורות לאיסור הלבנת הון, בין היתר, בהשתתפות בישיבות ובימי עיון בנושא. באחריותו לדאוג ליישום של כל ההשלכות הנובעות מעדכונים אלה על פעילות הבנק.

השפעת גורמי הסיכון על עסקי התאגיד הבנקאי

טבלת גורמי סיכון נכון ליום 31 בדצמבר, 2011

הבנק נדרש, כמו יתר התאגידים הבנקאיים, לכלול טבלת גורמי סיכון בכל אחת מהקטגוריות המפורטות להלן, ולהעריך את השפעתו של כל גורם סיכון על עסקיו. במסגרת הערכות אלו יש לאמוד הן את פוטנציאל החשיפה או הנזק כתוצאה מהתרחשויות של אירוע מסוים והן את ההסתברות שאותו אירוע אכן יקרה. כמו כן, להלימות הבקרה לסביבת הסיכון, כמו ליתר הפעולות שעושה הבנק לצורך ניהול הסיכון, יש השפעה על רמת החשיפה לסיכון. לפיכך, הערכת הסיכונים המפורטת בטבלה להלן הינה הערכה סובייקטיבית של הבנק את השפעת הסיכון השיווי על עסקיו.

גורם הסיכון	השפעת הסיכון
1 השפעה כוללת של סיכונים אשראי	סיכון הנובע מכך שהלוואה לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על פי הסכם. הרעה בציבותם של הלווים השונים ולא ביכולתם לפרוע את האשראי עלולה להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ועל רווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות מדיניות האשראי בבנק ומגבלות חשיפה לגבי סוגי לוויים שונים במגזרי הפעילות השונים.
1.1 סיכון בגין איכות לוויים וביטחונות	סיכון הנובע מהרעה באיכות הלווים ולא בשווי הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי לבנק, העלולים להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ולפיכך על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות הגדרה ברורה של מדיניות האשראי, הקפדה על תהליך חיתום, והגבלת פעילות לסוגי לוויים ספציפיים במגזרי הפעילות והמוצרים השונים.
1.2 סיכון בגין ריכוזיות ענפית	סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לענף משק מסוים ביחס לתיק האשראי. הרעה בתוצאות הפעילות העסקית של אותו ענף משק, יכולה להביא לפגיעה ביכולת ההחזר ולא בשווי הביטחונות שניתנו על-ידי חלק מהלווים המשתייכים לענף זה וכתוצאה מכך להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות המגבלות של בנק ישראל לעניין זה ואלו של הדירקטוריון באשר להיקף חשיפה מקסימאלי לענפי המשק השונים. הבנק אינו חורג מהמגבלות האמורות.
1.3 סיכון בגין ריכוזיות לוויים/קבוצת לוויים	סיכון הנובע מהרעה במצבו של לווי גדול או של קבוצת לוויים גדולה (יחסית לתיק האשראי) שכתוצאה מכך עלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ועל שווי נכסי הבנק ורווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות המגבלות של בנק ישראל ושל הדירקטוריון על היקף חשיפה מקסימאלי ללווי ולקבוצת לוויים. כן מתקיימת בקרה שוטפת על עמידה במגבלות אלו. הבנק אינו חורג מהמגבלות האמורות.
2 השפעה כוללת של סיכונים שוק	סיכון הנובע משינויים של מחירים או שערים בשווקים הפיננסיים או של פרמטרים כלכליים אחרים, המשפיעים על שווי הנכסים או ההתחייבויות של הבנק, ועלולים להביא לשחיקת ההון שלו או לפגוע ברווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע לגבי כל סיכון בנפרד כמפורט להלן, וכן במרוכז באמצעות מודל ה-VaR.
2.1 סיכון ריבית	סיכון הנובע מההבדל שבין רגישות שווי הנכסים לשינויים לא צפויים בשיעורי הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות - שינויים העלולים להביא לשחיקת ההון של הבנק. כתוצאה מהחשיפה לריבית בבסיסי ההצמדה השונים עלולה להיגרם ירידה עתידית (לאורך חיי הנכסים או ההתחייבויות) בהכנסות המימון. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, בהתאם להערכות לגבי משתני השוק ובכפוף למגבלות על רגישות מהתזרים הפיננסי הנקי מההון של הבנק לתרחיש של שינוי בעקומי הריבית השקלית והריבית הצמודה למדד. מגבלות החשיפה מבוקרות באופן שוטף.
2.2 סיכון אינפלציה	סיכון הנובע משינויים בקצב האינפלציה העלולים לגרום להפסד בשווי של ההפרש הכלכלי בין הנכסים לבין ההתחייבויות (ההון הפיננסי הפעיל) במגזר הצמוד למדד. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, בכפוף למגבלות על גובה ההון הפיננסי הפעיל, תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים בהתאם לתנאי השוק. מגבלות החשיפה מבוקרות באופן שוטף.

השפעת הסיכון	גורם הסיכון
נמוכה	2.3 סיכון שערי חליפין סיכון הנובע משינויים בקצב האינפלציה העולמים לגרום להפסד בשווי של ההפרש הכלכלי בין הנכסים לבין ההתחייבויות (ההון הפיננסי הפעיל) במגזרי המט"ח והצמוד למט"ח. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, בכפוף למגבלות על גובה ההון הפיננסי הפעיל, תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים בהתאם לתנאי השוק. מדיניות הבנק היא להימנע ככל האפשר מחשיפה לסיכויי שער החליפין בין מטבעות החוץ השונים. מגבלות החשיפה מבוקרות באופן שוטף.
	2.4 סיכון מחירי מניות ואג"ח סיכון הנובע מירידת ערך של המניות והאג"ח שהבנק מחזיק. לבנק תיק ניירות ערך שמרביתו אג"ח ממשלתי ומיעוטו אג"ח קונצרני. מדיניות הבנק אינה מאפשרת פעילות משמעותית במניות (בין לצרכי מסחר לבין צרכי השקעה). שיעור ההחזקה (לרבות החזקה עקיפה) של הבנק במניות ובמדדי מניות הינו זניח. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע באמצעות מגבלות על סכום ההשקעות, אופיין, סחירותן, מח"מ התיק וגובה ההפסד הצפוי מההשקעות אלו. המגבלות מתנהלות הן באמצעות מודל ה-VaR והן באמצעות תרחישי קיצון.
נמוכה	3 סיכון נזילות סיכון הנובע מאי-הוודאות לגבי זמינות המקורות והיכולת לגייסם (כלי להשפיע השפעה חריגה על המחירים) ולגבי היכולת לממש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים עלולה להיווצר עלות בלתי מתוכננת של גיוס המקורות העלולה להשפיע על הכנסות המימון. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות הרחבת בסיס המפקידים והקטנת ההשקעות על מפקידים גדולים, הארכת מח"מ המקורות ושמירה על רמת נזילות גבוהה. לבנק מערכת בקרה המבוססת על מודל פנימי הבוחן מספר תרחישים. כמו כן בוחן הבנק, לאורך זמן, את התנהגות לקוחותיו אשר עשוי להיות לה השפעה על החשיפה לסיכון זה.
	4 סיכון תפעולי סיכון הנובע מכשל או אי התאמה של תהליכים פנימיים ובכללן שיטות פגומות לעיבוד נתונים, הגורם האנושי כמו טעויות אנוש, מערכות הבנק כגון: העדר תהליכי מניעה ובקרה נאותים או אירועים חיצוניים. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות סקר סיכונים תפעוליים, כתיבת נהלים, בקורות והטמעת מערכות בנושאים להם השפעה על החשיפה לסיכון כגון משאבי אנוש, אבטחת מידע, תהליכים ועוד. הבנק מקיים מעקב אחר אירועי כשל תפעולי (לרבות אירועים שבפועל לא נגרם בהם נזק) לצורך הפקת לקחים.
בינונית	5 סיכונים טכנולוגיים המידע סיכון הנובע מכשל בפעילותם השוטפת של מערכות המידע של הבנק המורכבות מתהליכי העבודה המתבצעים ביחידות המחשוב השונות או מפעילות שוטפת של מערכת ו/או רכיב תשתית של חומרה או תוכנה. לרבות, סיכונים אבטחת מידע וסיכונים בנקאות בתקשורת, אשר עלולים להשפיע על תהליכים עסקיים ו/או תפעוליים בבנק. הבנק נמצא במהלך של יישום פרויקט של שיפור תשתיות המחשוב שלו במסגרת פרויקט הקרוי "עולם חדש". במסגרת זו ישנם סיכונים העלולים למנוע עמידה ביעדי הפרויקט מבחינת תכולה ולוחות זמנים. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות פורומים סדורים לניהול סיכונים פרויקט בסיוע גם של יועצים חיצוניים המלווים את מנהל אגף טכנולוגיה המידע ואת מנהל הסיכונים הראשי (CRO). כמו כן נבנתה תכנית הפחתה סדורה לניהול סיכונים פרויקט ומתבצע מעקב שוטף אחר יישום תכנית הפחתת הסיכונים הכלולה בתכנית.
	6 סיכון משפטי סיכון הנובע מאירועים בלתי צפויים כגון תביעות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות, חוסר יכולת לאכוף חוזים, או פסיקות של ערכאות משפטיות לרעת הבנק העלולים לגרום לפגיעה ברווחיות הבנק. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות בקורות משפטיות ומערך ייעוץ משפטי פנימי וחיצוני. ניסיון העבר מלמד שאירועים כאמור לא חשפו את הבנק להפסדים משמעותיים.
נמוכה	7 סיכון רגולטורי סיכון רגולטורי הינו סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הבנק העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה שיש בהם להשפיע באופן מהותי על פעילות הבנק והחובות המוטלות עליו. הבנק, כתאגיד בנקאי וכחברה ציבורית כפוף להוראות רגולטריות רבות הבאות לידי ביטוי בחקיקה, חקיקת משנה, ומדיניות והוראות ביצוע של רשויות וגופי פיקוח שונים. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות קיום מעקב שוטף אחר הצעות ותזכירי חוק, הוראות חוק, וטיוטות והוראות של הרגולטורים השונים (הפיקוח על הבנקים, רשות ני"ע, הרשות לאיסור הלבנת הון, הרשות למידע וטכנולוגיה במשרד המשפטים, וכד'). כמו כן, מתבצע מעקב אחר פסיקה חדשה של ערכאות המשפט השונות בישראל. בכדי לוודא שלמות ההוראות לגביהן מבוצע המעקב, מנויה המחלקה המשפטית על פרסומים מקצועיים שוטפים של מספר משרדי ע"ד מובילים בישראל בתחומי הבנקאות, שוק ההון, מקרקעין, דיני עבודה, וכד'.

גורם הסיכון	השפעת הסיכון
8	סיכון מוניטין סיכון הנובע מפגיעה בדימוי הבנק כמוסד פיננסי יציב ואמין בעקבות פרסומים, נכונים או שגויים, בעיני לקוחותיו, משקיעים, וגופי רגולציה שונים. הפגיעה במוניטין עלולה להביא להסטה של פעילות הלקוחות לספקי שירותים פיננסיים אחרים, תוך הרעה בפעילות וברווחיות הבנק. ניהול החשיפה מתחלק לשניים: מניעת הסיכון, וניהול הסיכון לאחר התממשות אירוע או אינדיקציות להתממשות אירוע. בינונית
9	סיכון אסטרטגיה סיכון האסטרטגיה נובע מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. הסיכון נובע גם בין היתר, מכניסה לתחומים חדשים, הרחבת שירותים קיימים והגדלת השקעות בתשתיות לשם מימוש האסטרטגיה העסקית. סיכון זה הינו פונקציה של התאמה בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, התכניות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות בניית תהליך אסטרטגי סדור, קבלת ייעוץ חיצוני ממומחים בתחום ופעולות נוספות להפחתת הסיכון. בינונית

המבקר הפנימי של הבנק, מר מוטי גידלי, מכהן בתפקידו החל מחודש דצמבר 2010, והוא בעל תואר ראשון בכלכלה ובמדעי המדינה ותואר שני במנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית בירושלים. מר מ. גידלי הינו בעל ניסיון רב בביקורת, כאשר במהלך השנים 1976-2005 מילא תפקידים מגוונים בבנק ישראל במחלקת הפיקוח על הבנקים כמבקר וכמנהל יחידת ביקורת המתמחה בפיקוח ובבקרת אופן ניהול החשיפות, של התאגידים הבנקאיים בישראל, לסיכונים הפיננסיים למיניהם. מינויו אושר על-ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון ב- 25 בנובמבר, 2010. המינוי אושר לאור כישוריו, ניסיונו והשכלתו של מר גידלי.

המבקר הפנימי עומד בתנאים הקבועים בסעיף 3 (א') לחוק הביקורת הפנימית, בהוראת סעיף 146 (ב) לחוק החברות התשנ"ט-1999, וכן בהוראת סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992. המבקר הפנימי אינו בן משפחה של נושא משרה אחר או בעל עניין בבנק, אין לו קשרים עסקיים מהותיים עם הבנק וכן אינו מחזיק במישרין בניירות ערך של הבנק. המבקר הפנימי אינו משמש בתפקיד נוסף על תפקידו כמבקר הפנימי של הבנק, בנוסף, המבקר הפנימי לא משמש בתפקיד אחר מחוץ לבנק אשר יוצר או עלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו כמבקר פנימי.

עובדי הביקורת הפנימית עומדים בהוראות סעיף 8 לכללי הבנקאות (הביקורת הפנימית), התשנ"ג-1992, ומתמנים רק בהסכמתו של המבקר.

הממונה על המבקר הפנימי הוא יושב ראש הדירקטוריון של הבנק.

היקף העסקת המבקר הפנימי וצוות העובדים הכפוף לו עמד בשנת 2011 על כ- 6 משרות בממוצע שנתי, (כולל עריכת ביקורת פנימית באמצעות גורמי חוץ מקצועיים בהיקף משרה ממוצע של 0.8 משרות). סגן המבקר הפנימי וממלא מקומו ממונה גם על הטיפול בפניות הציבור, כאשר היקף המשרות הממוצע לתחום פניות הציבור עמד, בשנת 2011, על משרה אחת. היקף משרתו של המבקר הפנימי בשנת 2011 עמד על 0.5 משרה (בידיעת המפקח על הבנקים), וזאת לאור העובדה כי מינויו זה היה לתקופת זמן קצובה מראש וזאת עד למינויו של מר רון שגיא, וכן לאור העובדה שמר שגיא מכהן כממלא מקומו במשרה מלאה. מר שגיא משמש כיום כסמנכ"ל וממלא מקום מבקר הפנים בבנק. מר שגיא אחראי על הניהול השוטף של הביקורת הפנימית בבנק וזאת בפיקוחו של מר גידלי.

ביום 22 בפברואר, 2012 (לאחר המלצת ועדת ביקורת מיום 9 בפברואר, 2012) אישר הדירקטוריון לסיים את כהונתו של מר גידלי (שנקבעה מלכתחילה בהסכמה איתו לתקופה קצובה) וכן למנות את מר רון שגיא כמבקר הפנימי של הבנק. מובהר כי החלטה זו תיכנס לתוקף רק לאחר שבנק ישראל יאשר את מינויו של מר שגיא ועד אז ימשיך לכהן בתפקיד מר גידלי.

תכנית הביקורת

הביקורת הפנימית בבנק פועלת בהתאם לתכנית עבודה שנתית המתבססת על תכנית העבודה הרב-שנתית של הביקורת, המורכבת מתכנית עבודה לשנה השוטפת ותכנית עבודה לשלוש השנים הבאות.

תכנית העבודה הרב-שנתית מתייחסת למרבית נושאי הביקורת ובכללם: היחידות הארגוניות של הבנק, חברות הבנות ותאגידי העזר, תהליכי העבודה, המוצרים המשווקים והמערכות הממוחשבות. כמו כן, הביקורת הפנימית מבקרת את תהליכי ניהול החשיפות של הבנק לסיכונים השונים, כגון: סיכונים האשראי, סיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים (לרבות סיכונים מעילה והונאה), סיכונים ציות וכיו"ב. כמו כן, הביקורת הפנימית עוקבת אחר אופן תיקון הליקויים המהותיים המתגלים בעבודת הביקורת של המבקר הפנימי, של רואה החשבון המבקר ושל המפקח על הבנקים בבנק ישראל. דוח שנתי מסכם מוגש אחת לשנה ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הבנק ולחברי ועדת הביקורת.

תכניות העבודה, השנתית והרב-שנתית נערכות בהתאם לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 על פי כללי הבנקאות ביקורת פנימית (התשנ"ג-1992) ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין.

תכנית העבודה השנתית ותכנית העבודה הרב-שנתית נגזרות ממטודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ובקורות, אשר על פיה נקבעת תדירות הביקורת בכל נושא ונושא. במחצית השנייה של 2009 בוצע, בסיוע של חברה חיצונית, סקר סיכונים מקיף על כל יחידות הבנק, כאשר תכנית העבודה הרב-שנתית לשנים 2010-2013 נסמכת על סקר זה. לקראת

הכנת תכנית העבודה השנתית לשנת 2011, עודכנה תכנית העבודה הרב-שנתית ובכלל זה, עודכנה גם מפת הישויות המבוקרות ונקבעה תדירות עדכנית לבדיקתן של אותן הישויות, בהתאמה להתפתחויות העסקיות ולהנחיות הרגולטוריות. תדירות הביקורת נקבעה על פי מטריצה, המנוהלת על-ידי המבקר הפנימי, ואשר מתייחסת להערכת החשיפה לנזק כספי ולהערכת טיב הבקורות המיועדות לצמצום הסיכונים. הערכות אלה אף מתעדכנות באופן שוטף. יוצא מכך, כי לגבי נושאים בעלי סיכון גבוה יותר, תדירות הביקורת תהיה שנה ובנושאים בעלי סיכון נמוך יותר, תדירות הביקורת תהיה שנתיים או שלוש.

בשנת 2011 ביצעה הביקורת הפנימית עדכון מקיף של תכנית העבודה הרב-שנתית של הביקורת הפנימית אשר ממנה תיגזרנה תכניות העבודה השנתיות החל משנת 2012. ועדת הביקורת והדירקטוריון אישרו תכנית עבודה זו ובכלל זה את הגדלת משאבי הביקורת הפנימית בהתאמה לנדרש על פי התכנית הרב-שנתית החדשה.

כחלק מתהליך הטמעת ה-ICAAP בבנק ועל פי הנחיות המפקח על הבנקים וכן הוראות באזל II נדרש כי גורם בלתי תלוי יאתגר ויאבחן את התהליך המתבצע על-ידי הבנק. הביקורת הפנימית של הבנק נקבעה כגורם הבלתי תלוי שמתפקידו להכין את מסמך הסקירה הבלתי תלוי. מסמך הסקירה הבלתי תלוי סוקר את המערכת לניהול הסיכונים שמיושמת על-ידי הבנק, את היחס בין הסיכון לבין רמת ההון של התאגיד הבנקאי, ואת המתודולוגיה שפותחה לניטור הציות למדיניות ההון הפנימית. מסמך הסקירה הבלתי תלוי כולל פירוט של תהליכי הבחינה והבקורות שיושמו, הגורם שביצע אותם, וכן, מסקנות עיקריות העולות מהסקירה. המסמך מוצג בפני ועדת הביקורת והדירקטוריון. לצורך הכנת סקירה זו הביקורת הפנימית נעזרת בייעוץ מקצועי חיצוני.

תכנית העבודה השנתית והרב-שנתית נדונה ואושרה על-ידי ועדת הביקורת ביום 23 בדצמבר, 2010 ולאחריה על-ידי יו"ר הדירקטוריון ועל-ידי מליאת הדירקטוריון בישיבתו מיום 31 בדצמבר, 2010.

במהלך שנת 2011 פעלה הביקורת הפנימית בהתאם לתכנית עבודה זו. אך, לנוכח שינויים בפעילות העסקית ובמספר תהליכים מהותיים בבנק, ובהתאם להמלצת הביקורת הפנימית, אישרה ועדת הביקורת, במהלך השנה, עדכון של תכנית העבודה. תכניות העבודה השנתית והרב-שנתית מותירות בידי המבקר הפנימי שיקול דעת לסטות מהן ובתנאי שיעדכן את יו"ר הדירקטוריון ואת יו"ר ועדת הביקורת באופן שוטף ויקבל את אישורם לכך.

גם עסקאות מהותיות, שבוצעו על-ידי הבנק, במידה וקימות, מדווחות למבקר הפנימי ונבחנו על ידו, לרבות תהליך אישורן של אותן העסקאות. במסגרת בחינה זו נבחנה עסקת ההתקשרות מהותית בתחום מערכות המידע, וכן לוותה עסקת מכירת מבנה הבנק על-ידי המבקר הפנימי.

המבקר הפנימי, רשאי במסגרת התקציב המאושר, להיעזר במיקור חוץ לביצוע עבודות ביקורת הדורשות ידע ומומחיות מיוחדים ו/או במקרים תקן משרות חסר.

המבקר הפנימי עורך את תכניות הביקורת הפנימית על פי התקנים המקצועיים המקובלים, ופועל בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

במהלך שנת 2011 התבצעה הערכה חיצונית לפעילות הביקורת הפנימית של הבנק ונבחנה עמידתה בעריכת דוחות הביקורת בהתאמה לתקנים מקצועיים מקובלים. ממצאי הבדיקה, כי הביקורת הפנימית של הבנק פועלת בהתאם לתקנים מקצועיים מקובלים, הוצגו בפני ועדת הביקורת של הדירקטוריון.

למבקר הפנימי ניתנה גישה חופשית למידע, ובהתאמה לקבוע בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב - 1992, ובכלל זה, קיימת גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות לנתונים הכספיים הגנוזים באותן המערכות, ונתוני החברות הבנות.

בנק ישראל פרסם, בחודש דצמבר 2011, הוראת ניהול בנקאי חדשה המתייחסת לפונקציית הביקורת הפנימית. מטרתה של ההוראה היא ליישם את העקרונות הכלליים המפורטים במסמכי באזל II בדבר הביקורת הפנימית. ההוראה מגדירה את תפקידי פונקציית הביקורת הפנימי, שיטות העבודה אשר נדרש כי פונקציית הביקורת תיישם על מנת למלא תפקידיה באופן אפקטיבי, מתכונת הדיווחים של פונקציית הביקורת ועוד. ההוראה נכנסת לתוקף ב 1 ביולי 2012. המבקר הפנימי פועל על מנת ליישם את ההוראה זו.

התייחסות לתאגידים המהווים החזקות מהותיות

המבקר הפנימי משמש גם כמבקר הפנימי של כל החברות הבת של הבנק. חברות הבת כלולות בתכניות העבודה השנתית והרב-שנתית ומבוקרות בתדירות שנקבעה בהתאם להערכת הסיכונים והבקורות הקיימות, כמפורט בסעיף הקודם.

דוחות ביקורת ודיונים עליהם

על פי נוהל עבודת ועדת הביקורת ונוהל עבודת המבקר הפנימי הנגזר ממנו, כל דוח ביקורת מוגש בכתב לגורם המבוקר, למנהל הכללי, ליושב ראש הדירקטוריון וליושב ראש וועדת הביקורת. לגבי כל דוח ביקורת מתקיים דיון עם המבוקרים וכן נערך דיון מסכם על הממצאים וההמלצות המהותיות עם המנהלים הממונים ומנכ"ל הבנק. דוחות הביקורת מובאים גם לדיון בוועדת הביקורת וזאת לאחר קבלת ההתייחסות המתאימה לממצאי הדוח מהגורם המבוקר וממנכ"ל הבנק.

סיכום פעילות הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2011 נידון בוועדת הביקורת ביום 11 באוגוסט, 2011. דוח שנתי מסכם על פעילות הביקורת הפנימית במהלך כל שנת 2011, הכולל גם מעקב אחר ביצוע תכנית העבודה השנתית, נידון בישיבת ועדת הביקורת שהתקיימה ביום 9 בפברואר 2012.

הביקורת הפנימית גם מדווחת לוועדת הביקורת, מדי רבעון, על אופן ומידת היישום של המלצות הביקורת הפנימית שעלו מדוחות הביקורת שנערכו בתחומי הפעילות השונים של הבנק.

הדוחות על סיכום פעילות הביקורת הפנימית ועל אופן ומידת יישום המלצות הביקורת הפנימית מוגשים גם ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל הבנק.

תגמול המבקר הפנימי

כמצוין לעיל, המבקר הפנימי משמש בתפקידו החל מיום ה-5 בדצמבר, 2010 ועלות שכרו הסתכמה בשנת הדוח לסך של 229 אלפי ש"ח (עבור היקף משרתו בשיעור של 0.5 משרה כמתואר לעיל).

הערכת הדירקטוריון

אחת לשנה מקיימת ועדת הביקורת ישיבה עם המבקר הפנימי לבדו. ישיבה זו התקיימה ב-20 בדצמבר, 2011.

על סמך המידע השוטף המתקבל בוועדת הביקורת, הדוחות השוטפים המוגשים על-ידי המבקר הפנימי אליה, הדיווחים הנמסרים לוועדה על-ידי מנכ"ל הבנק ויו"ר הדירקטוריון ודו"ח הביקורת השנתי של רואה חשבון המבקר, הניחה ועדת הביקורת את דעתה לגבי עמידת מבקר הפנים בתקנים המקצועיים שלפיהם ערך את דוחות הביקורות על פעולות הבנק השונות.

ועדת הביקורת והדירקטוריון סבורים כי לשכר ולתשלומים אשר ניתנים למבקר הפנימי אין השפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי של המבקר.

הדירקטוריון וועדת הביקורת גם סבורים שההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקר הפנימי הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי לתת מענה הולם וכדי למלא אחר יעדי הביקורת הפנימית בבנק.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

האורגן בבנק האחראי על בקרת העל (כמשמעותה בהוראות ניהול בנקאי תקין מס. 303) הינו דירקטוריון הבנק שמות חברי הדירקטוריון, מיומנותם החשבונאית והפיננסית מפורטים בפרק הדירקטוריון, ההנהלה ושכרם של נושאי המשרה הבכירים שלהלן.

נושאים עקרוניים הקשורים בגילוי הניתן בדוחות הכספיים, נדונים בוועדת גילוי בראשות המנכ"ל ובהשתתפות החשבונאי הראשי, היועצת המשפטית, חברי הנהלה נוספים ומנהלי החשבונות, במסגרת דיוני הוועדה נכללים נושאים בעלי השפעה משמעותית על הדוחות הכספיים, נושאים בעלי עניין לציבור, התפתחויות החייבות להיות מדווחות לציבור וכל נושא שהוועדה רואה צורך לדון בו קודם העברת הדוחות לוועדת ביקורת.

קודם לאישור הדוחות הכספיים על-ידי הדירקטוריון, מועברת טיוטת הדוחות הכספיים, טיוטת דוח הדירקטוריון וטיוטת הדוח התקופתי השנתי, לוועדת ביקורת. הבנק הסמיך את ועדת הביקורת לשמש גם כוועדה לבחינת הדוחות הכספיים. הוועדה מורכבת מחברי הדירקטוריון הבאים: יו"ר הוועדה, מר שמואל אשל אשר הינו דירקטור חיצוני, הגב' אפרת טולקובסקי ומר שלום הוכמן אשר הינם דירקטורים חיצוניים ומר עובד בן עוזר.

בישיבת הוועדה נדונים בפרוטרוט הדוחות הכספיים ומתקבלת החלטה על מתן המלצה לדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים.

לאחר קבלת המלצת הוועדה לעיל על אישור הדוחות הכספיים, מועברת טיוטת הדוחות הכספיים, טיוטת דוח הדירקטוריון והדוח התקופתי השנתי, לעיונם של חברי הדירקטוריון, מספר ימים לפני מועד הישיבה הקבועה לאישור הדוחות.

במהלך ישיבת הדירקטוריון, נסקרות התוצאות הכספיות, המצב הכספי ומוצגים נתונים על פעילות הבנק וניתנות תשובות לשאלות הדירקטורים.

בישיבה נוכח גם רואה החשבון החיצוני של הבנק אשר נותן את חוות דעתו המקצועית ביחס לדוחות הכספיים וכן ביחס לסוגיות חשבונאיות בקשר לדוחות הכספיים. עם סיום הדיון מחליט הדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים.

שונוות

חוזר בעניין "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דוח כספי - SOX ACT 404"

ב- 5 בדצמבר 2005 פירסם המפקח על הבנקים חוזר המפרט הוראות ליישום דרישות סעיף 404 של ה-SOX Act בסעיף 404 נקבעו על-ידי ה- SEC וה- PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

הוראות המפקח בחוזר הנ"ל קובעות:

- תאגידיים בנקאיים יישמו את דרישות סעיף 404 וכן את הוראות ה- SEC שפורסמו מכוחו.
 - בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה-COSO עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.
 - יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכת תשתית של בקרות פנימיות בבנק והליך פיתוחן של מערכות אלה מחייב את הבנק להיערך ולקבוע שלבים ויעדי ביניים עד ליישומן המלא.
 - יש להשלים את הפרוייקט ואת ביקורת רואי החשבון המבקרים עד למועד הדיווח של דצמבר 2008.
- במסגרת יישום ההוראה, ביצע הבנק בשיתוף עם משרד רואי חשבון חיצוני, זיהוי של חשבונות ותהליכים עסקיים הקשורים לדיווח כספי ולגילוי נאות. בתהליכים אלו בוצע תיעוד והערכת סיכונים ובקורות תוך מיפוי הסיכונים והבקורות הפנימיות הקיימות ברמת התהליכים והעסקאות.

כמו כן, סיים הבנק את הערכת אפקטיביות הבקורות תוך תיעוד בדיקות של אפקטיביות הבקורות וניתוח פערים קיימים אל מול מודל הבקרה הפנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2011, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commision (COSO). בהתבסס על הערכה זו, הנהלה מאמינה כי ליום 31 בדצמבר, 2011, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31, בדצמבר, 2011 בוקרה על-ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק "קוסט פורר גבאי את קסירר", כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד 157 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2011.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנכ"ל והחשבונאי הראשי שלה, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינן יעילות כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרבעון הרביעי המסתיים ביום 31 בדצמבר, 2011 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

קוד אתי

לבנק קוד אתי אשר אושר על ידי הנהלה בשנת 2009 שמטרתו לתת ביטוי למדיניות הבנק בתחום האתיקה המקצועית של עובדיו ולקבוע את אמות המידה האתיות לפיהן נדרשים עובדיו לפעול.

הבנק מקפיד על קיום החוק והוראות הרשיות השונות, ואלו מעוגנים בנהליו. הקוד האתי של הבנק נועד להוסיף תשתית ערכית לנהליו על מנת להבטיח סביבת עבודה ערכית ואיכותית לעובדיו.

בבסיס הקוד האתי עומדים מספר עקרונות: יושר אישי, הגינות, אמינות, מקצועיות, אחריות, נאמנות לבנק וללקוחותיו.

תרומות

מדיניות התרומות של הבנק מבוצעת בהתאם להחלטת הנהלה ובמסגרת תקציב הבנק. מדיניות זו כוללת קריטריונים לבחירת מוסדות ו/או עמותות. בשנת 2011 תרם הבנק 598 אלפי ש"ח (2010 - 560 אלפי ש"ח) לעמותות לעזרה ולמוסדות ציבוריים.

במסגרת פרויקט "אמץ לוחם" שמפעילה האגודה למען החייל, אימץ בנק ירושלים את ביה"ס לתותחנות שדה בשבטה. פרויקט "אמץ לוחם" קושר בין חברות עסקיות לגדודי לוחמים על-ידי אימוץ ערכי, תומך ומסייע. אימוץ היחידה מעניק ללוחמים תחושת שייכות ומחזק את תחושת הקונצנזוס סביב שירותם הצבאי.

עסקאות עם בעל שליטה

1.1 לפי תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 תאגיד החייב בדיווח לפי תקנות אלו ימסור בדוח מידי ובדוח התקופתי פרטים "בדבר כל עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, אשר התאגיד התקשר בה". בין היתר, נדרש תאגיד מדווח לכלול "פירוט ביחס לזהות צדדי העסקה, תוכנה ומאפייניה האיכותיים והכמותיים, העניין האישי של בעל השליטה בה, מועד אישורה ופרטי האורגן שאישר את העסקה".

1.2 האמור לעיל לא יחול במקרה בו מדובר בעסקה "זניחה" כהגדרת מונח זה בתקנה 64(3)(ד)(1) לתקנות ניירות ערך (עריכת דוחות כספיים), התשנ"ג - 1993 - קרי עסקה העונה על "הסוגים והמאפיינים של העסקאות" שהתאגיד רואה אותן כזניחות. איגוד הבנקים פנה לרשות ניירות ערך לצורך קביעת מתכונת הדיווח אשר תחול על בנקים בהקשר זה. בהמשך לפנייתו האמורה של איגוד הבנקים ולדיונים שנערכו בין הבנק לרשות ניירות ערך בסוגיה, נקבע כי מתכונת הדיווח לעסקאות של הבנק עם בעל השליטה בו או עם אדם אחר שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי, בחלוקה לעסקאות בנקאיות ועסקאות שאינן בנקאיות, תהיה כדלקמן:

א. לגבי עסקאות בנקאיות - הבנק יקבע קריטריונים לעסקאות בנקאיות חריגות אשר לגביהן יפרסם הבנק דיווח מידי עם התרחשותן. לעומת זאת, עסקאות בנקאיות שאינן חריגות תפורטנה במסגרת הדוחות השנתיים באופן מצטבר (ר' טבלה להלן), וזאת למרות שעל פי תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 נדרש הבנק למסור דיווח מידי גם בעסקאות שאינן חריגות.

ב. לגבי עסקאות שאינן בנקאיות - הבנק יקבע קריטריונים לסיווג עסקאות כאמור שהינן "זניחות", עליהן יחולו ההוראות לעניין דיווח על עסקאות עם בעל שליטה החלות על יתר התאגידים המדווחים (קרי - שאינם בנקים). הוראות ניהול בנקאי תקין (312) של המפקח על הבנקים (להלן: "נב"ת 312"), קובעות כי ככלל, הבנק לא יעשה עסקה עם "איש קשור" (כהגדרת מונח זה בהוראה האמורה) בתנאים מועדפים על אלה שהוא עושה בעסקה דומה עם אחרים, למעט "איש קשור" שהוא תאגיד בבעלות מלאה של הבנק שאינו נותן אשראי או שירות אחר לאדם מחוץ לקבוצת הבנק.

1.3 להלן פירוט בדבר הקריטריונים שנקבעו כאמור בישיבת ועדת הביקורת הדירקטוריונית מיום 18 בפברואר, 2010. קריטריונים אלה אושרו מחדש על ידי ועדת הביקורת הדירקטוריונית ביום 9 בפברואר, 2012, בחלוקה לעסקאות בנקאיות ושאינן בנקאיות:

1.3.1 עסקאות בנקאיות "חריגות":

עסקאות בנקאיות העונות על הקריטריונים הבאים תיחשבנה כעסקאות חריגות:

א. לענין עסקאות "חבות" - עסקת חבות תחשב לחריגה אם בעקבות ביצועה סך החבות של קבוצת בעל השליטה יעלה על 5% מהון הבנק, כמשמעות מונח זה בנספח א' להוראות ניהול בנקאי תקין (311), כפי שדווח בדוחות הכספיים שפורסמו לאחרונה לפני מועד העסקה (להלן: "הון רגולטורי"), או אם הגידול בחבות של לווה בודד מתוך קבוצת בעל השליטה בעקבות העסקה עולה על 2% מההון הרגולטורי במועד ביצוע העסקה.

במידה ויוודע לבנק על עסקאות חבות אשר לבעל השליטה עניין אישי בהן ואשר נב"ת 312 אינה חלה לגביהן משום שאינן מבוצעות עם "איש קשור" כהגדרת מונח זה בנב"ת 312, הבנק יביאן לאישור בהתאם לקבוע בנב"ת 312 האמורה. לגבי עסקאות אלו ימסור הבנק מידע במסגרת הדוחות השנתיים באופן מצטבר במתכונת המופיעה בטבלאות להלן (טבלה נפרדת לעסקאות אלו ולעסקאות כאמור אשר נב"ת 312 חלה לגביהן). בהקשר זה יובהר, כי הקריטריון הקבוע לעסקת חבות חריגה עם בעל שליטה, או שלבעל השליטה עניין אישי בה, יחול בין אם הוראה 312 חלה על עסקה זו ובין אם היא לא חלה.

בנוסף, כל הפרשה ספציפית להפסדי אשראי או מחיקת סכום מסוים בגין חבות של בעל שליטה או של

תאגיד הקשור אליו תיחשב כעסקה מהותית.

ב. לענין עסקאות "פיקדון" - הפקדת כספים בפיקדון מכל סוג שהוא תיחשב לעסקה חריגה אם בעקבותיה סך הפיקדונות של קבוצת בעל השליטה יעלה על 2% מסך פיקדונות הציבור, כפי שידווח בדוחות הכספיים האחרונים אשר יפורסמו על-ידי הבנק לפני מועד העסקה. קבלת פיקדון מחברה שהינה "איש קשור" לבעל השליטה (כהגדרת המונח בנכ"ת 312) אשר אינו נמנה על חברות שהינן בשליטת בעל השליטה תיחשב כחריגה אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותו "איש קשור" יעלה על 2% מסך פיקדונות הציבור, כפי שידווח בדוחות הכספיים האחרונים אשר יפורסמו על-ידי הבנק לפני מועד העסקה;

לענין עסקה בניירות ערך או עסקה במט"ח (שאינן עסקת חבות או עסקת פיקדון כמפורט לעיל) - עסקה בניירות ערך או עסקה במט"ח תחשב לחריגה אם סכום העמלה השנתי הנגבה בגינה שווה או עולה על 4% מהסך השנתי של ההכנסות התפעוליות של הבנק (בניכוי הכנסות מהשקעה במניות) לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק.

ג. כל עסקה בנקאית אחרת, מסוג העסקאות שהבנק מבצע עם הציבור בדרך כלל, ובלבד שאין עמה מתן אשראי על-ידי הבנק, כאשר סכומה של עסקה כאמור עולה על 0.1% מההון הרגולטורי במועד ביצוע העסקה.

חריגה זמנית זניחה מההיקפים המפורטים בסעיפים (א) עד (ג) לעיל, ולתקופה אשר אינה עולה על 30 יום, לא יהיה בה כדי לשנות את סיווג העסקה כ"עסקה שאינה חריגה", וינתן גילוי על חריגות אלו במסגרת הדוח השנתי. יובהר כי כל שינוי של עסקה חריגה הינו, כשלעצמו, בגדר עסקה חריגה, וינתן לגביו דיווח מיידי.

1.3.2 עסקאות שאינן בנקאיות:

העסקאות שלהלן תיחשבה כעסקאות זניחות:

א. עסקה לרכישת שירותים מבעל שליטה או שלבעל השליטה יש בה עניין אישי, ובלבד שאיננה התקשרות עם בעל שליטה או עם קרובו באשר לתנאי כהונתו והעסקתו, שהינה במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפה אינו עולה על סכום של 250 אלפי ש"ח, ובלבד שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון הרגולטורי. במניין הסך האמור לא יובאו בחשבון עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן הינו פחות מ-25,000 ש"ח.

ב. עסקאות של שכירת שטחים מבעל שליטה או שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפן הכולל אינו עולה על 0.1% מההון הרגולטורי.

ג. נשיאה בהוצאות בעל השליטה, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, לצורך השתתפות באירועים ייצוגיים וכנסי לקוחות של הבנק וחברות הבנות על פי הזמנתם - הוצאות עד לסך של 250,000 ש"ח בשנה.

ד. כל עסקה אחרת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפה הינו עד לסכום של 250,000 ש"ח, ובלבד שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון הרגולטורי. במניין הסך האמור לא יובאו בחשבון עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן הינו פחות מ-25,000 ש"ח.

הגדרות:

לצורך ההחלטות דלעיל, על כל סעיפיהן, תהיה למונחים הבאים המשמעות המפורטת להלן:

(1) "חבות" - כהגדרת מונח זה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312 של המפקח על הבנקים.

(2) "תנאי שוק" - תנאים שאינם מועדפים על התנאים בהם נעשות עסקאות דומות מסוגה של העסקה על-ידי הבנק

עם אנשים או עם תאגידים שאינם בעלי שליטה בבנק או עם אנשים שלבעל שליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקאות בנקאיות נבחנים בהשוואה לתנאים בהם נעשות עסקאות מאותו סוג בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין, עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או גורמים שיש לבעלי השליטה עניין אישי בעסקה עמם; תנאי השוק ביחס לעסקאות שאינן עסקאות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות שלספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקאות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקאות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגיל ושלעסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.

(3) "קבוצת בעל השליטה" - בעל השליטה ביחד עם החברות הפרטיות הקשורות אליו כמשמעות המונח "איש קשור" בהוראות ניהול בנקאי תקין 312 וביחד עם קרוביו וחברות פרטיות הקשורות אליהם, לרבות בני משפחתו הגרים עמו או שפרנסתם עליו; הגדרת "קרוב" על פי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) כוללת אח, הורה, צאצא, צאצא בן הזוג, ובן זוגו של כל אחד מאלה.

להלן פרטים על היתרות של קבוצת בעל השליטה ושל אחרים שלבעל השליטה עניין אישי בעיסוקיהם עם הבנק, ליום 31 בדצמבר, 2011 (באלפי ש"ח):

סוג היתרה	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011			היתרה הגבוהה במהלך שנת 2011		
	קבוצת בעל השליטה	קרובי בעל השליטה	יצוא חברה להשקעות בע"מ	קבוצת בעל השליטה	קרובי בעל השליטה	יצוא חברה להשקעות בע"מ
אשראי	5.0	-	0.1	170.7	0.2	12.9
מסגרת שלא נוצלה	145.6	-	-	148.4	-	-
פיקדונות	(8,516.0)	(623.7)	(82.9)	(13,263.6)	(639.9)	(923.8)

להלן פרטים על ההכנסות מעמלות בגין עסקאות בניירות ערך ו/או עסקאות במט"ח (שאינן עסקת חבות או עסקת פיקדון) ששולמו על-ידי קבוצת בעל השליטה ועל-ידי אחרים שלבעל השליטה עניין אישי בעיסוקיהם עם הבנק, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2011 (באלפי ש"ח):

קבוצת בעל השליטה	קרובי בעל השליטה	יצוא חברה להשקעות בע"מ
448.6	2.1	6.8

1.3.3 להלן פרטים על עסקאות שאינן בנקאיות עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2011 (באלפי ש"ח) ואשר אינן עסקאות "זניחות" כהגדרתן לעיל:

(1) הבנק (באמצעות חברה בת בבעלותו המלאה) התקשר, בשנת 2010, בהסכם עם חברת אי.טי.פי. ליינ בע"מ (חברה בבעלות "קרוב" של בעל השליטה) (להלן: "החברה"), לפיו תעניק החברה לחברה הבת, שירותי עיצוב פנים למשרדים שהושכרו על-ידי הבנק באירפורט סיטי (להלן: "המבנה"), בתמורה של 495,000 ש"ח אשר תשולם בהתאם לשלבי ההתקדמות של הפרויקט. תקופת ההתקשרות: לכל אורך תקופת פרויקט השיפוץ וההתאמה של המבנה (כ- 5 חודשים).

ההתקשרות בהסכם אושרה ע"י דירקטוריון הבנק בישיבתו מיום 30 בדצמבר, 2010, לאחר שהתקבל אישור ועדת ביקורת בישיבתה מיום 23 בדצמבר, 2010.

בחינת "תנאי השוק" של ההתקשרות נעשתה על-ידי השוואה לתמורה ששולמה על-ידי החברה לשירותים מסוג זה בפרויקט אחר שביצעה החברה בנכס המשמש את הבנק וכן מהערכה שהתקבלה

על-ידי אדריכלים אחרים לתמורה המקובלת והנהוגה לשירותים מסוג זה.

(2) ביום 21 בספטמבר, 2011 אישר דירקטוריון הבנק (לאחר אישור ועדת הביקורת מיום 18 בספטמבר, 2011), בהמשך ובהתאם להחלטת האסיפה הכללית של בעלי המניות בבנק מיום 7 בספטמבר, 2010, את התקשרות הבנק עם הדירקטורים ועם נושאי המשרה שלו (כולל בחברות הבנות), כפי שיהיו מעת לעת, לפי העניין, באשר לביטוחם בפוליסת ביטוח נושאי משרה (D&O), כמפורט להלן:

(א) גבולות אחריות ותקופה לפוליסה: 22 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ולתקופה, וזאת לתקופה של 12 חודש, החל מיום 1 באוקטובר, 2011 ועד ליום 30 בספטמבר, 2012.

(ב) הפרמיה השנתית שישלם הבנק בגין רכישת פוליסת נושאי המשרה בהתאם להחלטה זו (כולל התמורה בגין שירותי חזית של המבטח) לא תעלה על סך כולל של \$ 100,000 ארה"ב. סכום ההשתתפות העצמית בפוליסת ביטוח נושא המשרה לא יעלה על סך של \$ 25,000 ארה"ב לבנק.

עוד אישרו ועדת הביקורת והדירקטוריון לעניין ההתקשרות בפוליסה לביטוח נושאי משרה, כדלקמן:

(א) הפרמיה השנתית כאמור לעיל הינה בתנאי שוק;

(ב) התקשרות הבנק בפוליסת ביטוח נושאי משרה תחול גם על נושאי משרה שהם קרוביהם של בעלת השליטה המכהנים בבנק במועד החלטה זו, וכי תנאי ההתקשרות עמם זהים לתנאי ההתקשרות של שאר נושאי המשרה בבנק, היא בתנאי שוק, והיא אינה עשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכוש או התחייבויותיו.

(ג) עסקאות התקשרות הבנק עם הדירקטורים ועם נושאי המשרה שלו (כולל בחברות הבנות), כפי שיהיו מעת לעת, לפי העניין, באשר לביטוחם בפוליסת ביטוח נושאי משרה (D&O) אינן פוגעות בטובת הבנק.

(3) כתבי שיפוי

ביום 29 בינואר, 2012 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק אישור מתן כתב התחייבות לשיפוי לנושאי משרה בנוסח שצורף כנספח ג' לדוח המידי על זימון אסיפה כללית מיום 22 בדצמבר, 2011 כפי שתוקן בדוח מידי מיום 19 בינואר, 2012 (להלן: "הדוח המידי"), וזאת: (א) לנושאי משרה בבנק המכהנים ו/או שיכהנו בבנק מעת לעת ולנושא משרה בחברה אחרת, כהגדרתם בדוח המידי המכהנים ו/או שיכהנו מעת לעת לבקשת הבנק כנושא משרה בחברה אחרת, למעט לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב בעלי עניין אישי במתן כתב התחייבות לשיפוי להם. (ב) לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב בעלי עניין אישי במתן כתב התחייבות לשיפוי להם, המכהנים ו/או שיכהנו בבנק מעת לעת, וכן לנושאי משרה כאמור שמכהנים או יכהנו מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה אחרת. לפרטים בדבר השיפוי ראה דוח מידי של הבנק מיום 19 בינואר, 2012 [אסמכתא מס': 2012-01-020319].

הדירקטוריון, ההנהלה ושכרם של נושאי המשרה הבכירים

שמות חברי הדירקטוריון ועיסוקיהם: (2)

שם הדירקטור	העיסוק העיקרי	חברות בוועדות הדירקטוריון; גופים בהם בעל משרה או חבר דירקטוריון
זאב גוטמן	יו"ר דירקטוריון הבנק (החל לכהן כדירקטור בבנק ביום 18.10.11 וכיו"ר הדירקטוריון מיום 27.10.11).	יו"ר הוועדה לניהול סיכונים; חבר בוועדה לתכנון הון ואסטרטגיה. חבר בעמותות הבאות: ועד מנהל אגודת ידידי מרכז רבין וחבר באגודת ידידי אוניברסיטת תל-אביב. שימש בתפקידי ניהול שונים בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, חבר הנהלה, משנה למנכ"ל, כדלקמן: מנהל סיכונים קבוצתי ראשי (CRO), ראש החטיבה לניהול סיכונים (מחודש אוקטובר 2010 ועד ליום 18.8.11); מנהל סיכונים פיננסיים ראשי, ראש החטיבה לניהול פיננסי וניהול סיכונים (מחודש מרץ 2007 ועד לחודש אוקטובר 2010); ראש אגף שוק ההון והמט"ח (משנת 2000 ועד חודש מרץ 2007). כיהן כדירקטור בדירקטוריונים הבאים עד ליום 18.8.11: מגל חברה להנפקות בע"מ; פאנקה בע"מ, FIBI BANK (SWITZERLAND) LTD; הבינלאומי הנפקות בע"מ (עד ליום 16.2.11), סטוקופין (ישראל) בע"מ (עד ליום 16.2.11); HIGHTRADE (עד ליום 10.3.10); הבורסה לני"ע בת"א (עד ליום 20.1.09); מסלקת מעוף (עד ליום 20.1.09); יו"ר דירקטוריון בבנק אצור החייל (עד ליום 18.10.10); "מעלות" (עד ליום 16.4.08); הבינלאומי סוכנות לביטוח (2005) בע"מ (עד ליום 3.7.07); יובנק בע"מ (עד ליום 8.8.07). אינו דירקטור חיצוני; בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
ד"ר זלמן שובל	יו"ר דירקטוריון יצוא חברה להשקעות בע"מ (החברה האם); יו"ר משותף של קרן פייר.	יו"ר ועדת תגמול; יו"ר דירקטוריון בתאגידים הבאים: יצוא חברה להשקעות בע"מ; סי. אף. סי חברה למימון מקיף בע"מ, אי.סי.סי. - הון לישראל חברה בע"מ. יו"ר דירקטוריון משותף בשבול גרופמן נדל"ן בע"מ ובשבול גרופמן נדל"ן אחזקות בע"מ 2007. חבר בדירקטוריונים הבאים: טרה פירמה בע"מ, כנה שובל אחזקות בע"מ, בית חולים הדסה ובקב' מור נדל"ן בינלאומי בע"מ. כיהן כיו"ר דירקטוריון הבנק מ-12/89 עד 9/90 וכן מ-3/93 עד 6/98. בתקופה שמיום 10/90 ועד 03/93 ובין 06/98-01/00, בעת שירותו כשגריר ישראל בווייטנאם, הייתה הפסקה בחברות ובדירקטוריון. אינו דירקטור חיצוני; בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
יונתן עירוני	יועץ פיננסי; כיהן כיו"ר דירקטוריון הבנק עד ליום 27.10.11 יועץ כספי לקבוצת גנדיר	חבר בוועדה לניהול סיכונים ובוועדה לתכנון הון ואסטרטגיה; חבר בדירקטוריונים הבאים: שגריר מערכות רכב בע"מ, נר. ספאנטק תעשיות בע"מ, אי.פי. מ. פתרונות אוטומציה בע"מ, אדגר השקעות ופיתוח בע"מ, א.ע. נכסים בע"מ (חברה לא פעילה); דירקטור ובעל שליטה בחברת יונתן עירוני החזקות בע"מ יו"ר ועדת אשראי של הגופים המוסדיים בקבוצת הביטוח מגדל (נציג חיצוני שאינו דירקטור). אינו דירקטור חיצוני; בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
שמואל אשל	יועץ וליווי פיננסי	יו"ר ועדת ביקורת; חבר ועדה לניהול סיכונים, ועדת אשראי דירקטוריון וועדת תגמול. דירקטור ובעל שליטה בחברת שמואל אשל יעוץ וליווי עסקי בע"מ כיהן עד יוני 2009 כדירקטור בליבלוב סוכנות לביטוח ובכרמל-איגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ. דירקטור חיצוני. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
משה באואר	מנכ"ל ודירקטור סי.אף.סי. חברה למימון מקיף בע"מ.	יו"ר ועדת אשראי דירקטוריון. סגן יו"ר דירקטוריון של יצוא חברה להשקעות בע"מ. חבר בדירקטוריונים הבאים: טרה פירמה בע"מ, אי.סי.סי. הון לישראל בע"מ, מרקטור חברה לניהול בע"מ, נאמנות חוץ בע"מ, חברה לנאמנות פיננסית בע"מ ואיתנים ביטוח בע"מ (חברה לא פעילה). אינו דירקטור חיצוני. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.

שם הדירקטור	העיסוק העיקרי	חברות בועדות הדירקטוריון; גופים בהם בעל משרה או חבר דירקטוריון
עובד בן-עוזר	מנהל חברות	חבר ועדת ביקורת, ועדת אשראי דירקטוריונית וועדת תגמול דירקטור ביצוא חברה להשקעות בע"מ, נאמנות חוץ בע"מ, חברה לנאמנות פיננסית בע"מ ומגדל שלום מאיר בע"מ. מכהן כחבר בחבר הנאמנים של הסוכנות היהודית וכחבר בועדות כספיים ונכסים והתחייבויות של הסוכנות היהודית. כיהן עד לשנת 2010 כדירקטור בירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ. אינו דירקטור חיצוני. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
פרופ' שלום-יוסף הוכמן	מרצה במימון; יועץ וחבר בדירקטורים.	חבר בועדה לניהול סיכונים, ועדת ביקורת; ועדת אשראי דירקטוריונית והועדה לתכנון הון ואסטרטגיה. חבר בדירקטוריונים הבאים: מגדל קרנות נאמנות (דח"צ); חבר ועדת השקעות בכלל גמל (אינו דירקטור); דירקטור ובעל שליטה בחב' הוכמן פיננסים בע"מ. דירקטור חיצוני. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
פנחס וולובלסקי	עורך דין	חבר ועדת אשראי דירקטוריונית. חבר בדירקטוריונים הבאים: יצוא חברה להשקעות בע"מ, סיא.פי. חברה למימון מקיף בע"מ, אי.סי.סי. הון לישראל בע"מ, עפר דור חב' לנאמנות בע"מ, או"ח חב' לנאמנות בע"מ, Comprehensive Holding Corporation SA, וב- "CHC Finance". דירקטור ובעל שליטה בחב' פנחס וולובלסקי בע"מ. אינו דירקטור חיצוני. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
ד"ר אפרת טולקובסקי	מרצה באוניברסיטה, מנהלת אקדמית במכון חיים כצמן גזית גלוב לנדל"ן	חברה בועדה לניהול סיכונים, ועדת ביקורת ובעדת תגמול. חברה בדירקטוריונים הבאים: בבילון בע"מ (דח"צ); אקו סיטי בע"מ; אקו סיטי אס.אל יזמות ובניה בע"מ. דירקטורית חיצונית. בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית.
גדעון שובל	מנכ"ל ומ"מ יו"ר דירקטוריון ייצוא חברה להשקעות בע"מ	יו"ר הועדה לתכנון הון ואסטרטגיה; חבר בועדת תגמול דירקטור במרקטור ניהול חברת השקעות בע"מ; אינו דירקטור חיצוני. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
ד"ר נורית קראוס (החל מיום 29.1.12)	מנכ"ל ומייסדת של רדסטארט שירותי מידול וייעוץ בע"מ	חברה בועדה לתכנון הון ואסטרטגיה ראש תחום תיקוף מודלים וראש ענף סיכון כולל בבל"ל (2006-2011). דירקטורית חיצונית על פי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין ודירקטורית בלתי תלויה. בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית.

(2) פרטים נוספים על חברי הדירקטוריון של הבנק, לרבות התאריך שבו החלה כהונתם, האם עובדי הבנק, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין והאם בן משפחה של בעל ענין אחר, מוצגים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2011.

דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

בהתאם להוראות חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות") ולתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו-2005, לפחות שני דירקטורים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית כהגדרת המונח בחוק החברות הנ"ל (להלן: "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית") ולפחות שניים מבין הדירקטורים החיצוניים יהיה בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית; בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין לפחות חמישית מכלל חברי הדירקטוריון יהיו בעלי מומחיות חשבונאית; בהתאם להוראה 630 להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, בדוח הדירקטוריון יפורט המספר המזערי הנדרש של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, כפי שקבע הדירקטוריון, ונימוקי הדירקטוריון להחלטתו כמפורט בהוראה הנ"ל; בנוסף, יש לפרט את המספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, אשר קבע הבנק שיהיו בועדת הביקורת של הדירקטוריון וגם בכל ועדה אחרת של הדירקטוריון, אשר מוסמכת לדון בדוחות כספיים. עוד קובעת הוראה 630 הנ"ל כי בדוח הדירקטוריון יפורט מספר הדירקטורים שהנם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית במועד הדיווח. בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק, המספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית יהיה זה

הקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין 301 וחוק החברות, דהיינו: (א) לפחות חמישית מכלל חברי הדירקטוריון יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ובלבד שלפחות שני דירקטורים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ולפחות שניים מבין הדירקטורים החיצוניים יהיה בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית; (ב) לפחות שניים מחברי ועדת ביקורת יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית;

וזאת מהנימוקים המפורטים להלן: (א) להערכת הדירקטוריון המספר המזערי דלעיל יאפשר לדירקטוריון ולועדת הביקורת לעמוד בחובות המוטלות עליהם בהתאם להוראות הדין ומסמכי ההתאגדות, במיוחד לאחריותם לבדיקת מצבו הכספי של הבנק ולעריכת הדוחות הכספיים; (ב) המספר המזערי דלעיל מתחשב בגודל הבנק, במורכבות פעילותו ובמגוון הסיכונים הכרוכים בו.

במועד הדיווח, כל חברי הדירקטוריון הבנק וכל חברי ועדת ביקורת הנם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית לפי השכלתם, כישוריהם וניסיונם, כמפורט להלן:

זאב גוטמן:

השכלה: לימודי ראיית חשבון, המכללה למינהל (ללא תואר), מוסמך במינהל עסקים, הרייט-ואט אדניבור.
כישורים וניסיון: עיסוקו כיום - יו"ר דירקטוריון הבנק. שימש בעבר בתפקידי ניהול שונים בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, חבר הנהלה ומשנה למנכ"ל, כמפורט לעיל (עד ליום 18 באוגוסט, 2011); כיהן בדירקטוריונים המפורטים לעיל ובדירקטוריונים נוספים מקבוצת הבנק הבינלאומי.

ד"ר זלמן שובל:

השכלה: תואר ראשון (B.A.) ביחסים בינלאומיים מאוניברסיטת ברקלי, קליפורניה; תואר שני (M.A.) ביחסים בינלאומיים, כלכלה ומדעי המדינה מאוניברסיטת ג'נבה; ותואר שלישי (Ph.D.) ביחסים בינלאומיים ומדעי המדינה מאוניברסיטת פאסיפיק.

כישורים וניסיון: עיסוקו כיום - יו"ר דירקטוריון יצוא חברה להשקעות בע"מ ויו"ר משותף של קרן פייר; יו"ר או דירקטור בדירקטוריונים המפורטים לעיל. שימש בעבר כמנכ"ל בנק ליצוא ושגריר ישראל בארה"ב, יו"ר בנק ירושלים, חבר וועדת הכספים של הכנסת, חבר ועדת תקציב ובטחון של הכנסת.

יונתן עירוני:

השכלה: תואר ראשון (B.A.) בכלכלה מהאוניברסיטה העברית, ירושלים.
כישורים וניסיון: עיסוקו כיום - יועץ פיננסי. כיהן כיו"ר דירקטוריון הבנק עד לסוף חודש אוקטובר 2011; דירקטור בתאגידים המפורטים לעיל; יו"ר ועדת אשראי של הגופים המוסדיים בקבוצת הביטוח מגדל (נציג חיצוני שאינו דירקטור); מנכ"ל ודירקטור בנק אינווסטק לישראל בע"מ (כיום יובנק בע"מ) בין השנים 2005-1998.

שמואל אשל:

השכלה: תואר ראשון (B.A.) במדעי המדינה ולימודי עבודה, אוניברסיטת תל-אביב.
כישורים וניסיון: עיסוקו כיום - יועץ וליווי עסקי. שימש כמנכ"ל בנק איגוד בתחום המשכנתאות (2004-2009); חבר הנהלת בנק איגוד, סמנכ"ל, ראש אגף עסקים של בנק איגוד (2004-1998); תפקידים נוספים בבנק איגוד החל משנת 1977. כיהן עד יוני 2009 כדירקטור בליבלוב סוכנות לביטוח ובכרמל - איגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ. בנוסף, כיהן כיו"ר איגוד ליסינג בע"מ ודירקטור בקרן ההלוואות פלנוס (2004 - 1998).

משה באואר:

השכלה: השכלה תיכונית.
כישורים וניסיון: עיסוקו כיום - מנכ"ל ודירקטור סיאף.סי. חברה למימון מקיף בע"מ. סגן יו"ר הדירקטוריון יצוא חברה להשקעות בע"מ ודירקטור בתאגידים המפורטים לעיל. שימש בעבר כמנהל מח' מטבע חוץ בבנק אלון ומזכיר הבנק ובהמשך כמזכיר בנק ליצוא.

עובד בן-עוזר:

השכלה: תואר ראשון (B.A.) ותואר שני (M.A.) במדעי המדינה מפדינגטון סקול אוף פוליטיקלסינס.
כישורים וניסיון: עיסוקו כיום - מנהל חברות. דירקטור בתאגידים המפורטים לעיל. מכהן כחבר בחבר הנאמנים של הסוכנות היהודית וכחבר בועדות כספים ונכסים והתחייבויות של הסוכנות היהודית. שימש בעבר כמנכ"ל יוניטרסט חברה להשקעות בע"מ וכיו"ר איגוד חברי הבורסה בת"א. כיהן כחבר דירקטוריון מעלות וועדת הדירוג שלה וכיהן עד לשנת 2010 כדירקטור בירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ.

שלום-יוסף הוכמן:

השכלה: תואר ראשון (B.A.) בכלכלה מהאוניברסיטה העברית בירושלים; תואר שני (M.B.A.) במימון מהאוניברסיטה העברית בירושלים; ד"ר (Ph.D.) במימון מאוניברסיטת טורונטו.
כישורים וניסיון: עיסוקו כיום - מרצה במימון, יועץ וחבר בדירקטוריונים. חבר בדירקטוריונים המפורטים לעיל. שימש כמנכ"ל בנק מרכנתיל דיסקונט (עד לשנת 2006); שימש כפרופסור חבר באוניברסיטת יוסטון בארה"ב. מרצה מן החוץ (פרופ' חבר) באוניברסיטת תל אביב ובמכללה הבינתחומית - הרצליה.

פנחס וולובלסקי:

השכלה: בעל תואר ראשון (B.A.) בכלכלה ויחסים בינלאומיים מהאוניברסיטה העברית בירושלים; תואר שני במשפטים (M.Jur.) מהאוניברסיטה העברית בירושלים.
כישורים וניסיון: עיסוקו כיום - עו"ד, שותף במשרד עורכי-דין. חבר בדירקטוריונים המפורטים לעיל. שימש בעבר כיו"ר דירקטוריון הבנק.

ד"ר אפרת טולקובסקי:

השכלה: תואר ראשון (B.A.) בהנדסת אלקטרוניקה, מאוניברסיטת תל-אביב; תואר שני (M.A.) במימון וחשבונאות מאוניברסיטת תל-אביב; ד"ר (Ph.D.) במימון וחשבונאות מאוניברסיטת תל-אביב.
כישורים וניסיון: עיסוקה כיום - מרצה באוניברסיטה ומנהלת אקדמית במכון חיים כצמן גזית גלובל לנדל"ן. בשנים 2004-2002 כיהנה כחברת סגל בפקולטה להנדסת תעשייה וניהול בטכניון בחיפה. משנת 2005 עד סוף 2006 - חברת דירקטוריון וועדת הביקורת של דש ניירות ערך והשקעות בע"מ. חברה בדירקטוריונים המפורטים לעיל.

גדעון שובל:

השכלה: תואר ראשון (L.L.B.) במשפטים, אוניברסיטת בקינגהם; תואר שני (L.L.M.) במשפטים, אוניברסיטת קולומביה; תואר שני (M.B.A.) במנהל עסקים, ביה"ס למינהל עסקים IMD.
כישורים וניסיון: עיסוקו כיום - מנכ"ל וממלא מקום יו"ר דירקטוריון יצוא חברה להשקעות בע"מ. מכהן כדירקטור במרקטור ניהול חברת השקעות בע"מ

ד"ר נורית קראוס (החלה לכהן ביום 29 בינואר, 2012):

השכלה: תואר ראשון B.Sc., הנדסת אירונאוטיקה וחלל, טכניון חיפה; תואר M.Sc., פיזיקה, טכניון חיפה; תואר D.Sc., פיזיקה, טכניון חיפה.
כישורים וניסיון: עיסוקה כיום - מנהלת ומייסדת רדסטארט שירותי מידול וייעוץ בע"מ העוסקת בפעילות ייעוץ בפיתוח מודלים למסחר במניות אמריקאיות בלבד; ראש תחום תיקוף מודלים וראש ענף סיכון כולל בבנק לאומי (בשנים 2011 - 2006); מנהלת המסחר האלגוריתמי ב-Schonfeld Securities, בארה"ב (בשנים 2006 - 2000).

במהלך שנת 2011 ועד מועד פרסום הדוח, חלו השינויים הבאים בהרכב הדירקטוריון:

באסיפה כללית ביום 3 באוקטובר, 2011 הוחלט לבחור ולמנות לתקופת כהונה נוספת את הדירקטורים המכהנים בבנק (שאינם דירקטורים חיצוניים) - ה"ה יונתן עירוני; זלמן שובל; גדעון שובל; פנחס וולובלסקי; משה באואר; עובד בן-עוזר. באסיפה הנ"ל הוחלט גם למנות את מר זאב גוטמן כדירקטור בבנק החל מיום 18 באוקטובר 2011.

ביום 27 באוקטובר 2011 סיים מר יונתן עירוני את כהונתו כיו"ר דירקטוריון הבנק ודירקטוריון הבנק בחר במר גוטמן לכהן בתפקיד זה.

באסיפה כללית ביום 29 בינואר, 2012 מונתה גב' נורית קראוס כדירקטורית חיצונית לפי הוראה מס' 301 להוראות ניהול בנקאי וכדירקטורית בלתי תלויה בהגדרת המונח בחוק החברות.

ליום פרסום הדוח מונה דירקטוריון הבנק 11 דירקטורים מתוכם 4 דירקטורים חיצוניים (3 דירקטורים חיצוניים על פי חוק החברות ודירקטורית חיצונית אחת לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין).

יצוין, כי ביום 14 באוקטובר 2010 פנה המפקח על הבנקים לדירקטוריון הבנק, במסגרת בחינת תפקוד הדירקטוריון הבנק ומבנהו, לקבוע כללים לגבי הרכב הדירקטוריון והיחס שבין דירקטורים חיצוניים ודירקטורים אחרים.

לאחר דיונים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים, נקבע בדיון בדירקטוריון מיום 22 בפברואר, 2012, כי בהרכב הקיים של 10 עד 11 דירקטורים יימנו מתוכם 4 דירקטורים חיצוניים.

כמו כן, נקבע כי שינוי עתידי בהרכב זה (במידה ויידרש) יתואם עם הפיקוח על הבנקים.

במהלך שנת 2011 ועד מועד פרסום הדוח חלו השינויים הבאים בהרכבי ועדות הדירקטוריון:

ביום 27 באוקטובר 2011 מונה מר גוטמן כחבר בועדה לניהול סיכונים וביום 29 בנובמבר, 2011 מונה כחבר בועדה לתכנון הון ואסטרטגיה וכיו"ר הועדה לניהול סיכונים. ביום 29 בינואר, 2012 מונתה גב' טולקובסקי כחברה בועדת תגמול וגב' קראוס כחברה בועדה לתכנון הון ואסטרטגיה.

למועד פרסום הדוח פועלות ועדות הדירקטוריון כדלקמן:

ועדת ביקורת: ה"ה שמואל אשל (יו"ר) (דח"צ), אפרת טולקובסקי (דח"צ), שלום הוכמן (דח"צ) ועובד בן עוזר;

ועדה לניהול סיכונים: ה"ה זאב גוטמן (יו"ר), שמואל אשל (דח"צ), אפרת טולקובסקי (דח"צ), שלום הוכמן (דח"צ), יונתן עירוני;

ועדה לתכנון הון ואסטרטגיה: ה"ה גדעון שובל (יו"ר), זאב גוטמן, שלום הוכמן (דח"צ), יונתן עירוני, נורית קראוס (דירקטורית חיצונית לפי הוראה 301).

ועדת תגמול: ה"ה זלמן שובל (יו"ר), גדעון שובל, שמואל אשל (דח"צ), עובד בן עוזר, אפרת טולקובסקי (דח"צ).

ועדת אשראי דירקטוריונית: ה"ה משה באואר (יו"ר), עובד בן עוזר, פנחס וולובלסקי, שלום הוכמן (דח"צ) ושמואל אשל (דח"צ).

בשנת 2011 התקיימו 15 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו- 61 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

חברי הנהלת הבנק ליום 31 בדצמבר, 2011 (1) (2)

מנכ"ל	אוריאל פז
משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית	אשר בן דוד
משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת המשאבים	מיכאל טייר (3)
משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה פיננסית	ניסן לוי (4)
סמנכ"ל, מנהל חטיבת סיכונים (C.R.O)	מיכאל בן-ישי (5)
סמנכ"ל, היועצת המשפטית	שרית וייסטוך
סמנכ"ל, מנהל אגף ערוצי שת"פ	אריק זוילי
סמנכ"ל, מנהל אגף כספים	ארנון זית
סמנכ"ל, מנהלת אגף סינוף	דינה פרומוביץ

מוטי גידלי	מבקר פנימי
רון שגיא, סמנכ"ל, במעמד חבר הנהלה	מ"מ וסגן מבקר פנימי
כרמל פלורנץ	מזכיר הבנק
דני נחום	מנהל אגף מערכות מידע

שכר נושאי המשרה הבכירים

ראו לקמן בנספח א.

שכר רואה החשבון המבקר

ראו לקמן בנספח א.

הדירקטוריון הביע תודתו למר יונתן עירוני אשר כיהן כיו"ר דירקטוריון במשך כ- 6 שנים על תרומתו להישגי הבנק ולתוצאותיו העסקיות.

דירקטוריון הבנק מודה להנהלת הבנק ולעובדיו על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקי הבנק.

אוריאל פז
מנהל כללי

זאב גוטמן
יו"ר הדירקטוריון

28 בפברואר, 2012

(1) פרטים נוספים על נושאי משרה בכירים בבנק מוצגים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2011 ובאתר מגנ"א של רשות ניירות ערך בכתובת <http://www.magna.isa.gov.il>

(2) מר בנצי אדירי כיהן בתפקיד מנהל אגף אשראי עסקי עד ליום 22 בדצמבר, 2011.

(3) מר מיכאל טייר מכהן בתפקיד זה מיום 15 בספטמבר, 2011. עד ליום 2 באוגוסט, 2011 כיהנה בתפקיד גב' אראלה מרידור ז"ל.

(4) מר ניסן לוי מכהן בתפקיד זה מיום 1 ביולי, 2011. עד ליום 1 ביולי, 2011 כיהן בתפקיד זה מר נחמן ניצן.

(5) מר מיכאל בן-ישי מכהן בתפקיד זה מיום 1 באוגוסט, 2011. מר ניסן לוי כיהן בתפקיד זה עד ליום 30 ביוני, 2011.

נתונים עיקריים על הבנק ועל החברות המאחדות שלו לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

נספח א' לדוח הדירקטוריון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		שיעור השינוי ב-%	
2010	2011		
א. רווח ורווחיות			
באחוזים			
5.5%	7.3%		1. תשואת הרווח הנקי להון הממוצע
5.5%	4.0%		2. תשואת הרווח מפעולות רגילות להון הממוצע
סכומים מדווחים מיליוני ש"ח			
163.4	195.4	20%	3. רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
2.6	(13.4)	-615%	4. הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
166.0	182.0	10%	5. רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
85.2	77.5	- 9%	6. הכנסות תפעוליות ואחרות
(203.1)	(224.8)	11%	7. הוצאות תפעוליות ואחרות
48.1	34.7	-28%	8. רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
(14.0)	(10.0)	-29%	9. הפרשה למיסים
34.1	24.7	-28%	10. רווח נקי מפעולות רגילות לאחר מיסים
-	20.8		11. רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים
34.1	45.5	33%	12. רווח נקי

ליום 31 בדצמבר		שיעור השינוי	
2010	2011		

ב. יחסים פיננסיים עיקריים

הפרשה להפסדי אשראי בגין יתרת אשראי לציבור (כולל סיכון אשראי חוץ מאזני משוקלל) בסוף השנה:

באחוזים			
-0.03%	0.15%		13. הפרשה שנתית ⁽¹⁾
1.5%	1.5%		14. הפרשה מצטברת ⁽¹⁾
10.6%	9.1%		15. יחס הון ליבה לרכיבי סיכון (באזל II)
15.2%	13.7%		16. יחס הון לרכיבי סיכון (באזל II)

סכומים מדווחים מיליוני ש"ח			
10,126	11,483	13%	ג. מאזן - סעיפים עיקריים
652	792	21%	17. סך כל המאזן
1,315	1,491	13%	18. מזומנים ופיקדונות בבנקים
8,037	9,058	13%	19. ניירות ערך
7,408	9,065	22%	20. אשראי לציבור
1,921	1,612	-16%	21. פיקדונות הציבור
633	645	2%	22. תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
905	963	6%	23. הון עצמי
			24. הון לצורך יחס הון לרכיבי סיכון (באזל II)

ד. סעיפים חוץ - מאזניים

2,617	2,308	-12%	25. יתרת הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגביה
416	339	-18%	26. יתרת ערבויות

(1) ביום 1.1.2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". מספרי ההשוואה לתקופות קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים לתקופה שהסתיימה ביום 31.12.2011 אינם ברי השוואה לנתוני תקופות קודמות. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה ביאור כג לדוחות הכספיים.

נתונים עיקריים על הבנק ועל החברות המאחדות שלו לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר 2011

נספח א' (המשך) לדוח הדירקטוריון

ה. פירוט תגמולים נושאי משרה בכירים (אלפי ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011									
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	תגמולים בעבור שירותים				תגמולים אחרים	
				שכר ⁽¹⁾	דמי ניהול ⁽²⁾	מענק ⁽³⁾	הטבה בשל תשלום מבוסס מניות ⁽⁴⁾	ריבית ⁽⁵⁾	אחר ⁽⁶⁾
זאב גוטמן ⁽⁷⁾	יו"ר הדירקטוריון	חלקי	-	-	283	-	-	-	283
יונתן עירוני ⁽⁸⁾	יו"ר הדירקטוריון	חלקי	-	-	622	310	-	-	932
אבי בזורה ⁽⁹⁾	מנכ"ל לשעבר	-	-	-	-	1,015	-	-	1,125
אוריאל פז ⁽¹⁰⁾	מנכ"ל	מלא	-	-	2,049	-	781	2	2,832
בנצי אדירי ⁽¹¹⁾	סמנכ"ל, מנהל אגף עיסקי	מלא	-	282	766	171	-	-	1,219
אשר בן דוד ⁽¹²⁾	משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקימעונאית	מלא	-	-	1,194	-	9	2	1,205
ניסן לוי ⁽¹³⁾	משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הפיננסית	מלא	-	1,053	-	-	2	4	1,059
ארנון זית ⁽¹⁴⁾	סמנכ"ל, מנהל אגף כספים	מלא	-	1,047	-	-	2	4	1,053

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010 *									
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	תגמולים בעבור שירותים				תגמולים אחרים	
				שכר ⁽¹⁾	דמי ניהול ⁽²⁾	מענק ⁽³⁾	הטבה בשל תשלום מבוסס מניות ⁽⁴⁾	ריבית ⁽⁵⁾	אחר ⁽⁶⁾
יונתן עירוני ⁽⁸⁾	יו"ר הדירקטוריון	חלקי	-	-	621	-	-	-	621
אוריאל פז ⁽¹⁰⁾	מנכ"ל	מלא	-	378	1,391	-	2,326	-	4,095
אבי בזורה ⁽⁹⁾	מנכ"ל	מלא	-	2,204	-	716	-	-	2,920
בנצי אדירי ⁽¹¹⁾	סמנכ"ל, מנהל אגף עיסקי	מלא	-	1,122	-	35	-	-	1,157
רונית שוורץ	סמנכ"ל, מנהלת אגף ני"ע ומט"ח	מלא	-	965	-	30	-	-	995
רון שגיא	סמנכ"ל, סגן ומ"מ המבקר הפנימי	מלא	-	929	-	35	-	-	964

* הוצג מחדש.

נספח א' (המשך) לדוח הדירקטוריון

ה. פירוט תגמולים נושאי משרה בכירים (אלפי ש"ח) - (המשך)

- (1) כולל הפרשות לפיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, ביטוח לאומי וחופשה וכן תנאים נלווים לשכר, אך אינו כולל מס שכר. נכלל ברו"ה בסעיף משכורות והוצאות נלוות.
- (2) כולל תשלום דמי ניהול חודשים והטבות נלוות אך אינו כולל מע"מ. נכלל ברו"ה בסעיף משכורות והוצאות נלוות.
- (3) כולל מענק שהופרש בגין בשנת הדוח וטרם שולם (ללא מס שכר). נכלל ברו"ה בסעיף משכורות והוצאות נלוות.
- (4) לפרטים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים. נכלל ברו"ה בסעיף משכורות והוצאות נלוות.
- (5) כולל הטבת ריבית בגין הלוואות שניתנו בתנאי הטבה. נכלל ברו"ה בסעיף רווח מפעילות מימון לפני הוצאות להפסדי אשראי.
- (6) כולל הטבת שווי רכב. נכלל ברו"ה בסעיף הוצאות אחרות. ראה הערה 9 להלן.
- (7) מר זאב גוטמן - יושב ראש הדירקטוריון של הבנק - מועסק בבנק בהיקף של 4 ימים בממוצע בשבוע החל מ- 18 באוקטובר, 2011 על-פי הסכם ההתקשרות באמצעות חברה בשליטתו, חברת "זאב גוטמן ניהול ויעוץ בע"מ", לתקופה בלתי קצובה. לפרטים נוספים ראה ביאור 22. יש לציין כי נושאים מסויימים לא נכללו בזימון האסיפה הכללית לאישור התנאים, וכי כוונת הבנק לזמן אסיפה נוספת לאישור תנאים אלה.
- (8) מר יונתן עירוני כיהן כיו"ר הדירקטוריון של הבנק החל מיום 30 במרץ 2006 ועד ליום 27 באוקטובר 2011 (אך המשיך לכהן כדירקטור). על פי הסכם ההעסקה מיום 30 במרץ, 2006, יעניק מר עירוני שירותים כיו"ר דירקטוריון לבנק בהיקף של כיום וחצי-ומיים בשבוע. השירותים יוענקו לבנק במתכונת של התקשרות בין מזמין לבין קבלן עצמאי וזאת באמצעות חברה בשליטתו של מר עירוני ("יונתן עירוני החזקות בע"מ"). התמורה בגין השירותים נקבעה לסך חודשי של 41,666 ש"ח בתוספת מע"מ, צמוד למדד המחירים לצרכן. כמו כן, זכאית חברת הניהול לתשלום חודשי בגין החזר הוצאות קבועות (טלפון, רכב, דלק וכיו"ב) בסך של 4,065 ש"ח בתוספת מע"מ והחזר הוצאות שוטפות הכרוכות בהענקת השירותים (כגון: הוצאות נסיעה לחו"ל, אירוח וכיו"ב), בהתאם למדיניות הבנק וכנגד קבלות. היו"ר יהיה זכאי לבונוס שנתי בהתאם ובכפוף להמלצת דירקטוריון הבנק ואישור האסיפה הכללית, מבלי שיהיה בכך כדי להוות התחייבות לתשלום בונוס שנתי. תקופת ההתקשרות היא לשנה, ובסוף כל שנה היא תתחדש מאליה לשנה נוספת. כל צד רשאי להביא לסיום ההתקשרות בכל עת, בהודעה בכתב של 3 חודשים. האסיפה הכללית של בעלי הבנק אישרה ביום 29 בינואר 2012 תשלום מענק עירוני למר יונתן עירוני בסך 360 אלפי ש"ח כולל מע"מ.
- (9) מר אבי בזורה כיהן בתפקיד מנכ"ל החל מיום 5 בדצמבר 2007 וסיים כהונתו ביום 13 לאפריל 2010. עם סיום העסקתו שולמו למר אבי בזורה סכומים בגין הודעה מוקדמת של 6 חודשים ותקופת הסתגלות של 3 חודשים על פי הסכם העסקתו (תקופת ההודעה המוקדמת וההסתגלות הגיעו לכלל סיום ביום 31 לדצמבר 2010). בהתאם לחוזה העסקתו ובכפוף לתנאים הקבועים בו זכאי מר אבי בזורה למענק בשל סיום כהונתו בסך 1,300 אלפי ש"ח אשר טרם שולמו לו. בעקבות טענות שהועלו ע"י ה"ל בקשר לסיום העסקתו, ובהמשך להתדיינויות נוספות שהתקיימו איתו, החליט דירקטוריון הבנק ביום 22 בפברואר, 2012 (לאחר שהתקבל אישור ועדת הביקורת ביום 21 בפברואר 2012), לאשר עקרונית הסדר בקשר עם סיום העסקתו של מר אבי בזורה, לפיו יהיה זכאי המנכ"ל לשעבר לשישה חודשי הסתגלות נוספים מעבר לקבוע בהסכם העסקה עימו (המסתכמים בסך של 1,050,942 ש"ח ברוטו), וכן יהיה זכאי לעשות שימוש ברכב הבנק אשר הועמד לרשותו וזאת עד לתום חודש פברואר 2012. המענק שנכלל בשנת 2010 מהווה את המענק לו היה זכאי על פי תנאי העסקה עימו כאמור ובניכוי יתרת ההפרשה לתחילת השנה. הסכום לשנת 2011 מהווה הפרשה לתשלום שישה חודשי ההסתגלות הנוספים כאמור לעיל (ובניכוי סכומים מוסכמים) המבוסס על הערכת הבנק בדבר הסכום שישולם על פי ההסדר שאושר עקרונית כאמור.
- (10) מר אוריאל פז - מנכ"ל הבנק, היה עובד הבנק החל מתאריך 13 באפריל 2010 ועד לתאריך 31 במאי 2010. החל מתאריך 1 ביוני 2010 מספק מר אוריאל פז שירותי ניהול לבנק על פי הסכם למתן שירותי ניהול באמצעות חברה בשליטתו "אוריאל פז יעוץ בע"מ" לתקופה של 4 שנים. לפרטים נוספים ראה ביאור 22 וכן ביאור 22. למר אוריאל פז יתרת אשראי בתנאי הטבה ליום 31 בדצמבר 2011 בסך 27 אלפי ש"ח.
- (11) מר בנצי אדירי - מנהל האגף העסקי, הועסק בבנק החל מיום 2 אפריל 2007 ועד ליום 22 בדצמבר 2011 (החל מתאריך 1 לאפריל 2011 הועסק מר בנצי אדירי על פי הסכם למתן שירותי ניהול באמצעות חברה בשליטתו "בנצי אדירי שירותי ניהול בע"מ"). שכרו החודשי של בנצי אדירי היה צמוד למדד המחירים לצרכן. באשר לתשלום מענק פרישה בסך 171 אלפי ש"ח למר בנצי אדירי.
- (12) מר אשר בן דוד - מנהל החטיבה הקמעונאית, מועסק בבנק החל מיום 1 במאי 2010 על פי הסכם למתן שירותי ניהול באמצעות חברה בשליטתו "אק ניהול נכסים בע"מ", לתקופה בלתי קצובה. שכרו החודשי של מר אשר בן דוד צמוד למדד המחירים לצרכן. כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים מראש. בנוסף, יהיה זכאי מר אשר בן דוד לתקופת הסתגלות של 3 חודשים ממועד סיום ההודעה המוקדמת במסגרתה ישולמו לו דמי ניהול מלאים. למר אשר בן דוד הוקצו במסגרת תכנית האופציות למנהלים בכירים 564,142 יחידות אופציה מסוג A וכן 282,070 יחידות אופציה מסוג B לפרטים בדבר תכנית האופציות למנהלים בכירים ראה ביאור 22 ולפרטים בדבר תכנית התגמול ראה בפרק ה"הון האנושי" בדוח הדירקטוריון. למר אשר בן דוד יתרת אשראי בתנאי הטבה ליום 31 בדצמבר 2011 בסך 55 אלפי ש"ח.
- (13) מר ניסן לוי - מנהל החטיבה הפיננסית, מועסק בבנק החל מיום 1 ביולי 1999 על פי הסכם העסקה אישי, לתקופה בלתי קצובה. שכרו החודשי של מר ניסן לוי צמוד למדד המחירים לצרכן. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים מראש, כמו כן יהיה זכאי מר ניסן לוי לכך שעם סיום העסקתו, ישחרר הבנק לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למר ניסן לוי הוקצו במסגרת תכנית האופציות למנהלים בכירים 155,139 יחידות אופציה מסוג A וכן 77,569 יחידות אופציה מסוג B. לפרטים בדבר תכנית האופציות למנהלים בכירים ראה ביאור 22 ולפרטים בדבר תכנית התגמול ראה בפרק ה"הון האנושי" בדוח הדירקטוריון. למר ניסן לוי יתרת אשראי בתנאי הטבה ליום 31 בדצמבר 2011 בסך 51 אלפי ש"ח.
- (14) מר ארנון זית - מנהל אגף הכספים, מועסק בבנק החל מיום 2 אפריל 2000 על פי הסכם העסקה אישי, לתקופה בלתי קצובה. שכרו החודשי של מר ארנון זית צמוד למדד המחירים לצרכן. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים מראש, כמו כן יהיה זכאי מר ארנון זית לכך שעם סיום העסקתו, ישחרר הבנק לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למר ארנון זית הוקצו במסגרת תכנית האופציות למנהלים בכירים 103,426 יחידות אופציה מסוג A וכן 51,713 יחידות אופציה מסוג B. לפרטים בדבר תכנית האופציות למנהלים בכירים ראה ביאור 22 ולפרטים בדבר תכנית התגמול ראה בפרק ה"הון האנושי" בדוח הדירקטוריון. למר ארנון זית יתרת אשראי בתנאי הטבה ליום 31 בדצמבר 2011 בסך 217 אלפי ש"ח.

נתונים עיקריים על הבנק ועל החברות המאחדות שלו לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

נספח א' (המשך) לדוח הדירקטוריון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	
ו. נתונים על המבנה הארגוני		
16	16	1. מספר סניפי הבנק
412	463	2. מספר עובדים כולל חברות בנות (כולל עובדי כח אדם במיקור חוץ)
13	16	3. מספר משרות בשעות נוספות (ממוצע חודשי)
15	15	4. מספר ישיבות מליאת הדירקטוריון
66	61	5. מספר ישיבות ועדות הדירקטוריון

ז. שכר רואה החשבון המבקר^(1,2,3) באלפי שקלים חדשים

הבנק		מאוחד	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2010	2011
עבור פעולות הביקורת: (4)			
907	1,006	1,086	1,220
רו"ח המבקר			
עבור שירותי מס (5)			
259	240	259	240
רו"ח המבקר			
עבור שירותים אחרים			
488	273	488	273
רו"ח המבקר			
1,654	1,519	1,833	1,733
סה"כ שכר של רו"ח מבקרים			

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואה החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת עבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 - לחוק החברות, התשנ"ט - 1999.
- (2) שכר רואה החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים ע"פ חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים וסקירת דוחות ביניים.
- (5) שירותי מס שוטפים והכנת דוחות לרשויות מס.

סקירת הנהלה

דין וחשבון לשנת 2011

בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו

סקירת ההנהלה על מצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעולותיו

להלן מידע רב תקופתי ופירוטים שונים לדוחות הכספיים אשר יש בהם כדי לתת תמונה רחבה על מצבו הכספי של הבנק ותוצאות פעולותיו ואלה מובאים בתוספת כדלהלן:

תוספת	נושא	עמוד
א	מאזנים מאוחדים לשנים 2007 - 2011	132
ב	דוחות רווח והפסד מאוחדים לשנים 2007 - 2011	133
ג	שיעורי הכנסה והוצאה	134
ד	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית	140
ה	סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד	142
ו	מאזנים מאוחדים לסוף כל רבעון לשנים 2010 ו- 2011	146
ז	דוחות רווח והפסד מאוחדים לפי רבעונים לשנים 2010 ו- 2011	147

מאזנים מאוחדים - מידע רב תקופתי לסוף השנים 2011 - 2007

סכומים מדווחים

תוספת א

31 בדצמבר					
2007	2008	2009	2010	2011	
מיליוני ש"ח					
					נכסים
369.5	350.7	765.1	652.3	792.3	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,350.4	1,291.7	1,083.2	1,314.9	1,490.7	ניירות ערך
7,326.2	7,652.3	7,481.1	8,158.4	9,148.8	אשראי לציבור *
(137.7)	(142.2)	(131.8)	(121.5)	(91.0)	הפרשה להפסדי אשראי *
7,188.5	7,510.1	7,349.3	8,036.9	9,057.8	אשראי לציבור, נטו
43.8	51.8	52.4	56.7	79.7	בנינים וציוד
**9.9	**9.9	**23.6	**23.9	7.2	נכסים בגין מכשירים נגזרים
**16.3	**37.1	**27.8	**41.0	54.9	נכסים אחרים
8,978.4	9,251.3	9,301.4	10,125.7	11,482.6	סך כל הנכסים
					התחייבויות והון
6,960.3	7,279.3	7,115.7	7,407.8	9,064.6	פיקדונות הציבור
170.8	139.5	103.9	86.5	76.2	פיקדונות מבנקים
9.0	3.7	5.4	4.9	0.8	פיקדונות הממשלה
-	50.0	-	-	-	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכם רכש חוזר
1,261.7	1,188.3	1,391.8	1,921.1	1,611.9	תעודות התחייבות וכתבי התחייבויות נדחים
**9.7	**17.2	**11.0	**10.7	15.0	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
**64.5	**53.4	**67.7	**61.5	69.5	התחייבויות אחרות
8,476.0	8,731.4	8,695.5	9,492.5	10,838.0	סך כל ההתחייבויות
502.4	519.9	605.9	633.2	644.6	הון עצמי
8,978.4	9,251.3	9,301.4	10,125.7	11,482.6	סך כל ההתחייבויות וההון

* ביום 1.1.2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". מספרי ההשוואה תקופות קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים לתקופה שהסתיימה ביום 31.12.2011 אינם ברי השוואה לנתוני תקופות קודמות. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה ביאור כג לדוחות הכספיים.

** סווג מחדש.

דוחות רווח והפסד מאוחדים - מידע רב תקופתי לשנים 2011 - 2007

סכומים מדווחים

תוספת ב

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2007	2008	2009	2010	2011	
מיליוני ש"ח					
182.7	171.7	180.5	163.4	195.4	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
12.6	6.8	(1.3)	(2.6)	13.4	הוצאות בגין הפסדי אשראי *
170.1	164.9	181.8	166.0	182.0	רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות תפעוליות ואחרות
** 88.5	** 83.1	** 84.0	84.3	77.4	עמלות תפעוליות
(0.2)	(1.0)	-	0.3	-	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו
** 0.1	** 0.8	** 0.1	0.6	0.1	הכנסות אחרות
88.4	82.9	84.1	85.2	77.5	סך הכל הכנסות תפעוליות ואחרות
					הוצאות תפעוליות ואחרות
103.7	102.6	105.8	120.7	134.1	משכורות והוצאות נלוות
24.0	24.4	27.9	29.4	37.6	אחזקה ופחת בניינים וציוד
39.3	39.2	39.9	53.0	53.1	הוצאות אחרות
167.0	166.2	173.6	203.1	224.8	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
91.5	81.6	92.3	48.1	34.7	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
30.6	29.9	33.6	14.0	10.0	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
60.9	51.7	58.7	34.1	24.7	רווח מפעולות רגילות אחרי מיסים
0.1	-	-	-	20.8	רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
61.0	51.7	58.7	34.1	45.5	רווח נקי
					רווח נקי למניה (בש"ח)
0.87	0.73	0.83	0.48	0.35	רווח מפעולות רגילות
-	-	-	-	0.30	רווח מפעולות בלתי רגילות
0.87	0.73	0.83	0.48	0.65	סך הכל רווח נקי למניה (בש"ח)

* ביום 1.1.2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". מספרי ההשוואה לתקופות קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים לתקופה שהסתיימה ביום 31.12.2011 אינם ברי השוואה לנתוני תקופות קודמות. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה ביאור 2 כג לדוחות הכספיים.

** סווג מחדש.

שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק וחברות מאוחדות שלו⁽¹⁾

סכומים מדווחים

תוספת ג

2011			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾			
יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾	הכנסות (הוצאות) מימון	ללא השפעת נגזרים	כולל השפעת נגזרים
מיליוני ש"ח		באחוזים	
מטבע ישראלי לא צמוד			
נכסים ⁽⁷⁾	6,124.9	300.5	4.91
התחייבויות ⁽⁷⁾	5,413.6	(164.5)	(3.04)
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	145.6	(10.4)	
סך כל התחייבויות	5,559.2	(174.9)	(3.15)
פער הריבית			
מטבע ישראלי צמוד מדד			
נכסים ⁽⁷⁾	3,282.6	205.1	6.25
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	256.8	8.1	
סך כל הנכסים	3,539.4	213.2	6.02
התחייבויות ⁽⁷⁾	3,590.5	(210.8)	(5.87)
סך הכל התחייבויות	3,590.5	(210.8)	
סך הכל התחייבויות			
מטבע חוץ - פעילות מקומית ⁽³⁾			
נכסים ⁽⁷⁾	1,281.0	131.1	10.23
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	341.3	26.5	
סך כל הנכסים	1,622.3	157.6	9.71
התחייבויות ⁽⁷⁾	1,114.0	(86.5)	(7.76)
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	452.6	(39.8)	
סך כל התחייבויות	1,566.6	(126.3)	(8.06)
פער הריבית			
סך הכל			
נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון ⁽⁷⁾	10,688.5	636.7	5.96
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	598.1	34.6	
סך כל הנכסים	11,286.6	671.3	5.95
התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון ⁽⁷⁾	10,118.1	(461.8)	(4.56)
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	598.2	(50.2)	
סך כל התחייבויות	10,716.3	(512.0)	(4.78)
פער הריבית			
1.171.39			

הערות: בסוף תוספת ג'

שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק וחברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)

תוספת ג (המשך)

2011	
יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾	הכנסות (הוצאות) מימון
מיליוני ש"ח	
בגין מכשירים נגזרים אחרים	1.4
עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות ⁽⁴⁾	34.7
רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי	195.4
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(13.4)
רווח מפעולות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	182.0
נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון	10,688.5
נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾	19.6
נכסים כספיים אחרים ⁽⁷⁾	153.1
הפרשה להפסדי אשראי	(88.0)
סך כל הנכסים הכספיים	10,773.2
התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון	10,118.1
התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾	7.4
התחייבויות כספיות אחרות ⁽⁷⁾	25.3
סך כל ההתחייבויות הכספיות	10,150.8
סך הכל עודף נכסים כספיים על ההתחייבויות הכספיות	622.4
נכסים לא כספיים	35.3
התחייבויות לא כספיות	(34.9)
סך כל האמצעים ההוניים	622.8

הערות: בסוף תוספת ג'

שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק וחברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)

סכומים מדווחים

תוספת ג

2010			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾			
יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾	הכנסות (הוצאות) מימון	ללא השפעת נגזרים	כולל השפעת נגזרים
מיליוני ש"ח		באחוזים	
מטבע ישראלי לא צמוד			
נכסים ⁽⁷⁾	4,993.2	178.8	3.58
התחייבויות ⁽⁷⁾	4,071.6	(79.7)	(1.96)
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	305.3	(13.6)	
סך כל התחייבויות	4,376.9	(93.3)	(2.13)
פער הריבית			
מטבע ישראלי צמוד מדד			
נכסים ⁽⁷⁾	3,208.5	204.0	6.36
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	370.1	12.4	
סך כל הנכסים	3,578.6	216.4	6.05
התחייבויות ⁽⁷⁾	3,700.8	(217.5)	(5.88)
פער הריבית			
מטבע חוץ - פעילות מקומית ⁽³⁾			
נכסים ⁽⁷⁾	1,227.3	(38.0)	(3.10)
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	268.1	(21.8)	
סך כל הנכסים	1,495.4	(59.8)	(4.00)
התחייבויות ⁽⁷⁾	1,085.7	65.5	6.03
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	332.9	20.0	
סך כל התחייבויות	1,418.6	85.5	6.03
פער הריבית			
סך הכל			
נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון ⁽⁷⁾	9,429.0	344.8	3.66
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	638.2	(9.4)	
סך כל הנכסים	10,067.2	335.4	3.33
התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון ⁽⁷⁾	8,858.1	(231.7)	(2.62)
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	638.2	6.4	
סך כל התחייבויות	9,496.3	(225.3)	(2.37)
פער הריבית			
		1.04	0.96

הערות: בסוף תוספת ג'

שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק וחברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)

תוספת ג (המשך)

2010	
יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾	הכנסות (הוצאות) מימון
מיליוני ש"ח	
1.0	בגין מכשירים נגזרים אחרים
52.3	עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות ⁽⁴⁾
163.4	רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
2.6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
166.0	רווח מפעולות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון	
9,429.0	נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾
17.3	נכסים כספיים אחרים ⁽⁷⁾
20.2	הפרשה כללית ונוספת לחומ"ס
(6.4)	
9,460.1	סך כל הנכסים הכספיים
התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון	
8,858.1	התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾
8.3	התחייבויות כספיות אחרות ⁽⁷⁾
30.5	
8,896.9	סך כל ההתחייבויות הכספיות
סך הכל עודף נכסים כספיים על ההתחייבויות הכספיות	
563.2	נכסים לא כספיים
32.5	התחייבויות לא כספיות
30.2	
625.9	סך כל האמצעים ההוניים

הערות: בסוף תוספת ג'

שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק וחברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)

תוספת ג (המשך)

מטבע חוץ - נומינלי בדולר של ארה"ב

2011			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾			
יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾	הכנסות (הוצאות) מימון	ללא השפעת נגזרים	כולל השפעת נגזרים
מיליוני \$ ארה"ב		באחוזים	
פעילות מקומית ⁽³⁾			
נכסים ⁽⁷⁾	362.3	9.7	2.68
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	108.1	0.8	
סך כל הנכסים	470.4	10.5	2.23
התחייבויות ⁽⁷⁾	316.4	(2.4)	(0.76)
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	145.0	(0.5)	
סך כל התחייבויות	461.4	(2.9)	(0.63)
פער הריבית		1.92	1.60
2010			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾			
יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾	הכנסות (הוצאות) מימון	ללא השפעת נגזרים	כולל השפעת נגזרים
מיליוני \$ ארה"ב		באחוזים	
פעילות מקומית ⁽³⁾			
נכסים ⁽⁷⁾	328.0	7.3	2.23
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	110.9	0.7	
סך כל הנכסים	438.9	8.0	1.82
התחייבויות ⁽⁷⁾	278.1	(1.4)	(0.50)
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾	121.2	(0.4)	
סך כל התחייבויות	399.3	(1.8)	(0.45)
פער הריבית		1.72	1.37

הערות:

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ואחרי השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
- (3) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (4) לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באיגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר.
- (5) האחוזים מחושבים על בסיס הנתונים באלפי ש"ח.
- (6) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).
- (7) למעט מכשירים נגזרים.
- (8) ALM - נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק (למעט אופציות), שלגביהם ניתן ליחס הכנסה (הוצאה) למגזר הצמדה.

נתונים מלאים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, ימסרו לכל מבקש.

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר

תוספת ד					31 בדצמבר
2011					2011
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל שנה עד 5 שנים	מיליוני ש"ח
מטבע ישראלי לא צמוד					
נכסים פיננסיים	3,848.1	283.0	1,116.6	849.3	100.5
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	139.2	-	-	-	-
סה"כ שווי הוגן	3,987.3	283.0	1,116.6	849.3	100.5
התחייבויות פיננסיות	(3,263.4)	(1,356.8)	(789.6)	(494.7)	(32.2)
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	-	(104.3)	(22.0)	-	(1.5)
סה"כ שווי הוגן	(3,263.4)	(1,461.1)	(811.6)	(494.7)	(33.7)
מכשירים פיננסיים, נטו					
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	723.9	(1,178.1)	305.0	354.6	66.8
החשיפה המצטברת במגזר	723.9	(454.2)	(149.2)	205.4	272.2
מטבע ישראלי צמוד למדד					
נכסים פיננסיים	68.8	162.0	756.3	1,010.9	846.6
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	-	105.5	-	-	-
סה"כ שווי הוגן	68.8	267.5	756.3	1,010.9	846.6
התחייבויות פיננסיות	(90.0)	(148.5)	(662.7)	(1,554.4)	(881.6)
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	-	-	-	-	-
סה"כ שווי הוגן	(90.0)	(148.5)	(662.7)	(1,554.4)	(881.6)
מכשירים פיננסיים, נטו					
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(21.2)	119.0	93.6	(543.5)	(35.0)
החשיפה המצטברת במגזר	(21.2)	97.8	191.4	(352.1)	(387.1)
מטבע חוץ⁽²⁾					
נכסים פיננסיים	1,293.5	52.0	95.6	26.0	23.8
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	-	-	20.7	-	-
סה"כ שווי הוגן	1,293.5	52.0	116.3	26.0	23.8
התחייבויות פיננסיות	(836.5)	(219.9)	(279.2)	(35.5)	-
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	(143.0)	(2.4)	-	-	-
סה"כ שווי הוגן	(979.5)	(222.3)	(279.2)	(35.5)	-
מכשירים פיננסיים, נטו					
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	314.0	(170.3)	(162.9)	(9.5)	23.8
החשיפה המצטברת במגזר	314.0	143.7	(19.2)	(28.7)	(4.9)
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית					
סך כל הנכסים	5,210.4	497.0	1,968.5	1,886.2	970.9
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	139.2	105.5	20.7	-	-
סה"כ שווי הוגן	5,349.6	602.5	1,989.2	1,886.2	970.9
סך כל ההתחייבויות	(4,189.9)	(1,725.2)	(1,731.5)	(2,084.6)	(913.8)
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	(143.0)	(106.7)	(22.0)	-	(1.5)
סה"כ שווי הוגן	(4,332.9)	(1,831.9)	(1,753.5)	(2,084.6)	(915.3)
מכשירים פיננסיים, נטו					
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	1,016.7	(1,229.4)	235.7	(198.4)	55.6
החשיפה המצטברת במגזר	1,016.7	(212.7)	23.0	(175.4)	(119.8)

(1) בטור "ללא תקופת פירעון" מוצגות יתרות מאזניות.

(2) פעילות מקומית, לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

הערות

א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר לפי סעיפי המאזן השונים יימסרו לכל מבקש.
ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מציגים את הערך הנוכחי של זרמים עתידיים כשהם מהווים לפי שיעור הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן.

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר (המשך)

31 בדצמבר								
2010				2011				
משך חיים ממוצע	שיעור תשואה פנימי	משך חיים ממוצע	שיעור תשואה פנימי	סך הכל	ללא תקופת פירעון(1)	מער 20 שנים	מער 10 שנים עד 20 שנים	מער 5 שנים עד 10 שנים
שנים	%	שנים	%	מיליוני ש"ח				
0.46	4.58	0.62	4.26	6,424.6	-	-	54.1	173.0
-	-	0.05	-	139.2	-	-	-	-
0.45	-	0.61	-	6,563.8	-	-	54.1	173.0
0.28	2.64	0.31	3.27	(5,951.4)	-	-	-	(14.7)
0.77	-	0.28	-	(127.8)	-	-	-	-
0.31	-	0.31	-	(6,079.2)	-	-	-	(14.7)
0.74	7.22	0.93	7.53	484.6	-	-	54.1	158.3
				484.6	484.6	484.6	484.6	430.5
3.25	3.45	3.16	3.68	3,565.0	-	5.3	174.7	540.4
0.77	-	0.22	-	105.5	-	-	-	-
3.00	3.45	3.08	3.68	3,670.5	-	5.3	174.7	540.4
2.72	1.58	2.33	2.75	(3,584.9)	-	-	(5.2)	(242.5)
-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.72	1.58	2.33	-	(3,584.9)	-	-	(5.2)	(242.5)
0.53	1.87	0.83	0.93	85.6	-	5.3	169.5	297.9
				85.6	85.6	85.6	80.3	(89.2)
0.05	2.56	0.23	3.81	1,541.7	-	-	10.0	40.8
-	-	-	-	20.7	-	-	-	-
0.05	2.56	0.23	3.81	1,562.4	-	-	10.0	40.8
0.27	1.00	0.23	1.33	(1,372.3)	-	-	(0.9)	(0.3)
-	-	0.23	-	(145.4)	-	-	-	-
0.24	1.00	0.23	1.33	(1,517.7)	-	-	(0.9)	(0.3)
(0.22)	1.56	-	2.48	44.7	-	-	9.1	40.5
				44.7	44.7	44.7	44.7	35.6
1.31	3.67	1.35	3.83	11,531.3	-	5.3	238.8	754.2
0.63	-	0.11	-	265.4	-	-	-	-
1.28	-	1.33	-	11,796.7	-	5.3	238.8	754.2
1.22	1.69	0.96	2.81	(10,908.6)	-	-	(6.1)	(257.5)
0.57	-	0.25	-	(273.2)	-	-	-	-
1.20	1.69	0.94	2.81	(11,181.8)	-	-	(6.1)	(257.5)
0.08	1.98	0.38	1.02	614.9	-	5.3	232.7	496.7
				614.9	614.9	614.9	609.6	376.9

הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 21 בדוח הכספי, בעקביות להנחות שלפיהם חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ג. שיעור תשואה פנימי היינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 21 בדוח הכספי.

ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן שיגרם כתוצאה משינוי קטן בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים

תוספת ה

31 בדצמבר 2011								
הפסדי אשראי (3)			סיכון אשראי לציבור (5)					
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	אשראי לציבור פגום	סיכון אשראי בעייתי (2)	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני (1)	אגרות חוב	סיכון אשראי מאזני
מיליוני ש"ח								
0.2	-	(0.2)		0.2	7.7	0.7		7.0
0.1	-	(0.3)		0.5	28.6	3.3		25.3
7.2	1.7	-	20.0	92.8	1,950.4	596.3	4.3	1,349.8
	-	-		-	0.9	-		0.9
0.3	0.1	(2.0)		1.4	32.0	2.6		29.4
0.4	0.3	0.6		-	15.3	0.5		14.8
0.5	0.5	0.5		2.0	68.2	1.4		66.8
-	0.1	0.1		-	12.8	0.2	11.0	1.6
-	-	-		-	159.2	19.1	95.8	44.3
0.1	-	-		1.3	75.0	5.9	21.4	47.7
0.1	0.1	-		0.2	43.4	19.3	1.2	22.9
69.9	8.3	1.2		253.5	6,987.4	359.5	-	6,627.9
13.9	8.2	15.2	15.6	86.1	1,112.5	202.1	-	910.4
92.7	19.3	15.1	35.6	438.0	10,493.4	1,210.9	133.7	9,148.8
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:								
-	-	-	-	-	1.6	-	1.2	0.4
רשויות מקומיות (4)								

- (1) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוב מאזני בגין הציבור שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (3) כולל מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות). ביום 1.1.2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". מספרי השוואה לתקופות קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים לתקופה של שלושה ותשעה חודשים שנסתיימו ביום 30.9.2011 אינם ברי השוואה לנתוני תקופות קודמות. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה ביאור כג לדוחות הכספיים.
- (4) לרבות תאגידים בשליטתם
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוב מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.
- (6) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך כ-163.8 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלה בסך 206.4 מיליוני ש"ח.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים

תוספת ה (המשך)

31 בדצמבר 2010							
סיכון אשראי לציבור				הפסדי אשראי (3)			
אשראי	אגרות חוב	נגזרים	סיכון אשראי מאזני כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני (1)	סה"כ סיכון האשראי	ההוצאה בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	יתרות חובות בעיתיים
מיליוני ש"ח							
חקלאות	10.3	-	-	10.3	11.4	0.1	-
תעשייה	47.1	0.8	-	47.9	3.8	-	-
בינוי ונדל"ן (3)	1,005.3	15.4	-	1,021.2	636.4	(3.0)	103.1
חשמל ומים	0.9	0.8	-	1.7	-	-	-
מסחר	46.4	0.4	-	46.8	1.3	0.2	1.5
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	8.4	-	-	8.4	0.4	0.1	-
תחבורה ואחסנה	71.1	-	-	71.1	0.5	0.2	-
תקשורת ושירותי מחשב	5.1	1.5	-	6.6	0.1	-	1.0
שירותים פיננסיים	65.1	14.4	-	79.5	13.8	-	-
שירותים עסקיים ואחרים	127.0	4.4	-	131.4	8.5	(0.5)	-
שירותים ציבוריים וקהילתיים	42.0	1.5	-	43.5	18.9	-	0.3
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	6,125.1	-	-	6,125.1	494.9	(0.2)	198.5
אנשים פרטיים - אחר	604.6	-	-	604.6	202.1	1.6	41.7
סך כל החשיפה לציבור	8,158.4	39.2	-	8,198.1	1,381.8	(1.5)	346.1
חשיפה לבנק מרכזי	405.9	-	-	405.9	-	-	-
חשיפה לתאגידים בנקאיים	240.8	88.6	18.1	347.5	-	-	-
חשיפה לריבונות	-	1,187.1	-	1,187.1	-	-	-
חשיפות אחרות	103.2	-	5.8	109.0	-	-	-
סה"כ החשיפה	8,908.3	1,314.9	23.9	10,247.6	1,381.8	(1.5)	346.1

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים

תוספת ה (המשך)

ממוצע לשנת 2011					
סה"כ סיכון האשראי	סיכון אשראי חוץ מאזני (1)	סיכון אשראי מאזני כולל	אגרות חוב	אשראי	
מיליוני ש"ח					
9.1	0.7	8.4	-	8.4	חקלאות
41.7	2.6	39.1	0.5	38.6	תעשייה
1,663.9	481.2	1,182.7	7.4	1,175.3	בינוי ונדל"ן
1.4	-	1.4	0.6	0.8	חשמל ומים
39.3	1.7	37.6	0.1	37.5	מסחר
9.6	0.4	9.2	-	9.2	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
69.7	0.9	68.8	-	68.8	תחבורה ואחסנה
14.3	0.1	14.2	10.0	4.2	תקשורת ושירותי מחשב
111.9	10.9	101.0	41.4	59.6	שירותים פיננסיים
118.7	5.5	113.2	8.8	104.4	שירותים עסקיים ואחרים
58.3	14.2	44.1	1.1	43.0	שירותים ציבוריים וקהילתיים
6,740.5	367.7	6,372.8	-	6,372.8	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
905.5	168.4	737.1	-	737.1	אנשים פרטיים - אחר
9,783.9	1,054.3	8,729.6	69.9	8,659.7	סך כל החשיפה לציבור

(1) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים

תוספת ה (המשך)

ממוצע לשנת 2010					
סה"כ סיכון האשראי	סיכון אשראי חוץ מאזני (1)	סיכון אשראי מאזני כולל	נגזרים	אגרות חוב	אשראי
מיליוני ש"ח					
11.0	1.0	10.0	-	-	10.0
58.8	3.1	55.7	-	6.8	48.9
1,673.2	654.0	1,019.2	-	52.9	966.3
4.1	-	4.1	-	3.2	0.9
60.6	13.8	46.8	-	1.8	45.0
9.6	0.8	8.8	-	-	8.8
79.3	1.5	77.8	-	5.1	72.7
15.1	0.1	15.0	-	9.3	5.7
88.2	6.3	81.9	-	19.1	62.8
149.6	11.6	138.0	-	13.0	125.0
92.5	31.3	61.2	-	1.5	59.7
6,151.5	431.1	5,720.4	-	-	5,720.4
723.0	165.2	557.8	-	-	557.8
9,116.5	1,319.8	7,796.7	-	112.7	7,684.0
סך כל החשיפה לציבור					
325.1	-	325.1	-	-	325.1
227.4	-	227.4	16.1	62.4	148.9
1,099.1	-	1,099.1	-	1,099.1	-
97.7	-	97.7	3.9	-	93.8
10,865.8	1,319.8	9,546.0	20.0	1,274.2	8,251.8
סה"כ החשיפה					

מאזנים מאוחדים - מידע רב רבעוני לסופי כל רבעון בשנים 2010 ו-2011

סכומים מדווחים

תוספת ו

2010				2011				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
מיליוני ש"ח								
								נכסים
314.3	348.1	316.6	652.3	530.2	509.9	1,272.9	792.3	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,395.5	1,366.4	1,210.3	1,314.9	1,192.3	1,351.8	1,557.3	1,490.7	ניירות ערך
7,477.2	7,673.1	7,851.5	8,036.9	8,327.8	8,562.3	8,798.8	9,057.8	אשראי לציבור, נטו *
54.2	54.0	52.5	56.7	63.2	62.7	68.0	79.7	בניינים וציוד
** 15.0	** 14.6	** 23.0	** 23.9	22.3	21.6	14.1	7.2	נכסים בגין מכשירים נגזרים
** 36.9	** 34.6	** 38.0	** 41.0	53.4	60.3	57.6	54.9	נכסים אחרים
9,293.1	9,490.8	9,491.9	10,125.7	10,189.2	10,568.6	11,768.7	11,482.6	סך כל הנכסים
								התחייבויות והון
6,845.5	7,075.1	7,070.6	7,407.8	7,522.6	7,875.4	9,195.0	9,064.6	פיקדונות הציבור
97.9	97.2	93.9	86.5	84.0	82.5	82.4	76.2	פיקדונות מבנקים
12.7	2.5	0.5	4.9	5.3	-	31.0	0.8	פיקדונות הממשלה
1,636.5	1,606.8	1,613.7	1,921.1	1,885.3	1,917.5	1,752.8	1,611.9	תעודות התחייבות וכתבי התחייבויות נדחים
** 6.3	** 10.6	** 6.0	** 10.7	-	7.1	10.3	15.0	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
** 71.0	** 69.8	** 73.5	** 61.5	90.5	62.6	66.1	69.5	התחייבויות אחרות
8,669.9	8,862.0	8,858.2	9,492.5	9,587.7	9,945.1	11,137.6	10,838.0	סך כל ההתחייבויות
623.2	628.8	633.7	633.2	601.5	623.5	631.1	644.6	הון עצמי
9,293.1	9,490.8	9,491.9	10,125.7	10,189.2	10,568.6	11,768.7	11,482.6	סך כל ההתחייבויות וההון

* ביום 1.1.2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בדבר "מידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". מספרי ההשוואה לתקופות קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים לתקופה שהסתיימה ביום 31.12.2011 אינם ברי השוואה לנתוני תקופות קודמות. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה ביאור כגל לדוחות הכספיים.

** סווג מחדש.

דוחות רווח והפסד מאוחדים - מידע רב רבעוני לשנים 2010 ו-2011

סכומים מדווחים

תוספת ז

2010				2011				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
מיליוני ש"ח								
44.4	39.8	40.2	39.0	42.2	40.1	54.0	59.1	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
0.1	0.6	0.7	(4.0)	0.8	1.4	4.3	6.9	הוצאות בגין הפסדי אשראי *
44.3	39.2	39.5	43.0	41.4	38.7	49.7	52.2	רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות תפעוליות ואחרות								
22.1	20.8	20.5	20.9	20.4	19.1	18.6	19.3	עמלות תפעוליות
0.1	(0.3)	0.3	0.2	-	-	-	-	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו
0.5	-	0.1	-	-	-	-	0.1	הכנסות אחרות
22.7	20.5	20.9	21.1	20.4	19.1	18.6	19.4	סך הכל הכנסות תפעוליות ואחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות								
30.8	30.8	28.2	30.9	31.0	32.3	33.3	37.5	משכורות והוצאות נלוות
7.4	7.3	7.5	7.2	7.5	9.9	9.7	10.5	אחזקה ופחת בניינים וציוד
11.5	11.0	10.9	19.6	13.6	13.2	13.0	13.3	הוצאות אחרות
49.7	49.1	46.6	57.7	52.1	55.4	56.0	61.3	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים								
17.3	10.6	13.8	6.4	9.7	2.4	12.3	10.3	
6.2	3.4	4.1	0.3	3.4	0.6	4.2	1.8	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
11.1	7.2	9.7	6.1	6.3	1.8	8.1	8.5	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
-	-	-	-	-	19.6	1.3	(0.1)	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים
11.1	7.2	9.7	6.1	6.3	21.4	9.4	8.4	רווח נקי
רווח נקי למניה (בש"ח)								
0.16	0.10	0.14	0.08	0.09	0.03	0.11	0.12	רווח מפעולות רגילות
-	-	-	-	-	0.28	0.02	-	רווח מפעולות בלתי רגילות
0.16	0.10	0.14	0.08	0.09	0.31	0.13	0.12	סך הכל רווח נקי למניה (בש"ח)

* ביום 1.1.2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". מספרי השוואה לתקופות קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים לתקופה שהסתיימה ביום 31.12.2011 אינם ברי השוואה לנתוני תקופות קודמות. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה ביאור 2 כג לדוחות הכספיים.

אני, אוריאל פז, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2011 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אוריאל פז

מנהל כללי

28 בפברואר, 2012

אני, ארנון זית, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2011 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

ארנון זית

סמנכ"ל, מנהל אגף הכספים
וחשבונאי ראשי

28 בפברואר, 2012

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק ירושלים בע"מ (להלן - הבנק) אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2011, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של (COSO) - Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2011, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2011 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק "קוסט פורר גבאי את קסירר", כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד 157 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2011.

ארנון זית

סמנכ"ל, מנהל אגף הכספים
וחשבונאי ראשי

אוריאל פז

מנהל כללי

זאב גוטמן

יו"ר הדירקטוריון

28 בפברואר, 2012

דוחות כספיים

דין וחשבון לשנת 2011

בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו

דוחות כספיים - תוכן העניינים

157 דוח רואה החשבון המבקר - בקרה פנימית על דיווח כספי

159 דוח רואה החשבון המבקר

הדוחות הכספיים

161 מאזנים

162 דוחות רווח והפסד

163 דוחות על השינויים בהון העצמי

164 דוחות על תזרימי המזומנים

167 ביאורים לדוחות הכספיים

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק ירושלים בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק ירושלים בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד - "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2011, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קויימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו נחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2011, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את הדוחות הכספיים - של הבנק ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר 2011 ו-2010 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 והדוח שלנו מיום 28 בפברואר 2012, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
28 בפברואר, 2012

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק ירושלים בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק ירושלים בע"מ (להלן - הבנק) לימים 31 בדצמבר, 2011 ו-2010 ואת דוחות הרווח וההפסד, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2011 דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמאחד לימים 31 בדצמבר, 2011 ו-2010 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמאחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2011 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO), והדוח שלנו מיום 28 בפברואר, 2012 כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
28 בפברואר, 2012

סכומים מדווחים

הבנק		מאוחד			
31 בדצמבר					
2010	2011	2010	2011		
מיליוני ש"ח			ביאור		
נכסים					
651.9	791.8	652.3	792.3	3	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,260.3	1,573.0	1,314.9	1,490.7	4	ניירות ערך (מזה: 186.8, 354.0, 186.8, בהתאמה במאוחד ובבנק, שועבדו למלוים) *
8,158.4	9,148.8	8,158.4	9,148.8	5	אשראי לציבור **
(121.5)	(91.0)	(121.5)	(91.0)		הפרשה להפסדי אשראי **
8,036.9	9,057.8	8,036.9	9,057.8		אשראי לציבור, נטו
-	-	-	-	6	אשראי לממשלה
307.4	343.2	-	-	7	השקעות בחברות מוחזקות
23.0	21.8	56.7	79.7	8	בניינים וציוד
*** 23.9	7.2	*** 23.9	7.2		נכסים בגין מכשירים נגזרים
*** 28.6	43.2	*** 41.0	54.9	9	נכסים אחרים
10,332.0	11,838.0	10,125.7	11,482.6		סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
9,087.4	10,517.0	7,407.8	9,064.6	10	פיקדונות הציבור
86.5	76.2	86.5	76.2	11	פיקדונות מבנקים
4.9	0.8	4.9	0.8		פיקדונות הממשלה
450.4	517.8	1,921.1	1,611.9	12	תעודות התחייבות וכתבי התחייבויות נדחים
*** 10.7	15.0	*** 10.7	15.0		התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
*** 58.9	66.6	*** 61.5	69.5	13	התחייבויות אחרות (מזה: הפרשה להפסדי אשראי מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 1.7, 1.3, 1.7, 1.3 מ' ש"ח)
9,698.8	11,193.4	9,492.5	10,838.0		סך כל ההתחייבויות
633.2	644.6	633.2	644.6	16א	הון עצמי
10,332.0	11,838.0	10,125.7	11,482.6		סך כל ההתחייבויות וההון

ארנון זית
 סמנכ"ל, מנהל אגף הכספים
 וחשבונאי ראשי

אוריאל פז
 מנהל כללי

זאב גוטמן
 יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
 28 בפברואר, 2012

* לפרטים בדבר ניירות ערך הנמדדים בשווי הון ראה ביאור 4.
 ** ביום 1.1.2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בדבר "מדירה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". מספרי ההשוואה לתקופות קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים לתקופה שהסתיימה ביום 31.12.2011 אינם ברי השוואה לנתוני תקופות קודמות. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה ביאור 2כג.
 *** סווג מחדש.
 הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות רווח והפסד

סכומים מדווחים

מאוחד							הבנק
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר							
2009	2010	2011	2009	2010	2011		
מיליוני ש"ח			ביאור				
160.8	154.0	187.6	180.5	163.4	195.4	23	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1.3)	(2.6)	13.4	(1.3)	(2.6)	13.4	5	הוצאות בגין הפסדי אשראי *
162.1	156.6	174.2	181.8	166.0	182.0		רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות תפעוליות ואחרות							
71.4	72.1	67.4	84.0	84.3	77.4	24	עמלות תפעוליות
-	0.3	-	-	0.3	-		רווחים מהשקעות במניות, נטו
0.1	0.6	0.1	0.1	0.6	0.1		הכנסות אחרות
71.5	73.0	67.5	84.1	85.2	77.5		סך הכל הכנסות תפעוליות ואחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות							
97.1	110.9	122.6	105.8	120.7	134.1	25	משכורות והוצאות נלוות
21.4	22.3	27.4	27.9	29.4	37.6		אחזקה ופחת בניינים וציוד
53.0	66.7	69.5	39.9	53.0	53.1	26	הוצאות אחרות
171.5	199.9	219.5	173.6	203.1	224.8		סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
62.1	29.7	22.2	92.3	48.1	34.7		רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
26.4	10.4	8.0	33.6	14.0	10.0	27	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
35.7	19.3	14.2	58.7	34.1	24.7		רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
-	-	-	-	-	20.8	28	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים
23.0	14.8	31.3	-	-	-	7	חלקו של הבנק ברווח מפעולות רגילות של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס
58.7	34.1	45.5	58.7	34.1	45.5		רווח נקי
רווח נקי למניה (בש"ח)							
0.83	0.48	0.65	0.83	0.48	0.35		רווח מפעולות רגילות
-	-	-	-	-	0.30		רווח מפעולות בלתי רגילות
0.83	0.48	0.65	0.83	0.48	0.65		סך הכל רווח נקי למניה (בש"ח)

* ביום 1.1.2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". מספרי ההשוואה לתקופות קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים לתקופה שהסתיימה ביום 31.12.2011 אינם ברי השוואה לנתוני תקופות קודמות. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה ביאור כג2.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על השינויים בהון העצמי

סכומים מדווחים

רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר															קרנות הון		
סך הכל הון עצמי	עודפים	מזומנים	בגין גידורי תזרים	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	סך הכל הון המניות הנפרע וקרנות הון	מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	מפרמיה	הון המניות הנפרע									
מיליוני ש"ח																	
519.9	326.7	(1.4)	(28.0)	222.6	-	95.3	127.3	יתרה ליום 1 בינואר 2009									
58.7	58.7	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי								
77.9	-	-	77.9	-	-	-	-	-	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן								
(36.3)	-	-	(36.3)	-	-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד								
(15.7)	-	-	(15.7)	-	-	-	-	-	השפעת המס המתייחס								
1.4	-	1.4	-	-	-	-	-	-	הפסדים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים								
605.9	385.4	-	(2.1)	222.6	-	95.3	127.3	יתרה ליום 1 בינואר 2010									
34.1	34.1	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי								
7.0	-	-	7.0	-	-	-	-	-	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן								
(17.6)	-	-	(17.6)	-	-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד								
3.8	-	-	3.8	-	-	-	-	-	השפעת המס המתייחס								
633.2	419.5	-	(8.9)	222.6	-	95.3	127.3	יתרה ליום 1 בינואר 2011									
השפעה מצטברת נטו ממס של יישום לראשונה ביום 1.1.2011 של ההוראה בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי *																	
(9.5)	(9.5)	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי								
45.5	45.5	-	-	-	-	-	-	-	דיבידנד ששולם								
(25.0)	(25.0)	-	-	-	3.1	3.1	-	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות								
3.1	-	-	-	-	-	-	-	-	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן								
(6.2)	-	-	(6.2)	-	-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד								
1.9	-	-	1.9	-	-	-	-	-	השפעת המס המתייחס								
1.6	-	-	1.6	-	-	-	-	-									
644.6	430.5	-	(11.6)	225.7	3.1	95.3	127.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011									

* ראה ביאור 5 - הוראה בנושא "אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי".

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על תזרימי המזומנים

סכומים מדווחים

הבנק			מאוחד		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2009	2010	2011	2009	2010	2011
מיליוני ש"ח					
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת					
58.7	34.1	45.5	58.7	34.1	45.5
רווח נקי					
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעולות:					
חלקו של הבנק ברווחי חברות מוחזקות, בניכוי דיבידנד שהתקבל, נטו					
(23.0)	(14.8)	(31.3)	-	-	-
2.8	2.7	2.4	9.7	10.3	13.0
פחת על בניינים וציוד					
(1.3)	(2.6)	13.4	(1.3)	(2.6)	13.4
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
-	-	-	-	-	(20.8)
רווח הון ממכירת בניינים					
(42.6)	(23.7)	(46.3)	(16.6)	(24.9)	(36.8)
רווח מאגרות חוב זמינות למכירה					
0.6	(3.2)	(7.8)	(5.9)	(3.3)	(7.7)
(רווח) הפסד מניירות ערך למסחר					
(5.1)	0.5	1.9	(7.1)	1.6	2.3
מיסים נדחים, נטו					
(3.6)	(6.3)	5.0	(2.7)	(6.3)	5.0
ירידה (עליה) בעודף העתודה על היעודה לפיצויי פרישה					
1.4	7.9	1.3	4.2	7.9	1.3
הכנסות מראש והוצאות לשלם					
(71.1)	19.6	(112.8)	(18.0)	70.8	(146.7)
הפרשי התאמה שנכללו בפעולות השקעה ומימון					
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת					
(83.2)	14.2	(128.7)	21.0	87.6	(131.5)
תזרימי מזומנים מפעילות בנכסים					
(2,018.1)	(1,288.2)	(1,372.3)	(2,063.2)	(1,585.7)	(1,260.3)
רכישת אגרות חוב זמינות למכירה					
2,061.1	1,043.3	1,148.0	2,248.8	1,265.9	1,190.3
תמורה ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה					
38.9	130.9	144.1	33.9	122.8	116.3
תמורה מפדיון אגרות חוב זמינות למכירה					
49.2	(20.6)	(184.1)	53.1	(17.1)	(181.9)
ניירות ערך למסחר, נטו					
1.2	0.9	-	1.2	0.9	-
פיקדונות בבנקים, נטו					
(1,069.2)	(1,805.4)	(1,402.0)	(1,069.2)	(1,805.4)	(1,402.0)
מתן אשראי לציבור - דיור					
986.4	1,073.9	1,052.3	986.4	1,073.9	1,052.3
גביה מתוך האשראי לציבור - דיור					
364.1	69.6	(465.5)	362.4	63.1	(465.5)
אשראי לציבור - מסחרי, נטו					
(1.8)	(0.4)	(1.2)	(10.3)	(14.6)	(45.3)
רכישת בניינים וציוד					
-	-	-	-	-	34.7
מכירת בניינים					
(14.3)	(4.5)	16.7	(10.6)	(8.6)	16.7
נכסים אחרים, נטו					
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) בנכסים					
397.5	(800.5)	(1,064.0)	532.5	(904.8)	(944.7)

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על תזרימי המזומנים (המשך)

סכומים מדווחים

מאוחד			הבנק		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2011	2010	2009	2011	2010	2009
מיליוני ש"ח					
תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות ובהון					
1,656.8	292.1	(163.6)	1,429.6	741.9	204.6
(10.3)	(17.4)	(35.6)	(10.3)	(17.4)	(35.6)
(4.1)	(0.5)	1.7	(4.1)	(0.5)	1.7
-	-	(50.0)	-	-	(50.0)
104.3	667.0	349.4	-	-	-
(510.6)	(227.7)	(246.7)	(62.7)	(41.0)	(31.0)
5.1	(8.2)	6.9	5.1	(8.8)	11.5
(25.0)	-	-	(25.0)	-	-
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) בהתחייבויות ובהון					
1,216.2	705.3	(137.9)	1,332.6	674.2	101.2
עליה (ירידה) במזומנים ופיקדונות בבנקים					
140.0	(111.9)	415.6	139.9	(112.1)	415.5
652.3	764.2	348.6	651.9	764.0	348.5
792.3	652.3	764.2	791.8	651.9	764.0
דוחות תזרימי המזומנים לא כוללים מידע על פעילות לפי מידת הגביה ⁽¹⁾ :					
0.9	3.9	12.9	0.9	3.9	12.9
2.6	5.3	3.7	2.6	5.3	3.7
364.8	419.0	405.1	364.8	419.0	405.1

(1) לפרטים נוספים בדבר פעילות מידת גביה ראה ביאור 19.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים לדוחות הכספיים

דין וחשבון לשנת 2011

בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו

ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 1 - כללי

בנק ירושלים בע"מ נוסד בשנת 1963 כחברה ציבורית, כהגדרתה על פי פקודת החברות נוסח חדש התשמ"ג - 1983, בשם: בנק ירושלים לפיתוח ולמשכנתאות בע"מ. בשנת 1992 הנפיק הבנק לראשונה מניות לציבור והפך בכך לחברה שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. בשנת 1996 שונה שם הבנק לשמו הנוכחי, בנק ירושלים בע"מ (להלן: "**הבנק**").

הבנק הינו תאגיד בנקאי, בעל רשיון בנק על פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, ופועל כבנק מסחרי החל משנת 1998. הבנק נשען על בסיס לקוחות רחב של משקי בית, תושבי ישראל ותושבי חוץ ופועל בתחומי המשכנתאות, אשראי צרכני, חסכונות ופקדונות, מימון בניה למגורים, מימון אשראי לרכישת רכב, אשראי מסחרי אחר ופעילות בשוק ההון.

הנהלת הבנק שוכנת בקרית שדה התעופה (איירפורט סיטי). הבנק פועל כיום באמצעות 16 סניפים, הפזורים ברחבי הארץ. הבנק הינו חברה בת של "יצוא" חברה להשקעות בע"מ (להלן - "יצוא") ומניותיו רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי של בנק.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית

עיקרי המדיניות החשבונאית, אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים באופן עקבי, והתואמים את הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, הם:

א. בסיס הדיווח של הדוחות הכספיים

1. הבנק ערך את דוחותיו הכספיים בעבר על בסיס העלות ההיסטורית המותאמת למדד המחירים לצרכן. הסכומים המותאמים, כאמור, שנכללו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2003 שימשו נקודת מוצא לדיווח הכספי הנומינלי החל מיום 1 בינואר 2004. תוספות שבוצעו לאחר מועד המעבר נכללו בערכים נומינליים. בהתאם לתקן חשבונאות מספר 12 בדבר "הפסקת ההתאמה של דוחות כספיים" הופסקה ההתאמה של הדוחות הכספיים לאינפלציה ביום 31 בדצמבר 2003 והחל מאותו מועד הבנק החל לדווח בסכומים מדווחים. סכומי הנכסים הלא כספיים אינם מייצגים בהכרח שווי מימוש או שווי כלכלי עדכני, אלא רק את הסכומים המדווחים של אותם נכסים בדוחות הכספיים "עלות" משמעותה עלות בסכום מדווח.

תמצית הנתונים של הבנק בערכים נומינליים היסטוריים לצורכי מס ניתנת בביאור 30.

2. כללי האיחוד

הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק כוללים את הדוחות של חברות שלבנק קיימת שליטה בהן. יתרות ועסקאות הדדיות שבין הבנק לחברות הבנות בוטלו בדוחות הכספיים המאוחדים. בדוחות הבנק הנפרדים השקעות בחברות מוחזקות מוצגת לפי שיטת השווי המאזני.

3. מטבע פעילות ומטבע הצגה

מטבע הפעילות וההצגה של הבנק ושל החברות הבנות שלו הינו שקל חדש.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ב. ההיררכיה החדשה ביישום תקינה חשבונאית אמריקאית

ביום 1 ביולי 2009, ביצע המוסד האמריקאי לתקינה בחשבונאות (FASB) שינוי בארגון התקינה החשבונאית. השינוי נקבע במסגרת תקן חשבונאות אמריקאי מספר 168, בנושא "הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים" (כיום ASC 105, כללי חשבונאות מקובלים) שפורסם על ידי ה-FASB.

התקן קבע את ה-(FASB Accounting Standards Codification) - ASC כמקור בלעדי של כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב, אשר יחולו על תאגידים מדווחים שאינם גופים ממשלתיים, למעט ההנחיות של רשות ניירות ערך בארה"ב (SEC) לפיכך, כל הכללים שלא אומצו כאמור לעיל וכן הכללים שמקורם לא בהנחיות של רשות לניירות ערך בארה"ב לא נכללו בקודיפיקציה והפכו לכללים לא מחייבים. בעקבות הקודיפיקציה, המוסד האמריקאי לתקינה בחשבונאות לא יפרסם עוד בצורה של תקנים, ניירות עמדה או הבהרות והנחיות לנושאים ספציפיים, אלא יפרסם את "עדכוני התקינה החשבונאית" (Accounting Standards Updates) - ASU, אשר יעדכנו את הקודיפיקציה.

החל מיום 1 בינואר 2010, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, אימץ הבנק את ההיררכיה החדשה. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה בתקן אמריקאי מספר 168, כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא בגדר כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב והיא תחייב את התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בנושאים של יישום כללי חשבונאות אמריקאיים שאומצו או יאומצו בעתיד במסגרת הוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים.

ליישום הקודיפיקציה לא היתה השפעה על כללי החשבונאות שחלים על הבנקים, אלא רק לאופן בו הבנקים מתייחסים לכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב.

ג. מטבע חוץ והצמדה

נכסים והתחייבויות במטבע חוץ או הצמודים אליו ואלה הצמודים למדד המחירים לצרכן כלולים בדוחות הכספיים כדלהלן:

1. אלה הצמודים למדד המחירים לצרכן מוצגים לפי המדד הידוע בתאריך המאזן.
 2. אלה שבמטבע חוץ או הצמודים אליו מוצגים לפי שער החליפין היציגים שפורסמו על ידי בנק ישראל לתאריך המאזן, למעט במקרים בהם תנאי ההסכם קובעים אחרת.
- להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן ושער החליפין היציג של הדולר של ארה"ב ושיעורי עלייתם (ירידתם):

שיעור העליה (הירידה) בשנת			ליום 31 בדצמבר		
2009	2010	2011	2009	2010	2011
באחוזים					
(0.7)	(6.0)	7.7	3.775	3.549	3.821
שער החליפין של דולר ארה"ב (ש"ח)					
מדד המחירים לצרכן-בסיס 1993 (נקודות):					
3.8	2.3	2.5	206.2	210.9	216.3
3.9	2.7	2.2	206.2	211.7	216.3
חודש נובמבר					
חודש דצמבר					

ד. אשראי לממשלה - פיקדונות לפי מידת הגביה

סכומי הפיקדונות המיועדים שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי, קוזזו מסכומי האשראי שניתנו מפיקדונות אלה ולפיכך לא ניתן להם ביטוי במאזן. ההכנסות הנובעות מהפעילות לפי מידת הגביה כאמור, הוצגו כעמלות תפעוליות.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. ניירות ערך

1. אגרות חוב המוחזקות לפדיון מוצגות לפי עלותן המופחתת ליום הדיווח.
2. ניירות ערך זמינים למכירה מוצגים במאזן לפי שוויים ההוגן. השווי ההוגן מתבסס על מחיר ציטוט לגבי ניירות ערך שיש להם מחיר ציטוט או על נתוני שיערוך המתקבלים ממקורות חיצוניים לגבי אגרות חוב שאין להם שער. הרווח או ההפסד בגינם בניכוי העתודה המתאימה למס מוצג בסעיף נפרד במסגרת ההון העצמי הנקרא: "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
3. ניירות ערך למסחר מוצגים לפי שוויים ההוגן.
4. הבנק בוחן בכל תקופת דווח את הצורך ברישום הפרשה לירידת ערך של ניירות ערך שאינם בעלת אופי זמני. הבנק קבע קריטריונים למעקב אחר ניירות הערך ולבחינה האמורה. קריטריונים אלו מתבססים, בין היתר, על הגורמים הבאים:
 - שינוי בדירוג ניירות הערך על ידי סוכנויות הדירוג.
 - משך הזמן בו נסחר הנייר בתשואה גבוהה.
 - מקרים חריגים כגון ירידת ערך חריגה.כמו כן, קבע הבנק קריטריונים שלפיהם תבוצע הפרשה מיידית לירידת ערך. קריטריונים אלו מתבססים, בין היתר, על הגורמים הבאים:
 - הדירוג הנוכחי של נייר הערך על ידי סוכנויות הדירוג.
 - תשואה נוכחית חריגה שבה נסחר נייר הערך.
 - משך הזמן שבו נסחר נייר הערך בתשואה חריגה.
 - אינדיקציות שליליות מהותיות מתוך הדוחות הכספיים.קריטריונים אלו נידונו בוועדת האשראי הדירקטוריונית ואושרו על ידה.

ו. העברות ושירותים של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי (ASC 860-10) FAS 140, העברות ושירותים של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי FAS 166, העברות ושירותים של נכסים פיננסיים (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות. בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאלית ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונאלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

לאור האמור, ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת או שנרכשו בתנאי מכירה חוזרת, ניירות ערך שנשאלו או שהושאלו, וכן מכשירים פיננסיים אחרים שהועברו או שהתקבלו על ידי הבנק, בהם הבנק לא איבד שליטה על הנכס המועבר או לא רכש שליטה בנכס שהתקבל מטופלים כחוב מובטח. מכשירים פיננסיים שהועברו בעסקאות כאמור, נמדדים לפי אותם עקרונות מדידה שישומו לפני העברתם.

ניירות הערך שנמכרו לא נגרעים מהמאזן ומוצגים בסעיף ניירות ערך, וכנגדם הפיקדון שלהבטחת השבתו שועבדו אותם ניירות ערך מוצג בסעיף "ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר".

ניירות ערך שנרכשו נרשמים לפי שווים ביום ביצוע העסקה בסעיף "ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר".

הבנק עוקב אחר שווי הוגן של ניירות ערך שנשאלו והושאלו וכן של ניירות ערך שהועברו בהסכמי רכש ומכר חוזר על בסיס יומי ודרישת ביטחונות מבוצעת במקרים המתאימים. ריבית שהתקבלה או ששולמה בגין ניירות ערך כאמור מדווחת כהכנסות או הוצאות מימון, בהתאמה.

בהתאם להוראות המפקח, עיסקאות השאלת ניירות ערך המבוצעות כעיסקאות אשראי "רגילות" בהן הבנק משאיל ניירות ערך כנגד תיק הביטחונות והשואל אינו מעביר לתאגיד הבנקאי מרווח בטחון (מרג'ין) המתייחס ספציפית לעיסקת השאלת ניירות ערך, מוצגות כאשראי לציבור לפי שווי שוק ומצטרפות לחבות השואל. השינויים בשווי של ניירות ערך הנ"ל על בסיס צבירה נזקפים בדוח הרווח וההפסד לסעיף הכנסות מאשראי לציבור, וההתאמה לשווי שוק נזקפת להתאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

ז. הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיר

החל מיום 1 בינואר 2006 מיישם הבנק את הנחיות המפקח על הבנקים ליישום הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא "הפרשות לחובות מסופקים בגין הלוואות לדיר" (להלן - "הנחיות המפקח"). הנחיות המפקח התייחסו למספר סוגיות עיקריות בכל הקשור לאופן חישוב ההפרשות לחובות מסופקים בגין הלוואה לדיר ובכללם כללי חישוב אחידים לקביעת ההפרשה המזערית בגין הלוואות לדיר, אשר עומק הפיגור בהן עולה על שישה חודשים (ההפרשה מחושבת בשיעורים שבין 8% ל-80% מיתרת החוב שבפיגור, בהתאם לעומק הפיגור). אשר יושמו על ידי הבנק בעבר, למעט המפורט להלן:

הפרשות בגין הלוואות בהסדרים ובארגון מחדש:

א. הלוואה בהסדר - הלוואה בה בוצע הסדר ללא שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה. חישוב עומק הפיגור

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

יבוצע תוך התחשבות ביתרת הפיגורים ולפי החיוב החודשי המקורי. ביטול הפרשה יתבצע במידה והלוואה עמד בהחזרי הלוואה במשך תקופה של שנתיים ממועד ההסדר או אם חלפה מחצית התקופה שנותרה במשנה הלוואה שבו נוצרו הפיגורים, כמוקדם מביניהם.

ב. הלוואה בארגון מחדש - הלוואה בה שונה לוח הסילוקין. בגין הלוואות אלו תוקפא ההפרשה לפי עומק הפיגור ותרשם יתרת פיגור רעיונית השווה ליתרת הפיגור והכל למועד ההסדר. הקפאת ההפרשה ויתרת הפיגור הרעיונית תהיה לתקופה של חצי שנה אשר בסיומה רשאי הבנק להפחית את יתרת הפיגורים הרעיונית במשך שנתיים בקו ישר.

למידע נוסף באשר ליישום לראשונה של המדיניות החשבונאית בבנק בנושא הפרשה להפסדי אשראי (ראה סעיף כ"ג להלן)

ח. בניינים וציוד

• הכרה ומדידה

בניינים וציוד מוצגים לפי עלות, בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת עלויות שניתן לייחס במישרין לרכוש הקבוע ולהבאתו למיקום ולמצב הדרושים לצורך הפעלתו.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים יש אורך חיים שונה הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע. בניינים העומדים למכירה, מוצגים לפי עלות או שווי מימוש שלהם, כנמוך שבהם.

• עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף - נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

• עלויות תוכנה

תוכנות אשר נרכשות נמדדות לפי עלויות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

עלויות בקשר עם פיתוח תוכנות מחשב לשימוש עצמי מהוות אך ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח, התוכנה ישימה מבחינה טכנית, צפויה הטבה כלכלית עתידית ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. עלויות שהונו כוללות עלויות ישירות והוצאות תקורה שניתן לייחס ישירות להכנת התוכנה לשימושה המיועד. עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

עלויות עוקבות בגין תוכנה מוכרות כנכס אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

• פחת

הפחת מחושב מהעלות, בהתאם לתקופת השימוש המשוערת, לפי שיטת הקו הישר החל מהמועד בו הנכס מוכן לשימוש ביחס לעלות המקורית. שיפורים במושכר מופחתים על פני משך תקופת השכירות לרבות אופציה שסביר שתמומש, או אורך החיים השימושי שלהם לפי התקופה הקצרה יותר. האומדנים בדבר אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש מעת לעת.

• גריעה

ערך בספרים של רכוש קבוע נגרע בעת מימושו או כאשר לא חזויות עוד הטבות כלכליות עתידיות מהשימוש

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

בו או ממימושו. ההפרש בין התמורה נטו מהמימוש, אם קיימת, לבין הערך בספרים של הנכס שנגרע נזקף לדוח רווח והפסד לסעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים".

להתייחסות מפורטת בנושא ראה ביאור 8 להלן.

ט. ירידת ערך נכסים

הבנק בוחן, בכל מועד דיווח, את הצורך ברישום הפרשה לירידת ערך בנכסים הלא כספיים (כגון: בניינים וציוד ונכסים לא מוחשיים לרבות מוניטין) כאשר ישנם סימנים, כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות, המצביעים על כך שנכסיו במאזן מוצגים בסכום העולה על סכום בר-השבה שלהם.

הסכום בר-ההשבה של נכס או יחידה מניבת מזומנים הוא הגבוה מבין מחיר המכירה נטו לבין שווי השימוש. שווי השימוש הוא הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, המהוונים בשיעור הריבית לפני מס, הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס וממימושו. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). כאשר ערכו בספרים של הנכס עולה על סכום בר-ההשבה הבנק מכיר בהפסד מירידת ערך בגובה הפער בין ערכו בספרים של הנכס לסכום בר-השבה. ההפסד שהוכר כאמור יבוטל רק אם חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת סכום בר-ההשבה של הנכס מהמועד בו הוכר ההפסד האחרון מירידת ערך, למעט הפסד מירידת ערך מוניטין שאינו מבוטל.

י. דיווח מגזרי

מגזר פעילות הוא קו עסקים בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שממן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות. תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו וכן לקיים לגבי מידע פיננסי נפרד. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

להתייחסות מפורטת בנושא ראה ביאור 29 להלן.

יא. הוצאות הנפקה

הוצאות הנפקת אגרות חוב ועלויות עסקה הניתנות לייחוס במישורין, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים מופחתות יחסית ליתרות הקרן במחזור בכל שנה לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

יב. הוצאות נדחות

הוצאות הנפקה והפצה של אגרות חוב והוצאות גיוס פיקדונות מוצגות על בסיס העלות והן מופחתות במשך תקופת הפירעון של ההתחייבויות לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

יג. מיסים על הכנסה

מיסים על הכנסה בדוח רווח והפסד כוללים מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון העצמי. במקרים אלו הוצאת המיסים על הכנסה נזקפת להון העצמי. המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס בשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק או נחקק למעשה בתאריך המאזן, והכולל שינויים בתשלומי המס המתחייבים לשנים קודמות.

ההפרשה למיסים על הכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

מיסים נדחים מחושבים בשל הפרשים בעיתוי הכללת הכנסות והוצאות בין הדיווח הכספי לבין הכרתם לצורכי מס הכנסה וכן בשל התאמת נכסים לא כספיים (למעט בניינים) בגין פער בין ערכם המותאם לבין הערך שיותר לניכוי לצרכי מס הכנסה. המיסים הנדחים מחושבים לפי שיעורי המס הצפויים לחול בעת ניצול העתודה או מימוש הטבת המס, בהתבסס על חוקי המס אשר היו בתוקף בתאריך המאזן.

בחישוב המיסים הנדחים לא מובאים בחשבון המיסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעות בחברות מוחזקות כל עוד מתקיימת ההנחה של החזקה מתמשכת בהשקעות אלו. מדיניות חלוקת דיבידנד בחברות המוחזקות הינה בדרך שלא תגרום לחיוב מס נוסף בבנק.

להתייחסות מפורטת בנושא ראה ביאור 27 להלן.

יד. מכשירים פיננסיים נגזרים

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, על תאגיד בנקאי להכיר בכל המכשירים הנגזרים, לרבות מכשירים נגזרים מסוימים המשובצים בחוזים אחרים, כנכסים או כהתחייבויות במאזן ולמדוד אותם לפי שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של מכשיר נגזר ידווח בדוח רווח והפסד, בהתאם לאופן הייעוד של המכשיר הנגזר. השינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדירים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס, התחייבות או התקשרות איתנה, יוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר.

הטיפול החשבונאי בשינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדירים חשיפה להשתנות תזרים מזומנים מנכס, מהתחייבות או מעסקה חזויה תלוי באפקטיביות של יחסי הגידור.

החלק האפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של נגזר, המיועד לגידור תזרים מזומנים מדווח תחילה בהון העצמי ואחר כך, כאשר העסקה החזויה משפיעה על דוח רווח והפסד, הוא מסווג מחדש לדוח רווח והפסד.

החלק הלא אפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של הנגזר המיועד כנ"ל מוכר מיידית בדוח רווח והפסד.

הבנק מתקשר בחוזים אשר אינם עומדים בשלמותם בהגדרת מכשיר נגזר - חוזים כאלה יכולים להכיל מכשירים נגזרים משובצים. מכשיר נגזר משובץ יופרד מהחווה המארח ויטופל כמכשיר נגזר בהתקיים שלושת התנאים הבאים, במצטבר: המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ אינם קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החווה המארח, המכשיר המעורב אינו נמדד מחדש על פי שווי ההוגן בהתאם לכללים חשבונאיים מקובלים, תוך דיווח על שינויים בשווי ההוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם ומכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. משזוהה הנגזר המשובץ הוא מופרד מהחווה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החווה המארח. הנגזרים המשובצים המופרדים בבנק נובעים ממתן אשראי צמוד מט"ח הכולל רצפה לבסיס ההצמדה וגיוס תוכניות חסכון בעלות מאפיינים זהים.

רווח או הפסד מנגזר שלא יועד כמכשיר מגדר מוכר בדוח רווח והפסד באופן שוטף. העסקאות במכשירים נגזרים מהוות חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. השווי ההוגן של המכשירים הנגזרים מוצג במאזן כנכסים אחרים או כהתחייבויות אחרות, לפי העניין, והתוצאות מעסקאות במכשירים נגזרים הנובעות מרישומן על בסיס שווי הוגן נכללות בדוח רווח והפסד במסגרת הרווח מפעולות מימון.

טו. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

ההכנסות וההוצאות מוכרות על בסיס צבירה, לרבות הכנסות בגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

השלמת ריבית המגיעה לבנק מהממשלה בגין הלוואות מסוימות לדיוור נזקפת לדוח הרווח וההפסד לפי הריבית האפקטיבית הגלומה בתזרים המזומנים הנובע מהסכם הלוואה ומהסכם השלמת הריבית.

עמלות מפירעון מוקדם בהלוואות לדיוור נזקפות לדוח הרווח וההפסד בשיעורים שווים במשך שלוש שנים, למעט החלק המיוחס להון הפיננסי הנזקף לדוח רווח והפסד עם קבלתו.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

דמי ניהול בגין הלוואות שנמכרו נזקפים לדוח רווח והפסד על פני יתרת תקופת פירעון ההלוואות ויחסית ליתרותיהן. ריבית פיגורים בגין הלוואות לדיור נזקפת לדוח הרווח וההפסד רק עם גבייתה. הכנסות מדיבידנד נזקפות לדוח הרווח וההפסד במועד הזכאות לקבלן.

טז. זכויות עובדים

1. בגין כל ההתחייבויות של יחסי עובד ומעביד ישנן עתודות מתאימות על פי דין, הסכם, נוהג וציפיות ההנהלה. התחייבויות עתידיות בגין מענקי יובל מחושבות על ידי אקטואר מומחה בשיטת הערכה של הטבות נצברות ובהתחשב בהסתברויות על בסיס ניסיון העבר כאשר שיעור עליית השכר מבוסס על ניסיון העבר ומשתנה בהתאם לגיל העובד.
2. העתודה לפיצויי פרישה מחושבת על בסיס שכרם האחרון ותקופת עבודתם של העובדים ובהתאם לדין, לתנאי הסכם העבודה, ונוהג וציפיות ההנהלה. סכום היעודה לפיצויים הכלול במאזן כולל רווחים שנצברו.

יז. התחייבויות תלויות

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, אומצו הוראות תקן חשבונאות אמריקאי SFAS 5 וההוראות הנלוות אליו לעניין הטיפול החשבונאי בתביעות משפטיות תלויות, למעט במקרים נדירים כמו בתביעות ייצוגיות שבהן אין באפשרות הבנק ויועציו המשפטיים להעריך את תוצאותיהן. הערכת הנהלת הבנק, הנסמכת על יועציה המשפטיים בקשר להסתברות להתממשות החשיפה לסיכון בתביעות נקבעת על בסיס שלושה תחומי הסתברות, כדלהלן:

1. סיכון צפי - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל-70%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו נכללו הפרשות מתאימות בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל-70%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו לא נכללו הפרשות בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי.
3. סיכון קלוש - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה קטנה או שווה ל-20%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו לא נכללו הפרשות בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

במקרה בו התממשות החשיפה צפויה נכללת הפרשה בדוחות הכספיים במלוא סכום החשיפה, כפי שנאמדה על ידי הנהלת הבנק. במקרה של חשיפה אפשרית לא נכללת הפרשה בדוחות הכספיים אלא ניתן גילוי לסכום החשיפה. במקרה של חשיפה קלושה אין צורך בביצוע הפרשות ו/או במתן גילוי. בגין תביעות שהחשיפה בהן קלושה אולם ההתחייבות או ההפסד האפשרי המרבי עלולים להעמיד בספק את המשך פעולתו של הבנק, ניתן גילוי.

יח. עסקאות תשלום מבוסס מניות

הבנק מכיר בעסקאות תשלום מבוסס מניות על פי הוראות תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS2 כפי שאומץ ע"י המפקח על הבנקים. הטבה בגין עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, נמדדת בתאריך מתן ההטבה (יום ההענקה) בהסתמך על מודל תמחור אופציות מקובל. שווי ההטבה נזקף באופן שוטף להוצאות כנגד קרן הון, על פני תקופת ההבשלה.

עלות עסקה המסולקת במזומן נמדדת לפי השווי ההוגן במועד ההענקה באמצעות שימוש במודל תמחור אופציות מקובל, ראה פרטים נוספים בבאור 22. השווי ההוגן מוכר כהוצאה על פני תקופת ההבשלה ובמקביל מוכרת התחייבות. ההתחייבות נמדדת מחדש בכל תקופת דיווח לפי השווי ההוגן עד לסילוקה, כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לרווח או הפסד.

כאשר החברה מבצעת שינויים בתנאים של הענקה המסולקת במכשירים הוניים, מוכרת הוצאה נוספת מעבר להוצאה המקורית שחושבה בגין כל שינוי המגדיל את השווי ההוגן הכולל של התגמול המוענק או שמיטיב עם העובד/נותן השירות האחר לפי השווי ההוגן במועד השינוי.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

כאשר שינויים מבוצעים בתוכנית לתשלום מבוסס מניות, התאגיד הבנקאי מכיר בהשפעות שינויים שמגדילים את השווי ההוגן הכולל של התוכנית במהלך תקופת ההבשלה שנותרה ובנוסף בהשפעות שינויים המשנים את אופיה של התוכנית מהתחייבותי, להוני, או להיפך.

יט. שימושים באומדנים בעריכת דוחות כספיים

הכנת הדוחות הכספיים, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, דורשת מהנהלה שימוש באומדנים, הערכות ושיקול דעת המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, על הגילוי המתייחס לנכסים תלויים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

כ. רווח למניה

הרווח למניה מחושב על ידי חלוקה של הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות החברה במספר המניות הרגילות המשוקלל שקיים במהלך התקופה.

ברוח הבסיסי למניה נכללות רק מניות אשר קיימות בפועל במהלך התקופה.

מניות רגילות פוטנציאליות (ניירות ערך המירים כדוגמת אגרות חוב להמרה, כתבי אופציה ואופציות לעובדים) נכללות רק בחישוב הרווח המדולל למניה במידה שהשפעתן מדללת את הרווח למניה על ידי כך שהמרתן מקטינה את הרווח למניה או מגדילה את ההפסד למניה מפעילויות נמשכות. בנוסף, מניות רגילות פוטנציאליות שהומרו במהלך התקופה נכללות ברווח המדולל למניה רק עד למועד ההמרה, ומאותו מועד נכללות ברווח הבסיסי למניה.

כא. מספרי השוואה

בדוחות הכספיים צוינו מספרי השוואה שסווגו מחדש.

כב. דוח על תזרימי המזומנים

הדוח נערך לפי הוראות המפקח על הבנקים וגילוי דעת 51 של לשכת רואי חשבון בישראל דוח תזרימי מזומנים. תזרימי המזומנים מפעילות בנכסים והתחייבויות הוצגו בנטו, למעט הפעילות באשראי לדיור, בתנועה בפריטים לא כספיים, בניירות ערך שאינם למסחר ובאגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים. מזומנים כוללים גם פיקדונות בבנקים שתקופתם המקורית ממועד הפקדתם הינה עד שלושה חודשים.

כג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות

בהתאם לחוזר פיקוח על הבנקים מיום 29 במרץ 2011 תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את תקני דיווח כספי בינלאומיים מסוימים. החוזר מפרסם הוראות מעבר לשנת 2011 לאור אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים. הכללים קובעים דרישות גילוי שנקבעו החל מיום 1 בינואר 2011 ואילך בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקנים אלו. ככלל, בהתאם להוראות מעבר אלו נדרש ליישם:

1. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ותיקון להוראות בנושאי טיפול בחובות בעייתיים כולל עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-02, קביעה של מלווה בדבר

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ארגון מחדש של חוב בעייתי.

2. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים והפרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) שמתייחסות ליישום תקנים אלו.

3. מדידת שווי הוגן - תקן חשבונאות אמריקאי (ASC 820-10) FAS 157 וחלופת שווי הוגן תקן חשבונאות אמריקאי (ASC 825-10) FAS 159.

4. הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים.

בעקבות היישום לראשונה של תקני חשבונאות מסוימים והוראות הפיקוח על הבנקים סעיפים מסוימים במסגרת הדוחות הכספיים ומספרי השוואה סווגו מחדש כדי להתאים לכתורות הסעיפים ולדרישות הדיווח בתקופה השוטפת.

1. מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי וטיפול בחובות בעייתיים

בהתאם להוראה החדשה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מ-1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור.

השינויים העיקריים במדיניות החשבונאית בעקבות ההוראה הינם:

תאגיד בנקאי נדרש להחזיק הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני. ההפרשות להפסדי אשראי יכללו:

- הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - ההפרשה מבוצעת על סמך מדידת ירידת הערך של החוב בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב, או כאשר החוב הינו מוטנה בביטחון או כאשר צפויה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי (בניכוי עלויות מכירה). הצורך בהפרשה פרטנית נבחן לגבי כל חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות בויתור משפטי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון ש"ח או יותר וכל חוב אחר שזוהה לצורך בחינה פרטנית על ידי התאגיד הבנקאי.

- הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מיושמת עבור הפרשות לירידת ערך של קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. מדידת הפסדי האשראי, בגין האשראי המאזני ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים, מבוצעת בהתבסס על אומדן של שיעורי הפסדי אשראי מהעבר בגין כל אחת מהקבוצות ההומוגניות של חובות בעלי מאפייני סיכון דומים. ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון- סיכון אשראי- הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות במקרים בהם קיים בבנק ניסיון עבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי.

הוגדרו סוגים חדשים של חובות בעייתיים, ובהם:

- חוב פגום - אשראי שהתאגיד הבנקאי צופה כי לא יוכל לגבות את כל הסכומים בגינו, לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב, וההפרשה להפסדי אשראי בגינו נמדדת במסלול של הפרשה פרטנית. יש להחיל את הסיווג הנ"ל, גם על אשראי המצוי בפיגור מעל 90 יום למעט אם הוא מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה, ועל חובות בעייתיים שאורגנו מחדש שבמסגרת הארגון מחדש העניק הבנק לחייב ויתור (Concession) אשר בתנאים אחרים הוא לא היה שוקל להעניק. חוב שסיווג כחוב פגום יוערך על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא ייפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

- סיכון אשראי נחות - מוגדר כאשראי מוגן באופן לא מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הבטחון ששועבד, ומאופיין בכך שקיימת אפשרות ברורה שהתאגיד הבנקאי יספוג הפסד מסוים אם הליקויים לא יתוקנו.

בגין החובות הפגומים אין לרשום הכנסות ריבית (לא כולל הפרשי הצמדה למדד והפרשי שער למט"ח על הקרן). לגבי חובות שנבחנו ומפורשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק ממשיך לצבור הכנסות ריבית.

הוחמרו ההוראות בגין מחיקה חשבונאית של חובות בעייתיים. בין היתר נקבע בהוראה כי:

- יש למחוק חשבונאית כל חוב שנחשב בלתי ניתן לגביה או חוב שבגינו ניהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח.
- יש למחוק חשבונאית באופן מיידי כנגד הפרשה להפסדי אשראי כל חלק של חוב העודף על שווי הביטחונות אשר מזהה כאינו בר גביה.
- אין לדחות מחיקה חשבונאית של חוב שנערכו בגינו הפרשות פרטניות להפסדי אשראי. בדרך כלל יש למחוק בתום שנתיים.
- יש למחוק חובות בעייתיים שההפרשה בגינם נמדדת על בסיס הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי כאשר תקופת הפיגור עולה על 150 יום.
- במועד היישום לראשונה הבנק נדרש בין היתר:
- למחוק חשבונאית כל חוב אשר במועד זה עומד בתנאים למחיקה חשבונאית.
- לסווג בסיווג של השגחה מיוחדת, נחות, או פגום, כל חוב אשר עומד בתנאים לסיווג כאמור.
- לבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו למועד יישום ההוראה וטרם נגבו בפועל בגין כל חוב אשר עומד במועד זה בתנאים המתייחסים.
- ההפרשים שנוצרו במועד היישום לראשונה של ההנחיות החדשות, בין יתרת ההפרשות להפסדי אשראי, על פי ההנחיות הקיימות, לבין יתרתן המחושבת על פי ההנחיות החדשות, נזקפו לסעיף העודפים בהון העצמי.
- יושמה הוראת שעה לשנים 2011-2012 (להלן: "תקופת המעבר"), המכילה מודל פשוט יותר לחישוב ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי. על פי הוראת השעה, שיעורי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, ייקבעו בתקופת המעבר בהתבסס על טווח שיעורי ההפרשות ההיסטוריים לחובות מסופקים בשנים 2008-2010 בפילוח לפי ענפי משק. וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מ-1 בינואר 2011.
- ההפרשה הנוספת משמשת רק כסמן לגבי הפרשה הקבוצתית כך שבמידה וסך כל ההפרשה הקבוצתית נמוכה מההפרשה הנוספת והכללית יש לבצע את ההפרשה לפי הגבוה מבין שני החישובים.
- שיעורי ההפרשה הנוספת שיחולו על הסוגים השונים של החובות הבעייתיים יהיו כדלקמן:

- סיכון אשראי "בהשגחה מיוחדת" - 1%.

- סיכון אשראי "נחות" - 2%.

- סיכון אשראי "פגום" - 4%.

בנוסף, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, מחושבת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיר שניתנו החל משנת 2009 ואילך, ואשר היחס בין החוב לבין שווי הנכס המשועבד במועד העמדת ההלוואה (LTV) גבוה מ-60%.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

להלן השפעה מצטברת של יישום לראשונה ביום 1.1.2011 של ההוראה בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי:

1 בינואר	
2011	
מיליוני ש"ח	
א. סיכום ההשפעה על העודפים	
419.5	יתרת עודפים שנכללה בדוחות הכספיים
5.1	השפעה מצטברת נטו ממס מיישום לראשונה של ההוראות החדשות
	מזה:
9.1	השינוי בהפרשה להפסדי אשראי
(4.0)	השפעת המס המתייחסת
4.4	השפעה מצטברת נטו ממס מיישום הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בהלוואות לדיור
	מזה:
7.0	השינוי בהפרשה להפסדי אשראי
(2.6)	השפעת המס המתייחסת
410.0	יתרת העודפים לפי ההוראות החדשות
ב. ההשפעה על האשראי לציבור (לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי)	
8,158.4	יתרת האשראי לציבור (לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי) שנכללה בדוחות הכספיים
	השפעת יישום לראשונה של ההוראות החדשות
42.0	מחיקות חשבונאיות נטו שהוכרו
-	שינויים אחרים ביתרת האשראי לציבור
8,116.4	יתרת האשראי לציבור (לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי) לפי ההוראות החדשות

ג. ההשפעה על הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 1.1.2011

הפרשה להפסדי אשראי			
על בסיס קבוצתי **			
סה"כ	אחר	לפי עומק פיגור	על בסיס פרטני
מיליוני ש"ח			
122.8	6.6	69.2	47.0
(42.0)	-	(7.4)	(34.6)
16.1	13.6	6.6	(4.1)
96.9	20.2	68.4	8.3

* הנתונים הוצגו מחדש לעומת נתוני הפרופורמה שפורסמו בדוח השנתי ליום 31 בדצמבר, 2010 בסך 4.3 מיליוני ש"ח.
 ** לרבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

מידע נוסף בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מוצג בביאור 5 לדוחות הכספיים.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

2. תקן חשבונאות מספר 29 - "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים IFRS"

בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29 - "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים IFRS" (להלן - "התקן"). התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ומחויבות לדיווח על פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008. האמור אינו חל עדיין על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי אשר דוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" אשר קובע אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ידי תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי.

בהתאם לחוזר, תאריך היעד לדיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בהתאם לתקני ה-IFRS הינו:

2.1. בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - החל מיום 1 בינואר 2011. ממועד זה ואילך ידרשו התאגידים הבנקאים וחברות כרטיסי אשראי לעדכן את הטיפול החשבונאי בנושאים אלה באופן שוטף, בהתאם להוראות המעבר בתקנים הבינלאומיים החדשים שיפורסמו בנושאים אלה, ובהתאם להבהרות שימסרו על ידי הפיקוח על הבנקים. משכך, החל מה-1 בינואר 2011 מיישם הבנק את תקני ה-IFRS הבאים, בכפוף להוראות המפקח בדבר אופן יישומם:

הנושא	תקן דיווח
תשלום מבוסס מניות	IFRS 2
צירופי עסקים	IFRS 3
נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו	IFRS 5
מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות	IAS 8
אירועים לאחר תאריך המאזן	IAS 10
רכוש קבוע	IAS 16
חכירות	IAS 17
הטיפול החשבונאי במענקים ממשלתיים וגילוי לגבי סיוע ממשלתי	IAS 20
השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ	IAS 21
דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים	IAS 27
השקעות בחברות כלולות	IAS 28
דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות	IAS 29
זכויות בעסקאות משותפות	IAS 31
רווח למניה	IAS 33
דיווח כספי לתקופות ביניים	IAS 34
ירידת ערך נכסים	IAS 36
נכסים בלתי מוחשיים	IAS 38
נדל"ן להשקעה	IAS 40

2.2. בנושאים בליבת העסק הבנקאי - החל מיום 1 בינואר 2013, כאשר בכוונת הפיקוח על הבנקים לקבל החלטה סופית בנושא זה בעתיד. ההחלטה הסופית תקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.

בחוזר הובהר כי לאחר השלמת הליך התאמת ההוראות לתקנים הבינלאומיים תיוותר סמכותו של הפיקוח על הבנקים לקבוע הבהרות מחייבות לגבי אופן יישום הדרישות בתקנים הבינלאומיים, וכן לקבוע הוראות נוספות

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

במקרים שבהם הדבר מתחייב לנוכח דרישות רשויות פיקוח במדינות מפותחות בעולם או בנושאים שלגביהם לא קיימת התייחסות בתקנים הבינלאומיים. בנוסף, הפיקוח על הבנקים ישמור על סמכותו לקבוע דרישות גילוי ודיווח.

2.3 תקני דיווח כספי בינלאומיים המפורטים לעיל יאומצו בהתאם לעקרונות הבאים (למעט אם נקבע אחרת על ידי המפקח על הבנקים):

- במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, תאגיד בנקאי יפעל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח;
 - במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, תאגיד בנקאי יטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על נושאים אלו;
 - במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל התאגיד הבנקאי בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;
 - במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל התאגיד הבנקאי בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
 - במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.
- תאגידים בנקאיים מיישמים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים והפרשנויות המתייחסות אליהם המפורטים לעיל, החל מיום 1 בינואר, 2011 ואילך. היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי אשר אומץ בחוזר זה, מבוצע בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקן הדיווח הכספי הבינלאומי, כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה אם נדרש על פי התקן הספציפי.
- מיום 1 בינואר 2011 ואילך הבנק מעדכן באופן שוטף את הטיפול החשבונאי בנושאים המטופלים בחוזר בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה ובהתאם לעקרונות האימוץ והבהרות של הפיקוח על הבנקים.

3. מדידות שווי הוגן וחלופת השווי הוגן

ביום 28 באפריל, 2011 פורסם חוזר של המפקח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן וחלופת השווי הוגן. החוזר מאמץ בין היתר את:

3.1 מדידת שווי הוגן - תקן חשבונאות אמריקאי (ASC 820-10) FAS 157 להלן "FAS 157".

FAS 157 מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות.

החוזר מבחין בין שני סוגי נתונים המשמשים בקביעת השווי הוגן:

נתונים נצפים (observable inputs) מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים (unobservable inputs) משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.

נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים או

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

התחייבויות זהים בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים (significant inputs) בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.

נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים (significant inputs) בהם לא נצפים.

כמו כן, FAS 157 מרחיב את דרישות הגילוי למדידות שווי הוגן. יישום הכללים שנקבעו ב-FAS 157 מחייב הפסקת השימוש בפקטור גודל ההחזקה (blockage factor) בחישוב השווי הוגן וכן מחליף את ההנחיות האוסרות את ההכרה ברווחים של היום הראשון (day one profits) והמחייבות לקבוע את השווי הוגן של מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל לפי מחיר העסקה. בנוסף, FAS 157 דורש מהתאגיד הבנקאי לשקף את סיכון האשראי וסיכונים אחרים של הבנק במדידת השווי הוגן של חוב, לרבות נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן.

FAS 157 חל מיום 1 בינואר, 2011 ואילך למעט מספר מכשירים פיננסיים אשר לגביהם היישום הוא במתכונת מוגבלת של יישום למפרע במועד היישום לראשונה. ההפרש בין היתרות המאזניות של המכשירים הפיננסיים המסוימים לבין ערכי השווי הוגן של אותם מכשירים מוכר כהשפעה מצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים ליום 1 בינואר, 2011, אשר מוצגת בנפרד.

התאגיד הבנקאי נדרש לבחון מחדש את שיטות ההערכה המיושמות על ידו למדידת שווי הוגן בהתחשב בנסיבות הרלוונטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדיקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחור (back-testing) של סוגי עסקאות דומות.

בחודש ינואר 2010 פרסם ה-FASB עדכון תקינה חשבונאית בנושא שיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן.

בהתאם לעדכון נדרש לגלות סכומים של מעברים משמעותיים ממדידת שווי הוגן לפי רמה 2 למדידה לפי רמה 1 ולהיפך וכן לכלול הסברים למעברים אלה. נדרש לתת גילוי לגבי סכומים ברוטו של השינויים במדידת שווי הוגן לפי רמה 3 אשר נובעים מפעולות רכישה, מכירה, הנפקה ופירעון.

השפעת יישום לראשונה של התקן הנ"ל על הבנק אינה מהותית.

3.2 חלופת השווי הוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות-תקן חשבונאות אמריקאי FAS 159 (ASC 8251) להלן "FAS 159".

מטרת FAS 159 הינה לאפשר הפחתת תנודתיות ברווחים מדווחים אשר נובעת ממדידה של נכסים והתחייבויות מגודרים ומכשירים נגזרים מגדרים לפי בסיסי מדידה שונים.

FAS 159 מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי הוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרת חלופת השווי הוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן ולא נידחות. בחירת יישום חלופת השווי הוגן כאמור לעיל מתבצעת לגבי כל מכשיר בנפרד (instrument-by-instrument) ואינה ניתנת לביטול. בנוסף, FAS 159 קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, הובהר על ידי הפיקוח על הבנקים כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי הוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי הוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי הוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהפיקוח

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

על הבנקים.

התקן חל מיום 1 בינואר 2011 ואילך. אימוץ ביישום למפרע או אימוץ ביישום מוקדם אסורים. כמו כן נקבעו הוראות מעבר המתמייחסות ליישום לגבי פריטים כשירים הקיימים במועד התחילה וכן לניירות ערך זמינים למכירה וניירות ערך מוחזקים לפדיון.

השפעת יישום לראשונה של התקן הנ"ל על הבנק אינה מהותית.

4. הנחיות והבהרות בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים

ביום 27 במרס 2011 פורסמו הנחיות של הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההנחיות קובעות מספר הבהרות בנוגע להערכת התחייבות בגין זכויות עובדים והנחיות בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים תוך דרישה לשיתוף אקטואר מוסמך, זיהוי ומיון התחייבויות בגין זכויות עובדים, קיום בקורות פנימיות לצורך הסתמכות על הערכת האקטואר ותיקופה וכן דרישות גילוי מסוימות. ביום 23 במאי 2011 פירסם הפיקוח על הבנקים הבהרה לפיה נדחה היישום לראשונה של ההנחיה הנ"ל ל-1 באפריל 2011.

ההנחיה קובעת בין היתר, כי תאגיד בנקאי הצופה כי ישלם לעובדיו, בעת עזיבתם, הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון את מספר העובדים הצפויים לעזוב ואת ההטבות שהבנק צופה כי יידרש לשלם בגין הטבות שמעבר לתנאים החוזיים, בפרישה מוקדמת של עובדים.

השלכות החוזר על מדידת ההתחייבות והן על תהליך הבקרה הפנימית בנושא זכויות עובדים אינה מהותית.

כד. נכסים בלתי מוחשיים

במסגרת אימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים (IFRS) על ידי הבנק (ראה הרחבה בסעיף כד. לעיל), אימץ הבנק את תקן חשבונאות בינלאומי 38 (IAS 38) הדרגת הטיפול החשבונאי והגילוי הנדרש בנכסים בלתי מוחשיים.

IAS 38, נכסים בלתי מוחשיים

עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוות אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי כוללות עלויות ישירות של חומרים ושירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות תקורה שלא ניתן לייחס באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות שמתהוות בשלב המחקר יוכרו כהוצאה עם התהוותן.

הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישיר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים, לרבות נכסי התוכנה, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים בבנק (כגון: תוכנות בתהליך פיתוח) אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש על פי החלטת ההנהלה. לפיכך, ירידת ערך בגין נכסים בלתי מוחשיים אלו נבחנת לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הופכים להיות זמינים לשימוש על פי החלטת ההנהלה.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או למותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

ליישום לראשונה לא היתה השפעה מהותית.

כה. תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישום

1. אימוץ תקינה בינלאומית ושינוי מתכונת דיווח דוח והפסד:

כאמור, בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי, יאומצו תקני הדיווח החשבונאי הבינלאומי החל מיום 1 בינואר 2011.

יחד עם זאת, בחודש נובמבר 2011, פרסם המפקח על הבנקים חוזר בדבר "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים", בו נקבע כי תאגיד בנקאי יישם החל מיום 1 בינואר 2012 את תקני ה-IFRS הבאים:

- תקן חשבונאות בינלאומי 7 (IAS) דוח על תזרימי מזומנים
- תקן חשבונאות בינלאומי 12 (IAS) מסים על ההכנסה
- תקן חשבונאות בינלאומי 23 (IAS) עלויות אשראי
- תקן חשבונאות בינלאומי 24 (IAS) גילויים בהקשר לצד קשור
- נקבעו הנחיות לגבי הטיפול החשבונאי בעסקאות עם בעל שליטה.

כמו כן, ביום 29 בדצמבר 2011 פרסם המפקח על הבנקים חוזר הכולל ליישום מתכונת חדשה לדוח רווח והפסד של תאגיד בנקאי ולאיוץ התקינה האמריקאית בנושא מדידת הכנסות ריבית.

היישום לראשונה של התקנים הללו, כפי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים, הינו בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקנים, לרבות בדרך של יישום למפרע והתאמה של מספרי השוואה, ככל שהדבר נדרש.

להלן פרטים נוספים לגבי התקנים שיאומצו והשפעתם האפשרית:

1.1 IAS 7, דוחות תזרימי מזומנים:

התקן מספק מידע באמצעות דוח על תזרימי המזומנים בכל אשר לשינויים שחלו בתקופת הדיווח במזומנים ובשווי מזומנים המסווג תזרימי מזומנים במהלך התקופה מפעילויות שוטפות, מפעילויות השקעה ומפעילויות מימון. הדוח על תזרימי המזומנים ייעשה תוך שימוש בשיטה העקיפה, ובהתבסס על הרווח לאחר מס. עם זאת, תאגיד בנקאי יוכל להציג את תזרימי המזומנים מפעילויות שוטפות לפי השיטה הישירה.

1.2 IAS 12, מסים על ההכנסה:

התקן, במתכונת האימוץ, דומה בהוראותיו לתקן חשבונאות ישראלי 19 בדבר מסים על הכנסה שיושם עד כה ע"י הבנק. יחד עם זאת, לצד אימוץ התקן הבינלאומי שונו הוראות ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

ככלל, נכסי מסים נדחים יוכרו בספרים בגין הפסדים מועברים, זיכויי מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי כאשר צפוי שבעתיד תתהווה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצלם. בהתאם להנחיית המפקח על הבנקים הגדרת המונח צפוי (probable) תיושם באופן עקבי למונח "יותר סביר מאשר לא" (more likely than not) במסגרת כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

1.3 IAS 23, עלויות אשראי;

התקן קובע כי על חברה להוון עלויות אשראי אשר מתייחסות ישירות לרכישה והקמה או לייצור של נכס כשיר. נכס כשיר הוא נכס שנדרשת תקופת זמן משמעותית להכנתו לשימוש המיועד או מכירתו. יחד עם זאת, יודגש כי לתאגיד בנקאי לא יתהוו עלויות אשראי, מבלי שקבע מדיניות, נהלים ובקורות ברורים בנוגע לקריטריונים להכרה בנכסים כנכסים כשירים ובאשר לעלויות האשראי שיהוו.

1.4 IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור

התיקון ל- IAS 24 (להלן - התיקון) מבהיר את הגדרת צד קשור על מנת לפשט את זיהוי היחסים עם צד קשור ולמנוע חוסר עקביות ביישום הגדרה זו. בנוסף, לחברות הקשורות לממשלה ניתנת, במסגרת התיקון, הקלה חלקית במתן גילוי בדבר עסקאות עם הממשלה ועם חברות אחרות כאמור. התיקון יושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2011.

תאגיד בנקאי יידרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא. במידה ולא תימצא התייחסות כאמור, יידרש התאגיד הבנקאי ליישם את הכללים שנקבעו בתקן 23, ובפרט לעסקאות של העמדת הלוואות או גיוס פקדונות בין חברות בתוך הקבוצה הבנקאית.

1.5 בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי את תקן חשבונאות מספר 23 בדבר "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבעל השליטה בה" (להלן, "תקן 23"). בהתאם לתקן 23 נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין הישות לבין בעל השליטה יימדדו במועד העסקה לפי שוויה ההוגן של העסקה, כאשר ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה ייזקף להון העצמי. הפרש בחובה מהווה במהותו דיבידנד ולכן יוכר כקישון ביתרת העודפים. הפרש בזכות מהווה במהותו השקעת בעלים ולכן יוצג בסעיף נפרד בהון העצמי שייקרא קרן הון מעסקה בין ישות לבין בעל השליטה בה.

תאגיד בנקאי יידרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא. במידה ולא תימצא התייחסות כאמור, יידרש התאגיד הבנקאי ליישם את הכללים שנקבעו בתקן 23, ובפרט לעסקאות של העמדת הלוואות או גיוס פקדונות בין חברות בתוך הקבוצה הבנקאית.

משכך, בוטלו הוראות הטיפול, כפי שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לעניין עסקאות עם בעל שליטה או עם חברה בשליטת התאגיד הבנקאי. עם זאת הושארה על כנה ההנחיה בדבר התקשרות המשך בתמורה שונה. הבנק בוחן את ההשפעה הצפויה מיישום התקנים לראשונה.

1.6 שינוי מתכונת דיווח רווח והפסד:

מטרת ההוראה היא להתאים את כללי המדידה והדיווח של תאגיד בנקאי בישראל לבנקים בעולם.

א) כפועל יוצא מאימוץ המתכונת החדשה לדוח רווח והפסד הסעיף "רווח מפעילות מימון" יוחלף בשלושה סעיפים: "הכנסות ריבית", "הוצאות ריבית" ו"הכנסות מימון שאינן מריבית". כמו כן יבוטל סעיף רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים.

ההוראות הקשורות לאופן ההצגה בדוח רווח והפסד ייושמו למפרע החל מהדוח לציבור לרבעון הראשון של שנת 2012 ואילך.

לעניין יישום ההוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" התאגיד הבנקאי נדרש לבטל הפרשי הצמדה למדד שנצברו על הקרן של חוב פגום וטרם שולמו, בגין חובות שסווגו כפגומים מיום ה-1.1.2012 ואילך בלבד.

לא צפויה השפעה על תוצאות הבנק כתוצאה מאימוץ זה.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ב) אימוץ ASC 310-20 בדבר "עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות":
על התאגיד הבנקאי לקחת בחשבון את הסכום נטו של העמלות או העלויות שהתהוו לצורך חישוב שיעור הריבית האפקטיבית של ההלוואה.
התיקונים הקשורים לאימוץ נושא מדידת הכנסות ריבית ייושמו מיום 1.1.2013 ואילך. לאור ההיערכות המשמעותית הנדרשת מהתאגידים הבנקאיים לצורך קביעה נאותה של העלויות המתהוות על ידי התאגיד הבנקאי, בכוונת הפיקוח על הבנקים ינחה לעניין תהליך האימוץ.
הבנק בוחן את ההשפעה האפשרית של עדכונים אלו על הדוחות הכספיים, אך בשלב זה אין ביכולתו להעריך את ההשפעה אם קיימת, על דוחותיו הכספיים.

2. תקני דיווח כספי בינלאומיים חדשים ותיקונים לתקני דיווח כספי בינלאומיים

2.1 בחודש מאי 2011 פרסם ה-IASB שלושה תקנים חדשים:

- IFRS 10 דוחות כספיים מאוחדים
- IFRS 11 הסדרים משותפים
- IFRS 12 גילוי בדבר זכויות בישויות אחרות

התקנים החדשים ייושמו למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013, או לאחריו. אימוץ מוקדם אפשרי, אולם אם הבנק בוחר לבצעו, עליו לאמץ את התקנים החדשים כמכלול אחד (למעט דרישות הגילוי על פי IFRS 12 שניתן לאמץ בנפרד). התקנים כוללים הוראות מעבר עם הקלות מסוימות בעת היישום לראשונה.

להלן עיקרי הוראות התקנים האמורים:

IFRS 10 - דוחות כספיים מאוחדים

IFRS 10 (להלן - תקן 10) מחליף את IAS 27 בדבר הטיפול החשבונאי בדוחות כספיים מאוחדים, וכן כולל את הטיפול החשבונאי באיחוד ישויות מובנות (structured entities) שטופלו בעבר ב-SIC 12 איחוד - ישויות למטרות מיוחדות.

תקן 10 אינו כולל שינויים בנהלי האיחוד, אך משנה את ההגדרה של קיומה של שליטה לצורך איחוד וכולל מודל יחיד לצורכי איחוד. על פי תקן 10 על מנת שתתקיים שליטה נדרש קיומם של כוח (power) וחשיפה או זכות לתשואות משתנות (variable returns) מהבנק המושקע. כוח הינו היכולת להשפיע ולכוון את הפעילויות של הבנק המושקע, אשר משפיעות באופן משמעותי על התשואה של המשקיע.

תקן 10 קובע כי בעת בחינת קיומה של שליטה יש להביא בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות רק אם הן ממשיות, לעומת IAS 27 לפני התיקון אשר קבע כי זכויות הצבעה פוטנציאליות יובאו בחשבון רק אם הן ניתנות למימוש באופן מיידי כאשר יש להתעלם מכוונות ההנהלה והיכולת הפיננסית למימוש זכויות אלו.

בנוסף, תקן 10 קובע כי משקיע יכול שישלם גם אם מחזיק פחות מרוב זכויות ההצבעה בבנק המוחזק (שליטה אפקטיבית), וזאת בניגוד ל-IAS 27 הקיים אשר איפשר לבחור שני מודלים לאיחוד - מודל השליטה האפקטיבית ומודל השליטה המשפטית.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

תקן 10 ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013 או לאחריו.

IFRS 11 - הסדרים משותפים

IFRS 11 (להלן - תקן 11) מחליף את IAS 31 בדבר הטיפול החשבונאי בזכויות בעסקאות משותפות ואת SIC 13 בדבר פרשנות לטיפול החשבונאי בהשקעות לא כספיות על ידי ישויות בשליטה משותפת.

תקן 11 מגדיר הסדרים משותפים כהסדרים חוזיים שלפיהם לשני צדדים או יותר קיימת שליטה משותפת.

תקן 11 מחלק את ההסדרים המשותפים לשני סוגים:

- עסקאות משותפות (joint ventures), שבהן לצדדים להסדר יש שליטה משותפת על הזכויות בנכסים נטו של העסקה המשותפת. תקן 11 דורש כי עסקאות משותפות יטופלו רק לפי שיטת השווי המאזני וזאת בניגוד להוראות IAS 31 אשר קבעו כי הבנק יכול לבחור כמדיניות חשבונאית האם ליישם את שיטת האיחוד היחסי או שיטת השווי המאזני לגבי ישויות בשליטה משותפת.

- פעילויות משותפות (joint operations), שבהן לצדדים להסדר יש שליטה משותפת על הזכויות בנכסים של הפעילות המשותפת ומחויבות משותפת בגין ההתחייבויות של הפעילות המשותפת. תקן 11 דורש כי הבנק המחזיק תכיר בנכסים, בהתחייבויות, בהכנסות ובהוצאות של הפעילות המשותפת על פי חלקה היחסי בפעילות זו כפי שנקבע בהסדר המשותף, בדומה לטיפול החשבונאי הקיים היום.

תקן 11 ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013 או לאחריו.

IFRS 12 - גילוי בדבר זכויות בישויות אחרות

IFRS 12 (להלן - תקן 12) קובע דרישות גילוי לגבי ישויות מוחזקות של הבנק, לרבות חברות בנות, הסדרים משותפים, חברות כלולות וישויות מובנות (structured entities). תקן 12 מרחיב את דרישות הגילוי בנוגע לשיקולים ולהנחות ששימשו את ההנהלה בקביעת קיומה של שליטה, שליטה משותפת או השפעה מהותית בישויות מוחזקות, וכן בקביעת סוג ההסדר המשותף. תקן 12 כולל גם דרישות גילוי לגבי ישויות מוחזקות מהותיות. הגילויים המתאימים יכללו בדוחות הכספיים של הבנק עם אימוץ התקן לראשונה.

להערכת הבנק, לאימוץ תקני הדיווח החשבונאי הבינלאומי החדשים, לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

2.2 בחודש מאי 2011 פרסם ה-IASB תיקון לשני תקנים קיימים:

- IAS 27R (מתוקן 2011) דוחות כספיים נפרדים
- IAS 28R (מתוקן 2011) השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות.

IAS 27R - דוחות כספיים נפרדים

IAS 27R מחליף את IAS 27 ומטפל רק בדוחות כספיים נפרדים.

ההנחיות הקיימות לגבי דוחות כספיים נפרדים נותרו ללא שינוי במסגרת תקן 27 המתוקן.

IAS 28R - השקעות בחברות כלולות ועסקאות משותפות

IAS 28R (להלן - תקן 28 המתוקן) מחליף את IAS 28. השינויים העיקריים הנכללים בו לעומת IAS 28 מתייחסים לטיפול החשבונאי לפי שיטת השווי המאזני בהשקעות בעסקאות משותפות, כתוצאה מפרסום IFRS 11 והמעבר מיישום שיטת האיחוד היחסי ליישום שיטת השווי המאזני בהשקעות אלה. תקן 28 המתוקן קובע גם כי במקרה של מימוש השקעה בחברה כלולה או בעסקה משותפת, לרבות חלק ממנה, יש ליישם את הוראות IFRS 5 על אותו חלק שעונה על התנאים לסיווג כמוחזק למכירה, ולגבי החלק שנשאר, יש להמשיך ליישם את שיטת השווי

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

המאזני עד למועד המימוש בפועל. בנוסף, במקרה של השקעה בחברה כלולה שהופכת להשקעה בעסקה משותפת (joint venture) ולהיפך, יש להמשיך וליישם את שיטת השווי המאזני ואין לבצע מדידה מחדש של ההשקעה שנותרה.

תקן 28 המתוקן ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013 או לאחריו. אימוץ מוקדם אפשרי, אולם אם חברה בוחרת לבצעו, עליה לאמץ את IAS 10, IFRS 11, IFRS 12 ו- IAS 27R (מתוקן 2011) כמכלול אחד.

להערכת הבנק, לתקן 28 המתוקן לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

3. עדכונים בתקינה החשבונאית האמריקאית:

3.1 תקן חשבונאות אמריקאי 166 בנושא העברות ושירות של נכסים פיננסיים ותקן חשבונאות אמריקאי 167 בנושא איחוד ישויות בעלות זכויות משתנות. בהתאם לחוזר פיקוח על הבנקים מיום 6 בספטמבר 2009 תאגיד בנקאי יידרש ליישם את הכללים שנקבעו ב-FAS 166 - העברות ושירות של נכסים פיננסיים, וב-FAS 167 איחוד ישויות בעלות זכויות משתנות, לרבות דרישות הגילוי שנקבעו בהם החל מיום 1 בינואר 2010 ואילך בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקנים אלו. ככלל, בהתאם להוראות מעבר אלה נדרש:

1. יישום דרישות ההכרה והמדידה בתקן לגבי העברות של נכסים פיננסיים שיבוצעו ביום 1 בינואר 2010 ואילך.
2. בחינת ביום 1 בינואר 2010 ואילך האם נדרש לאחד בהתאם ל-FAS 167 ישויות שהוגדרו לפי הכללים הישנים כישויות כשירות למטרה מיוחדת.

כמו כן, תאגיד בנקאי רשאי לא לתת גילוי למספרי השוואה לשנת 2009, לגבי דרישות גילוי שנוספו לראשונה בשל חוזר של הפיקוח על הבנקים.

3.2 ASU 2011-03 התנאים לקיומה של שליטה אפקטיבית בהסכמי רכש חוזר (להלן: "התיקון"):

בחודש אפריל 2011 פרסם ה-FASB תיקון שמטרתו הינה שיפור ופישוט הטיפול החשבונאי בעסקאות רכש חוזר מסוג ריפו ועסקאות דומות. השינוי חל באופן רחבי לנכסים פיננסיים שהועברו במסגרת עסקאות ריפו ולהסכמים אחרים אשר גם מקנים וגם מחייבים את המעביר לרכוש מחדש או לפדות את הנכסים הפיננסיים לפני מועד פירעונם החוזר.

על פי העדכון, נדרש לשנות את האופן שבו מוערך קיום שליטה אפקטיבית בידי מעביר בעסקאות רכש חוזר. הערכת קיום שליטה אפקטיבית תתמקד בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא יובא בחשבון (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר, וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון ה"ל". קריטריונים נוספים לבחינת קיום השליטה האפקטיבית לא שונו על ידי ה-ASU.

התיקון יחול החל מה- 1 בינואר 2012 על העברות של נכסים שחלו לאחר זה, או על עסקאות קיימות שחל בה שינוי לאחר מועד התחילה.

3.3 ASU 2011-04 מדידת שווי הוגן (להלן: "התיקון"):

בחודש מאי 2011 פרסם ה-FASB תיקון בנוגע ל-ASC 820 מדידה וגילוי של שווי הוגן. הגילוי חדש לא משנה באופן ניכר את הדרישות הקיימות, אלא מבהיר.

התיקון מציג מספר שינויים, וביניהם התייחסות לכך כי באשר לשימוש בפקטור גודל ההחזקה כי האיסור להפעיל אותו יחול לא רק על מכשירים סחירים המסווגים ברמה 1 במדרג השווי הוגן כפי שנקבע כיום, אלא גם לגבי

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

יתר המכשירים ברמה 2 ו-3.

התיקון מספק הנחיות למדידת שווי ההוגן בתיקים של מכשירים פיננסיים. יתירה מכך, התיקון מציב דרישות גילוי חדשות אשר לפיהן, בין היתר, יידרש לתת גילוי לכל העברות בין רמה 1 לרמה 2.

התיקון יכנס לתוקף החל מה- 1 בינואר 2012.

3.4 בחודש מרס 2010, פרסם ה-FASB עדכון תקינה חשבונאית - ASU 2010-11. עדכון זה מחריג מתחולת תקן חשבונאות אמריקאי FAS 133 (ASC 815-15) הפרדה של נגזרי אשראי משובצים מסוימים, וקובע הנחיות לבחינה האם מאפיינים מסוימים של נגזרי אשראי המשובצים במכשירים פיננסיים, מחייבים טיפול חשבונאי של הפרדת הנגזר המשובץ.

העדכון מספק קריטריונים לבחינה האם נגזר האשראי המשובץ מקיים את קריטריון "קשור באופן ברור והדוק" (clearly and closely related), הקבוע ב-FAS 133, אשר בהתקיימו ניתן שלא להפריד נגזר משובץ מהחווה המארח.

העדכון מבהיר כי עצם קיומו של ריכוז של סיכון אשראי הנובע מנחיתות זכויות של מכשיר פיננסי אחד לעומת אחר לא ייחשב כנגזר משובץ. ההנחיות שנקבעו בעדכון חלות החל מהתקופה הרבעונית הראשונה שהחלה לאחר 15 ביוני 2010. ההשפעה מיישום לראשונה של ASU 2010-11 אינה מהותית.

3.5 עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-02 בנושא החלטה בידי נותן האשראי האם ארגון מחדש של חוב מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי:

במהלך חודש אפריל 2011 פרסם ה-FASB עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-02 בנושא החלטה בידי נותן אשראי האם ארגון מחדש של חוב מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי. בהתאם לתקינה אמריקאית בנושא (ASC 310), חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי הינו חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, במסגרתו - מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב - הבנק העניק ויתור ללווה העדכון מספק הנחיות נוספות המבהירות מתי ייחשב ארגון מחדש של חוב כארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו הוענק על ידי נותן האשראי ויתור. בפרט, נכללו הבהרות בכל הקשור לאופן היישום של מבחן הויתור בריבית אפקטיבית. כמו כן, נכללו הנחיות לקביעה האם הוענק הויתור בארגון מחדש של חוב שבמסגרתו הריבית החוזית בהתאם לתנאים החדשים גבוהה יותר מהריבית החוזית המקורית, אך עדיין נמוכה בהשוואה לריבית בשוק לגבי הלוואות בעלות מאפייני סיכון דומים ובהתחשב במכלול התנאים שנקבעו במסגרת הארגון מחדש. כמו כן הובהר כי במצבים בהם לחייב לא קיימת אפשרות לגייס חוב בעל מאפייני סיכון דומים בתנאי שוק יידרש הבנק לבחון את מכלול התנאים האחרים של הארגון מחדש לקביעה האם הוענק ויתור. בנוסף, בהתאם לתקינה הקיימת, דחייה לא משמעותית בתשלומים לא מהווה ויתור. ה-ASU מספק רשימה של סממנים שעשויים להצביע על כך שהעיכוב אינו מהותי, כגון: הסכום של התשלומים שאורגן מחדש אינו מהותי ביחס ליתרת החוב שלא נפרעה או ביחס לשווי הביטחון וכן הדחייה אינה מהותית ביחס לתדירות התשלומים (חודשית, רבעונית וכד'), מועד הפירעון החוזי המקורי והמח"מ הצפוי המקורי של החוב. בהתאם ל-ASU, נותן האשראי חייב להביא בחשבון השפעה מצטברת של ארגון חוב מחדש שבוצע בעבר בעת ביצוע הערכה האם הדחייה אינה מהותית.

כמו כן, ה-ASU קובע שורה של דרישות גילוי לגבי פעולות ארגון מחדש של חוב בעייתי.

ביאור 2 - מדיניות חשבונאית (המשך)

הכללים שנקבעו ב- ASU יכנסו לתוקף החל מתקופות המתחילות לאחר 15 ביוני 2011 (כלומר החל מ- 1 ביולי 2011). יישום מוקדם אפשרי. שינויים באופן המדידה של הפרשה להפסדי אשראי ייושמו באופן של מכאן ולהבא (כלומר, מדידה של יתרות חוב שיוגדרו כחובות פגומים בעקבות היישום לראשונה של ה- ASU). בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, עדכון זה ייושם על ידי תאגידים בנקאיים החל ממועד תחולתו, למעט דרישות הגילוי שלא יחולו בשלב זה.

הבנק בוחן את ההשפעה האפשרית של עדכונים אלו על הדוחות הכספיים, אך בשלב זה אין ביכולתו להעריך את ההשפעה אם קיימת, על דוחותיו הכספיים.

ביאור 3 - מזומנים ופיקדונות בבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר				
2010	2011	2010	2011	
411.1	206.0	411.1	206.0	מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל
240.8	585.8	241.2	586.3	מזומנים ופיקדונות בבנקים מסחריים
651.9	791.8	652.3	792.3	
651.9	791.8	652.3	792.3	מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנק ישראל לתקופה מקורית של עד 3 חודשים

ביאור 4 - ניירות ערך - מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2011				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
ניירות ערך זמינים למכירה -				
אגרות חוב				
1,011.8	1,023.7	3.3	15.2	1,011.8
של ממשלת ישראל				
115.1	115.3	0.5	0.7	115.1
של מוסדות פיננסיים בישראל				
13.7	17.7	-	4.0	13.7
מגובי נכסים (ABS) בישראל				
78.6	79.9	0.2	1.5	78.6
של אחרים בישראל				
1,219.2	1,236.6	4.0	21.4	1,219.2
סה"כ אגרות חוב				
1.1	1.1	-	-	1.1
מניות				
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה	1,220.3	4.0⁽³⁾	21.4⁽³⁾	1,220.3⁽²⁾
ניירות ערך למסחר -				
232.5	229.1	3.4	-	232.5
של ממשלת ישראל				
5.0	5.0	-	-	5.0
של מוסדות פיננסיים בישראל				
7.5	7.9	-	0.4	7.5
של אחרים בישראל				
25.4	26.6	-	1.2	25.4
של אחרים זרים				
270.4	268.6	3.4	1.6	270.4
סה"כ אגרות חוב				
270.4	268.6	3.4 ⁽⁴⁾	1.6 ⁽⁴⁾	270.4
סך הכל ניירות ערך למסחר				
סך הכל ניירות ערך	1,490.7	1,506.3		1,490.7

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
(2) כולל מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 0.1 מיליוני ש"ח.
(3) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
(4) נזקפו לדוח רווח והפסד.
פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה ביאור 23.

ביאור 4 - ניירות ערך (המשך) - מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2010				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
ניירות ערך זמינים למכירה -				
אגרות חוב				
1,115.2	1,126.9	0.2	11.9	1,115.2
של ממשלת ישראל				
88.7	87.9	0.8	-	88.7
של מוסדות פיננסיים בישראל				
11.6	14.7	-	3.1	11.6
מגובי נכסים (ABS) בישראל				
17.5	16.5	1.1	0.1	17.5
של אחרים בישראל				
1,233.0	1,246.0	2.1	15.1	1,233.0
סה"כ אגרות חוב				
1.1	1.1	-	-	1.1
מניות				
1,234.1	1,247.1	2.1 ⁽³⁾	15.1 ⁽³⁾	1,234.1 ⁽²⁾
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה				
ניירות ערך למסחר -				
71.9	71.8	0.5	0.4	71.9
של ממשלת ישראל				
-	-	-	-	-
של מוסדות פיננסיים בישראל				
8.9	8.5	0.6	0.2	8.9
של אחרים בישראל				
80.8	80.3	1.1	0.6	80.8
סה"כ אגרות חוב				
80.8	80.3	1.1 ⁽⁴⁾	0.6 ⁽⁴⁾	80.8
סך הכל ניירות ערך למסחר				
1,314.9	1,327.4			1,314.9
סך הכל ניירות ערך				

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
(2) כולל מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 0.1 מיליוני ש"ח.
(3) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
(4) נזקפו לדוח רווח והפסד.
פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה ביאור 23.

ביאור 4 - ניירות ערך (המשך) - הבנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2011				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
ניירות ערך זמינים למכירה -				
אגרות חוב				
865.6	876.2	3.3	13.9	865.6
של ממשלת ישראל				
347.2	347.7	0.3	0.8	347.2
של מוסדות פיננסיים בישראל ⁽⁵⁾				
13.7	17.7	-	4.0	13.7
מגובי נכסים (ABS) בישראל				
78.5	79.8	0.2	1.5	78.5
של אחרים בישראל				
1,305.0	1,321.4	3.8	20.2	1,305.0
סה"כ אגרות חוב				
1.1	1.1	-	-	1.1
מניות				
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה	1,306.1	1,322.5	3.8 ⁽³⁾	20.2 ⁽³⁾
1,306.1 ⁽²⁾				
ניירות ערך למסחר -				
229.0	225.6	3.4	-	229.0
של ממשלת ישראל				
5.0	5.0	-	-	5.0
של מוסדות פיננסיים בישראל				
7.5	7.9	-	0.4	7.5
של אחרים בישראל				
25.4	26.6	-	1.2	25.4
של אחרים זרים				
266.9	265.1	3.4	1.6	266.9
סה"כ אגרות חוב				
266.9	265.1	3.4	1.6	266.9
סך הכל ניירות ערך למסחר				
1,573.0	1,587.6			
סך הכל ניירות ערך				

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כולל מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 0.1 מיליוני ש"ח.

(3) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(4) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(5) מזה ערך במאזן בסך 260.7 מיליוני ש"ח (144.1 מיליוני ש"ח בשנת 2010) בגין אגרות חוב של חברות מאוחדות, חברות כלולות, ושל חברות האם או חברות בשליטתן, בהתאמה.

פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה ביאור 23.

ביאור 4 - ניירות ערך (המשך) - הבנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2010				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
ניירות ערך זמינים למכירה -				
אגרות חוב				
922.4	931.8	0.2	9.6	922.4
232.2	231.4	0.8	-	232.2
11.6	14.6	-	3.0	11.6
18.0	17.1	1.1	0.2	18.0
1,184.2	1,194.9	2.1	12.8	1,184.2
סה"כ אגרות חוב				
1.1	1.1	-	-	1.1
1,185.3	1,196.0	2.1 ⁽³⁾	12.8 ⁽³⁾	1,185.3 ⁽²⁾
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה				
ניירות ערך למסחר -				
69.6	69.5	0.5	0.4	69.6
-	-	-	-	-
5.4	5.1	0.3	-	5.4
75.0	74.6	0.8	0.4	75.0
75.0	74.6	0.8 ⁽⁴⁾	0.4 ⁽⁴⁾	75.0
1,260.3	1,270.6			1,260.3
סך הכל ניירות ערך למסחר				
סך הכל ניירות ערך				

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כולל מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 0.1 מיליוני ש"ח.
- (3) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (4) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (5) מזה ערך במאזן בסך 144.1 מיליוני ש"ח (148.1 מיליוני ש"ח בשנת 2009) בגין אגרות חוב של חברות מאוחדות, חברות כלולות, ושל חברות האם או חברות בשליטתן, בהתאמה.
- פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה ביאור 23.

ביאור 5 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (במאחד ובבנק)⁽¹⁾

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק הוראה חדשה של הפיקוח על הבנקים בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". בדוחות כספיים אלה נכלל גילוי לפי המתכונת החדשה המותאם לדרישות הדיווח בהתאם להוראה כאמור. לאור העובדה שההוראה החדשה יושמה באופן של מכאן ולהבא ללא הצגה מחדש של מספרי השוואה, לצורך השוואתיות הגילוי, יוצגו להלן נתוני התקופה הנוכחית מול יתרות מתאימות ל- 31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה), לו ההוראה הייתה מושמת לראשונה בשנת 2010. בעקבות בדיקות שערך הבנק במהלך התקופה, בוצעו מספר שינויים בנתוני הפרופורמה.

א. האשראי לציבור

31 בדצמבר 2011			31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)		
יתרת חוב רשומה	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב נטו	יתרת חוב רשומה	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב נטו
1,633.3	7.3	1,626.0	1,346.9	12.6	1,334.3
7,515.5	83.7	7,431.8	6,770.9	84.3	6,686.6
9,148.8	91.0	9,057.8	8,117.8	96.9	8,020.9

* לרבות אשראי שנבחן על בסיס פרטני ונמצא שהוא אינו פגום. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי. לפירוט נוסף לגבי אשראי שנבחן על בסיס פרטני ראה טבלה בסעיף ב'.

** אשראי שהפרשה להפסדי אשראי בגינו מוערכת על בסיס קבוצתי בשיטת עומק הפיגור לפי נספח להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 314, ואשראי אחר שלא נבדק פרטנית אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינו חושבה על בסיס קבוצתי. לפירוט נוסף ראה טבלה בסעיף ג'.

ב. אשראי לציבור שנבדק על פי בסיס פרטני

31 בדצמבר 2011			31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)		
יתרת חוב רשומה	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב נטו	יתרת חוב רשומה	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב נטו
אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני כולל					
35.6	3.7	31.9	29.9	8.3	21.6
אשראי לציבור פגום*					
40.3	0.8	39.5	6.8	0.9	5.9
אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 90 ימים או יותר**					
16.5	0.3	16.2	2.4	0.1	2.3
אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים**					
1,540.9	2.5	1,538.4	1,307.8	3.3	1,304.5
אשראי לציבור אחר שאינו פגום**					
1,597.7	3.6	1,594.1	1,317.0	4.3	1,312.7
1,633.3	7.3	1,626.0	1,346.9	12.6	1,334.3

* אשראי פגום אינו צובר הכנסות ריבית, למעט אשראי מסוים בארגון מחדש כמצויין בהמשך סעיף זה.

** אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי.

(1) לפרטים נוספים בדבר השפעה מצטברת של יישום לראשונה ביום 1.1.2011 של ההוראה בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי ראה בביאור כ2.

ביאור 5 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (במאוחד ובבנק) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		
2010 (נתוני פרופורמה)	2011	
מידע נוסף על אשראי לציבור פגום שנבדק על בסיס פרטני		
17.2	3.7	אשראי לציבור פגום בגינו קיימת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
12.7	31.9	אשראי לציבור פגום בגינו לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
29.9	35.6	סה"כ אשראי לציבור פגום
25.3	28.8	אשראי לציבור פגום שנמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
4.6	6.8	אשראי לציבור פגום שנמדד לפי שווי הביטחון
29.9	35.6	סה"כ אשראי לציבור פגום

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			31 בדצמבר 2011		
יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה
אשראי בעייתי בארגון מחדש במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי					
17.0	4.1	21.1	31.9	3.7	35.6
4.6	4.2	8.8	-	-	-
21.6	8.3	29.9	31.9	3.7	35.6
סה"כ (נכלל באשראי לציבור פגום)					

לבנק אין התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של אשראי בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011	
30.8	יתרת חוב רשומה ממוצעת של אשראי לציבור פגום בתקופת הדיווח
0.7	סך הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין אשראי זה בפרק הזמן בו סווג כפגום*
1.8	סך הכנסות ריבית שהיו נרשמות בתקופת הדיווח אילו היה אשראי זה צובר ריבית לפי תנאיו המקוריים
0.7	*מזה: הכנסות ריבית שנרשמו לפי השיטה החשבונאית של בסיס מזומן

ביאור 5 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (במאוחד ובבנק) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. אשראי לציבור שנבדק על בסיס קבוצתי כולל

הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 314 ליום 31 בדצמבר 2011:

עומק הפיגור								
סה"כ	יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו***	בפיגור של יותר מ-90 ימים					בפיגור של 30 ימים עד 90 ימים	
		סה"כ מעל 3 חודשים	מעל 33 חודשים	מעל 15 חודשים עד 33 חודשים	מעל 6 חודשים עד 15 חודשים	מעל 3 חודשים עד 6 חודשים	חודשיים עד 3 חודשים	
31 בדצמבר 2011								
68.2	-	64.7	54.0	2.6	4.1	4.0	3.5	סכום הפיגור
22.3	-	22.3	22.0	0.1	0.2	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית*
313.4	27.2	226.1	60.4	19.5	56.7	89.5	60.1	יתרת חוב רשומה
61.8	3.2	58.6	41.0	9.0	8.6	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי**
251.6	24.0	167.5	19.4	10.5	48.1	89.5	60.1	יתרת חוב נטו

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)							
82.9	-	79.9	64.2	6.1	5.2	4.4	3.0
24.8	-	24.8	24.6	0.1	0.1	-	-
312.2	25.4	229.4	61.0	28.3	58.5	81.6	57.4
68.4	3.5	64.9	45.6	11.9	7.4	-	-
243.8	21.9	164.5	15.4	16.4	51.1	81.6	57.4

אשראי אחר שלא נבדק פרטנית אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינו חושבה על בסיס קבוצתי

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			31 בדצמבר 2011		
יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה
-	-	-	-	-	-
9.1	1.2	10.3	12.0	1.5	13.5
6.3	0.1	6.4	24.4	0.9	25.3
528.3	5.8	534.1	673.6	11.3	684.9
543.7	7.1	550.8	710.0	13.7	723.7

* בגין ריבית על סכומים שבפיגור.

** לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

*** הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעון.

ביאור 5 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (במאוחד ובבנק) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי			
על בסיס קבוצתי *			
סה"כ	אחר	לפי עומק פיגור	על בסיס פרטני
122.8	6.6	69.2	47.0
(42.0)	-	(7.4)	(34.6)
16.1	13.6	6.6	(4.1)
96.9	20.2	68.4	8.3
יתרת הפרשה לתחילת התקופה			
מחיקות חשבונאיות נטו שהוכרו ליום 1 בינואר 2011			
שינויים אחרים בהפרשה להפסדי אשראי ליום 1 בינואר 2011 (נזקפו להון העצמי)			
יתרה ליום 1 בינואר 2011			
שנת 2011			
13.4	13.4	1.8	(1.8)
(23.3)	(11.1)	(9.2)	(3.0)
4.0	3.0	0.8	0.2
(19.3)	(8.1)	(8.4)	(2.8)
91.0	25.5	61.8	3.7
הוצאות בגין הפסדי אשראי			
מחיקות חשבונאיות			
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות			
מחיקות חשבונאיות נטו			
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2011			

הפרשה להפסדי אשראי			
על בסיס קבוצתי *			
סה"כ	אחר	לפי עומק פיגור	על בסיס פרטני
הרכב יתרת הפרשה ליום 31 בדצמבר 2011			
91.0	25.5	61.8	3.7
1.7	1.7	-	-
בגין אשראי לציבור			
בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)			
הרכב יתרת הפרשה ליום 31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			
96.9	20.2	68.4	8.3
1.3	1.3	-	-
בגין אשראי לציבור			
בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)			

* לרבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

ביאור 5 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (במאוחד ובבנק) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ה. פרטים נוספים על הלוואות לדיר ואופן חישוב ההפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2011						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי				הלוואות לדיר פגומות או בפיגור של יותר מ-90 ימים ⁽¹⁾		הלוואות לדיר
אחרת				יתרת חוב רשומה	סכום בפיגור ⁽³⁾	יתרת חוב רשומה ⁽⁵⁾
סה"כ	על בסיס פרטני	על בסיס קבוצתי	לפי עומק הפיגור ⁽⁴⁾			
הלוואות לדיר שחובה לחשב בגין את ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור ⁽²⁾						
70.0	-	8.2	61.8	226.1	64.7	6,516.3
-	-	-	-	6.6	0.1	275.5
70.0	-	8.2	61.8	232.7	64.8	6,791.8
סה"כ						

הרכב יתרת הפרשה ליום 31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי			הלוואות לדיור פגומות או בפיגור של יותר מ-90 ימים ⁽¹⁾		הלוואות לדיור	
אחרת			לפי עומק הפיגור ⁽⁴⁾	יתרת חוב רשומה	סכום בפיגור ⁽³⁾	יתרת חוב רשומה ⁽⁵⁾
סה"כ	על בסיס פרטני	על בסיס קבוצתי				
הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין את ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור ⁽²⁾						
68.4	-	-	68.4	229.4	79.9	6,026.3
8.8	-	8.8	-	2.2	0.6	193.8
77.2	-	8.8	68.4	231.6	80.5	6,220.1
סה"כ						

- (1) הלוואות לדיר פגומות והלוואות לדיר בפיגור יותר מ-3 חודשים.
 (2) מזה: הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 1,483.7 מיליוני ש"ח (ב-2010 - 1,249.1 מיליוני ש"ח).
 (3) כולל ריבית על סכום הפיגור.
 (4) מזה: הלוואות לדיר בריבית משתנה בסך 5,520.8 מיליוני ש"ח (ב-2010 - 4,724.5 מיליוני ש"ח).

ביאור 5 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (במאוחד ובבנק) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ו. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של הלווה

31 בדצמבר 2010			31 בדצמבר 2011				
סיכון אשראי (2) (3)	מספר לוויים (1)	מיליוני ש"ח	סיכון אשראי (2) (3)	מספר לוויים (1)	מיליוני ש"ח	תקרת האשראי באלפי ש"ח	
2.9	16.1	2,964	3.7	14.0	3,120	עד 10	
6.3	32.7	2,260	11.5	57.4	4,325	עד 20	מעל - 10
15.1	135.4	4,425	21.0	228.3	7,882	עד 40	מעל - 20
25.0	392.6	6,676	32.0	408.8	7,829	עד 80	מעל - 40
30.3	695.4	6,248	32.0	578.7	5,497	עד 150	מעל - 80
60.4	1,207.7	5,777	49.9	1,128.2	5,433	עד 300	מעל - 150
139.9	1,616.3	4,140	99.1	1,738.9	4,327	עד 600	מעל - 300
175.0	1,435.3	1,950	121.8	1,617.4	2,101	עד 1,200	מעל - 600
109.7	735.6	555	77.5	889.2	635	עד 2,000	מעל - 1,200
107.4	648.4	280	88.6	798.8	324	עד 4,000	מעל - 2,000
130.5	438.8	103	106.0	500.6	114	עד 8,000	מעל - 4,000
193.1	450.4	55	204.6	643.7	71	עד 20,000	מעל - 8,000
279.6	191.6	16	239.5	461.1	26	עד 40,000	מעל - 20,000
107.2	162.1	6	123.7	83.7	4	עד 60,000	מעל - 40,000
1,382.4	8,158.4	35,455	1,210.9	9,148.8	41,688		

(1) מספר הלוויים לפי סך כל האשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.

(2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לוויים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה בודד.

ביאור 6 - אשראי לממשלה (במאוחד ובבנק)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		
2010	2011	
2.7	1.9	אשראי במסגרת הסדרים להשלמת הריבית לזכאי משרד הבינוי והשיכון ⁽¹⁾
(2.7)	(1.9)	בניכוי - השלמת ריבית מראש מהממשלה
-	-	סך הכל אשראי לממשלה

(1) על פי הסכם בין ממשלת ישראל לבין הבנק התחייבה הממשלה להשלים לבנק, בגין הלוואות מסויימות לדיור שניתנו לזכאים לסיוע על פי הנחיות משרד הבינוי והשיכון, את פער הריבית שבין שיעור הריבית הממוצעת הנמוכה שהיתה נהוגה בבנקים למשכנתאות, על פי נוסחה מוסכמת, לבין שיעור הריבית בפועל על הלוואות הנ"ל. השלמת הריבית כאמור בגין כל תקופת הלוואה מראש כשהיא מהווה לפי ריבית בשיעור של 2% לשנה הועמדה כפיקדון לזכות הבנק אצל החשב הכללי, הנושא ריבית בשיעור זהה.

ביאור 7 - השקעה בחברות מוחזקות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א - הרכב ההשקעה

הבנק		מאוחד	
31 בדצמבר			
2010	2011	2010	2011
חברות מאוחדות			
307.4	343.2	-	-
השקעה במניות לפי שיטת השווי המאזני			
14.8	31.3	-	-
מזה: רווחים שנצברו ממועד הרכישה			
סעיפים שנצברו בהון העצמי ממועד הרכישה			
(1.7)	(0.8)	-	-
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו			

ב - חלק הבנק ברווחים או בהפסדים של חברות מוחזקות

הבנק			מאוחד			
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
30.2	18.8	12.6	-	-	-	חלקו של הבנק ברווח מפעולות רגילות של חברות מוחזקות
הפרשה למיסים						
6.5	4.8	2.1	-	-	-	מיסים שוטפים
0.7	(0.8)	(0.1)	-	-	-	מיסים נדחים
7.2	4.0	2.0	-	-	-	סך כל ההפרשה למיסים
23.0	14.8	10.6	-	-	-	חלקו של הבנק ברווח מפעולות רגילות של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס
-	-	20.8	-	-	-	חלקו של הבנק ברווח מפעולות רגילות של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס
23.0	14.8	31.3	-	-	-	סה"כ חלקו של הבנק ברווח מפעולות רגילות של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס

ביאור 7 - השקעה בחברות מוחזקות (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג - פרטים על החברות המוחזקות

שם החברה	פרטים על החברה	חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים ובזכויות הצבעה %	השקעה במניות לפי שווי מאזני ליום 31 בדצמבר		תרומה לרווח הנקי מפעולות רגילות ביום 31 בדצמבר	
			2011	2010	2011	2010
			מיליוני ש"ח			
תומר ירושלים בע"מ	(1)	100	150.8	129.3	21.5	2.6
עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ	(2)	100	139.5	130.2	8.3	10.1
ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ	(3)	100	34.8	34.3	0.5	1.3
ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ	(4)	100	1.5	1.5	-	-
ירושלים חיתום והנפקות בע"מ	(5)	100	6.5	6.5	-	0.4
החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ	(6)	100	0.4	0.4	-	-
ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ	(7)	100	9.7	5.2	1.0	0.4
ירושלים תפעול פיננסי (2005) בע"מ	(8)	100	-	-	-	-

- (1) עיקר פעילותה של תומר ירושלים בע"מ (להלן: "תומר") הינה לשמש כחברת הנכסים של הבנק ולהעניק שירותי מחשב לבנק. לפרטים בדבר רווח מפעולות בלתי רגילות ראה ביאור 8.
- (2) עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ פועלת כסוכנות ביטוח הנותנת שירותים בקשר לביטוחי הנכסים ולביטוחי החיים של מקבלי ההלוואות בבנק.
- (3) ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ עוסקת במתן שירותי ייעוץ וניהול תיקי השקעות.
- (4) ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ עסקה בניהול קרנות נאמנות. בשנת 2006 נמכרה פעילות קרנות הנאמנות.
- (5) ירושלים חיתום והנפקות בע"מ עסקה בתחום חיתום להנפקות, החברה קיבלה החלטה על הפסקת פעולתה כחתם ועברה במרשם החתמים למעמד "לא פעיל".
- (6) החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ עוסקת בהחזקת חשבונות ונכסים פיננסיים של תושבי חוץ ואחרים בנאמנות.
- (7) ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ (חברה בת בשליטה ובבעלות מלאה של הבנק) פועלת לגיוס אמצעים בדרך של הנפקת תעודות התחייבות וכתבי התחייבויות נדחים לציבור. בשנת 2011 גייסה החברה 100 מיליוני ש"ח באמצעות הנפקת אגרות חוב ובשנת 2010 - 650 מיליוני ש"ח. לפרטים ראה באור 12 ב'.
- (8) ירושלים תפעול פיננסי (2005) בע"מ משמשת כזרוע לביצוע פעילויות בסדרות האג"ח המוצעות לציבור על ידי ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. החל משנת 2007 החברה לא פעילה. לאחר תאריך המאזן הבנק החל בתהליכי סגירת החברה.

ד - רכישת תעודות התחייבות שהונפקו על ידי חברת בת (ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ)

הבנק מחזיק לתאריך המאזן תעודות התחייבות של חברת ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ בע"ג. כולל של 244,627 אלפי ש"ח (מסדרות א', ב', ד', ו', ז' ו-ח'). לגבי סדרות א' ו-ב' - לבנק זכות לקבל ריבית עפ"י התעודות, אך רשאי לוותר על כך. לגבי סדרה ד', ו', ז' ו-ח' לבנק אין זכות לקבלת ריבית.

בחודש נובמבר, 2011 הגיע מועד הפידיון הסופי של סדרה ה' ובכך נפדתה יתרת הקרן בסך של כ-83.3 מיליוני ש"ח ע"ג. ביום הפדיון החזיק הבנק ב-9.8 מיליוני ש"ח ע"ג.

ביאור 8 - בניינים וציוד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

מאוחד							בנק
עלויות הנכסים (2) (4)	בניינים ומקרקעין ⁽¹⁾⁽³⁾	ציוד, ריהוט וכלי רכב	עלויות תוכנה ⁽⁴⁾⁽⁵⁾	סך הכל	בניינים ומקרקעין ⁽¹⁾	ציוד, ריהוט וכלי רכב	סך הכל
יתרה ליום 31 בדצמבר 2009							
67.3	40.0	46.7	154.0	45.2	28.5	73.7	
2.6	4.8	7.2	14.6	0.1	0.3	0.4	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2010							
69.9	44.8	53.9	168.6	45.3	28.8	74.1	
11.4	8.1	25.8	45.3	0.3	0.9	1.2	
19.7	5.2	5.1	30.0	-	-	-	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2011							
61.6	47.7	74.6	183.9	45.6	29.7	75.3	
פחת והפסדים מירידת ערך							
יתרה ליום 31 בדצמבר 2009							
37.5	25.3	38.8	101.6	26.5	21.9	48.4	
1.9	3.3	5.1	10.3	1.5	1.2	2.7	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2010							
39.4	28.6	43.9	111.9	28.0	23.1	51.1	
2.6	3.7	6.7	13.0	1.3	1.1	2.4	
10.4	5.2	5.1	20.7	-	-	-	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2011							
31.6	27.1	45.5	104.2	29.3	24.2	53.5	
יתרה להפחתה							
לתאריך המאזן							
30.0	20.6	29.1	79.7	16.3	5.5	21.8	
30.5	16.2	10.0	56.7	17.3	5.7	23.0	בתחילת שנת הדיווח
הערך בספרים							
29.8	14.7	7.9	52.4	18.7	6.6	25.3	ליום 31 בדצמבר 2009
30.5	16.2	10.0	56.7	17.3	5.7	23.0	ליום 31 בדצמבר 2010
30.0	20.6	29.1	79.7	16.3	5.5	21.8	ליום 31 בדצמבר 2011
4.58	16.01	25.00		6.12	8.71		שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-31 ליום 2010
7.70	15.05	26.04		5.87	8.61		שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-31 ליום 2011

- (1) כולל שיפורים במושכר.
- (2) בבעלות הבנק וחברות הבנות רכוש שעלותו 66.5 מיליוני ש"ח במאוחד, ו-34.9 מיליוני ש"ח בבנק (2010 - 74.8 מיליוני ש"ח, ו-32.2 מיליוני ש"ח בהתאמה) שהופחת במלואו והוא עדיין בשימוש.
- (3) ביום 14 באפריל 2011 חתמה חברת תומר בע"מ (חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק), על הסכם למכירת מבנה הנהלת הבנק ברחוב הרברט סמואל 2 בירושלים בתמורה לסך של כ-35 מיליוני ש"ח בתוספת מע"מ. הרווח בגין מכירת המבנה הינו 20.8 מיליוני ש"ח. לפרטים ראה ביאור 28. במסגרת המכירה התחייבה חברת הבת לשכור מהרוכשים חלק משטחי הנכס הנמכר ולהשכיר לצדדים שלישיים את יתרת הנכס, בהתאם להסכם שכירות שנחתם עם הרוכשים, באופן אשר יבטיח לרוכש תמורה קבועה בגין הנכס בשיעור שהוסכם לתקופה של 10 שנים. לדוח זה מצורפת הערכת שמאי מיום 4 בינואר 2011 המעריכה את שווי הנכס הנמכר ב-35 מיליוני ש"ח. להערכת הבנק לא חל שינוי מהותי בשווי הנכס ממועד עריכת השומה ועד למועד המכירה וזאת למרות שחלפו מעל 90 ימים בין מועדים אלו.
- לפרטים נוספים ראה דו"חות מיידיים שפורסמו במערכת המגנ"א בדבר אישור והשלמת מכירת בניין משרדי ההנהלה של הבנק ביום 17 באפריל 2011 וביום 30 ביוני מספרי אסמכתא 124077-01-2011 ו-197571-01-2011.
- ביום 7 באפריל 2011 עברו משרדי הנהלת הבנק מירושלים לקריית שדה התעופה.
- (4) לרבות הוצאות שהיוו בגין שכר עבודה ומיקור חוץ בסך 7.4 מיליוני ש"ח.
- (5) כולל עלויות לצריכת חומרים ושירותים הקשורים לפיתוח התוכנה.

ביאור 9 - נכסים אחרים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

מאוחד		בנק		
31 בדצמבר				
2010	2011	2010	2011	
12.1	18.7	11.1	16.9	מיסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 27)
0.2	0.1	7.8	6.7	יתרת הוצאות הנפקת אגרות חוב וגיוס פיקדונות לזמן ארוך להפחתה
3.5	4.1	3.6	4.4	הוצאות מראש
10.1	17.3	12.0	21.5	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
-	0.2	0.9	0.9	הכנסות לקבל
2.7	2.8	5.6	4.5	חייבים אחרים ויתרות חובה
* 28.6	43.2	* 41.0	54.9	סך כל הנכסים האחרים

* סווג מחדש.

ביאור 10 - פיקדונות הציבור

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

בנק		מאוחד		
31 בדצמבר				
2010	2011	2010	2011	
754.0	731.1	728.3	682.5	פיקדונות לפי דרישה (כולל פח"ק)
8,223.4	9,746.7	6,569.5	8,342.9	פיקדונות לזמן קצוב ⁽¹⁾
110.0	39.2	110.0	39.2	פיקדונות בתוכניות חסכון ⁽¹⁾
9,087.4	10,517.0	7,407.8	9,064.6	סך כל פיקדונות הציבור

(1) לאחר מיון תוכניות חסכון לפיקדונות לזמן קצוב בשנת 2011 בסך 2,250 מיליוני ש"ח (2,043 מיליוני ש"ח).

ביאור 11 - פיקדונות מבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הבנק		מאוחד	
31 בדצמבר			
2010	2011	2010	2011
86.5	76.2	86.5	76.2

פיקדונות לזמן קצוב מבנקים מסחריים

ביאור 12 - תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים

סכומים מדווחים

א - ההרכב

מאוחד		בנק		שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	משך חיים ממוצע ⁽²⁾
31 בדצמבר					
2010	2011	2010	2011		
מיליוני ש"ח				%	שנים
תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים					
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות:					
26.2	126.7	1,075.1	937.3	4.30%	3.76
במטבע ישראלי לא צמוד					
418.8	386.2	840.6	669.7	2.61%	2.78
במטבע ישראלי צמוד מדד					
5.4	4.9	5.4	4.9	2.98%	0.72
במטבע ישראלי צמוד לדולר					
450.4	517.8	1,921.1	1,611.9	סך הכל תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	
450.4	517.8	450.4	517.8	מזה: כתבי התחייבות נדחים	

ב - פרטים נוספים

(1) א. ביום 24 במרץ 2010 הנפיקה חברת "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ" (להלן: "ירושלים מימון והנפקות") על פי דו"ח הצעת מדף מיום 23 במרץ 2010, שפורסם על פי תשקיף המדף מיום 17 ביוני 2009, אגרות חוב (סדרה ז') בעג. כולל של 250,000 אלפי ש"ח. ביום 7 באפריל 2010 ביצעה החברה הנפקה פרטית למשקיע מסווג של אגרות חוב (סדרה ז') בעג. כולל של 40,000 אלפי ש"ח.

ב. ביום 2 בנובמבר 2010, הנפיקה ירושלים מימון והנפקות על פי דו"ח הצעת מדף מיום 31 באוקטובר 2010, שפורסם על פי תשקיף המדף מיום 17 ביוני 2009, אגרות חוב (סדרה ח') בעג. כולל של 360,000 אלפי ש"ח.

ג. ביום 4 במאי 2011, הנפיקה ירושלים מימון והנפקות, על פי דוח הצעת מדף מיום 1 במאי 2011, שפורסם על פי תשקיף מדף מיום 17 ביוני 2009, אגרות חוב (סדרה יד') בעג. כולל של 100 מיליוני ש"ח בתמורה ל- 100 מיליוני ש"ח.

ד. ביום 30 באוגוסט 2011, פרסמה ירושלים מימון והנפקות תשקיף מדף להנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים.

לירושלים מימון והנפקות הסכם עם הבנק לפיו נקבע כי תמורת ההנפקה של תעודות הפיקדון על פי התשקיף יופקדו בבנק בפיקדון נושא ריבית אשר יהיה בתנאי פירעון זהים לתנאי תעודות פיקדון ובתנאי ריבית אשר יהיו תנאים זהים או עדיפים מהם, כפי שיסוכם מעת לעת עם הבנק. הפיקדון יהיה לשימוש של הבנק, על פי שיקוליו, ובדרגת פירעון שווה ליתר הפיקדונות בבנק.

ביום 7 באוקטובר 2010 אשררה Standard & Poor's Maalot את דירוג המנפיק של הבנק ברמה של ilA+, תחזית הדירוג נותרה שלילית. ביום 2 ביוני 2011, הודיעה Standard & Poor's Maalot, כי הכניסה את הדירוג ilA+ של הבנק ל- CreditWatch עם השלכות שליליות (דוח מידי על הנ"ל פורסם ביום 2 ביוני 2011, אסמכתא 175164-01-2011. אזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה). ביום 28 באוגוסט 2011, השאירה Standard & Poor's Maalot את הדירוג ilA+ של הבנק ב- CreditWatch עם השלכות שליליות, אליו הוכנסו ביום 2 ביוני 2011 (דוח מידי על הנ"ל פורסם ביום 28 באוגוסט 2011, אסמכתא 254850-01-2011. אזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה).

"ציון, כי על פי Standard & Poor's Maalot השארת הדירוג ב- CreditWatch עם השלכות שליליות מבטאת את הערכתם לגבי משמעות המיזוג בין הבנק לבין בנק דקסיה, אם וכאשר יתבצע. החברה מפנה את תשומת

ביאור 12 - תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים (המשך)

הלב להתייחסות הבנק לאמור לעיל בדוח המידי של הבנק מיום 2 ביוני, 2011. (אסמכתא 175221-01-2011). ביום 6 בדצמבר, 2011 הודיעה Standard & Poor's Maalot לבנק כי ביצעה בחינה של הדירוג לשבע קבוצות בנקאיות ובכללן הבנק. הבחינה בוצעה על-ידי יישום המתודולוגיה המעודכנת של דירוג בנקים של Standard & Poor's (כפי שפורסמה ביום 9 בנובמבר, 2011). עוד הודיעה מעלות, כי תוך 90 יום היא תבחן את כל הדירוגים הנמצאים ב-CreditWatch (ובכלל זה דירוג הבנק).

דירוג זה הינו גם הדירוג של אגרות החוב (למעט כתבי ההתחייבות הנדחים כמפורט להלן) שהונפקו על-ידי ירושלים מימון והנפקות, דהיינו ilA+. כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על-ידי ירושלים מימון והנפקות, מדורגים ברמת דירוג אחת נמוכה מדירוג הבנק. לפיכך, דירוגם הנו ilA (במקום ilA+).

(2) שיעור תשואה פנימי, הינו שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי. משך חיים ממוצע, הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווה לפי שיעור התשואה הפנימי.

(3) לגבי רכישות של הבנק של תעודות התחייבות שהונפקו על ידי חברת ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ ראה באור 7. במסגרת הנפקות לציבור של תעודות התחייבות על ידי מימון והנפקות, התחייב הבנק כלפי חברת ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ והנאמן לאותן הנפקות, לקיים את כל תנאיהן של תעודות ההתחייבות אשר הונפקו על ידה ושיוחזקו על ידי הציבור.

ביאור 13 - התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

מאוחד		הבנק	
31 בדצמבר			
2010	2011	2010	2011
33.5	34.8	33.5	34.8
12.7	14.5	13.8	15.4
1.9	6.9	1.9	6.9
7.2	5.6	8.6	7.2
2.3	3.1	2.4	3.5
1.3	1.7	1.3	1.7
* 58.9	66.6	* 61.5	69.5

* סווג מחדש.

ביאור 14 - זכויות עובדים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א - פיצויי פרישה

העתודה לפיצויי פרישה הכלולה במאזן, ביחד עם תשלומים בגין פוליסות ביטוח, מכסים את ההתחייבות לתשלום פיצויי פרישה לעובדים על בסיס שכרם האחרון ותקופת עבודתם בבנק ובחברות הבנות שלו. הסכומים שהופקדו על ידי הבנק והחברות הבנות שלו בחברות ביטוח במסגרת תוכנית אישית לביטוח מנהלים אינם כלולים במאזן, מאחר ואינם נמצאים בשליטתו של הבנק. משיכת כספי היעודה מותנית בקיום הוראות חוק פיצויי פיטורין. להלן סכומי העתודה והיעודה:

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר				
2010	2011	2010	2011	
50.1	56.6	53.5	59.3	סכום העתודה
48.2	49.7	51.6	52.4	סכום היעודה
1.9	6.9	1.9	6.9	עודף העתודה לפיצויים על היעודה (נכלל בסעיף "התחייבויות אחרות")

ב - עתודה למענקי יובלות

עובדי הבנק וחברות הבנות זכאים, בהגיעם לוותק מסוים, למענק מיוחד ("מענק יובלות"). בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מחושבת העתודה בגין התחייבות זו החל משנת 2007 על בסיס אקטוארי ומוצגת בערך נוכחי. שיעור ההיוון שנקבע על-ידי המפקח על הבנקים הינו 4%, ובהתחשב בגורם עליית השכר העתידית. בדוחות הכספיים נכללו הפרשות למענקי יובלות שיתרתן: במאוחד 2.1 מיליוני ש"ח (2010 - 2.4 מיליוני ש"ח), בבנק 1.9 מיליוני ש"ח (2010 - 2.2 מיליוני ש"ח), בסעיף "משכורות ונלוות לשלם" במסגרת "התחייבויות אחרות".

ג - חופשה

עובדי הבנק והחברות הבנות זכאים על פי חוק והסכמי עבודה לימי חופשה שנתיים. ההפרשה לחופשה מחושבת על בסיס שכרם האחרון של העובדים וימי החופשה שנצברו לזכותם בתוספת ההוצאות הנלוות המתחייבות. יתרת ההפרשה לחופשה לתאריך המאזן מסתכמת ב- 6.0 מיליוני ש"ח במאוחד ובבנק בסך 5.5 מיליוני ש"ח (2010 - 5.6 מיליוני ש"ח במאוחד ו- 5.1 מיליוני ש"ח בבנק) והיא נכללת בדוחות הכספיים בסעיף "משכורות ונלוות לשלם" במסגרת "התחייבויות אחרות".

ד - תאור תכניות תגמול לעובדים

בנק ירושלים גיבש במהלך שנת 2010 תוכנית תגמול לעובדי הבנק המבוססת על המסמך שפרסם המפקח על הבנקים בנושא זה במטרה לעגן נוסחה ברורה וידועה מראש הקושרת בין תשואת הבנק לגובה המענק השנתי שיחולק וזאת תוך בחינה ארוכת טווח של יעדי הבנק ותוך התחשבות ברמת הסיכון הקיימת בהשגת תשואה זו. חלוקת המענק בין עובדי הבנק תהיה דיפרנציאלית ותבוסס על מדדי ביצוע כמותיים ואיכותיים ועל פרמטרים נוספים.

ביאור 15 - שעבודים ותנאים מגבילים

א - על פי חוקי העזר של מסלקת מעו"ף בע"מ (להלן: "מסלקת מעו"ף"), נדרש הבנק כחבר מסלקת מעו"ף להפקיד בטוחות נזילים עבור מלוא החשיפה בגין הפעילות בנגזרים ועבור חלקו בקרן הסיכונים. לצורך זה, שיעבד הבנק לטובת מסלקת מעו"ף את זכויותיו בחשבונות הבאים:

1. חשבון שנפתח במסלקת הבורסה על שם מסלקת מעו"ף בו מופקדות איגרות חוב ממשלתיות בשווי מלוא דרישת הבטוחות מלקוחות הבנק ובגין חלקו של הבנק בקרן הסיכונים (להלן: "חשבון הבטוחות"). שווי איגרות החוב שהופקדו ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בסך של 49.0 מיליוני ש"ח.

2. חשבון שנפתח בבנק לאומי לישראל בע"מ על שם מסלקת מעו"ף בו יופקדו מזומנים בשווי של לא פחות מ-25% מחלקו של הבנק בקרן הסיכונים, וכן יופקדו בחשבון זה מזומנים שישולמו כפירות של ניירות ערך שיופקדו בחשבון הבטוחות של הבנק. נכון ליום 31 בדצמבר 2011, הופקדו כספים בחשבון זה בסך של 1.3 מיליוני ש"ח.

החשבונות המפורטים לעיל משועבדים בשעבוד צף לטובת מסלקת מעו"ף והחשבונות האמורים בסעיפים 1 ו-2 לעיל משועבדים גם בשעבוד קבוע לטובת מסלקת מעו"ף.

ב - כחבר הבורסה נדרש הבנק להפקיד בטוחות נזילים להבטחת קיום כל התחייבויות לקוחות הבנק כלפי מסלקת הבורסה בגין עסקאות שבוצעו במסלקת הבורסה ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים של מסלקת הבורסה. לצורך זה, שיעבד הבנק לטובת מסלקת הבורסה בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה את זכויותיו בחשבונות הבאים:

1. חשבון שנפתח במסלקת הבורסה על שמה ואשר מנוהל עבור הבנק בו מופקדות איגרות חוב ממשלתיות בשווי מלוא דרישת הבטוחות מלקוחות הבנק ובגין חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. שווי איגרות החוב שהופקדו ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בסך של 3.9 מיליוני ש"ח.

2. חשבון שנפתח בבנק לאומי לישראל בע"מ על שם מסלקת הבורסה בו יופקדו מזומנים בשווי של לא פחות מ-25% מחלקו של הבנק בקרן הסיכונים, וכן יופקדו בחשבון זה מזומנים שישולמו כפירות של ניירות ערך שיופקדו בחשבון הבטוחות של הבנק. נכון ליום 31 בדצמבר 2011, הופקדו כספים בחשבון זה בסך של 1.6 מיליוני ש"ח.

ג - לצורך הבטחת אשראי שנתן או יתן בנק ישראל לבנק במסגרת פעילות הבנק במערכת זה"ב (RTGS), שיעבד הבנק לטובת בנק ישראל, על פי אגרת חוב מיום 23 ביולי 2007, אגרות חוב בהן מחזיק הבנק ואשר הופקדו או יופקדו בחשבון יעודי המתנהל בבורסה לני"ע על שם בנק ישראל. השעבוד הינו ללא הגבלה בסכום. שווי אגרות החוב שהופקדו ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בסך של 354.0 מיליוני ש"ח.

פירוט ניירות ערך אשר שועבדו למלווים

מאוחד ובנק		
2010	2011	
מיליוני ש"ח		
290.5	406.9	ניירות ערך זמינים למכירה

ביאור 16א - הון עצמי

א - הון המניות הרשום של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011 מורכב מ-100,250,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח כל אחת (ליום 31 בדצמבר 2010 - זהה). ההון המונפק והנפרע ליום 31 בדצמבר 2011 - 70,517,741 מניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב (ליום 31 בדצמבר 2010 - זהה).

ב - בשנים 2009 ו-2010 לא חולק דיבידנד.

ג - ביום 31 במרץ 2011 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך של 25 מיליוני ש"ח. דיבידנד זה חולק ביום 27 באפריל 2011.

חלוקת הדיבידנד מתבצעת בהתאם להוראות חוק החברות התשנ"ט - 1999 ולהוראות המפקח על הבנקים.

ביאור 216 - הון עצמי - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בדבר "מדידה והלימות ההון".

א. בנתוני המאוחד

א - הון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר		
2010	2011	
633.2	644.6	הון רובד 1, לאחר ניכויים
271.5	318.6	הון רובד 2, לאחר ניכויים
904.7	963.2	סך הכל ההון הכולל

ב - יתרות משוקללות של נכסי סיכון

5,457.8	6,395.8	סיכון אשראי
18.3	171.6	סיכונים שוק
480.1	491.1	סיכון תפעולי
5,956.2	7,058.5	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

ג - יחס ההון לרכיבי סיכון

באחוזים		
10.6	9.1	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
15.2	13.7	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
13.0	13.0	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

א - הון רובד 1

31 בדצמבר		
2010	2011	
633.2	644.6	הון עצמי
633.2	644.6	סך הכל הון רובד 1

ב - הון רובד 2

0.7	-	הון רובד 2 עליון: הפרשה כללית לחובות מסופקים
270.8	318.6	הון רובד 2 תחתון: כתבי התחייבות נדחים
271.5	318.6	סך הכל הון רובד 2

ביאור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2011					
מטבע חוץ (1)			מטבע ישראלי		
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד
נכסים					
792.3	-	50.2	179.9	-	562.2
1,490.7	65.1	-	41.8	413.0	970.8
9,057.8	-	162.2	1,104.3	3,086.3	4,705.0
79.7	79.7	-	-	-	-
7.2	-	0.5	2.0	0.4	4.3
54.9	4.9	-	-	1.3	48.7
11,482.6	149.7	212.9	1,328.0	3,501.0	6,291.0
סך הכל נכסים					
התחייבויות					
9,064.6	-	335.0	1,004.7	2,764.3	4,960.6
76.2	-	-	17.6	58.6	-
0.8	-	-	-	0.4	0.4
1,611.9	-	-	4.9	669.7	937.3
15.0	-	-	10.0	-	5.0
69.5	34.8	-	-	-	34.7
10,838.0	34.8	335.0	1,037.2	3,493.0	5,938.0
סך הכל התחייבויות					
644.6	114.9	(122.1)	290.8	8.0	353.0
הפרש					
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים					
-	-	126.5	(243.7)	105.1	12.1
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)					
644.6	114.9	4.4	47.1	113.1	365.1
סך הכל כללי					

(1) כולל הצמדה למטבע חוץ.

ביאור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך) - מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2010					
מטבע חוץ (1)			מטבע ישראלי		
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד
נכסים					
652.3	-	21.2	83.6	-	547.5
מזומנים ופיקדונות בבנקים					
1,314.9	2.5	-	14.8	287.9	1,009.7
ניירות ערך					
8,036.9	-	161.5	950.2	2,874.7	4,050.5
אשראי לציבור, נטו					
56.7	56.7	-	-	-	-
בניינים וציוד					
23.9	-	1.3	1.5	10.4	10.7
נכסים בגין מכשירים נגזרים *					
41.0	11.8	-	-	-	29.2
נכסים אחרים *					
10,125.7	71.0	184.0	1,050.1	3,173.0	5,647.6
סך הכל נכסים					
התחייבויות					
7,407.8	-	267.0	757.7	2,671.4	3,711.7
פיקדונות הציבור					
86.5	-	-	22.2	64.3	-
פיקדונות מבנקים					
4.9	-	-	-	0.5	4.4
פיקדונות הממשלה					
1,921.1	-	-	5.4	840.6	1,075.1
תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים					
10.7	-	2.0	4.0	-	4.7
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים *					
61.5	33.5	-	-	-	28.0
התחייבויות אחרות *					
9,492.5	33.5	269.0	789.3	3,576.8	4,823.9
סך הכל התחייבויות					
633.2	37.5	(85.0)	260.8	(403.8)	823.7
הפרש					
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים					
-	-	92.6	(200.8)	355.6	(247.4)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)					
633.2	37.5	7.6	60.0	(48.2)	576.3
סך הכל כללי					

(1) כולל הצמדה למטבע חוץ.

* סווג מחדש.

ביאור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך) - הבנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2011					
		מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי	
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד
נכסים					
791.8	-	50.2	179.9	-	561.7
1,573.0	65.1	-	41.8	357.2	1,108.9
9,057.8	-	162.1	1,104.3	3,086.3	4,705.1
343.2	333.9	-	-	9.3	-
21.8	21.8	-	-	-	-
7.2	-	0.5	2.0	0.4	4.3
43.2	4.6	-	-	-	38.6
11,838.0	425.4	212.8	1,328.0	3,453.2	6,418.6
סך הכל נכסים					
התחייבויות					
10,517.0	-	334.9	1,004.7	3,185.4	5,992.0
76.2	-	-	17.6	58.6	-
0.8	-	-	-	0.4	0.4
517.8	-	-	4.9	386.2	126.7
15.0	-	-	10.0	-	5.0
66.6	34.8	-	-	-	31.8
11,193.4	34.8	334.9	1,037.2	3,630.6	6,155.9
סך הכל התחייבויות					
644.6	390.6	(122.1)	290.8	(177.4)	262.7
הפרש					
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים					
-	-	126.5	(243.7)	105.1	12.1
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)					
644.6	390.6	4.4	47.1	(72.3)	274.8
סך הכל כללי					

(1) כולל הצמדה למטבע חוץ.

ביאור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך) - הבנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2010					
		מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי	
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד
נכסים					
651.9	-	21.1	83.6	-	547.2
1,260.3	2.6	-	14.4	230.4	1,012.9
8,036.9	-	161.5	950.1	2,874.7	4,050.6
307.4	303.0	-	-	4.4	-
23.0	23.0	-	-	-	-
23.9	-	1.3	1.5	10.4	10.7
28.6	4.1	-	-	-	24.5
10,332.0	332.7	183.9	1,049.6	3,119.9	5,645.9
סך הכל נכסים					
התחייבויות					
9,087.4	-	267.0	757.7	3,247.6	4,815.1
86.5	-	-	22.2	64.3	-
4.9	-	-	-	0.5	4.4
450.4	-	-	5.4	418.8	26.2
10.7	-	2.0	4.0	-	4.7
58.9	33.5	-	-	-	25.4
9,698.8	33.5	269.0	789.3	3,731.2	4,875.8
סך הכל התחייבויות					
633.2	299.2	(85.1)	260.3	(611.3)	770.1
הפרש					
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים					
-	-	92.6	(200.8)	355.6	(247.4)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)					
633.2	299.2	7.5	59.5	(255.7)	522.7
סך הכל כללי					

(1) כולל הצמדה למטבע חוץ.

* סווג מחדש.

ביאור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון -

מאוחד⁽¹⁾

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

מעל שנתיים ועד 3 שנים	מעל שנה ועד שנתיים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל חודש ועד 3 חודשים	עם דרישה ועד חודש	
ליום 31 בדצמבר 2011					
מטבע ישראלי לא צמוד					
584.3	1,383.8	1,098.9	224.9	873.1	נכסים
336.9	804.2	1,465.1	967.7	2,085.0	התחייבויות
247.4	579.6	(366.2)	(742.8)	(1,211.9)	הפרש
-	-	-	(104.8)	139.2	נגזרים
מטבע ישראלי צמוד למדד					
467.3	411.4	295.5	72.3	46.5	נכסים
615.0	983.5	375.9	84.3	13.2	התחייבויות
(147.7)	(572.1)	(80.4)	(12.0)	33.3	הפרש
-	-	-	105.9	-	נגזרים
מטבע חוץ - פעילות מקומית ⁽²⁾					
124.9	126.7	128.8	8.9	213.4	נכסים
4.9	31.3	282.8	219.6	826.6	התחייבויות
120.0	95.4	(154.0)	(210.7)	(613.2)	הפרש
-	-	20.7	(2.4)	(143.0)	נגזרים
פריטים לא כספיים					
-	-	-	-	-	נכסים
-	-	-	-	-	התחייבויות
-	-	-	-	-	הפרש
סך הכל					
1,176.5	1,921.9	1,523.2	306.1	1,133.0	נכסים
956.8	1,819.0	2,123.8	1,271.6	2,924.8	התחייבויות
219.7	102.9	(600.6)	(965.5)	(1,791.8)	הפרש

ליום 31 בדצמבר 2010

סך הכל					
1,033.7	1,102.6	1,252.5	410.9	977.2	נכסים
1,455.9	720.3	1,901.4	536.4	2,368.8	התחייבויות
(422.2)	382.3	(648.9)	(125.5)	(1,391.6)	הפרש

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- (2) כולל הצמדה למטבע חוץ.
- (3) כפי שנכללה בביאור 17 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.
- (4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי את היתרה המאזנית שלו.

ביאור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון -

מאוחד⁽¹⁾

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

שיעור תשואה חוזי ⁽⁴⁾	יתרות מאזניות ⁽³⁾		סך הכל תזרימי המזומנים	מעל 20 שנה	מעל 10 שנים ועד 20 שנה	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל 4 שנים ועד 5 שנים	מעל 3 שנים ועד 4 שנים
	ללא תקופת פירעון	סך הכל						
5.32	6,291.0	-	7,905.3	144.4	1,432.6	1,386.9	372.0	404.4
3.59	5,938.0	-	6,473.3	-	-	364.0	204.8	245.6
1.73	353.0	-	1,432.0	144.4	1,432.6	1,022.9	167.2	158.8
	12.1	-	32.9	-	-	-	(0.8)	(0.7)
3.89	3,501.0	-	4,396.8	155.0	1,059.0	1,319.5	297.4	272.9
2.79	3,493.0	-	3,863.3	-	334.9	468.6	490.8	497.1
1.10	8.0	-	533.5	155.0	724.1	850.9	(193.4)	(224.2)
	105.1	-	105.9	-	-	-	-	-
3.19	1,540.9	-	1,765.7	3.1	413.1	507.8	118.1	120.9
1.85	1,372.2	-	1,378.1	-	1.3	0.3	11.3	-
1.34	168.7	-	387.6	3.1	411.8	507.5	106.8	120.9
	(117.2)	-	(124.7)	-	-	-	-	-
	149.7	210.8	-	-	-	-	-	-
	34.8	34.8	-	-	-	-	-	-
	114.9	176.0	-	-	-	-	-	-
4.45	11,482.6	210.8	14,067.8	302.5	2,904.7	3,214.2	787.5	798.2
2.92	10,838.0	34.8	11,714.7	-	336.2	832.9	706.9	742.7
1.53	644.6	176.0	2,353.1	302.5	2,568.5	2,381.3	80.6	55.5
	10,125.7	-	12,499.7	196.3	2,393.7	3,512.2	828.9	791.7
	9,492.5	-	10,070.0	-	407.0	1,033.0	722.2	925.0
	633.2	-	2,429.7	196.3	1,986.7	2,479.2	106.7	(133.3)

ביאור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון - (המשך) בנק⁽¹⁾

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

מעל שנתיים ועד 3 שנים	מעל שנה ועד שנתיים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל חודש ועד 3 חודשים	עם דרישה ועד חודש	
ליום 31 בדצמבר 2011					
מטבע ישראלי לא צמוד					
601.9	1,401.3	1,120.7	235.3	903.9	נכסים
337.1	814.3	1,438.9	841.5	2,131.2	התחייבויות
264.8	587.0	(318.2)	(606.2)	(1,227.3)	הפרש
-	-	-	(104.8)	139.2	נגזרים
מטבע ישראלי צמוד למדד					
458.0	403.6	304.1	72.0	1.0	נכסים
638.9	1,008.2	377.2	108.8	22.1	התחייבויות
(180.9)	(604.6)	(73.1)	(36.8)	(21.1)	הפרש
-	-	-	105.9	-	נגזרים
מטבע חוץ - פעילות מקומית ⁽²⁾					
124.8	126.7	128.8	8.9	213.4	נכסים
4.9	31.3	282.8	219.6	836.5	התחייבויות
119.9	95.4	(154.0)	(210.7)	(623.1)	הפרש
-	-	20.7	(2.4)	(143.0)	נגזרים
פריטים לא כספיים					
-	-	-	-	-	נכסים
-	-	-	-	-	התחייבויות
-	-	-	-	-	הפרש
סך הכל					
1,184.7	1,931.6	1,553.6	316.2	1,118.3	נכסים
980.9	1,853.8	2,098.9	1,169.9	2,989.8	התחייבויות
203.8	77.8	(545.3)	(853.7)	(1,871.5)	הפרש

ליום 31 בדצמבר 2010

סך הכל					
1,034.1	1,109.0	1,242.3	426.1	988.4	נכסים
1,485.1	782.0	1,953.0	573.9	2,387.5	התחייבויות
(451.0)	327.0	(710.7)	(147.8)	(1,399.1)	הפרש

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- (2) כולל הצמדה למטבע חוץ.
- (3) כפי שנכללה בביאור 17 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.
- (4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי את היתרה המאזנית שלו.

ביאור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון - (המשך) בנק⁽¹⁾

סכומים מדווחים

שיעור תשואה חוזי ⁽⁴⁾	יתרות מאזניות ⁽³⁾		סך הכל תזרימי המזומנים	מעל 20 שנה	מעל 10 שנים ועד 20 שנה	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל 4 שנים ועד 5 שנים	מעל 3 שנים ועד 4 שנים
	ללא תקופת פירעון	סך הכל						
5.47	6,418.6	-	8,114.8	144.4	1,432.6	1,430.0	405.5	439.2
4.09	6,155.9	-	6,377.2	-	-	363.3	205.1	245.8
1.38	262.7	-	1,737.6	144.4	1,432.6	1,066.7	200.4	193.4
	12.1	-	32.9	-	-	-	(0.8)	(0.7)
4.00	3,453.2	-	4,308.7	155.0	1,058.5	1,298.3	291.4	266.9
2.83	3,630.6	-	4,020.2	-	334.9	488.5	521.7	519.9
1.17	(177.4)	-	288.5	155.0	723.6	809.8	(230.3)	(253.0)
	105.1	-	105.9	-	-	-	-	-
3.19	1,540.8	-	1,765.6	3.1	413.1	507.8	118.1	120.9
1.85	1,372.1	-	1,376.6	-	1.3	0.3	-	-
1.34	168.7	-	389.0	3.1	411.8	507.5	118.1	120.9
	117.2	-	(124.7)	-	-	-	-	-
	425.4	427.6	-	-	-	-	-	-
	34.8	34.8	-	-	-	-	-	-
	390.6	392.8	-	-	-	-	-	-
4.74	11,838.0	427.6	14,189.1	302.5	2,904.2	3,236.1	815.0	827.1
3.41	11,193.4	34.8	11,774.0	-	336.2	852.1	726.8	765.7
1.33	644.6	392.8	2,415.1	302.5	2,568.0	2,384.0	88.2	61.4
	10,332.0	-	12,369.1	196.3	2,390.5	3,456.7	735.7	790.0
	9,698.8	-	10,312.3	-	342.9	1,087.1	745.0	955.8
	633.2	-	2,056.8	196.3	2,047.6	2,369.6	(9.3)	(165.8)

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א - מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים (במאחד ובבנק)
(יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף שנה)

יתרות החוזים ⁽¹⁾ יתרת הפרשה להפסדי אשראי			
ליום 31 בדצמבר			
2010	2011	2010	2011
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:			
-	0.3	870.0	821.8
התחייבויות בלתי חוזרות שאושרו ועדיין לא ניתנו			
-	0.8	249.6	178.4
ערבויות לרכשי דירות			
-	0.2	80.7	76.8
ערבויות להבטחת אשראי			
-	0.2	75.9	84.1
ערבויות אחרות			
-	0.2	112.9	133.7
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו			
-	-	87.4	76.7
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו			
-	-	9.4	-
אשראי תעודות			
1.3	-	-	-
אחרות			
1.3	1.7	1,485.9	1,371.5
סה"כ			

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם בסוף שנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

ב - התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה ⁽²⁾ לסוף שנה (במאחד ובבנק)
יתרת אשראי מפקדונות לפי מידת גביה ⁽³⁾

ליום 31 בדצמבר		
2010	2011	
63.3	61.1	מטבע ישראלי לא צמוד
2,546.8	2,242.8	מטבע ישראלי צמוד למדד
7.0	3.8	מטבע חוץ
2,617.1	2,307.7	סך הכל

מידע על העמדת הלואאות במהלך השנה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	
3.9	0.9	הלואאות מפקדונות לפי מידת גביה
5.3	2.6	הלואאות עומדות

(2) אשראים מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים, עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).

(3) הלואאות עומדות ופקדונות ממשלה שניתנו בגינם, בסך 390.7 מיליוני ש"ח (2010 - 490.0 מיליוני ש"ח), לא נכללו בביאור זה.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב - התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה⁽¹⁾ לסוף שנה (המשך)

תזרימים בגין עמלת גביה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת גביה⁽²⁾

31 בדצמבר							
2010		2011					
סך הכל	סך הכל	מעל 20 שנים		מעל 10 עד 20 שנים		מעל 5 עד 10 שנים	
		מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	עד שנה
187.6	162.1	-	31.6	52.6	29.8	31.4	16.7
163.8	132.9	-	20.8	41.1	25.8	29.0	16.2

תזרימי חוזיים עתידיים

תזרימים צפויים מהוונים⁽⁴⁾

(1) אשראים ופיקדונות מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).

(2) כולל מגזר מטבע חוץ ומגזר שקלי הלא צמוד שאינו עולה על 10% מסך הפקדונות לפי מידת גביה.

(3) היוון בוצע לפי שיעור של 3.26% (2010 - 2.18%).

(4) הערה: הנתונים אינם לוקחים בחשבון הערכה של פרעונות מוקדמים.

ג - תביעות

1. כללי

במהלך העסקים השוטף הוגשו תביעות משפטיות שונות נגד הבנק. לדעת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים באשר לסיכויי התביעות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, נכללו הפרשות נאותות בדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בגין הפסדים צפויים הנובעים מתביעות תלויות כנגד הבנק.

2. כנגד הבנק תלויות ועומדות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות כפי שמפורט לקמן.

להלן פירוט תביעות אלה:

א. בחודש יולי 1997 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תביעה נגד הבנק ונגד ארבעה בנקים אחרים למשכנתאות בסכום כולל של מעל מיליארד ש"ח, וכן הוגשה בקשה להכיר בתביעה זו כתובענה ייצוגית. בתביעה ובבקשה נטען, בין היתר, כי הבנקים הנ"ל גבו מהלווים עמלות ביטוח חיים וביטוח נכסים שלא כדין, וכי הלווים זכאים להשבת סכומי עמלות אלה. התביעה והבקשה לא כללו את אופן חישוב הסכום האמור, ולא פורט בהן איזה חלק ממנו מיוחס לבנק.

בחודש נובמבר 1997 החליט בית המשפט המחוזי, לדחות את התביעה במתכונת של תובענה ייצוגית על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 וחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988. עם זאת, פסק בית המשפט כי ניתן לדון בתובענה זו כעתירה לסעד הצהרתי בלבד ולא כספי במסגרת תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי. בחודש דצמבר 1997 הגיש הבנק לבית המשפט העליון בקשת רשות לערער על ההחלטה הנ"ל וכן בקשה לעיכוב ההליכים עד לקבלת פסיקתו בענין זה. בקשת עיכוב ביצוע ההליכים נענתה על ידי בית המשפט העליון, וזאת עד להחלטה בעניין הבקשה לערעור. בפברואר 2008 הועברה תביעה זו לגישור בפני כב' המשנה לנשיא (בדימוס) תיאודור אור. הצדדים חתמו על הסכם פשרה כולל לתשלום פיצוי לגופים ציבוריים נזקקים, אשר אושר על ידי מגשר ואושר ביום 5 בדצמבר 2011 על ידי בית המשפט (אשר הורה לפרסם את הסדר הפשרה). לפי הסכם זה, ישלם הבנק לגופים האמורים סך של 644,549 ש"ח (חלקו של הבנק - 3.185%, מתוך סכום הפשרה הכולל בסך של 20,237,000 ש"ח).

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

- ב. ביום 3 בינואר 2010 הוגשה תביעה בבית המשפט המחוזי בירושלים כנגד הבנק, וכן הוגשה בקשה להכיר בתביעה זו כתובענה ייצוגית. התובעים לא נקבו בסכום התובענה הייצוגית. בתביעה נטען כי הבנק נתן ללקוחותיו הלוואות דולריות עם "ריצפה", וכי קביעת שער ריצפה בהלוואות הינו תנאי מקפח בחוזה אחיד שדינו להתבטל.
- ביום 20 בדצמבר 2011 נתן בית המשפט תוקף של פסק דין להסכמה בין הבנק לתובעים לפיה הסתלקו התובעים מבקשתם לאישור התובענה הייצוגית והבנק שילם להם סך של 15 אלפי ש"ח לפנים משורת הדין ומבלי להודות באחריות כלשהיא. בהתאם, מחק בית המשפט את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית ודחה את התביעה האישית של התובעים, ובכך הגיעה תובענה זו לסיומה.
- ג. ביום 12 ביולי 2010 הוגשה תביעה בבית המשפט המחוזי בירושלים כנגד הבנק, וכן הוגשה בקשה להכיר בתביעה זו כתובענה ייצוגית בסך כולל של 10,692 אלפי ש"ח לכלל הקבוצה המיוצגת. בתביעה נטען כי הבנק לא הסיר את כל רישומי השעבודים הרשומים על שמו להבטחת הלוואות שכבר סולקו במלואן על ידי הלווים. לפיכך, נתבע כי הבנק יסיר רישומים אלו ויפצה לקוחות שהסירו רישומים אלו על חשבונם. התיק הועבר לגישור.
- לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, הסיכויים כי הבנק יידרש לשלם תשלומים במסגרת התובענה הינם קלושים.

ד - התחייבויות תלויות אחרות

1. בחודש ינואר 2012 אושרה באסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק החלטה, לפיה יעניק הבנק למי שיכהנו מעת לעת כנושאי משרה בבנק ובחברות הבנות שלו התחייבות לשיפוי בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות הקשורות לרשימת אירועים שצורפה כנספח לכתב ההתחייבות. מתן השיפוי מותנה בקיומם של התנאים המפורטים בכתב ההתחייבות וסכום השיפוי המירבי לנושאי המשרה בבנק ובחברות הבנות במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק.
2. במסגרת הקמת החברה, "ירושלים מימון והנפקות" (2005) בע"מ, חברה בת בשליטה מלאה של הבנק (להלן: "מימון והנפקות") התחייב הבנק לשפות את מימון והנפקות בגין כל התחייבויותיה, זאת בכדי לעמוד בדרישות הוראות המפקח על הבנקים בנושא יחס הון מזערי (סעיף 4 להוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין).
- במסגרת הנפקות לציבור של תעודות התחייבות על ידי מימון והנפקות, התחייב הבנק כלפי מימון והנפקות והנאמן לאותן הנפקות לקיים את כל תנאיהן של תעודות ההתחייבות אשר הונפקו על ידה ושיוחזקו על ידי הציבור. למועד הדוח, יתרת התחייבות הבנק הינה ל- 60 מיליון ש"ח ע.ג. תעודות פיקדון (סדרה א'), 274 מיליון ש"ח ע.ג. תעודות פיקדון (סדרה ב'), 150 מיליון ש"ח ע.ג. כתבי התחייבות נדחים (סדרה ג'), 32 מיליון ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה ד'), 137 מיליון ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה ו'), 420 מיליון ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה ז'), 360 מיליון ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה ח') ו-100 מיליון ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה י"ד), שהונפקו על ידי מימון והנפקות. בחודש נובמבר 2011 הגיע מועד הפדיון הסופי של תעודת התחייבות (סדרה ה') ובכך נפדתה יתרת הקרן בסך של 83 מיליון ש"ח ע.ג. התחייבות הבנק הנ"ל אינה ניתנת לביטול או לשינוי מאחר שתלויות בהן זכויות בעלי תעודות הפיקדון.
3. הבנק התחייב לאפשר למפקידים וחוסכים לקבל הלוואות לרכישת דירה או לרכישת רכב בעיקר בגובה פקדונותיהם בריבית הנמוכה מהריבית התעריפית שתהיה נהוגה בבנק בעת מתן ההלוואה. זכות זו תעמוד להם מתום שנה ממועד תחילת תקופת הפקדון ובתנאי שהם יעמדו בתנאים הנהוגים בבנק לגבי מתן הלוואות והכספים הופקדו במועדים שנקבעו בתנאי התוכנית.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

להלן הרכב ההתחייבות המירבית:

שיעור הפחתה מהריבית התעריפית	התחייבות מירבית למתן הלוואות ליום 31 בדצמבר	
2010	2011	%
פרטי החסכון		
762.6	895.9	0.4%
50.8	45.4	0.5%
1,963.9	2,088.3	0.25%
2,777.3	3,029.6	
סך הכל		

ה - התקשרויות

1. הבנק וחברה מאוחדת התקשרו בחוזה שכירות ארוכי טווח הכוללים אופציה להארכה. דמי השכירות לתשלום בשנים הבאות בגין התקשרויות כאמור, הינם כדלהלן:

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר				
2010	2011	2010	2011	
3.0	2.2	8.7	10.8	שנה ראשונה
2.2	2.0	8.1	10.0	שנה שניה
2.0	1.9	7.3	9.8	שנה שלישית
1.3	1.9	6.7	8.4	שנה רביעית
3.8	6.3	16.6	86.8	שנה חמישית ואילך
12.3	14.3	47.4	125.8	סה"כ חוזי שכירות לזמן ארוך

2. בחודש אפריל 2011 התקשרה תומר בהסכם עם חברת טלדור מערכות מחשבים (1986) בע"מ בהסכם לפיו חברת טלדור תקים ותטמיע תשתית מיחשוב רב ערוצית מתקדמת לניהול קשרי לקוחות עבור הבנק. הקמת הפרוייקט צפויה להסתיים במחצית הראשונה של 2012, והיקף ההשקעה המתוכנן הינו כ- 20 מיליוני ש"ח על פני 6 שנים.

ביאור 20 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (במאחד ובבנק)

א. יישום הוראות המפקח בדבר מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

פעילות הבנק כמתווך פיננסי חושפת אותו למגוון סיכונים ובכלל זה סיכונים שוק. סיכונים שוק כוללים בין היתר סיכונים בסיס, סיכונים ריבית, סיכונים לתנודתיות בשערי החליפין וסיכונים בקצב האינפלציה. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים שוק, כאמור לעיל, מבצע הבנק בין היתר עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כדי להקטין את החשיפה שלו לסיכונים שוק. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים הינה כמתווך, סוחר או כמשתמש סופי. לבנק מכשירים פיננסיים נגזרים כגון עסקאות עתידיות להחלפה בין מטבעות (Swap), חוזים עתידיים להגנה על שערי מטבע (Future, Forward), אופציות מעוף ואופציות על עליית מדד המחירים לצרכן ועליית שערי מטבעות אחרים.

העסקאות במכשירים הפיננסיים הנגזרים נרשמות לפי שווי הוגן ושינויים בשוויים ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד.

הבנק מתקשר בחוזים שבפני עצמם אינם מכשירים נגזרים אך הם מכילים נגזרים משובצים. לגבי כל חוזה, הבנק מעריך האם המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזה המארח וקובע האם מכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. כאשר נקבע שהנגזר המשובץ בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, וכן שמכשיר נפרד עם אותם תנאים היה כשיר כמכשיר נגזר, הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח.

ביאור 20 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (במאוחד ובבנק) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. היקף הפעילות

סכום נקוב של מכשירים נגזרים

סך הכל	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל - מדד	אחר
ליום 31 בדצמבר 2011 -				
א. נגזרים ALM (1)(2)				
624.1	-	624.1	-	-
Forward חוזי				
170.0	-	-	70.0	100.0
Swaps				
794.1	-	624.1	70.0	100.0
סה"כ				
ב. נגזרים אחרים (1)				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
237.4	224.7	12.7	-	-
אופציות שנכתבו				
237.4	224.7	12.7	-	-
אופציות שנקנו				
474.8	449.4	25.4	-	-
סה"כ				
ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
15.5	-	15.5	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
1,284.4	449.4	665.0	70.0	100.0
סך כל הסכום הנקוב				

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 20 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (במאוחד ובבנק) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2010 - המשך

סך הכל	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל - מדד	אחר
ליום 31 בדצמבר 2010 -				
א. נגזרים ALM ⁽¹⁾⁽²⁾				
432.0	-	432.0	-	-
Forward				
350.0	-	-	-	350.0
Swaps				
782.0	-	432.0	-	350.0
סה"כ				

ב. נגזרים אחרים⁽¹⁾				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
345.2	309.6	35.6	-	-
אופציות שנכתבו				
345.2	309.6	35.6	-	-
אופציות שנקנו				
690.4	619.2	71.2	-	-

ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
66.0	-	66.0	-	-
1,538.4	619.2	569.2	-	350.0
סך כל הסכום הנקוב				

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.
(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

סך הכל	אחרים	בנקים	בורסות
ליום 31 בדצמבר 2011 -			
7.2	-	3.6	3.6
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾			
7.2	-	3.6	3.6
יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים			
84.3	-	80.9	3.4
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים			
91.5	-	84.5	7.0
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים			

ליום 31 בדצמבר 2010 -			
23.9	-	18.1	5.8
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים ⁽¹⁾			
23.9	-	18.1	5.8
יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים			
84.8	-	84.8	-
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים			
108.7	-	102.9	5.8
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים			

(1) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 7.2 מיליוני ש"ח (31.12.10 - 23.9 מיליוני ש"ח) הכלולה בסעיף נכסים בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 20 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (במאוחד ובבנק) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

סך הכל	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			אחר	שקל - מדד
ליום 31 בדצמבר 2011 -				
שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים ALM (1)(2)				
3.6	-	2.4	0.8	0.4
11.4	-	9.9	1.5	-
ב. נגזרים אחרים (1)				
3.6	3.5	0.1	-	-
3.6	3.5	0.1	-	-
ליום 31 בדצמבר 2010 -				
א. נגזרים ALM (1)(2)				
18.1	-	7.7	-	10.4
4.9	-	4.9	-	-
ב. נגזרים אחרים (1)				
5.8	4.5	1.3	-	-
5.8	4.5	1.3	-	-

ה. פרוט מועדי פרעון (סכומי ערך נקוב)

סך הכל	מכל 5 שנים	מכל שנה ועד 5 שנים	מכל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
ליום 31 בדצמבר 2011 -				
100.0	-	-	-	100.0
70.0	-	45.0	-	25.0
665.0	-	-	128.1	536.9
449.4	-	-	-	449.4
1,284.4	-	45.0	128.1	1,111.3
סך הכל				
ליום 31 בדצמבר 2010 -				
350.0	-	100.0	150.0	100.0
-	-	-	-	-
569.2	-	-	8.2	561.0
619.2	-	-	-	619.2
1,538.4	-	100.0	158.2	1,280.2
סך הכל				

- (1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.
(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 21 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאחד)

א - שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

המידע הכלול בביאור זה מתייחס להערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון הינו סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן דלעיל אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס.

נציין כי, יתכן והפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן לא ימומש מכיוון שבכרוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים בשל ריבוי של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום בעת ביצוע הערכת השווי הוגן.

ב - השיטה וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, אגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק, ניירות ערך לא סחירים - לפי נתוני שערך המתקבלים ממקורות חיצוניים.

אשראי לציבור - השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכחים בשיעורי נכיון מתאימים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות לפי סוגי אוכלוסיה עיקריים בחלוקה לפי מיגזרי הצמדה ואשראי בשיעורי ריבית קבועה ומשתנה. תזרימי המזומנים (קרן וריבית) הונו בשיעורי ריבית זהה לשיעורי הריבית הממוצעת לפיה נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. לא הובאו בחשבון בחישוב השווי הוגן פרעונות מוקדמים של אשראים כאשר השפעתם אינה חד משמעית.

השווי הוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות להפסדי אשראי. ההפרשה הקבוצתית לא נוכתה מיתרות האשראי לצורך חישוב התזרים בהערכת השווי הוגן. לא הובאו בחשבון בחישוב השווי הוגן פרעונות מוקדמים של אשראים כאשר השפעתם אינה חד משמעית.

פיקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים דומים, על ידי הבנק ביום הדיווח, למעט אגרות חוב הרשומות למסחר בבורסה המוצגות לפי שווי שוק.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי הוגן הוערך על פי הערך הנוכחי של תזרים המזומנים העתידי המהווה בשיעור ריבית המשקף את רמת הריבית בו היתה מבוצעת עסקה דומה במועד הדיווח.

מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים ובריבית שוק משתנה - היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן כפוף לשינויים בסיכונים אשראי ובמרווח הבנק בעסקאות בריבית משתנה.

ביאור 21 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאחד) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר							
2010				2011			
שווי הוגן	יתרה במאזן			שווי הוגן	יתרה במאזן		
	סך הכל	(2)	(1)		סך הכל	(2)	(1)
נכסים פיננסיים							
מזומנים ופיקדונות בבנקים	652.3	-	652.3	792.3	792.3	-	792.3
ניירות ערך	1,314.9	-	1,314.9	1,425.6	1,425.6	-	1,425.6
אשראי לציבור, נטו	8,147.2	8,036.9	-	9,263.4	9,057.8	9,057.8	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים	23.9	-	23.9	7.2	7.2	-	7.2
נכסים פיננסיים אחרים	29.2	29.2	-	50.0	50.0	50.0	-
סך הכל הנכסים הפיננסיים	10,167.5	10,057.2	8,066.1	11,538.5	11,332.9	9,107.8	2,225.1
התחייבויות פיננסיות							
פיקדונות הציבור	7,550.4	7,407.8	-	9,159.6	9,064.6	9,064.6	-
פיקדונות מבנקים	98.2	86.5	-	80.2	76.2	76.2	-
פיקדונות הממשלה	5.1	4.9	-	0.9	0.8	0.8	-
תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	1,945.6	1,921.1	-	1,633.2	1,611.9	1,611.9	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים	10.7	-	10.7	15.0	15.0	-	15.0
התחייבויות פיננסיות אחרות	38.7	38.7	-	34.7	34.7	34.7	-
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	9,648.7	9,469.7	10.7	10,923.6	10,803.2	10,788.2	15.0

- (1) מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן משקפת את האומדן לשווי הוגן - מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי שוק.
 (2) מכשירים פיננסיים אחרים בהם היתרה לא משקפת את אומדן השווי ההוגן.

ביאור 21א - פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (במיוחד)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2011				
מידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
יתרה מאזנית	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
מיליוני ש"ח				
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
1,011.8	-	-	1,011.8	אגרות חוב ממשלת ישראל
193.7	-	2.2	191.5	אגרות חוב חברות אחרות
13.7	-	-	13.7	אגרות חוב ממגובי נכסים
1.1	1.1	-	-	מניות זמינות למכירה
1,220.3	1.1	2.2	1,217.0	סה"כ ניירות ערך זמינים למכירה
ניירות ערך למסחר:				
270.4	-	-	270.4	אגרות- חוב למסחר
270.4	-	-	270.4	סה"כ ניירות ערך למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
1.2	-	1.2	-	חוזי ריבית
2.4	-	2.4	-	חוזי מטבע חוץ
3.6	-	-	3.6	חוזי מניות
7.2	-	3.6	3.6	סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,497.9	1.1	5.8	1,491.0	סך הכל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
1.5	-	1.5	-	חוזי ריבית
9.9	-	9.9	-	חוזי מטבע חוץ
3.6	-	-	3.6	חוזי מניות
15.0	-	11.4	3.6	סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

ביאור 22 - בעלי עניין וצדדים קשורים ⁽¹⁾ (מאוחד)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א - יתרות

אחרים ⁽⁴⁾		אנשי מפתח ניהולים		החברה האם	
(3)	(2)	(3)	(2)	(3)	(2)
ליום 31 בדצמבר 2011:					
נכסים:					
-	-	0.6	0.4	-	-
אשראי לציבור					
התחייבויות והון:					
-	-	9.0	8.6	0.9	0.1
פיקדונות הציבור					
1.2	-	-	-	-	-
תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים					
-	-	3.4	3.4	-	-
התחייבויות אחרות					
32.3	32.3	0.1	0.1	556.6	556.6
מניות (כלול בהון העצמי)					
ליום 31 בדצמבר 2010:					
נכסים:					
-	-	0.8	0.6	-	-
אשראי לציבור					
התחייבויות והון:					
-	-	12.3	8.2	0.9	0.9
פיקדונות הציבור					
2.3	1.2	-	-	-	-
תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים					
-	-	5.3	3.8	-	-
התחייבויות אחרות					
33.8	33.8	0.1	0.1	546.0	546.0
מניות (כלול בהון העצמי)					

(1) בעלי עניין וצדדים קשורים כהגדרתם בתקנות ניירות ערך.

צד קשור - צד קשור שאינו בעל עניין כהגדרתו בגילוי דעת 29 של לשכת רואי החשבון.

(2) יתרה לתאריך המאזן.

(3) היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה - וזאת על בסיס יתרות בסוף כל חודש.

(4) בעלי עניין מתוקף החזקתם במניות הבנק.

ביאור 22 - בעלי עניין וצדדים קשורים (מאוחד) ⁽¹⁾ (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב - תמצית תוצאות עסקיות

סך הכל	אחרים	אנשי מפתח ניהוליים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011		
(6.9)	-	(6.9)
הוצאות תפעוליות ואחרות (ג)		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010		
(9.5)	-	(9.5)
הוצאות תפעוליות ואחרות (ג)		

הערה: עסקאות עם בעלי עניין נעשו באותם תנאים אשר היו מתקיימים אילו עסקאות אלה היו נעשות עם מי שאינו בעל עניין.

ג - הטבות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010		2011	
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
3	*7.6	4	*5.2
בעלי עניין המועסקים בתאגיד			
15	1.9	15	1.7
דירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד			

* מזה: הטבות לאחר סיום העסקה: 1.1 מיליוני ש"ח (ב-2010 - 0.7 מיליוני ש"ח); תשלום מבוסס מניות 0.8 מיליוני ש"ח (ב-2010 - 2.3 מיליוני ש"ח).

ד - תנאי העסקה של המנכ"ל

ביום 13 באפריל, 2010 החל מר אוריאל פז (להלן: "מר פז" או "המנכ"ל") בכהונתו כמנכ"ל הבנק לאחר שהתקבל אישור בנק ישראל למינוי. דיווח מידי מפורט של הבנק בקשר לתנאי העסקה של המנכ"ל ניתן ביום 15 במרץ, 2010. תנאי העסקתו של המנכ"ל, כמפורט להלן, אושרו על ידי ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק ביום 14 במרץ, 2010, כנדרש ביחס לעסקה חריגה עם נושא משרה.

להלן עיקרי ההסכם למתן שירותי ניהול בין הבנק לבין אוריאל פז יעוץ בע"מ, חברה בבעלותו ובשליטתו המלאה של המנכ"ל (להלן: "חברת הניהול"), מיום 10 באוקטובר, 2010 (להלן: "הסכם ניהול") (הסכם זה החליף הסכם עבודה שנחתם עם המנכ"ל ביום 8 באפריל 2010), כדלקמן:

1. חברת הניהול זכאית לתמורה בסך של 120,000 ש"ח ברוטו לחודש ("תשלום חודשי") במהלך תקופת הסכם הניהול צמוד לשיעור בעליית המדד למחירים לצרכן שפורסם ביום 25 בפברואר, 2010 בגין חודש ינואר 2010.
2. תקופת ההתקשרות על פי הסכם הניהול היא לתקופה בת 4 שנים, אך כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את תקופת ההתקשרות באמצעות הודעה מוקדמת, מראש ובכתב, של ששה חודשים. בנוסף, הבנק יהיה רשאי להביא את הסכם ההתקשרות לכלל סיום, באופן מידי, וללא פיצוי, וזאת בכל אחד מהמקרים הבאים: (א) המנכ"ל הורשע בעבירה שיש עמה קלון בעניין הקשור במתן השירותים לבנק או בעבירה אחרת מסוג פשע; (ב) בית המשפט פסק כי המנכ"ל מעל מעילה חמורה באמון הבנק, או מעילה בכספי הבנק או פגע במזיד בבנק או בעובד מעובדיו באופן שגרם נזק משמעותי לבנק ו/או לעובד מעובדיו; (ג) בנסיבות בהן ניתן היה לשלול מהמנכ"ל תשלום פיצויי פיטורים, כולם או חלקם, לו היה מועסק כעובד בבנק.
3. בהמשך לאישור תנאי העסקתו של המנכ"ל מיום 14 במרץ 2010 הנ"ל והסכם הניהול, החליט דירקטוריון הבנק

ביאור 22 - בעלי עניין וצדדים קשורים (מאוחד) ⁽¹⁾ (המשך)

ביום 27 בפברואר, 2011, לאחר שהתקבל אישור ועדת ביקורת של הבנק לכך ביום 21 בפברואר, 2011, לאמץ תוכנית אופציות להקצאת יחידות אופציות לחברת הניהול בהיקף ובתנאים הקבועים בתוכנית. בהתאם לתוכנית האופציות, הוקצו על שם חברת הניהול עד 2,115,530 יחידות אופציה מסוג A ועד 1,410,355 יחידות אופציה מסוג B. לפרטים נוספים בדבר תוכנית האופציות ראה דוח מיידי של הבנק מיום 07 במרץ, 2011 (מספר אסמכתא: 2011-01-071295). וביאור 22 א' לדוחות הכספיים.

4. מענקים חד פעמיים

בתכנית נקבעה זכאות של חברת הניהול לשני בונוסים חד פעמיים, בסכום מירבי של 240 אלפי ש"ח כל אחד, וזאת כתלות, לגבי אחד הבונוסים, בנוסחה של ביצועי מניית הבנק בבורסה בתקופה שמיום אישור התכנית ועד ליום 13 באפריל, 2011 וביחס לבונוס החד פעמי האחר, כתלות בהנפקת הון על ידי הבנק במחיר שישקף שיעור פרמיה מסויים על ההון העצמי, כפי שנקבע בנוסחת הבונוס החד פעמי. יצוין, כי עד ליום 13 באפריל, 2011 לא התקיימו התנאים דלעיל, ולפיכך חברת הניהול אינה זכאית למענקים המפורטים בסעיף זה.

5. מענק שנתי

חברת הניהול תהיה זכאית למענק שנתי, בהתאם לתוכנית מענק שנתי המהווה חלק בלתי נפרד מהסכם הניהול ("תוכנית מענק שנתי").

בהתאם לתוכנית המענק השנתי, תהיה חברת הניהול זכאית למענק שנתי הנגזר מה"תשואה המחושבת" כמוגדר להלן והמוגבלת לגובה של 24 תשלומים חודשיים ברוטו (דהיינו, 2,880 אלפי ש"ח) (להלן: "המענק השנתי"). המענק השנתי יהיה החל מגובה של שלושה תשלומים חודשיים ברוטו (דהיינו, 360 אלפי ש"ח) (בתשואה מחושבת של 9%) ועד לגובה של 24 תשלומים חודשיים כאמור לעיל ברוטו (בתשואה מחושבת של 15%).

יצוין, כי סכום הבונוס נקוב בתכנית כמכפלות התשלום החודשי המשולם לחברת הניהול. כנגזר מכך, מאחר והסכומים החודשיים צמודים כמפורט לעיל, הרי שגם סכומי המינימום והמקסימום של הבונוס הינם סכומי צמודי מדד.

תשלום כל מענק שנתי יתפרס על פני 3 שנים (50% בשנה הראשונה ו- 25% בשנים השנייה והשלישית), כאשר תשלום כל חלק מהמענק השנתי מותנה בהמשך עמידה ביעדים בשנה הקבועה לתשלום. תשלום בפועל של המענק השנתי מותנה בכך שבשנה בה אמור להיות התשלום מבוצע, לא קיימת מגבלה רגולטורית ו/או מגבלת הלימות הון על חלוקת דיבידנד בשיעור של לפחות 33% מהרווח הנקי שבשנת התשלום לבעלי המניות של הבנק. ככל שחלה מגבלה כאמור על חלוקת הדיבידנד, יידחה תשלום הבונוס, כולו או חלקו, למועד בו תוסר המגבלה האמורה. במקרה של יכולת לתשלום חלקי של הדיבידנד, ישולמו הדיבידנד לבעלי המניות והבונוס, פרו-רטה, לשיעור המגבלה האמורה, ותשלום יתרת הבונוס יידחה למועד שבו תוסר המגבלה הרגולטורית ו/או מגבלת הלימות ההון. יצוין כי בנק ישראל הביע הסתייגותו ביחס לסעיף האמור המבטא את הקשר בין אי יכולת לשלם דיבידנד בשל מגבלה רגולטורית ו/או הלימות הון לבין תשלום מענק. יו"ר הדירקטוריון במכתבו לבנק ישראל מיום 11 באוגוסט, 2010, הודיע לבנק ישראל כי רשם בפניו את ההסתייגות האמורה, וכי דירקטוריון הבנק יפעל על פי עמדתו של בנק ישראל בנושא, ובמידת הצורך יפנה אליהם. יובהר כי שינוי כאמור לא נעשה בפועל בהסכם.

"תשואה מחושבת" משמעה "התשואה המדווחת" כהגדרתה להלן, בנטרול השפעת המיזם כאמור להלן.

"תשואה מדווחת" משמעה הממוצע בין התשואה השנתית (נטו) על ההון העצמי כמדווח בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק לבין שיעור הגידול בהון העצמי של הבנק כמדווח בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק. דיבידנד שהוכרז ושולם במהלך השנה והנפקות הון ככל שיהיו, ינוטרלו לצורך חישוב הגידול בהון העצמי (כלומר, לא יילקחו בחשבון לצורך חישוב שיעור הגידול בהון העצמי).

ביאור 22 - בעלי עניין וצדדים קשורים (מאוחד) ⁽¹⁾ (המשך)

בחישוב התשואה השנתית ינוטרלו רווחים חד פעמיים (הוגדר כי רווחים פיננסיים דוגמת נוסטרו לא ייחשבו לחד פעמיים) וכן רווחי הון.

בתכנית הוגדר מיזם להקמה ותפעול של בנקאות קמעונאית חדשה לבנק ("המיזם") ונקבע בתקופה שמאישור המיזם בדירקטוריון ועד למועד בו פעילות המיזם תהיה רווחית מבחינה חשבונאית, ינוטרלו השלכות המיזם מרכיבי נוסחת הבונוס (ההון המרוחק למיזם ינוטרל מהמכנה של נוסחת התשואה להון; ההכנסות וההוצאות הקשורות למיזם, כמו גם מגן המס שיווצר ממנו, ינוטרלו מהמונה בחישוב התשואה על ההון לצורך קביעת סכום הבונוס). יישום הנוסחה יבוקר ויבדק על ידי גורם בלתי תלוי.

ה - תנאי העסקה של יו"ר הדירקטוריון

ביום 3 באוקטובר, 2011, אישרה האסיפה הכללית את מינויו של מר זאב גוטמן (להלן: "מר גוטמן" או "היו"ר") כדירקטור בבנק וכן את תנאי העסקתו כיו"ר הדירקטוריון המיועד של הבנק, לאחר שהתקבל אישור ביחס לתנאי ההתקשרות, אישור ועדת ביקורת בישיבתה מיום 20 ביוני, 2011, ולאחריה הדירקטוריון בישיבתו מיום 17 ביולי, 2011.

ביום 27 באוקטובר 2011 החליט דירקטוריון הבנק למנות את מר גוטמן כיו"ר דירקטוריון הבנק. דוח מידי בקשר לתנאי ההתקשרות עם יו"ר הדירקטוריון ניתן במסגרת דוח מידי של זימון אסיפה כללית מיום 4 בספטמבר 2011 ותיקון לו מיום 26 בספטמבר, 2011.

להלן עיקרי תנאי ההתקשרות:

1. השירותים יוענקו לבנק ע"י היו"ר במתכונת של התקשרות בין מזמין לבין קבלן עצמאי וזאת באמצעות חברה בשליטת היו"ר. על בסיס מתכונת זו נקבעה התמורה בגין שירותים אלה לבנק. לא יתקיימו בין היו"ר לבין הבנק יחסי עובד ומעביד.

במקרה בו יינתנו הוראות בעניין זה על ידי בנק ישראל ו/או רשות מוסמכת אחרת, האוסרות על מתן השירותים באמצעות חברת ניהול, יבואו תנאי התקשרות אלה לכלל סיום ובד בבד היו"ר יועסק כעובד הבנק לכל דבר ועניין. במקרה זה, יותאמו תנאי העסקתו כך שמצבו הכלכלי של היו"ר לא ישונה לטובה או לרעה, בעקבות שינוי זה. ככל שלא תהא להסכמה בעניין זה, יקבעו תנאי העסקתו כעובד הבנק על ידי ר"ח המוסכם על הצדדים.

2. התמורה בגין השירותים תהיה כדלקמן: סכום חודשי קבוע של 108,340 ש"ח (מאה ושמונה אלף ושלוש מאות וארבעים ש"ח), בצירוף מס ערך מוסף כדין (להלן: "התמורה החודשית"). התמורה החודשית תעודכן מידי חודש בהתאם לשיעור השינוי במדד המחירים לצרכן, כמפורט בתנאי ההתקשרות.

היה ובגין שנת כספים נתונה הרווח הנקי השנתי של הבנק בהתאם לדוחות המבוקרים השנתיים שלו, יעלה על 61 מיליוני ש"ח, תועלה התמורה החודשית ב- 10%. מובהר כי היה ולאחר עדכון כאמור לעיל בשנת מס כלשהי ירד הרווח הנקי השנתי של הבנק מתחת ל- 61 מיליוני ש"ח - תופחת התמורה החודשית ב- 10%. העלאות התמורה החודשית או הפחתות התמורה החודשית יבוצעו חודש לאחר פרסום הדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק, ויחולו מאותו מועד ואילך, ללא תחולה רטרואקטיבית. בכל מקרה התמורה החודשית לא תפחת מהתמורה החודשית הקבועה בסעיף לעיל ולא תעלה על 10% מהתמורה החודשית המעודכנת (לצורך ההבהרה - היה ובמשך שנתיים רצופות הרווח הנקי השנתי של הבנק בהתאם לדוחות המבוקרים השנתיים שלו עלה על 61 מיליוני ש"ח - תועלה התמורה החודשית ב- 10% רק פעם אחת). מנגנון עדכון זה יחל החל מפרסום הדוחות המבוקרים של הבנק לשנת 2012.

3. חופשה בהיקף של עד 30 יום לכל שנה קלנדרית מלאה וכן היעדרות עקב מחלה בהיקף של עד 30 יום בשנה קלנדרית מלאה, לא יביאו להפחתת התמורה החודשית.

ביאור 22 - בעלי עניין וצדדים קשורים (מאוחד) ⁽¹⁾ (המשך)

4. הבנק יישא בכל ההוצאות השוטפות הכרוכות בהענקת השירותים, וכנגד המצאת קבלות (מקום שאלו לא מגיעות לבנק במישרין), לרבות העמדת רכב וטלפון.
5. היו"ר יהיה זכאי להיכלל בתוכנית תגמול לחברי הנהלה הקובעת מדדים ותנאי סף לקבלת בונוס שנתי, אשר אושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 25 בנובמבר, 2010 (להלן: "התכנית").
- בהתאם לתנאי ההתקשרות, יחולו לגביו כל הוראות התוכנית בכפוף למדדים ולמדרגות ייעודיות שנקבעו ליו"ר, כמפורט להלן.
- היה והבנק יעמוד בתנאי הסף לתשלום מענקים, כקבוע בתוכנית, יהיה היו"ר המיועד זכאי לתשלום בונוס שנתי בהתאם למדרגות, כדלקמן:

סכום המענק (בש"ח)	"תשואה מחושבת" *
-	עד 9% (לא כולל)
100,000	9% ועד 10%
120,000	מעל 10% ועד כולל 11%
140,000	מעל 11% ועד כולל 12%
170,000	מעל 12% ועד כולל 13%

* כהגדרתה לעיל בסעיף ד'

היה והבנק יעמוד בתנאי הסף לתשלום מענקים, כקבוע בתוכנית, יהיה היו"ר זכאי לתשלום בונוס שנתי המותנה בתשואה מחושבת מינימאלית של 9%. המענק השנתי יהיה החל מגובה של 100,000 ש"ח + מע"מ (בתשואה מחושבת של 9% ומעלה) ועד לסך מרבי של 530,000 ש"ח + מע"מ לשנה קלנדרית, וזאת גם במקרה בו על פי תוצאותיו העסקיות של הבנק היה היו"ר זכאי לתשלום מענק גבוה יותר.

המענק ישולם במועדים ובתנאים הקבועים בתוכנית. יצוין, כי בהתאם לתוכנית, המענק למנהלי הבנק ישולם בשלבים על פני שלוש שנים ממועד הזכאות (60% בגין שנת הזכאות ו- 20% בשנה ובשנתיים שלאחר מועד הזכאות), כאשר תשלום כל חלק מהמענק השנתי מותנה בהמשך עמידה ביעדים בשנה הקבועה לתשלום.

תשלומם בפועל של המענק השנתי מותנה בכך שבשנה בה אמור להיות התשלום מבוצע, לא קיימת מגבלה רגולטורית ו/או מגבלת הלימות הון על חלוקת דיבידנד בשיעור של לפחות 33% מהרווח הנקי שבשנת התשלום לבעלי המניות של הבנק. ככל שחלה מגבלה כאמור על חלוקת הדיבידנד, יידחה תשלום הבונוס, כולו או חלקו, למועד בו תוסר המגבלה האמורה. במקרה של יכולת לתשלום חלקי של הדיבידנד, ישולמו הדיבידנד לבעלי המניות והבונוס, פרו-רטה, לשיעור המגבלה האמורה, ותשלום יתרת הבונוס יידחה למועד שבו תוסר המגבלה הרגולטורית ו/או מגבלת הלימות ההון.

בשלב זה, ועל פי התוכנית, הוראות הסעיף דלעיל, לא יישומו עקב הסתייגות בנק ישראל לסעיף המבטא את הקשר בין אי יכולת לשלם דיבידנד בשל מגבלה רגולטורית ו/או הלימות הון לבין תשלום מענק שניתנה בהתייחס לתנאי העסקה של מנכ"ל הבנק (ראה לעיל פרוט על ההסתייגות כאמור ומכתבו של יו"ר הדירקטוריון מיום 11 באוגוסט, 2010 לבנק ישראל בתיאור תנאי העסקה של המנכ"ל).

6. עוד יהיה זכאי היו"ר לבונוס מיוחד - בנוסף לבונוס השנתי כאמור בסעיף (ה) לעיל, ומבלי לגרוע ממנו, היה ובהתאם לדוחות המבוקרים השנתיים של הבנק תהיה לבנק תשואה שנתי (נטו) על ההון העצמי של לפחות 9% - הרי בהתאם ובכפוף לאישורים הדרושים על פי הוראות כל דין, ישולם ליו"ר בונוס מיוחד וזאת בהתחשב

ביאור 22 - בעלי עניין וצדדים קשורים (מאוחד) ⁽¹⁾ (המשך)

בתרומתו המיוחדת לרווחיות הבנק. היקף הבנוס המיוחד נתון לשיקול דעתו הבלעדי של דירקטוריון הבנק, ולאישורה של האסיפה הכללית, והוא ישולם במועד תשלום הבנוס השנתי.

7. כל צד רשאי להביא לסיום ההתקשרות בכל עת, בהודעה בכתב של שלושה חודשים. עם תום תקופת ההסכם, יחולו על היו"ר מגבלות שונות לתקופות ובתנאים כמפורט בתנאי ההתקשרות. ניתנה הודעה על סיום ההתקשרות בטרם חלפו 12 חודשים מתחילת תוקפה של ההתקשרות, הרי שבמשך חודשיים ממועד סיום תקופת ההודעה המוקדמת, לא יעבוד היו"ר עבור בנק אחר בישראל, וזאת בתנאי שבתקופה זו ימשיך הבנק לשלם את מלוא התשלומים המגיעים לחברת הניהול על פי ההתקשרות בין הצדדים.

1. מנכ"ל

- א. המנכ"ל יהיה זכאי לאופציות משני סוגים - יחידות מסוג A ויחידות מסוג B. כמות יחידות האופציות מסוג A תשתנה בהתאם לתשואת מניית הבנק כמפורט להלן: החל מ- 70,518 יחידות לכל מנה, במקרה שתשואת מניית הבנק ממועד תחילת ההעסקה עד מועד מימוש יחידת האופציה תשקף תשואה שנתית בשיעור של עד וכולל 6.5% מעל למחיר מניה בסיסי של 8.6 ש"ח למניה, ועד ל- 423,106 יחידות לכל מנה, במקרה שתשואת מניית הבנק ממועד תחילת ההעסקה עד מועד מימוש יחידת האופציה תשקף תשואה שנתית בשיעור שמעל 9% מעל למחיר מניה בסיסי של 8.6 ש"ח למניה. כמות יחידות האופציות מסוג B תהיה 282,071 יחידות לכל מנה.
- ב. האופציות יבשילו ויהיו ניתנות למימוש ב- 5 מנות שנתיות, אשר הראשונה שבהן מבשילה במועד תחילת עבודתו של המנכ"ל בבנק והחמישית מבשילה 4 שנים לאחר מועד תחילת עבודתו של המנכ"ל בבנק. האופציות תהיינה ניתנות למימוש למשך תקופה של 72 חודשים ממועד ההבשלה של כל מנה, כפוף להוראות ההסכם.
- ג. תוספת המימוש לכל יחידת אופציה מסוג A תהיה בטווח שבין 8.6 ש"ח למנה הראשונה ועד 10.8 ש"ח למנה החמישית, נושא ריבית דריבית בשיעור שנתי של 4% ממועד ההבשלה ועד למועד המימוש ותוספת המימוש לכל יחידת אופציה מסוג B תהיה בטווח שבין 10.3 ש"ח למנה הראשונה ועד 12.5 ש"ח למנה החמישית, נושא ריבית דריבית בשיעור שנתי של 3% ממועד ההבשלה ועד למועד המימוש, הכל כפוף להתאמות שפורטו בהסכם.
- ד. כל יחידת אופציה תקנה למנכ"ל את הזכות לקבל לידיו, לאחר מימושה, תמורה המשקפת את ההפרש שבין ממוצע מחיר מניית הבנק ב- 30 ימי העסקים שקדמו למועד המימוש לבין תוספת המימוש.
- ה. במקרה של ניתוק יחסי עובד-מעביד בין הבנק למנכ"ל, יהיו האופציות שהבשילו ניתנות למימוש תוך 180 יום ממועד ניתוק יחסי עובד-מעביד, שאם לא כן יפקעו.
- ו. בדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011 נרשמו תקבולים בגין אופציות למנכ"ל הבנק בסך של כ- 0.9 מיליון ש"ח. האומדן לשוויין הכלכלי של האופציות אשר חושב על ידי מעריך חיצוני תוך שימוש במודל הבינומי מוערך בכ- 4.2 מיליון ש"ח. במועד הענקה ועד ליום 27 בפברואר, 2011 טרם החליט דירקטוריון הבנק על אופן הענקת האופציות למנכ"ל הבנק, בין אם במסגרת תכנית המסולקת במכשירים הוניים עם חלופת סילוק במזומן ובין אם במסגרת תכנית המסולקת במזומן. כתוצאה מכך, ובהיעדר יכולת של דירקטוריון החברה לקבוע כי סילוק האופציות יעשה באמצעות מכשירים הוניים, טיפלה החברה בהענקה האמורה כהענקה המסולקת במזומן כהגדרתה בתקן דיווח כספי בינלאומי מספר 2. כפועל יוצא, מדדה החברה בכל תקופת דיווח את השווי ההוגן של ההתחייבות כאשר השינויים נזקפו לדוח רווח והפסד וזאת בהתחשב בתקופת ההבשלה. ביום 27 בפברואר, החליט דירקטוריון הבנק כי האופציות שהוענקו למנכ"ל הבנק יסולקו במכשירים הוניים. אי לכך, סיווגה החברה באותו מועד את ההתחייבות בגין האופציות למנכ"ל להון וזאת בהתאם לשווי ההוגן לאותו מועד.
- חישוב אומדן השווי הכלכלי למועד הנ"ל התבסס על הפרמטרים העיקריים הבאים:
- סטיית תקן של התשואה השנתית: בין 27% ל- 30%.
- שיעור ריבית חסרת סיכון: בין 4.5% ל- 5.1%.
- מחיר מניה: 6.56 ש"ח.

באור 22א - עסקאות תשלום מבוסס מניות (המשך)

2. מנהלים בכירים

- א. המנהלים הבכירים בבנק שלהם אושרה ביום 29 בנובמבר, 2011 ע"י דירקטוריון הבנק הקצאת יחידות פאנטום (להלן "המנהלים") יהיו זכאים ליחידות פאנטום משני סוגים - יחידות מסוג A ויחידות מסוג B. כמות יחידות האופציות מסוג A תשתנה בהתאם לתשואות מניית הבנק כמפורט להלן: החל מ- 58,765 יחידות לכל מנה, במקרה שתשואות מניית הבנק ממועד תחילת ההעסקה עד מועד מימוש יחידת האופציה תשקף תשואה שנתית בשיעור של עד וכולל 6.5% מעל למחיר מניה בסיסי של 8.84 ש"ח למניה, ועד ל- 352,589 יחידות לכל מנה, במקרה שתשואות מניית הבנק ממועד תחילת ההעסקה עד מועד מימוש יחידת האופציה תשקף תשואה שנתית בשיעור שמעל 9% מעל למחיר מניה בסיסי של 8.84 ש"ח למניה. כמות יחידות האופציות מסוג B תהיה 176,294 יחידות לכל מנה.
- ב. יחידות הפאנטום יבשילו ויהיו ניתנות למימוש ב- 4 מנות שנתיות, אשר הראשונה שבהן מבשילה בתאריך 29 לנובמבר 2012 והרביעית מבשילה 3 שנים לאחר מועד זה. יחידות הפאנטום יהיו ניתנות למימוש למשך תקופה של 48 חודשים ממועד ההבשלה של כל מנה, כפוף להוראות תוכנית האופציות.
- ג. תוספת המימוש לכל יחידת פאנטום מסוג A תהיה בטווח שבין 9.37 ש"ח למנה הראשונה ועד 11.16 ש"ח למנה הרביעית, נושא ריבית דריבית בשיעור שנתי של 4% ממועד ההבשלה ועד למועד המימוש ותוספת המימוש לכל יחידת פאנטום מסוג B תהיה בטווח שבין 11.14 ש"ח למנה הראשונה ועד 12.9 ש"ח למנה הרביעית, נושא ריבית דריבית בשיעור שנתי של 3% ממועד ההבשלה ועד למועד המימוש, הכל כפוף להתאמות שפורטו בהסכם.
- ד. היחידות מוענקות ללא כל תמורה.
- ה. היחידות אינן ניתנות להעברה, למעט במקרה של מוות או במקרה של אי כשירות משפטית.
- ו. תוכנית האופציות מקנה הוראת הגנה לנהנהבתקופת המימוש, במקרה של חלוקת מניות הטבה, חלוקת ניירות ערך בדרך של זכויות, שינויים במבנה הארגוני של הבנק וכן בכל עת בה יוכרז דיבידנד.
- ז. כל יחידת פאנטום תקנה למנהלים את הזכות לקבל לידיהם, לאחר מימושה, תמורה המשקפת את ההפרש שבין ממוצע מחיר מניית הבנק ב- 30 ימי העסקים שקדמו למועד המימוש לבין תוספת המימוש.
- ח. במקרה של ניתוק יחסי עובד-מעביד בין הבנק למנהלים שלא מסיבת מוות, יהיו האופציות שהבשילו ניתנות למימוש תוך 30 יום ממועד ניתוק יחסי עובד-מעביד, שאם לא כן יפקעו.
- ט. בדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011 נרשמו הוצאות בגין אופציות למנהלים בסך של כ- 26 אלפי ש"ח. האומדן לשוויין הכלכלי של האופציות אשר חושב על ידי מעריך חיצוני תוך שימוש במודל הבינומי מוערך בכ- 0.6 מיליוני ש"ח.
- חישוב אומדן השווי הכלכלי התבסס על הפרמטרים העיקריים הבאים:
- סטיית תקן של התשואה השנתית: בין 27% ל- 28%.
- שיעור הריבית חסרת סיכון: בין 3.5% ל- 4.2%.
- מחיר מניה: 4.51 ש"ח.

ביאור 23 - רווח מפעילות מימון (לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

מאוחד						הבנק
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
א. בגין נכסים						
405.0	308.4	564.6	405.0	308.4	564.6	מאשראי לציבור
4.2	(2.7)	13.1	4.1	(3.0)	12.7	מפקדונות בבנקים
2.0	2.3	9.8	2.0	2.3	9.8	מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
57.2	30.5	42.4	59.9	36.7	48.7	מאגרות חוב
(0.7)	-	0.9	(0.5)	0.3	1.0	מנכסים אחרים
467.7	338.5	630.8	470.5	344.7	636.8	
ב. בגין התחייבויות						
(332.4)	(197.7)	(422.1)	(260.8)	(130.3)	(338.5)	על פקדונות הציבור *
(8.5)	(3.7)	(6.1)	(8.5)	(3.7)	(6.1)	על פקדונות מבנקים
(0.1)	(0.1)	(0.1)	(0.1)	(0.1)	(0.1)	על פקדונות הממשלה
(0.3)	-	-	(0.3)	-	-	על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(37.7)	(31.7)	(36.0)	(106.8)	(97.5)	(117.2)	על אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(379.0)	(233.2)	(464.3)	(376.5)	(231.6)	(461.9)	
ג. בגין מכשירים פיננסיים נגזרים						
24.4	(3.0)	(15.6)	24.4	(3.0)	(15.6)	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM *
(1.9)	1.0	1.4	(1.9)	1.0	1.4	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
22.5	(2.0)	(14.2)	22.5	(2.0)	(14.2)	
ד. אחרות						
5.0	4.4	3.5	5.0	4.4	3.5	עמלות מעסקי מימון
44.6	46.3	31.8	59.0	47.9	31.2	הכנסות מימון אחרות (2)
49.6	50.7	35.3	64.0	52.3	34.7	
סך הכל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי (1)						
160.8	154.0	187.6	180.5	163.4	195.4	
0.3	2.5	3.7	0.3	2.5	3.7	(1) מזה: הפרשי שער, נטו
4.8	3.3	3.3	4.8	3.3	3.3	(2) מזה: הכנסות בגין ריבית שנגבתה מחובות בעייתיים
ה. פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב						
הכנסות מימון על בסיס צבירה מאגרות חוב:						
56.4	29.2	37.5	56.4	35.4	43.8	זמינים למכירה
0.8	1.3	4.9	3.5	1.3	4.9	למסחר
57.2	30.5	42.4	59.9	36.7	48.7	סך הכל כלול ברווח מפעילות מימון בגין נכסים
34.5	19.7	4.5	48.9	22.0	4.5	רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה
(12.6)	(3.6)	(5.7)	(12.6)	(4.4)	(6.4)	הפסדים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה **
3.2	4.5	2.3	3.2	4.5	2.3	רווחים שמומשו ושטרם מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
25.1	20.6	1.1	39.5	22.1	0.4	סך הכל כלול בהכנסות מימון אחרות
82.3	51.1	43.5	99.4	58.8	49.1	סך הכל מהשקעות באגרות חוב
פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הרווח מפעולות מימון						
2.0	-	-	2.0	-	-	הכנסות מימון בגין התחייבויות

* סווג מחדש.

** לרבות הפרשה לירידת ערך בשנת 2010 בסך 1.2 מיליוני ש"ח. בשנת 2011 לא בוצעה הפרשה לירידת ערך.

ביאור 24 - עמלות תפעוליות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

מאוחד			הבנק		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2011	2010	2009	2011	2010	2009
18.4	19.9	21.7	18.4	19.9	21.7
הכנסות נטו משירותי תיקי אשראי					
19.4	21.1	20.9	19.4	21.1	20.9
טיפול באשראי					
10.0	15.4	15.0	10.0	15.4	11.2
פעילות בני"ע ובמכשירים נגזרים מסוימים					
11.1	11.8	12.4	11.1	11.8	9.7
עמלות מביטוח חיים					
4.5	5.2	5.9	4.5	5.2	-
עמלות מביטוח נכס					
2.0	2.1	2.1	2.0	2.1	2.1
הפרשי המרה					
1.3	1.1	0.6	1.3	1.1	0.6
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים					
0.9	0.6	0.5	0.9	0.6	0.5
כרטיסי אשראי					
0.3	0.3	0.4	0.3	0.3	0.3
ניהול חשבון					
0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
פעילות סחר חוץ					
9.4	6.7	4.4	9.4	6.7	4.3
אחרות					
77.4	84.3	84.0	77.4	84.3	71.4
סך הכל עמלות תפעוליות					

ביאור 25 - משכורות והוצאות נלוות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

מאוחד			הבנק		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2011	2010	2009	2011	2010	2009
90.9	79.6	76.0	83.8	73.3	69.5
משכורות					
0.8	2.3	-	0.8	2.3	-
הוצאה הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות *					
19.4	19.6	16.2	18.6	19.0	15.7
ביטוח לאומי ומס שכר					
21.0	17.1	12.5	18.8	16.0	11.6
פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות וחופשה					
2.0	2.1	1.1	0.6	0.3	0.3
הוצאות נלוות אחרות					
134.1	120.7	105.8	122.6	110.9	97.1
סך הכל משכורות והוצאות נלוות					

* מזה: 0.8 מיליוני ש"ח בשנת 2011 (2010 - 2.3 מיליוני ש"ח); הוצאה הנובעת מעסקאות המטופלות כעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים.

ביאור 26 - הוצאות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

מאוחד						הבנק
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
28.1	32.0	34.8	13.2	12.8	14.4	מחשב
5.3	7.6	7.2	6.2	9.7	8.2	שירותים מקצועיים
4.1	6.2	4.8	4.8	8.2	8.4	יעוץ מקצועי
2.9	3.4	5.8	2.9	3.5	5.9	שיווק ופרסום
2.6	3.1	3.0	2.6	3.2	3.1	תקשורת
1.8	2.5	3.0	1.8	2.5	3.0	הדרכה והשתלמויות
1.6	1.6	1.4	1.7	1.6	1.5	ביטוח
1.4	1.6	1.6	1.5	1.6	1.6	משרדיות
1.0	1.6	1.6	1.1	1.8	1.7	שכר חברי דירקטוריון שאינם מועסקים בבנק
1.8	1.8	1.6	0.6	0.6	0.6	עמלות
2.4	5.3	4.7	3.5	7.5	4.7	אחרות
53.0	66.7	69.5	39.9	53.0	53.1	סך הכל הוצאות אחרות

ביאור 27 - הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א - הרכב ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות

מאוחד						הבנק
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2008	2009	2010	2008	2009	2010	
מיסים שוטפים:						
43.4	7.6	4.7	50.9	11.0	7.6	בגין שנת החשבון
6.8	(1.9)	-	6.8	(1.9)	-	בגין שנים קודמות
50.2	5.7	4.7	57.7	9.1	7.6	סך הכל מיסים שוטפים
מיסים נדחים - (ניכוי) / תוספת:						
(18.7)	4.7	3.3	(19.0)	4.9	2.4	מיסים נדחים בגין שנת החשבון
(5.1)	-	-	(5.1)	-	-	מיסים נדחים בגין שנים קודמות
(23.8)	4.7	3.3	(24.1)	4.9	2.4	סך הכל מיסים נדחים
26.4	10.4	8.0	33.6	14.0	10.0	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות

ביאור 27 - הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב - התאמה בין סכום המס התאורטי שהיה חל אילו הרווח מפעולות רגילות היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל בישראל על הבנק לבין ההפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

מאוחד						הבנק
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2011	2010	2009	2011	2010	2009	
34.7	48.1	92.3	22.2	29.7	62.1	רווח לפני מס
34.48%	35.34%	36.21%	34.48%	35.34%	36.21%	שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל
12.0	17.0	33.4	7.7	10.5	22.5	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
						מס (חסכון במס) בגין:
(0.5)	(0.4)	(0.3)	(0.4)	(0.4)	(0.3)	הפרשה כללית ונוספת להפסדי אשראי
0.7	1.3	1.8	0.7	1.3	1.8	הוצאות אחרות לא מוכרות
(0.5)	(0.9)	-	-	(0.1)	-	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
-	(1.9)	0.6	-	(1.9)	0.6	מיסים בגין שנים קודמות
(1.5)	(0.1)	1.1	(1.6)	(0.1)	1.1	שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס
(1.1)	(1.7)	(2.8)	-	-	-	הכנסות חברות בת בישראל
0.9	0.7	(0.2)	1.6	1.1	0.7	הפרשים אחרים
10.0	14.0	33.6	8.0	10.4	26.4	הפרשה למסים על ההכנסה

ג - שומות

לבנק הוצאו שומות סופיות עד וכולל שנת 2007. לשתי חברות בנות הוצאו שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2005. שומות המס עד וכולל 2007 נחשבות כסופיות.

המיסים השוטפים והמיסים הנדחים חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים.

ד - יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים

מאוחד								הבנק
31 בדצמבר								
2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	שיעור מס ממוצע	שיעור מס ממוצע	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	שיעור מס ממוצע	שיעור מס ממוצע	
								מיסים נדחים לקבל:
2.8	2.2	34.6%	33.0%	2.5	2.0	35.2%	33.7%	בגין הפרשי עיתוי:
2.5	0.7	35.3%	34.5%	2.4	0.7	35.3%	34.5%	הפרשה לחופשה ומענק יובלות
2.9	5.1	35.4%	33.0%	3.0	5.1	35.1%	33.0%	עודף עתודה לפיצויים על היעודה
(1.7)	(0.8)	35.1%	33.0%	-	-	-	-	ניירות ערך
6.0	1.5	35.1%	31.4%	6.0	1.5	35.1%	31.4%	תעודות התחייבות וכתבי התחייבויות נדחים
-	1.0	35.1%	32.4%	-	1.0	35.1%	32.4%	מהפרשה להפסדי אשראי
4.4	1.4	35.1%	34.5%	4.8	1.8	35.1%	34.5%	מריבית שלא נזקפה להכנסות השנה
16.9	11.1	35.3%	33.0%	18.7	12.1	35.1%	33.1%	בגין התאמת נכסים לא כספיים ואחרים
								סך הכל מיסים נדחים לקבל

הערה: מימוש המסים הנדחים לקבל נטו, מבוסס על תחזית לפיה תהיינה הכנסות חייבות במס בעתיד בסכומים מתאימים.

ביאור 27 - הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך)

ה - שיעורי המס החלים על הבנק ועל חברות הבנות

הבנק מוגדר כ"מוסד כספי" לעניין חוק מס ערך מוסף התשל"ה - 1975 וככזה מוטלים על פעילותו מס שכר ומס רווח לפי השיעור שנקבע בחוק מע"מ. ביוני 2005 התקבל בכנסת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 147), תשס"ה - 2005 אשר קובע בין היתר, כי שיעורי מס חברות יופחתו בהדרגה לשיעורי מס הבאים: שנת 2008 - 27%, שנת 2009 - 26%, שנת 2010 ואילך - 25%.

בחודש יולי 2009 אישרה הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 אשר הפחית את שיעורי המס באופן הדרגתי החל מ-24% ב-2011 ועד 18% ב-שנת 2016 והלאה. בהתאם לצווי מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (הוראת שעה), התשס"ט-2009 שאישרה הכנסת בחודשים יוני ודצמבר 2009 ודצמבר 2010 יעמוד שיעור מס הרווח החל על מוסדות כספיים כדלהלן:

16.5% - החל מיום 1 ביולי 2009 ועד ליום 31 בדצמבר 2009.

16.0% - בשנים 2010-2012.

15.5% - החל מיום 1 בינואר 2013.

ביום 5 בדצמבר, 2011 התקבל בכנסת החוק לשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011 (להלן - החוק). במסגרת החוק בוטל, בין היתר, החל משנת 2012, מתווה ההפחתה של שיעורי מס החברות. במסגרת החוק גם הועלה מס החברות לשיעור של 25% החל משנת 2012. לאור העלאת שיעור מס החברות ל-25% כאמור לעיל, הועלו בהתאמה גם שיעור המס על רווח הון ריאלי ושיעור המס של השבח הריאלי.

לאור זאת, שיעור המס הסטטטורי החל על הבנק וחברות הבנות שלו שמוגדרות כ"מוסד כספי" לצורך מע"מ הינו כדלקמן:

שנה	שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס כולל
2009	26%	16.0% *	36.21%
2010	25%	16.0%	35.34%
2011	24%	16.0%	34.48%
2012	25%	16.0%	35.34%
2013 ואילך	25%	15.5%	35.06%

* שיעור משוקלל

השפעת השינויים כאמור על יתרות המסים הנדחים, הביאה לגידול ביתרות המסים הנדחים בסך של כ-1.6 מיליוני ש"ח. עדכון יתרות המסים הנדחים הביא לגידול ברווח הנקי בשנת 2011 בסך של כ-1.5 מיליוני ש"ח ולקיטון ברווח כולל אחר בשנת 2011 בסך של כ-0.1 מיליוני ש"ח.

ביאור 28 - רווח מפעילויות בלתי רגילות לאחר מיסים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א - ההרכב

הבנק			מאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
-	-	-	-	-	25.4	רווח הון ממכירת בניינים
-	-	-	-	-	25.4	רווח לפני מיסים
-	-	-	-	-	4.6	הפרשה למיסים על רווח מפעולות בלתי רגילות:
-	-	-	-	-	4.6	מזה מיסים שוטפים
-	-	-	-	-	20.8	רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים

לפרטים בדבר מכירת המבנה ראה ביאור 8.

ביאור 29 - מגזרי פעילות (במיוחד)

א. כללי

הבנק פועל באמצעות מטה הבנק, סניפיו וחברות בנות. מגזרי הפעילות של הבנק סווגו בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים לפי סוגי הלקוחות הנכללים בכל אחד מהמגזרים ואינם תואמים בהכרח את המבנה הארגוני של הבנק. הבנק פועל ומספק מגוון שירותים בנקאיים בארבעה מגזרי פעילות עיקריים. להלן פירוט מגזרי הפעילות המדווחים:

מגזר משקי בית

לקוחות המגזר הינם משקי בית ועסקים קטנים שלהם סממני פעילות של משקי בית.

מגזר בנקאות פרטית

לקוחות המגזר הינם לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה, אשר השירותים להם ניתנים באמצעות סניף המתמחה בבנקאות פרטית בעיקר לתושבי חוץ (רובם מארצות צפון-אמריקה, אנגליה וצרפת).

מגזר עסקי

לקוחות המגזר הינם חברות בניה, קבלנים וחברות נדל"ן, לקוחות עסקיים, תאגידים ועמותות.

מגזר ניהול פיננסי

המגזר כולל את ניהול ההון הפיננסי הפנוי של הבנק והפוזיציות, ניהול תיק הנוסטרו של הבנק, פעילות מול בנקים בארץ ובחו"ל ומול בנק ישראל, וכן ביצוע עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים. פעילות זו מאופיינת כפעילות עסקית שאינה מבוצעת מול לקוחות.

סכומים שלא הוקצו והתאמות

כולל השקעה בקרנות נאמנות ורווח הון ממכירת רכוש קבוע, אם היו. כמו כן, המגזר כולל הפרשה לירידת ערך רכוש קבוע, אם הייתה. בשנת 2011 נרשם רווח הון ממכירת המבנה בסך 20.8 מיליוני ש"ח.

ב. הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי

מרווח המתקבל מההפרש בין ריבית האשראי שהועמד ללקוחות המגזר לבין מחיר הכסף (המחיר הכלכלי התואם את מגזר ההצמדה ואת מח"מ האשראי).

רווח זה כולל את עלויות המימון הבין מגזרי - חיוב המגזר נותן ההלוואה וזיכוי המגזר מגייס הפיקדון במחירי ההעברה שנקבעו.

הכנסות תפעוליות

הכנסות תפעוליות נזקפו ישירות למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות אלה נזקפו למגזר הפעילות בו מסווגת פעילות הלקוח אשר בגינה בוצעה ההפרשה. באופן דומה, גביה מהפרשה שבוצעה או הקטנתה יוחסה אף היא למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.

הוצאות תפעוליות ואחרות

הוצאות ישירות הניתנות לזיהוי, נזקפו ספציפית למגזרי הפעילות. יתרת ההוצאות העקיפות או ההוצאות הישירות שלא ניתן היה לשייכן באופן מדויק, יוחסו על פי מודל לפיו הוצאות אלו מיוחסות בהתאם לחלקן היחסי של המשרות הישירות במגזר מסך המשרות בבנק, לכל אחד ממגזרי הפעילות.

מיסים על הכנסה

המיסים חושבו על פי שיעור המס האפקטיבי, ויוחסו בהתאם לכל מגזר.

תשואה להון

הקצאת ההון לצורך חישוב התשואה להון בכל אחד ממגזרי הפעילות התבססה על נכסי הסיכון הממוצעים בכל מגזר. חישוב התשואה בכל מגזר נעשתה בהתאם להון העצמי אשר יוחס כאמור למגזר.

ביאור 29 - מגזרי פעילות (במאוחד) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011					
סה"כ	סכומים שלא הוקצו והתאמות	ניהול פיננסי	עסקי	בנקאות פרטית	משקי בית
מיליוני ש"ח					
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:					
195.4	-	(36.6)	49.0	23.3	159.7
מחיצוניים					
-	-	31.2	(8.3)	(3.0)	(19.9)
בין מיגזרי					
הכנסות תפעוליות ואחרות:					
77.5	-	-	14.0	4.2	59.3
מחיצוניים					
272.9	-	(5.4)	54.7	24.5	199.1
סך הכנסות					
(13.4)	-	-	4.3	2.7	(20.4)
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(224.8)	-	(3.8)	(37.2)	(19.8)	(164.0)
הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים, לרבות פחת והפחתות					
34.7	-	(9.2)	21.8	7.4	14.7
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים					
(10.0)	-	2.7	(6.3)	(2.2)	(4.2)
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות					
24.7	-	(6.5)	15.5	5.2	10.5
רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים					
20.8	20.8	-	-	-	-
רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים					
45.5	20.8	(6.5)	15.5	5.2	10.5
רווח נקי					
7.3%	-	-27.6%	8.1%	9.7%	3.0%
תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)					
יתרה ממוצעת של נכסים					
10,773.2	-	2,023.1	1,373.9	977.3	6,398.9
יתרה ממוצעת של התחייבויות					
10,150.8	-	51.9	3,764.0	846.9	5,488.0
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (באזל 2)					
6,382.4	-	306.8	1,974.9	555.5	3,545.2
יתרה ממוצעת של ניירות ערך					
1,954.8	-	-	289.3	211.3	1,454.2
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול					
2,727.4	-	-	125.9	-	2,601.5
מרווח מפעילות מתן אשראי					
100.6	-	(30.5)	24.8	9.1	97.2
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות					
31.6	-	-	9.0	5.2	17.4
אחר					
63.2	-	25.1	6.9	6.0	25.2
סה"כ רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי					
195.4	-	(5.4)	40.7	20.3	139.8

ביאור 29 - מגזרי פעילות (במאוחד) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010 *					
מסקי בית	בנקאות פרטית	עסקי	ניהול פיננסי	טכונים שלא הוקצו והתאמות	סה"כ
מיליוני ש"ח					
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:					
117.6	19.7	45.8	(19.7)	-	163.4
(18.9)	(2.8)	(8.1)	29.8	-	-
הכנסות תפעוליות ואחרות:					
65.8	5.1	14.0	(0.2)	0.5	85.2
164.5	22.0	51.7	9.9	0.5	248.6
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(1.4)	-	4.0	-	-	2.6
הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים, לרבות פחת והפחתות					
(144.3)	(19.4)	(35.2)	(4.2)	-	(203.1)
18.8	2.6	20.5	5.7	0.5	48.1
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים					
(5.4)	(0.7)	(6.0)	(1.7)	(0.2)	(14.0)
13.4	1.9	14.5	4.0	0.3	34.1
רווח נקי					
4.0%	2.8%	7.3%	15.2%	-	5.5%
תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)					
יתרה ממוצעת של נכסים					
5,755.4	852.9	1,262.8	1,589.0	-	9,460.1
יתרה ממוצעת של התחייבויות					
4,802.7	729.1	3,279.1	86.0	-	8,896.9
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (באזל 2)					
3,040.8	579.7	1,836.5	244.1	-	5,701.1
יתרה ממוצעת של ניירות ערך					
1,545.0	207.6	265.7	-	-	2,018.3
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול					
2,862.8	-	252.2	-	-	3,115.0
מרווח מפעילות מתן אשראי					
62.7	8.0	22.7	(22.5)	-	70.9
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות					
15.2	3.4	3.9	-	-	22.5
אחר					
20.8	5.5	11.1	32.6	-	70.0
98.7	16.9	37.7	10.1	-	163.4
סה"כ רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי					

* סווג מחדש.

ביאור 29 - מגזרי פעילות (במאוחד) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009 *					
מסקי בית	בנקאות פרטית	עסקי	ניהול פיננסי	סכומים שלא הוקצו והתאמות	סה"כ
מיליוני ש"ח					
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:					
95.5	20.2	40.3	24.5	-	180.5
(12.7)	(1.7)	(6.1)	20.5	-	-
הכנסות תפעוליות ואחרות:					
66.8	4.9	12.4	-	-	84.1
149.6	23.4	46.6	45.0	-	264.6
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(2.8)	0.3	3.8	-	-	1.3
הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים, לרבות פחת והפחתות					
(118.4)	(19.3)	(30.1)	(5.8)	-	(173.6)
28.4	4.4	20.3	39.2	-	92.3
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים					
(10.4)	(1.6)	(7.3)	(14.3)	-	(33.6)
18.0	2.8	13.0	24.9	-	58.7
רווח נקי					
5.5%	5.2%	7.8%	83.2%	-	10.2%
תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)					
יתרה ממוצעת של נכסים					
5,365.0	757.5	1,417.0	1,858.0	-	9,397.5
4,728.3	662.4	3,288.9	145.1	-	8,824.7
3,967.3	645.8	2,012.1	363.5	-	6,988.7
1,171.7	143.3	167.4	-	-	1,482.4
3,366.1	-	242.5	-	-	3,608.6
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול					
48.4	8.3	26.3	(9.0)	-	74.0
18.3	2.6	1.9	-	-	22.8
16.1	7.6	6.0	54.0	-	83.7
מרווח מפעילות מתן אשראי					
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות					
אחר					
82.8	18.5	34.2	45.0	-	180.5
סה"כ רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי					

* סווג מחדש.

ביאור 30 - מידע על בסיס נתונים נומינליים של הבנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		
2010	2011	
10,330.5	11,836.6	סך הכל נכסים
9,698.9	11,193.5	סך הכל התחייבויות
631.6	643.1	הון עצמי
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	
34.1	45.5	רווח נקי

ביאור 31 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

ביום 30 במאי, 2011, פירסם הבנק דיווח מיידי בדבר הזמנה לדירקטוריון בנק דקסיה ישראל בע"מ (להלן: "בנק דקסיה") לכניסה למשא ומתן לרכישת מלוא מניות בנק דקסיה על-ידי הבנק. לפרטים ראה דיווח מיידי מיום 30 במאי, 2011, מספר אסמכתא 167346-01-2011. ביום 31 באוגוסט, 2011, פרסם הבנק דיווח מיידי בעקבות דיווח מיידי של בנק דקסיה בדבר אי-היענות לדירקטוריון בנק דקסיה להיענות לפניית הבנק. אסמכתא 259083-01-2011. ביום 11 בספטמבר, 2011, פרסם הבנק דיווח מיידי בדבר פניית הבנק לבנק דקסיה, בעקבות הדיווח המיידי שפרסם בנק דקסיה על ההחלטה לדחות את הצעת הבנק. אסמכתא 270219-01-2011.

דוח תקופתי

דין וחשבון לשנת 2011

בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו

שם החברה: בנק ירושלים בע"מ

מס' חברה ברשם החברות: 520025636

כתובת: הרברט סמואל 2, ירושלים 91022.

טלפון: 076-8096601; פקסימיליה: 076-8096019; דואר אלקטרוני: carmelf@bankjerusalem.co.il

דו"ח תקופתי לשנת 2011

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דו"חות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 מוגש בזאת הדוח התקופתי של הבנק לשנת 2011.

תאריך הדו"חות הכספיים - 31.12.2011

תאריך הדו"ח - 28.02.2012

תקנה 9 - דוחות כספיים

לדוח תקופתי זה מצורפים כחלק בלתי נפרד הימנו הדוחות הכספיים של הבנק וחווות דעת רואי החשבון של הבנק מיום 28.02.2012.

תקנה מספר 10 ג - שימוש בתמורה מהנפקת ני"ע

בתקופת הדו"ח לא הייתה הנפקה של ניירות ערך של הבנק על פי תשקיף.

תקנה 11,12,13 - השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות ליום 31 בדצמבר 2011, שינויים בהשקעות בחברות מוחזקות בתקופת הדוח, הכנסות של חברות בנות וקשורות והכנסות הבנק מהן

שם החברה	תומר ירושלים בע"מ	עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ	ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ	החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ	ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ ⁽¹⁾	ירושלים חיתום והנפקות בע"מ ⁽²⁾	ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ	ירושלים תפעול פיננסי (2005) בע"מ ⁽³⁾
מספר המניות	970,000	10,000	5,726,000	31,300	1,050,000	2,350,000	100	100
סוג מניה ועג.	מ"ר, 0.001 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח
סך ע"ג בש"ח	970	10,000	5,726,000	31,300	1,050,000	2,350,000	100	100
עלותם המותאמת (אלפי ש"ח)	45,562	12	19,592	-	1,382	3,640	-	-
ערכם במאזן (אלפי ש"ח)	150,900	139,500	34,800	500	1,500	6,400	7,400	-
השקעה בכתבי התחייבות (אלפי ש"ח) ⁽⁴⁾	-	-	-	-	-	-	260,652	-
שינויים בהשקעה בכתבי התחייבות בשנת הדיווח (אלפי ש"ח)	-	-	-	-	-	-	116,575	-
יתרת הלואות (באלפי ש"ח)	-	-	-	-	-	-	2,703	-
שינויים בהלוואות בשנת בדיווח (באלפי ש"ח)	(5,478)	-	-	-	-	-	(4,122)	-

המניות בחברות הבנות אינן נסחרות בבורסה. הבנק מחזיק בחברות הבנות ב- 100% מההון, מזכויות ההצבעה ומהסמכות למנות דירקטורים, למעט 27 מניות בנות 0.001 ש"ח ע.ג. של תומר ירושלים בע"מ המוחזקות ע"י זלמן שובל (בעלה של גב' כנה שובל ודירקטור בבנק. פירוט בתקנה 21א להלן). במהלך 2011 לא היה שינויים בהשקעה במניות.

הערות:

- (1) החברה הפסיקה את עיסוקה בניהול קרנות להשקעות משותפות בנאמנות.
- (2) החברה הפסיקה את עיסוקה בחיתום ובייעוץ להנפקות.
- (3) החברה אינה פעילה ונמצאת בהליך פירוק מרצון.
- (4) תנאי כתבי ההתחייבות המוחזקים על ידי הבנק נכון לתאריך הדוחות הכספיים:

מספר נייר	ריבית	ריבית קבועה/ משתנה	שער בבורסה	הצמדה	המדד היסודי	שנות הפדיון
סדרה א'	1093186	4.1%	קבועה	123.11	מדד	אפריל 2005 עד 2015
סדרה ב'	1096510	4.8%	קבועה	128.37	מדד	ינואר 2006 עד 2011
סדרה ד'	1105659	4.1%	משתנה	102.70	שקלי לא צמוד	- עד 2012
סדרה ו'	1114610	4.4%	משתנה	101.23	שקלי לא צמוד	- עד 2013
סדרה ז'	1115039	3.7%	משתנה	98.84	שקלי לא צמוד	- עד 2016
סדרה ח'	1121201	4.0%	משתנה	96.67	שקלי לא צמוד	- עד 2015

תקנה 13 - הכנסות של חברות בנות וקשורות והכנסות הבנק מהן בשנת 2011:

שם החברה	תומר ירושלים בע"מ	עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ	ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ*	חברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ	ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ	ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ (*)
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים על הכנסה	773	11,693	679	25	42	609
הפרשה למיסים	70	2,469	243	6	6	176
רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים	703	9,224	436	19	36	433
רווח מפעולות בלתי רגילות	20,833	-	-	-	-	-
רווח נקי	21,536	9,224	436	19	36	433
נתונים נוספים:						
דמי ניהול שקיבל הבנק עבור שנת 2011	-	25	27	-	-	10
ריבית שקיבל/זכאי לקבל הבנק עבור שנת 2011	155 (*)	-	-	-	-	6,274 (**)

(*) ריבית חובה בגין אשראי לזמן קצר.

(**) ריבית בגין כתבי התחייבות שולמה במועדים הבאים: 1/3, 31/5, 30/11.

הריבית שהבנק זכאי לה עבור התקופה שלאחר תאריך הדוחות הכספיים ועד לתאריך הדוח הינה בסך של כ-600 אלפי ש"ח.

תקנה מספר 14 - רשימת הלוואות

הרכב יתרת הלוואות - ראה באור 5 לדוחות כספיים.

רשימת הלוואות באחריות הבנק - ראה באור 5 לדוחות כספיים.

תקנה מספר 20 - מסחר בבורסה - ני"ע שנרשמו למסחר מועדי וסיבות הפסקת מסחר

בתקופת הדו"ח לא נרשמו ני"ע של הבנק למסחר ולא חלה הפסקת מסחר בבורסה בניירות הערך של הבנק.

תקנה מספר 21 - תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

- א. לפרטים בדבר תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה לשנת 2011, ראה נספח א' לדו"ח הדירקטוריון.
- ב. תשלומים ששולמו לכל חברי הדירקטוריון של הבנק (למעט יו"ר דירקטוריון הבנק) ואשר אינם חורגים מהמקובל הסתכמו בשנת 2011 בסך של 1,609 אלפי ש"ח. לשכר יו"ר הדירקטוריון שסיים את כהונתו בשנת הדוח וליו"ר הדירקטוריון שהחל בתפקיד זה בשנת הדוח ראה נספח א' לדו"ח הדירקטוריון

תקנה מספר 21 א - השליטה בתאגיד

יצוא חברה להשקעות בע"מ, שהנה חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לני"ע בת"א, מחזיקה בכ- 86.2253% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק.

גב' כנה שובל הינה בעלת השליטה בבנק על פי היתר שליטה מאת בנק ישראל. גב' כנה שובל מחזיקה בבנק ב- 74.30% מהון המניות המונפק והנפרע של יצוא חברה להשקעות בע"מ שהינה חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן: "יצוא") ומחזיקה ב-86.23% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק. בנוסף, מחזיקה גב' שובל ב-0.33% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק באמצעות חברות פרטיות שבבעלותה ושליטתה כמפורט להלן: כ. שובל אחזקות בע"מ; אי.סי.סי הון לישראל בע"מ; חברה לנאמנות פיננסית בע"מ ונאמנות חוץ בע"מ. על פי חוות דעת משפטית שהומצא לבנק מר זלמן שובל, בעלה של הגב' כנה שובל ודירקטור בבנק, עשוי להיחשב גם הוא כבעל שליטה בבנק.

תקנה מספר 22 - עסקאות עם בעל שליטה

לפירוט על תשלומים ועסקאות עם "בעלי עניין וצדדים קשורים" ראה בביאור 22 לדוחות הכספיים.

לפירוט על עסקאות עם בעלי שליטה ראו פרק "עסקאות עם בעלי שליטה" בדוח הדירקטוריון.

תקנה מספר 24 - החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה

ראה נספח א' מצ"ב.

תקנה 24 א - הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המיירים

הון רשום: ההון הרשום של הבנק הנו 100,250,000 ש"ח ע.ג.

הון מונפק: ההון המונפק של הבנק הנו 70,517,741 ש"ח ע.ג.

מניות: כל מניות הבנק הן מניות רגילות, רשומות על שם, בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת.

ניירות ערך המיירים (לא סחירים): עד 3,525,885 יחידות אופציה מסוג A ו-B הניתנות למימוש לעד 3,525,885 מניות בנות 1 ש"ח ע.ג. של הבנק שהוקצו ביום 3.5.2011 לאוריאל פז יעוץ בע"מ (חברה בבעלות ובשליטתו המלאה של מר אוריאל פז, מנכ"ל הבנק) על פי תוכנית אופציות שאושרה ע"י דירקטוריון הבנק ביום 27.2.2011.

תקנה 24 ב - מרשם בעלי המניות

ראה נספח ב' המצ"ב.

תקנה מספר 25 א - מען רשום

כתובת המען הרשום, כתובת הדואר האלקטרוני, טלפון ופקסימיליה, כמפורט בעמוד הראשון לדוח תקופתי זה לעיל.

תקנה מספר 26 - רשימת הדירקטורים לתאריך הדו"ח

ראה נספח ג' המצ"ב.

תקנה מספר 26 א - רשימת נושאי משרה בכירה לתאריך הדו"ח

ראה נספח ד' המצ"ב.

תקנה מס' 26 ב - מו"חים עצמאיים

-אין-

תקנה מספר 27 - רואה החשבון המבקר של הבנק

קוסט פורר גבאי את קסירר.

מענו: רח' עמינדב 3, ת"א.

תקנה מספר 28 - שינויים בתזכיר ובתקנות

בשנת הדוח לא היו שינויים בתזכיר או בתקנות ההתאגדות של הבנק.

עם זאת, למען הסדר הטוב, יצוין, כי ביום 29 בינואר, 2012 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק תיקון לתקנון הבנק שנועד בעיקר לשתי מטרות: (א) תיקון תקנון, בין היתר, בעקבות חוק חברות (תיקון מס' 16), התשע"א-2011. (ב) תיקון תקנון הבנק לענין הוראות הנוגעות לביטוח ושיפוי ולפיו נוספה אפשרות לשיפוי בהתאם לחוק החברות התשנ"ט-1999 וכן כתוצאה מחקיקת חוק ייעול אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה) התשע"א-2001 ומחקיקת חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011. יצוין, כי עד לתיקון הנ"ל לא כלל תקנון הבנק הוראות בדבר אפשרות לשיפוי נושאי משרה.

תקנה מספר 29 - המלצות הדירקטוריון והחלטות אסיפה כללית

(א) המלצות המנהלים בפני האסיפה הכללית והחלטותיהם שאינן טעונות אישור האסיפה כללית בנושאים המפורטים בתקנה 29 (א), כדלקמן:

- ביום 31 במרץ, 2011 אישר דירקטוריון הבנק חלוקת דיבידנד ביניים במזומן בסך של 25 מיליון ש"ח.
- ביום 29 בדצמבר, 2011 אישר דירקטוריון הבנק זימון אסיפה כללית מיוחדת של בעלי מניות של הבנק, שעל סדר יומה, תיקון תקנון ההתאגדות של הבנק כמפורט בתקנה 28 לעיל.

(ב) - אין-

(ג) החלטות אסיפה כללית מיוחדת:

באסיפה כללית שנתית ומיוחדת, מיום 3 באוקטובר 2011, התקבלו ההחלטות, כדלקמן:

- מינוי של מר זאב גוטמן כדירקטור בבנק ואישור תנאי העסקתו כיו"ר הדירקטוריון של הבנק, כמפורט בדוח המידי על זימון האסיפה הכללית.
- לאשר חלוקת דיבידנד ביניים בסך של 25 מיליון ש"ח ששולם ביום 27.4.2011 לבעלי המניות של הבנק שהחזיקו במניות הבנק ביום 12.4.2011 על פי החלטת דירקטוריון הבנק מיום 31.3.2011, כדידידנד סופי בגין רווחי הבנק שהצטברו עד לשנת 2003.

תקנה מספר 29 א - פירוט החלטות החברה

להלן, החלטות הבנק בנושאים המפורטים בתקנה זו, כדלקמן:

- ביום 21 בספטמבר, 2011 אישר דירקטוריון הבנק (לאחר אישור ועדת הביקורת מיום 18 בספטמבר, 2011), בהמשך ובהתאם להחלטת האסיפה הכללית של בעלי המניות בבנק מיום 7 בספטמבר, 2010, את התקשרות הבנק עם הדירקטורים ועם נושאי המשרה שלו (כולל בחברות הבנות), כפי שיהיו מעת לעת, לפי הענין, באשר לביטוחם בפוליסת ביטוח נושאי משרה (D&O), כמפורט להלן:

(א) גבולות אחריות ותקופה לפוליסה: 22 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ולתקופה, וזאת לתקופה של 12 חודש, החל מיום 1.10.11 ועד ליום 30.09.12.

(ב) הפרמיה השנתית שישלם הבנק בגין רכישת פוליסת נושאי המשרה בהתאם להחלטה זו (כולל התמורה בגין שירותי חזית של המבטח) לא תעלה על סך כולל של \$100,000 ארה"ב. סכום ההשתתפות העצמית בפוליסת ביטוח נושא המשרה לא יעלה על סך של \$25,000 ארה"ב לבנק.

עוד אישרו ועדת הביקורת והדירקטוריון לעניין ההתקשרות בפוליסה לביטוח נושאי משרה, כדלקמן:

(א) הפרמיה השנתית כאמור לעיל הינה בתנאי שוק;

(ב) התקשרות הבנק בפוליסת ביטוח נושאי משרה תחול גם על נושאי משרה שהם קרוביהם של בעלת השליטה המכהנים בבנק במועד החלטה זו, וכי תנאי ההתקשרות עמם זהים לתנאי ההתקשרות של שאר נושאי המשרה בבנק, היא בתנאי שוק, והיא אינה עשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכושו או התחייבויותיו.

(ג) עסקאות התקשרות הבנק עם הדירקטורים ועם נושאי המשרה שלו (כולל בחברות הבנות), כפי שיהיו מעת לעת, לפי הענין, באשר לביטוחם בפוליסת ביטוח נושאי משרה (D&O) אינן פוגעות בטובת הבנק.

• ביום 29 בינואר, 2012 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק אישור מתן כתב התחייבות לשיפוי לנושאי משרה בנוסח שצורף כנספח ג' לדוח המידי על זימון אסיפה כללית מיום 22 בדצמבר, 2011 כפי שתוקן בדוח מידי מיום 19 בינואר, 2012 [אסמכתא מס' 020319-01-2012] (להלן: "הדוח המידי"), וזאת:

(א) לנושאי משרה בבנק המכהנים ו/או שיכחנו בבנק מעת לעת ולנושאי משרה בחברה אחרת, כהגדרתם בדוח המידי המכהנים ו/או שיכחנו מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה אחרת, למעט לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב בעלי עניין אישי במתן כתב התחייבות לשיפוי להם.

(ב) לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב בעלי עניין אישי במתן כתב התחייבות לשיפוי להם, המכהנים ו/או שיכחנו בבנק מעת לעת, וכן לנושאי משרה כאמור שמכהנים או יכחנו מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה אחרת. לפרטים בדבר השיפוי ראה דוח מידי של הבנק מיום 19 בינואר, 2012 הנ"ל.

נספח א' לדוח התקופתי לשנת 2011

מניות וניירות ערך אחרים שמחזיקים בעלי ענין ונושאי משרה בכירה

למיטב ידיעת הבנק, ובהתאם לדיווחים שהתקבלו אצלו, להלן פירוט ניירות הערך שבעלי ענין ונושאי משרה בכירה מחזיקים בבנק ובחברה מוחזקת שפעילותה מהותית לבנק, בתאריך הסמוך לתאריך דוח תקופתי זה:

שם	מספר זיהוי	סוג נייר ערך	מספר הנייר בורסה	מספר מניות	שיעור אחזקה	מס' מניות בהנחה של מימוש אופציות	שיעור אחזקה בדילול מלא ⁽¹⁾
יצוא חברה להשקעות בע"מ ²	52002515	מניה רג' 1 ש"ח ע.ג.	726018	60,804,120	86.2253	60,804,120	82.1193
כ. שובל, באמצעות כ. שובל אחזקות בע"מ ואי.סי.י הון לישראל חברה בע"מ	8187841	מניה רג' 1 ש"ח ע.ג.	726018	79,551	0.1128	79,551	0.1074
זלמן שובל	31077605	מניה רג' 1 ש"ח ע.ג.	726018	1	0.0000	1	0.0000
חברה לנאמנות פינוסית בע"מ ³	510192785	מניה רג' 1 ש"ח ע.ג.	726018	155,481	0.2205	155,481	0.2100
נאמנות חוץ בע"מ ³	510141989	מניה רג' 1 ש"ח ע.ג.	726018	1	0.0000	1	0.0000
גדעון שובל	058239864	מניה רג' 1 ש"ח ע.ג.	726018	1,667	0.0024	1,667	0.0023
משה באואר	00756091	מניה רג' 1 ש"ח ע.ג.	726018	5,000	0.0071	5,000	0.0068
עובד בן עוזר	04937091	מניה רג' 1 ש"ח ע.ג.	726018	1	0.0000	1	0.0000
יצחק סלע באמצעות א.י.ל. סלע בע"מ	511549164	מניה רג' בת 1 ש"ח ע.ג.	726018	3,529,887	5.0057	3,529,887	4.7673
חיים בייזר	3629599	מניה רג' 1 ש"ח ע.ג.	726018	1	0.0000	1	0.0000
אוריאל פז (באמצעות אוריאל פז ייעוץ בע"מ) ¹	024496952	יחידות אופציה (לא סחירות) מסוג A - B	-	עד 3,525,885	0.0000	עד 3,525,885	4.7619
אפרת טולקובסקי	059275826	אג"ח (סדרה ז') ירושלים מימון והנפקות בע"מ	1115039	170,993 ש"ח ע.ג. (סדרה ז')	0.04%	-	-

- (1) בהתאם לתוכנית אופציות על פיה הוקצו ביום 3.5.2011 יחידות אופציה מסוג A ו-B לאוריאל פז יעוץ בע"מ (חברה בבעלות ובשליטתו המלאה של מר אוריאל פז מנכ"ל הבנק) ("המחזיק"), יוקנו למחזיק בעת המימוש מניות רק בגין מרכיב ההטבה. כמו כן, על פי שיקול דעת הדירקטוריון, ובכפוף לנימוק החלטתו, יכול הבנק להחליט כי חלק התמורה במניות המימוש כל יחידת אופציה תקנה למחזיק את הזכות לקבל לידיו תמורה במזומן. לכן, כמות מניות המימוש המירבית האפשרית בגין יחידות האופציה הנ"ל הנה תיאורטית בלבד, והחזקות המחזיק, אם וככל שתמומשה יחידות האופציה על ידו, עשויות להיות נמוכות מהשיעור המפורט לעיל.
- (2) חברה ציבורית. לתיאור השליטה בחברה זו ראה בתקנה 21א לעיל.
- (3) חברה בשליטת כנה שובל
- (4) שיעור האחזקה מתוך סדרת האג"ח הרלבנטית.

נספח ב' לדוח התקופתי לשנת 2011

מרשם בעלי המניות של הבנק

להלן, מרשם בעלי מניות רגילות של הבנק (מניות בנות 1 ש"ח ע.ב. כ"א):

שם	מספר זיהוי	מען	סך מניות רגילות [בנות 1 ש"ח ע.ב. כ"א]
1 יצוא חברה להשקעות בע"מ	52-002515-6	רחוב אחד העם 9, מגדל שלום, ת"א	32,486,430
2 חברה לרישומים של בנק לאומי לישראל בע"מ	51-009806-4	רחוב אחד העם 9, קומה 12, הצד המערבי, מגדל שלום, ת"א	38,031,295
3 חב' לנאמנות פינונסית בע"מ	51-019287-5	רחוב אחד העם 9, מגדל שלום, ת"א	1
4 נאמנות חוץ בע"מ	51-014198-9	רחוב אחד העם 9, מגדל שלום, ת"א	1
5 זלמן שובל	31077605	שרת 78, תל-אביב	1
6 חיים בייזר	3629599	צומר 2, רמת אפעל, 52960	1
7 עובד בן-עוזר	049370919	גלוסקין 1, תל-אביב	1
8 יהודה בר-לב	064837123	טולקובסקי 3א', תל-אביב	10
9 משה קרמר	059761759	רח' דמשק אליעזר 5, בני-ברק	1
סה"כ מניות רגילות [בנות 1 ש"ח ע.ב. כ"א]			70,517,741

נספח ג' לדוח התקופתי לשנת 2011

שמות חברי הדירקטוריון ועיסוקיהם

שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו
שם:	זאב גוטמן - יו"ר	ד"ר זלמן שובל
מס' זיהוי:	50467513	031077605
תאריך לידה:	1951	1930
מענו להמצאת כתבי-דין:	דינוביץ 37, פתח תקווה	רח' משה שרת 78, תל - אביב
נתינות:	ישראלית	ישראלית
חברותו בועדות הדירקטוריון:	יו"ר הוועדה לניהול סיכונים, חבר בועדה לתכנון הון ואסטרטגיה	יו"ר ועדת תיגמול
אם הוא דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק ובעל מומחיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית או דירקטור חיצוני מומחה:	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי;	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי.
אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין-	לא	לא
השכלתו:	לימודי ראיית חשבון, המכללה למינהל (ללא תואר); מוסמך במינהל עסקים, הרייט-ואט אדניבור.	תואר ראשון (B.A.) ביחסים בינלאומיים מאוניברסיטת ברקלי, קליפורניה; תואר שני (M.A.) ביחסים בינלאומיים, כלכלה ומדעי המדינה מאוניברסיטת ג'נבה; ותואר שלישי (Ph.D.) ביחסים בינלאומיים ומדעי המדינה מאוניברסיטת פאסיפיק.
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:	18.10.11; מונה כיו"ר הדירקטוריון ביום 27.10.11	23.3.64
העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:	כיום - יו"ר דירקטוריון הבנק. תפקידי ניהול שונים בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, חבר הנהלה, משנה למנכ"ל, כדלקמן: מנהל סיכונים קבוצתי ראשי (CRO), ראש החטיבה לניהול סיכונים (מחודש אוקטובר 2010 ועד ליום 18.8.2011); מנהל סיכונים פיננסיים ראשי, ראש החטיבה לניהול פיננסי וניהול סיכונים (מחודש מרץ 2007 ועד לחודש אוקטובר 2010); ראש אגף שוק ההון והמט"ח (משנת 2000 ועד חודש מרץ 2007). כיהן בדירקטוריונים מקבוצת הבנק הבינלאומי [ראה פירוט בדוח הדירקטוריון].	יו"ר דירקטוריון יצוא חברה להשקעות בע"מ; יו"ר משותף של קרן פייר.
דירקטור בתאגידים הבאים:	חבר בעמותות הבאות: ועד מנהל אגודת ידידי מרכז רבין וחבר באגודת ידידי אוניברסיטת תל-אביב. כיהן בדירקטוריונים מקבוצת הבנק הבינלאומי [ראה פירוט בדוח הדירקטוריון].	יו"ר או חבר בדירקטוריונים הבאים: יצוא חברה להשקעות בע"מ, סי. אף. סי חברה למימון מקיף בע"מ, אי.סי.סי. - הון לישראל חברה בע"מ. יו"ר דירקטוריון משותף בשובל גרופמן נדל"ן בע"מ ובשובל גרופמן נדל"ן אחזקות בע"מ 2007, טרה פירמה בע"מ, כנה שובל אחזקות בע"מ, בית חולים הדסה. כיהן כיו"ר דירקטוריון הבנק מ-12/89 עד 9/90 וכן מ-3/93 עד 6/98. בתקופה שמיום 10/90 ועד 03/93, ובין 06/98 ועד 01/00, בעת שירותו כשגריר ישראל בווינגטון, הייתה הפסקה בחברותו בדירקטוריון.
האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד	לא	כן זוגה של גב' כנה שובל, בעלת היתר השליטה בבנק [ראה פירוט בתקנה 21 לעיל]; אביו של מר גדעון שובל, דירקטור בבנק.
האם הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92 (א) (12) לחוק החברות -	כן	כן

שם הדיקטור ופרטיו	שם הדיקטור ופרטיו	שם הדיקטור ופרטיו	שם:
שמואל אשל	משה באואר	עובד בן עוזר	מס' זיהוי:
52352424	007560915	049370919	תאריך לידה:
1954	1933	1929	מענו להמצאת כתיב ב-דין:
אבשלום חביב 3, תל-אביב	רח' שלום עליכם 33, תל-אביב	רח' גלוסקין 1, תל-אביב	נתינות:
ישראלית	ישראלית	ישראלית	חברותו בועדות הדיקטוריון:
יור ועדת ביקורת, חבר בועדת אשראי דירקטוריונית, ועדה לניהול סיכונים, וועדת תיגמול.	יור ועדת אשראי דירקטוריונית.	חבר ועדת ביקורת, ועדת אשראי דירקטוריונית וועדת תיגמול.	אם הוא דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק ובעל מומחיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית או דירקטור חיצוני מומחה:
דירקטור חיצוני. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי.	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי.	אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין:
לא	לא	לא	השכלה:
תואר ראשון (B.A) במדעי המדינה ולימודי עבודה, אוניברסיטת תל-אביב.	תוכנית	תואר ראשון (B.A) ותואר שני (M.A) במדעי המדינה מפינגטון סקול אוף פוליטיקל סיינס.	התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:
4.12.09	1.10.72	1972	העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:
ייעוץ וליווי עסקי; סמנכ"ל בנק איגוד בתחום המשכנתאות עד לשנת 2009. עד ליוני 2009 כיהן כדירקטור בליבל סוכנות לביטוח ובכרמל - איגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ.	מנכ"ל ודירקטור סי.אף.סי. חברה למימון מקיף בע"מ.	מנהל חברות.	דירקטור בתאגידים הבאים:
דירקטור ובעל שליטה בחברת שמואל אשל יעוץ וליווי עסקי בע"מ.	סגן יור הדיקטוריון של יצוא חברה להשקעות בע"מ. חבר בדירקטוריונים הבאים: טרה פירמה בע"מ, אי.סי.סי הון לישראל בע"מ, מרקטור חברה לניהול בע"מ (בפירוק), נאמנות חוץ בע"מ, חברה לנאמנות פיננסית בע"מ ואיתנים ביטוח בע"מ (חברה לא פעילה).	דירקטור ביצוא חברה להשקעות בע"מ, נאמנות חוץ בע"מ, חברה לנאמנות פיננסית בע"מ ומגדל שלום מאיר בע"מ. מכהן כחבר בחבר הנאמנים של הסוכנות היהודית וכחבר בועדות כספים ונכסים והתחייבויות של הסוכנות היהודית. כיהן עד לשנת 2010 כדירקטור בירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ.	האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד:
לא	לא	לא	האם הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדיקטוריון
כן	כן	כן	

שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם:
פרופ' שלום-יוסף הוכמן	פנחס וולובלסקי	ד"ר אפרת טולקובסקי	מס' זיהוי:
042067348	004262481	059275826	תאריך לידה:
1947	1935	1965	מענו להמצאת כתיב ב-דין:
רח' פסטרנק 5/30, תל-אביב.	רח' גלעד 5, רמת-גן	רח' רקנטי 4, תל-אביב	נתינות:
ישראלית	ישראלית	ישראלית	חברות בועדות הדירקטוריון:
חבר בועדה לניהול סיכונים, ועדת ביקורת, ועדת אשראי דירקטוריונית, ועדה לתכנון הון ואסטרטגיה.	חבר ועדת אשראי דירקטוריונית	חברה בועדת ביקורת; ועדה לניהול סיכונים; ועדת תגמול	אם הוא דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק ובעל מומחיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית או דירקטור חיצוני מומחה:
דירקטור חיצוני. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי;	דירקטור חיצוני. בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית.	אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין:
לא	לא	לא	השכלה:
תואר ראשון (B.A.) בכלכלה מהאוניברסיטה העברית בירושלים; תואר שני (M.B.A.) במימון מהאוניברסיטה העברית בירושלים; ד"ר (Ph.D.) במימון מאוניברסיטת טורונטו.	בעל תואר ראשון (B.A.) בכלכלה ויחסים בינלאומיים מהאוניברסיטה העברית בירושלים; תואר שני במשפטים (M.Jur.) מהאוניברסיטה העברית בירושלים.	השכלה: תואר ראשון (B.A.) אלקטרוניקה, מאוניברסיטת תל-אביב; תואר שני (M.A.) במימון וחשבונאות מאוניברסיטת תל-אביב; ד"ר (Ph.D.) במימון וחשבונאות מאוניברסיטת תל-אביב.	התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:
26.7.07	31.10.90	4.12.06	העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:
מרצה במימון; יועץ וחבר בדירקטוריונים; מנכ"ל בנק מרכזי דיסקונט (עד חודש יולי 2006).	עורך דין.	מרצה ומנהלת אקדמית במכון חיים כצמן גזית גלוב לנדל"ן.	דירקטור בתאגידים הבאים:
חבר בדירקטוריונים הבאים; מגדל קרנות נאמנות (דח"צ); חבר ועדת השקעות בכלל גמל (אינו דירקטור); דירקטור ובעל שליטה בחב' הוכמן פיננסים בע"מ.	חבר בדירקטוריונים הבאים: סי.אף. סי חברה למימון מקיף בע"מ, יצוא חברה להשקעות בע"מ, אי.סי.סי. הון לישראל בע"מ, ארוול אחזקות בע"מ, עפר דור חב' לנאמנות בע"מ, אח' חב' לנאמנות בע"מ, Comprehensive Holding Corporation SA, ו - CHC Finance.	חברה בדירקטוריונים הבאים: בבילון בע"מ (דח"צ); אקו סיטי בע"מ; אקו סיטי אס.אל יזמות ובניה בע"מ.	האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד:
לא	לא	לא	האם הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המדערי שקבע הדירקטוריון:
כן	כן	כן	

שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	
שם:	יונתן עירוני	ד"ר נורית קראוס	גדעון שובל
מס' זיהוי:	04878906	023691751	058239864
תאריך לידה:	1949	1968	1963
מענו להמצאת כתיב ביידין:	עשאהל 18, צהלה, תל-אביב	זריצקי 8/8 תל-אביב	הרימון 10, תל-אביב
נתינות:	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברות בועדות הדירקטוריון:	חבר בועדה לניהול סיכונים ובעדה לתכנון הון ואסטרטגיה.	חברה בועדה לתכנון הון ואסטרטגיה	יו"ר הועדה לתכנון הון ואסטרטגיה, חבר בועדת תגמול
אם הוא דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק ובעל מומחיות חשובה פנימית או כשירות מקצועית או דירקטור חיצוני מומחה:	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי.	דירקטור חיצוני על פי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין ודירקטור בלתי תלוי. בעלת מומחיות חשובה פנימית.	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי.
אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין:	לא	לא	לא
השכלה:	השכלה: תואר ראשון (B.A.) בכלכלה מהאוניברסיטה העברית, ירושלים.	תואר ראשון B.Sc, הנדסת אוירונאוטיקה וחלל, טכניון חיפה; תואר M.Sc, פיזיקה, טכניון חיפה; תואר D.Sc, פיזיקה, טכניון חיפה.	השכלה: תואר ראשון (L.L.B.) במשפטים, אוניברסיטת בקינגהם; תואר שני (L.L.M.) במשפטים, אוניברסיטת קולומביה; תואר שני (M.B.A.) במנהל עסקים, ביה"ס למינהל עסקים IMD.
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:	30.3.06	29.1.12	26.10.00
העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:	יועץ פנימי; יועץ כספי לחברת גנדי; כיהן כיו"ר דירקטוריון הבנק עד ליום 27.10.11.	מנכ"ל ומייסדת רדסטארט שירותי מידול ויועץ בע"מ; ראש תחום תיקוף מודלים וראש ענף סיכון כולל בכל"ל [2006-2011]	מנכ"ל ומ"מ יו"ר דירקטוריון ייצוא חברה להשקעות בע"מ.
דירקטור בתאגידים הבאים:	חבר בדירקטוריונים הבאים: שגריר מערכות רכב בע"מ, נר. ספאנטק תעשיות בע"מ, אי.פי. מ. פתרונות אוטומציה בע"מ, אדגר השקעות ופיתוח בע"מ, א.ע. נכסים בע"מ (חברה לא פעילה); דירקטור ובעל שליטה בחברת יונתן עירוני החזקות בע"מ. יו"ר ועדת אשראי של הגופים המוסדיים בקבוצת הביטוח מגדל (נציג חיצוני שאינו דירקטור).	-	מ"מ יו"ר דירקטוריון ייצוא חברה להשקעות בע"מ; דירקטור במרקטור ניהול חברת השקעות בע"מ
האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד:	לא	לא	בנם של גב' כנה שובל, בעלת היתר השליטה בבנק, ומר זלמן שובל, דירקטור בבנק והעשוי להיחשב כבעל שליטה בבנק [ראה פירוט בתקנה 21 לעיל].
האם הוא בעל מומחיות חשובה פנימית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון:	כן	כן	כן

נספח ד' לדוח התקופתי לשנת 2011

נושאי משרה בכירה של הבנק ליום 31.12.2011 הינם ה"ה (5):

שם נושא המשרה ופרטיו	שם נושא המשרה ופרטיו	שם נושא המשרה ופרטיו
שם:	אוריאל פז	אשר בן-דוד
מס' זיהוי:	024496952	069787208
תאריך לידה:	29.07.1969	20.04.1967
תאריך תחילת כהונה:	13.04.2010	25.11.2010 [מכהן כנושא משרה בכירה בבנק מיום 28.5.10, כמפורט מטה בניסיון העסקי].
התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	מנהל כללי יו"ר דירקטוריון חברות הבת: עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ; תומר ירושלים בע"מ; החברה לנאמנות של בנק ירושלים.	משנה למנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל חטיבה קמעונאית.
האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד:	לא	לא
השכלה:	תואר ראשון בכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב; תואר שני בכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב	קורסים אקדמאיים בשיווק וכלכלה, האוניברסיטה הפתוחה; MEI מנהל עסקים, אוניברסיטת סווינבורן אוסטרליה ישראל.
ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:	תפקידים שונים בבנק הפועלים בע"מ: חבר הנהלה, משנה למנכ"ל וממונה על החטיבה לבנקאות קמעונאית (2007-2009); מנהל אזור השרון (-2005-2007);	סמנכ"ל בכיר, מנהל אגף אסטרטגיה ופיתוח עסקי, בנק ירושלים בע"מ (05-11/2010); יועץ לחטיבה הקמעונאית, בנק הפועלים בע"מ (2008-2010); יועץ ראשי בנושאי שיווק ואסטרטגיה וארגון מכירות, בנק הפועלים בע"מ (1996-2006)

(5) חדלו לכהן בתקופת הדוח: מר נחמן ניצן בתפקידו כמנהל החטיבה הפיננסית ביום 30.06.2011; גב' אראלה מרידור ז"ל בתפקידה כמנהלת חטיבת משאבים ביום 2.8.2011; מר בנצי אדירי בתפקידו כמנהל האגף העסקי ביום 22.12.2011.

שם נושא המשרה ופרטיו	שם נושא המשרה ופרטיו	שם נושא המשרה ופרטיו
שם:	מיכאל טייר (6)	ניסן לוי (7)
מס' זיהוי:	051705234	059857946
תאריך לידה:	10.01.1953	05.05.1967
תאריך תחילת כהונה:	15.09.2011	1.7.2011 [מכהן כנושא משרה בכירה בבנק מיום 01.04.2009, כמפורט בניסיון העסקי מטה].
התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	משנה למנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל חטיבת משאבים. מנכ"ל תומר ירושלים בע"מ (חברה בת).	משנה למנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל החטיבה הפיננסית. יו"ר או דירקטור בחברות הבת: תומר ירושלים בע"מ; עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ; ירושלים חיתום והנפקות בע"מ; ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ; ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ.
האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד:	לא	לא
השכלה:	תואר ראשון במדעי המחשב.	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות, האוניברסיטה העברית; תואר שני במנהל עסקים, האוניברסיטה העברית.
ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:	מנכ"ל אלעד מערכות בע"מ (2011-2008); VP בחטיבת Financial services באמדוקס (2005- 2008).	חבר הנהלה, מנהל חטיבת סיכונים ומנהל סיכונים ראשי CRO, בנק ירושלים בע"מ (עד 1/7/11); מנהל אגף בקרת ניהול סיכונים ומנהל סיכונים ראשי CRO, בנק ירושלים בע"מ (11/10-04/09); מנהל המחלקה הכלכלית וניהול סיכונים, בנק ירושלים בע"מ (2000- 2009).

(6) מר מיכאל טייר מכהן בתפקיד זה מיום 15.9.11.

(7) מר ניסן לוי מכהן בתפקיד זה מיום 1.7.11.

שם נושא המשרה ופרטיו	שם נושא המשרה ופרטיו	שם נושא המשרה ופרטיו	שם:
שרית וייסטרך	מיכאל בן-ישי ⁽⁸⁾	ארנון זית	מס' זיהוי:
023069115	067374793	028420768	תאריך לידה:
14.10.1967	13.09.1950	03.02.1971	תאריך תחילת כהונה:
25.11.2010 [מכהנת כנושאת משרה בכירה בבנק מיום 01.08.05, כמפורט בניסיון העסקי מטה].	1.8.2011 [מכהן כנושא משרה בכירה בבנק מיום 01.03.07, כמפורט בניסיון העסקי מטה].	25.11.2010 [מכהן כנושא משרה בכירה בבנק מיום 01.07.08, כמפורט בניסיון העסקי מטה].	התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:
סמנכ"ל, חברת הנהלה; היועצת המשפטית.	סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל חטיבת סיכונים (CRO); דירקטור בחברות הבת: ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ.	סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל אגף הכספים וחשבונאי ראשי. דירקטור בחברות הבת: ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ; תומר ירושלים בע"מ; עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ; החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ; ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ; ירושלים חיתום והנפקות בע"מ; ירושלים תפעול פיננסי (2005) בע"מ.	האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד:
לא	לא	לא	השכלה:
תואר ראשון במשפטים (LLB), אוניברסיטת בר-אילן	תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים, אוניברסיטת בר-אילן; תואר שני במנהל עסקים, אוניברסיטת בר-אילן.	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת בר-אילן; תואר שני במנהל עסקים ומימון, האוניברסיטה העברית. רואה חשבון מוסמך.	ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:
סמנכ"ל, חברת הנהלה, היועצת המשפטית (מ-11/10 עד היום); היועצת המשפטית (- 08/05 - 11/10);	סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל אגף אשראי קמעונאי, בנק ירושלים בע"מ (11/10-7/11); חבר הנהלה, מנהל אגף אשראי קמעונאי, בנק ירושלים בע"מ (11/10-03/07); מנהל מטה אשראי קמעונאי ופעילות משקי בית וסגן מנהל האגף הקמעונאי, בנק ירושלים בע"מ (2005-2006).	סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל אגף הכספים וחשבונאי ראשי (מ-11/10 עד היום); חבר הנהלה, חשב, חשבונאי ראשי, בנק ירושלים בע"מ (2008-11/10); מנהל מחלקת חשבונאות, בנק ירושלים בע"מ (2005-2008)	

(8) מר מיכאל בן ישי מכהן בתפקיד זה מיום 1.8.11.

שם נושא המשרה ופרטיו	שם נושא המשרה ופרטיו	שם נושא המשרה ופרטיו	
שם:	אריק זיילי	דינה פרומוביץ	דניאל נחום
מס' זיהוי:	321254583	022294045	053356028
ש. לידה:	07.06.1962	22.02.1966	17.10.1955
תאריך תחילת כהונה:	25.11.2010	25.11.2010 [מכהנת כנושאת משרה בכירה בבנק מיום 01.01.03, כמפורט בניסיון העסקי מטה]	17.7.2011
התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל אגף ערוצי שת"פ.	סמנכ"ל, חברת הנהלה, מנהלת אגף סינוף. דירקטורית בחברה הבת: עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ.	מנהל טכנולוגיית המידע; מנהל אגף מערכות מידע.
האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד -	לא	לא	לא
השכלה:	תואר ראשון בכלכלה, אוניברסיטת פאריס דופין; תואר שני במנהל עסקים ומימון, אוניברסיטת פאריס דופין	תואר ראשון, הנדסה תעשייה וניהול, שנקר; תואר שני, ניהול ציבורי, אוניברסיטת תל-אביב; תואר שני מנהל עסקים, המכללה למנהל.	תואר ראשון במדעי המחשב ופילוסופיה, אוניברסיטת בר-אילן.
ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:	מנהל פיתוח מוצר ומנהל מחלקת אשראי צרכני, ויזה-כאל כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (2000-2010)	תפקידים שונים בבנק ירושלים: חברת הנהלה, מנהלת אגף בנקאות קמעונאית ודוברת הבנק (07/09-11/10); דוברת הבנק (החל מ-01/05); מנהלת מערך השיווק (החל מ-01/04), מנהלת משאבי אנוש (החל מ-08/00)	מנהל טכנולוגיית המידע, מנהל אגף מערכות מידע (מ-02/11 עד היום); מנהל יחידת תשתיות, מתודולוגיות, חברות בנות ואבטחת איכות, בנק דיסקונט לישראל בע"מ (2009-2011); מנהל פיתוח פרויקט אופק, בנק דיסקונט לישראל בע"מ-חברת נס (2004-2009).

שם נושא המשרה ופרטיו	שם נושא המשרה ופרטיו	שם נושא המשרה ופרטיו	
שם:	מוטי גידלי (9)	רון שגיא (10)	כרמל פלורנץ
מס' זיהוי:	067155341	052189859	013230628
ש. לידה:	04.09.1946	30.10.1953	25.12.1965
תאריך תחילת כהונה:	05.12.2010	05.12.2010	15.07.2010
התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	מבקר פנימי של הבנק וחברות הבת.	סמנכ"ל, מעמד חבר הנהלה, סגן ומ"מ המבקר הפנימי.	מזכיר הבנק וחברות הבת.
האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד -	לא	לא	לא
השכלה:	תואר שני, מנהל עסקים, האוניברסיטה העברית; תואר ראשון, בכלכלה ומדעי המדינה, אוניברסיטת בר-אילן.	תואר ראשון, כלכלה, האוניברסיטה העברית.	תואר ראשון במשפטים (LLB) אוניברסיטת תל-אביב.
ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:	מבקר, מנהל יחידת ביקורת, בנק ישראל (1976-2005) מנהל, דירקטור, גנומון השקעות בע"מ (החל משנת 2005);	סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל אגף תפעול ותשתיות בנקאיות בבנק ירושלים (2003-2010).	מנהלת מחלקת רגולציה, בנק ירושלים בע"מ (12/09-07/10); עו"ד, במחלקה המשפטית, בנק ירושלים בע"מ (05/03-11/09).

(9) מר מגילדי עתיד לסיים את תפקידו כמבקר פנימי של הבנק במהלך התקופה הקרובה עם השלמת כהונתו שנקבעה על פי הסכם עימו מראש לתקופה קצובה, ראה דוח מידי מיום 23 בפברואר 2012 (אסתמכתא: 2012-01-049944).

(10) דירקטוריון הבנק ביום 22 בפברואר 2012 אישר את מינויו של מר ר.שגיא למבקר פנימי של הבנק, בכפוף לאישור בנק ישראל; ראה דוח מידי מיום 23 בפברואר 2012 (אסתמכתא: 2012-01-049959).

סניפי הבנק וחברות בנות

ההנהלה המרכזית

רח' הנגב 2, קרית שדה התעופה

מען לדיור: רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

האגף העסקי

רח' הנגב 2, קרית שדה התעופה

סניף בנקאות פרטית

רח' קרן היסוד 18, ירושלים 92149

סניף ירושלים

רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

סניף גאולה

רח' יעקב מאיר 10, ירושלים 95513

סניף תל אביב

רח' אחד העם 21, ת"א 65251

סניף באר שבע

רח' הדסה 90, באר שבע 84221

סניף חיפה

רח' פל-ים 9 (בית צים), חיפה 33095

סניף בני ברק

רח' חזון איש 2, בני ברק 51512

סניף אשקלון

רח' הרצל 5, אשקלון 78601

סניף אשדוד

רח' שבי ציון 118, אשדוד 77273

סניף ראשון לציון

רח' הרצל 63, ראשל"צ 75267

סניף חולון

רח' סוקולוב 28, חולון 58256

סניף פתח תקוה

רח' ההגנה 10, פ"ת 49591

סניף נתניה

רח' הרצל 45, נתניה 42401

סניף מודיעין עילית

אבני נזר 18, מודיעין עילית

סניף קרית

דרך עכו 192, קרית ביאליק 27000

סניף נצרת

מרכז אל ריאד 6092/50, נצרת 16000

החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ

רח' קרן היסוד 18, ירושלים 91079

ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ

רח' אחד העם 21, ת"א 65251

ירושלים חיתום והנפקות בע"מ

רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ

רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

כתובתנו באינטרנט:

www.bankjerusalem.co.il